དབུ་མ་སྤྱོད་འཇུག།

སྟོད་ཆ།

དཔེ་ཕྱིང་ལྟ་བུ།

སིཏུ་ཕུན་ཚོགས་བསོད་ནམས་དབང་ལྡན་ཀྱིས་བརྩམས།

༄ དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ་།སྟོད་ཆ་།

སེར་བྱེས་བསོད་ནམས་དབང་ལྡན་གྱིས་བརྩམས། དེབ་ཕྲེང་ལྔ་པ།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།
SJRB-0473

པར་རྩ་མ་ཕྱི་རང་སོར་བཞག་ཡོད།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༢༥ ལོའི་ཟླ་ལྔ་པར་གསར་དུ་བསྒྲིགས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དེབ་འདིའི་པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་དེབ་གསལ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་ལ་ཡོད།

4 དཀར་ཆག །

དཀར་ཆག ། Contents

༄༅། །དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ་བཞུགས་སོ། ། 1

དབུ་མ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་འཆད་པ། 3
དང་པོ་མཚན་གྱི་དོན། 3
དོན་འགྲེལ། 4
དཀའ་འགྲེལ། 5
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 10
གཉིས་པ་འགྱུར་གྱི་ཕྱག། 16
དོན་འགྲེལ། 16
དཀའ་འགྲེལ། 16
གསུམ་པ་གཞུང་གི་དོན། 18
དང་པོ་སྙིང་རྗེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱུར་བསྟན་པ། 18
དོན་འགྲེལ། 18
དཀའ་འགྲེལ། 19
• ཆོས་གསུམ་ལས་སྙིང་རྗེའི་སྐོར། 25

• ཆོས་གསུམ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་སྐོར། 28

དཀར་ཆག ། 5

• རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་པའི་དོགས་གཅོད། 33
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 38

• རང་རྒྱལ་རིགས་ངེས་ལ་དོགས་གཅོད། 43
གཉིས་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྩ་བར་བསྟན་པ། 50
དོན་འགྲེལ། 50
དཀའ་འགྲེལ། 51
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 53
གཉིས་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་བ། 56
དོན་འགྲེལ། 56
དཀའ་འགྲེལ། 57
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 63
གཉིས་པ་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་ལ་གཉིས། 70
དང་པོ་ས་བཅུའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག། 70
དོན་འགྲེལ། 71
དཀའ་འགྲེལ། 72
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 76
གཉིས་པ་ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ། 85

6 དཀར་ཆག །

སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ།

དང་པོ་ཁྱད་གཞི་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། 85
དོན་འགྲེལ། 86
དཀའ་འགྲེལ། 86
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 88
གཉིས་པ་ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། 88
དང་པོ་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། 89
དོན་འགྲེལ། 89
དཀའ་འགྲེལ། 91
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 95
གཉིས་པ་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ། 96 དང་པོ་ས་འདིར་ཉན་རང་རྣམས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། 96
དོན་འགྲེལ། 96
དཀའ་འགྲེལ། 97
གཉིས་པ་ས་བདུན་པར་ཉན་རང་གཉིས་བློའི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། 99
དོན་འགྲེལ། 100
དཀའ་འགྲེལ། 100

དཀར་ཆག ། 7

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། 105
དང་པོ་འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་འཆད་པ། 106
དོན་འགྲེལ། 106
དཀའ་འགྲེལ། 108
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 111
གཉིས་པ་དེ་ཉིད་སྤྱོད་འཇུག་གི་ལུགས་སུའང་བསྟན་པ། 116
དོན་འགྲེལ། 117
དཀའ་འགྲེལ། 119
གཉིས་པ་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཁུངས་བསྟན་པ། 121
དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ། 121
དོན་འགྲེལ། 121
དཀའ་འགྲེལ། 122
གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ། 125
དོན་འགྲེལ། 125
དཀའ་འགྲེལ། 125
གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། 129
དང་པོ་འགྲེལ་པ་ནས་བཤད་པའི་རྩོད་སྤོང་། 129
དོན་འགྲེལ། 130
དཀའ་འགྲེལ། 131

8 དཀར་ཆག །

གཉིས་པ་དེར་མ་བཤད་པའི་རྩོད་སྤོང་། 137

དོན་འགྲེལ། 137
དཀའ་འགྲེལ། 138
གསུམ་པ་ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་བཞི། 144
དང་པོ་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། 145
གཉིས་པ་རྟེན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། 145
དང་པོ་སྦྱིན་པས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ། 146
གཉིས་པ་སྦྱིན་པས་མྱང་འདས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བསྟན་པ། 147
གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། 147
བཞི་པ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། 149
དོན་འགྲེལ། 150
དཀའ་འགྲེལ། 150
གསུམ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ། 152

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ།

གཉིས་པ་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་ལྔ། 153
དང་པོ་ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་པ། 153
དོན་འགྲེལ། 154
དཀའ་འགྲེལ། 155

དཀར་ཆག ། 9

གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་བསྟན་པ། 158
དོན་འགྲེལ། 159
དཀའ་འགྲེལ། 160
གསུམ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མ་འདྲེས་པའི་དཔེ་བསྟན། 161
བཞི་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། 161
ལྔ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ། 162

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ།

གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། 163
དང་པོ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་སའི་ངེས་ཚིག། 163
དོན་འགྲེལ། 163
དཀའ་འགྲེལ། 164
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 168
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཞི། 169

དང་པོ་ས་འདིར་བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པ། 169
གཉིས་པ་བཟོད་པ་གཞན་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། 170
དང་པོ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་ཁོང་ཁྲོ་མི་རིགས་པ། 171
གཉིས་པ་ཕྱིས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་གནོད་ལན་བྱེད་པ་འགལ་བ། 171 གསུམ་པ་སྔར་བསགས་དགེ་བ་འཇོམས་པས་ཁོང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ། 172

10 དཀར་ཆག །

དོན་འགྲེལ། 172
དཀའ་འགྲེལ། 173
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 180
བཞི་པ་མི་བཟོད་པའི་སྐྱོན་མང་པོ་བསམས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་དགག་པ། 182
གཉིས་པ་བཟོད་པ་བསྟེན་རིགས་པ་ལ་གཉིས། 182
དང་པོ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བསམ་པ། 183
གཉིས་པ་དོན་བསྡུས་ཏེ་བཟོད་པ་བསྟེན་པར་གདམས་པ། 183
གསུམ་པ་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ། 184
བཞི་པ་ས་འདིར་འབྱུང་བའི་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ། 185
དོན་འགྲེལ། 185
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 186
གསུམ་པ་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས། 188
བཞི་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ། 188
དོན་འགྲེལ། 189
དཀའ་འགྲེལ། 189

སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ།

ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ། 191

དཀར་ཆག ། 11

བཞི་པ་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། 191
དང་པོ་ས་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་བསྟན་པ། 191
གཉིས་པ་སའི་ངེས་པའི་ཚིག་བསྟན་པ། 192
དོན་འགྲེལ། 192
དཀའ་འགྲེལ། 192
གསུམ་པ་སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ། 193
དོན་འགྲེལ། 193
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 194

སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པ།

ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ། 211
ལྔ་པ་ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། 211
དང་པོ་ས་ལྔ་པའི་ངེས་པའི་ཚིག་བཤད་པ། 211
གཉིས་པ་བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བསྟན་པ། 212
དོན་འགྲེལ། 212
དཀའ་འགྲེལ། 213
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 215

12 དཀར་ཆག །
སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ།

གཉིས་པ་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། 219
དང་པོ་སའི་ངེས་ཚིག་དང་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ། 219
དོན་འགྲེལ། 219
དཀའ་འགྲེལ། 220
གཉིས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་བསྔགས་པ། 222
གསུམ་པ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གཟིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་ལྔ། 222
དང་པོ་ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། 223
དོན་འགྲེལ། 223
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 224
• མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་ཐར། 224
• འཁྲུངས་ཡུལ་ལོ་ཚིགས། 229
• ལུང་བསྟན་དོགས་གཅོད། 232
གཉིས་པ་ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པའི་སྣོད་ངོས་བཟུང་བ། 236
དོན་འགྲེལ། 237
དཀའ་འགྲེལ། 237
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 239
གསུམ་པ་དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ། 242
བཞི་པ་སྣོད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མཉན་པར་བསྐུལ་བ། 243

དཀར་ཆག ། 13

དོན་འགྲེལ། 244
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 244
ལྔ་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། 245
དང་པོ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ། 245
དོན་འགྲེལ། 246
དཀའ་འགྲེལ། 248
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 250
གཉིས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོས་བཟུང་བ། 250
དང་པོ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན། 257
༡)བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་འཛིན། 257
༢)འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་རྫུན་སྒྱུ་མའི་དཔེས་བསྟན་པ། 268
༣)དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བཤད་པ། 271
གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་བཟུང་བ། 278
༡)ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇོག་ཚུལ། 278
• དང་པོ་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པས་འཇོག་ཚུལ། 280
• གཉིས་པ་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས། 282
• གསུམ་པ་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚུལ། 284
༢)དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་དུ་བསྟན་པ། 288
གཉིས་པ་ལུང་དོན་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས། 290

14 དཀར་ཆག །

དང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ། 291
དོན་འགྲེལ། 291
དཀའ་འགྲེལ། 291
གཉིས་པ་དེ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ་ལ་བཞི། 294
དང་པོ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ། 294
དོན་འགྲེལ། 295
གཉིས་པ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དགག་པ། 296
གཉིས་པ་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པར་བསྟན་པ། 298
གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ། 298
གཉིས་པ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པ། 299
དཀའ་འགྲེལ། 299
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 301
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བྱུང་ཚུལ། 302

ཐལ་བཟློག། 302

གཉིས་པ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ། 307
གསུམ་པ་སྐྱོན་དེ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་མི་འཇུག་ཚུལ། 320
ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ། 322
གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། 337
གཉིས་པ་ལུགས་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། 338

དཀར་ཆག ། 15

དང་པོ་ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག། 339
དོན་འགྲེལ། 339
དཀའ་འགྲེལ། 340
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 343
གཉིས་པ་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ། 345
གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གཉིས། 347
དང་པོ་དངོས་ཀྱི་དོན། 347
གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། 348
གཉིས་པ་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ། 351
གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་མུ་བཞིར་དཔྱད་ནས་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ། 352
དང་པོ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་རྩོད་པ། 353
གཉིས་པ་དེས་མི་གནོད་པའི་ལན་བསྟན་པ། 354
དང་པོ་བདེན་གཉིས་དབྱེ་བས་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་རེ་ཡོད་པ། 355
དོན་འགྲེལ། 355
དཀའ་འགྲེལ། 356
གཉིས་པ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པ། 358
གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ། 359
དོན་འགྲེལ། 359
དཀའ་འགྲེལ། 360

16 དཀར་ཆག །

བཞི་པ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པ། 367
དོན་འགྲེལ། 367
དཀའ་འགྲེལ། 368
གཉིས་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ། 369
གསུམ་པ་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། 370
དང་པོ་དངོས་ཀྱི་དོན། 371
དོན་འགྲེལ། 371
དཀའ་འགྲེལ། 372
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 378
གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། 378
གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དེ་གང་ཟག་གསུམ་པོ་ལ་སྣང་མི་སྣང་གི་ཚུལ། 385
གསུམ་པ་སྐྱེ་འཕགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ། 388 གཉིས་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་གཉིས། 390
དང་པོ་རྩ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ། 390
གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། 391
བཞི་པ་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ། 393
ལྔ་པ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་གནོད་ཚུལ། 394
གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུའང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་གནོད་སྤོང་། 395
གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ། 397

དཀར་ཆག ། 17

བཞི་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། 398
དང་པོ་མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བས་དགག་པ། 398
གཉིས་པ་ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ། 400
དོན་འགྲེལ། 400
དཀའ་འགྲེལ། 401
གསུམ་པ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ། 402
དོན་འགྲེལ། 403
དཀའ་འགྲེལ། 403
གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། 404
དོན་འགྲེལ། 405
དཀའ་འགྲེལ། 405
ལྔ་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན། 407
དང་པོ་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤང་སླ་བའི་ཡོན་ཏན། 408
གཉིས་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ། 408
དང་པོ་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་དོན། 409
གཉིས་པ་རྩ་བའི་ཚིག་དོན། 412
དོན་འགྲེལ། 412
དཀའ་འགྲེལ། 414
གསུམ་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་ལ་གཉིས། 416

18 དཀར་ཆག །

དང་པོ་འགག་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཀུན་གཞི་མི་འདོད་པར་འགྲོ་ཚུལ། 417 གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞི་འཇོག་པ། 418
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། 419
གཉིས་པ་ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་དཔེ་བསྟན་པ། 430
གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས། 430

དང་པོ་རྣམ་སྨིན་ཐུག་མེད་དུ་འབྱིན་པའི་རྩོད་སྤོང་། 431
གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་འགལ་སྤོང་བར་གསུམ། 433
དང་པོ་ལུང་འགལ་སྤོང་བའི་ཚིག་དོན་དངོས། 433
གཉིས་པ་ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བཤད་མ་བཤད། 435
གསུམ་པ་དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ། 437
མཇུག་ཤོག། 443

གླེང་བརྗོད།

དཔེ་ཆ་འད་ནི་གདན་ས་ཆིེན་པོའ་སིབ་གཉློེར་བ་གྲྭ་རྐྱང་དཀྱུས་
མ་ཞིག་གིས་ལོ་མང་རིང་རང་ནུས་ཅི་ལྕོགས་ཀྱིས་སློབ་གཉེར་ཧུར་ཐག་
བྱས་ཏེ།རང་གི་གོ་ཚོད་ཙམ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས།ཟབ་
ཅང་རྒྱ་ཆིེ་བའ་གཞུང་ལུགས་ཆིེན་པོ་འད་འིདྲ་བ་ལ་མ་རགས་ལོག་རྟོག་

ྟོསོགས་ཀྱི་ཉེས་བཤད་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་ངེས་ན།མཁྱེན་ལྡན་དམ་
པ་རྣམས་ལ་བཟོད་གསོལ་དང་ལྷན་དུ་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་གནང་
བར་ཞུ།

དེའང་སྤྱིར་ན་རང་གིས་ཐོག་མར་དཔེ་ཆ་ལྟ་སྐབས་ནས་བློ་

སྐྱེད་དང་དོགས་སློང་སོགས་གང་རག་བརྗེད་ངས་ཀྱི་རྐུན་པོས་འཕྲོག་
ན་ཕངས་པའི་བློས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་པ་རྣམས་རང་དང་སྐལ་མཉམ་
གཞན་ལ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཕན་རེ་མ་གཏོགས།དེ་ལས་ལྷག་པའི་རེ་བ་
ཆེན་པོ་མེད་ནའང་།འདིར་ལེགས་ཆ་ཅི་མཆིས་པ་ནི།དཔལ་ལྡན་བླ་

མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྣུམ་ཞག་དང་།གྲོགས་ཚངས་
པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་དག་དང་བརྒལ་བརྟག་བགྲོ་གླེང་བགྱིས་པ་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་དན་ཡྲིན་ལ།

ིཉེས་བཤད་ཇ་ཡོད་གུས་པས་མ་འཇོན་པ་ ིཡིན་པས།སུ་ལའང་ཁག་འགེལ་བྱ་རྒྱུ་མིན་པར།རང་འགན་རང་གིས་

གླེང་བརྗོ 21

འཁུར་རྒྱུ་ཡིན།

དེའང་དཔེ་ཆ་འདི་དག་པར་སྐྲུན་སྐབས་རོགས་དན་གནང་
བའི་བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་ཕ་མ་སྤུན་མཆེད་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ཁྱིམ་མི་ཉེ་

འབྲེལ་སོགས་འབྲེལ་ཐོབ་སྤྱི་དང་།ཁྱད་པར་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་གྱི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བཀའ་དྲིན་མཚུངས་ཟླ་མ་མཆིས་པའི་ཨ་ཁུ་ལྷ་རམས་
དགེ་བཤེས་ཚེ་རིང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་བ་དང་།ངེས་

དོན་མཁས་པ་ལྷ་རམས་དགེ་བཤེས་གཅེན་པོ་ཚོགས་གཉིས་དངོས་གྲུབ་ཀྱིས་<<དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ་>>འདི་ཞུ་དག་ཞིབ་ཚགས་གནང་བ་
དང་།ལྷག་བསམ་དཀར་བའི་ཆོས་གྲོགས་དགེ་བཤེས་མགོན་པོ་དགྲ་
འདུལ་གྱིས་དཔེ་དེབ་རྒྱབ་ཤ་ལེགས་སྒག་གནང་བ་དང་།

ྲིསེར་བྱེས་དཔེ་

མཛོད་ཁང་གི་འགན་འཛིན་ལས་བྱེད་དང་བཅས་པས་རོགས་དན་གནང་བ་ལའང་ཐུགས་རྗེ་དང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས།
༢༠༢༠་༦་༢༥རེས་གཟའ་ཕུར་བུ་འཕྲོད་སྦྱོར་དགེ་བའི་ཉིན་གུས་

པ་སེར་བྱེས་བསོད་ནམས་དབང་ལྡན་གྱིས་བྲིས་པའོ།། །།

༄༅། །བཀའ་པོད་ལས་བརྩམས་པའི་བྱིས་པའི་འཆར་སྒོ་བྱིས་པ་མཚར་བའི་སྒྱུ་མ་ལས་
དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ་སྟོད་ཆ་
བཞུགས་སོ། །

༄༅། །དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །གང་ཞིག་གང་ལ་རྒྱུའམ་ཆ་ཤས་གདགས་གཞི་ཙམ་གྱིས་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། །
གང་ཞིག་གང་ལས་འབྲས་བུའམ་ཆ་ཅན་བཏགས་ཆོས་སྒོ་ནས་

ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་གསུངས་པའི། །

སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་འགལ་མེད་ལམ་ནས་ཕན་ཚུན་གྲོགས་གྱུར་

གདགས་ངག་ཟབ་མོ་འདོམས་ལ་དབང་། །
ལྷ་མིར་གྱུར་པ་སུས་ཀྱང་འགྲན་མེད་ངོ་མཚར་རྨད་བྱུང་སྨྲ་བ་ཟླ་
མེད་ཕྱག་གི་ཡུལ། །

སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོའི་ཚུལ། །
རིགས་ཚུལ་སྟོང་གིས་བརྒྱན་མཛད་པའི། །

སྨྲ་ལ་དབང་འབྱོར་དངོས་བརྒྱུད་ཀྱི། །

བླ་མའི་ཚོགས་རྣམས་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག།

2 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཕལ་པའི་བློ་གྲོས་ར་བ་ལས་འགོངས་ཟབ་མོའི་གཤིས་ལུགས་ངམ་
གནག་ཀློང་གི་ལྦུ་བ་ཅན། །

མུ་དང་མཐའ་རྣམས་ནམ་མཁར་རབ་འདྲེས་རྒྱ་ཆེའི་རླབས་ཤུགས་

ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོ་འདུ་རྒོད་གྱུར་པས། །
སྐྱབས་ཀྱིས་ལྷག་པའི་བསླབ་གསུམ་དབྱིག་ནོར་གང་དུ་བསྡུས་པའི་
སྡེ་སྣོད་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་གནས། །

གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོའི་རང་གཤིས་མཐའ་དག་འདི་དང་དེ་ཞེས་ཐ་
མལ་ཡིད་ལས་རབ་འགོངས་པས། །

གཞུང་བཟང་ཆུ་གཏེར་བང་མཛོད་ཆེའི། །

ཚིག་དོན་གཏིང་མཐའ་མི་དཔོག་ཅིང་། །
རླབས་དང་གདུག་པས་དཀྲུགས་གྱུར་པའི། །
བདག་བློ་འཕར་འགྲོའི་རྩལ་འདི་འདྲས། །

བློ་ལྡན་དགྱེས་པ་མི་སྐྱེད་མོད། །
གོམས་དང་བག་ཆགས་འཇོག་ཕྱིར་དང་། །རང་གི་བརྗེད་བྱང་བྱ་བའི་ཕྱིར། །
ཅུང་ཟད་སྨྲ་ལ་སྤྲོ་བ་བརྟས། །

ཞེས་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་སྔོན་དུ་བཏང་
ནས་འདིར་གང་བཤད་པར་བྱ་བ་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཀའ་

འཇུག་གཞིའི་དབུ་ 3

དྲིན་ཅན་དེས་ཆོས་ཕུང་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་པའི་ནང་ནས་ཟབ་

མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་བཀའ་དང་དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རིགས་པའི་ཚོགས་དྲུག་
དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་རྩ་འཇུག་བཞི་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་སོགས་
ལས་འདིར་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་སྐོར་ཏེ་རང་འགྲེལ་དང་དགོངས་
པ་རབ་གསལ་སོགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་དབུ་མའི་དོན་རྣམས་
དོན་འགྲེལ་དཀའ་འགྲེལ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བཅས་འགྲེལ་པ་སུམ་སྦྲགས་སུ་བཤད་པར་འདོད་པས། དེ་སྔར་དབུ་མ་ལོ་བཞི་ལྟ་སྐབས་རང་གིས་

བྲིས་པ་དག་གཞིར་བཟུང་གིས་འཕྲི་སྣོན་སོགས་ལེགས་སྒྲིག་བྱ་བ་ལ་

ཞུགས་སོ། །

དབུ་མ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་འཆད་པ།

དེས་ན་འདི་ལ་མཚན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་ཕྱག །གཞུང་གི་དོན། མཇུག་
གི་དོན་ནོ། །

དང་པོ་མཚན་གྱི་དོན།
རྒྱ་གར་སྐད་དུ། མ་ངྷྱཱ་མ་ཀ་ཨ་བ་ཏཱ་ར་ནཱ་མ། བོད་སྐད་དུ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ།

4 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དན་འགྲེལ་། ོདབུ་མ་ཞེས་པའི་འཇུག་ཡུལ་མང་དུ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྐབས་འདིར་

དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་དང་། དེའང་རྩ་ཤེ་ལ་བྱེད་པ་ལུང་རིགས་
གཉིས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ཤིང་། འཇུག་པ་ཞེས་པའང་ཟབ་རྒྱས་གཉིས་ཀྱིས་
འཇུག་ཚུལ་མཐའ་བཅད་དང་འབྲེལ་ནས་གསུངས་ཏེ། དང་པོ་ཟབ་པ་
ལ༑ རང་རྒྱུད་པ་དང་སེམས་ཙམ་པའི་ཚུལ་དུ་བཀྲལ་བའི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མིན་པར་ངེས་པའི་དགོས་པ་གཉིས་དང་། གཉིས་

པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ལ། རྩ་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་རིམ་མ་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་
བ་ལས་བླངས་ཏེ་དབུ་མ་རྩ་ཤེའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་ཟབ་

རྒྱས་གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་འཇུག་པ་བརྩམས་པའི་
དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

དེའང་<<རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་>>ལས། སོ་སྐྱེའི་སའི་ཆོས་གསུམ་
སོགས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་རིམ་གསུངས་པ་དེ་དང་། <<ས་བཅུ་པའི་

མདོ་>>ལས་ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དེ་དག་
ཉིད་བསྟན་བཅོས་འདིའི་སྒྲོམ་གཞི་ཡིན་ཏེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་
སུ་སོ་སྐྱེ་སའི་ཆོས་གསུམ་དང་། དེ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་ལ་འཕགས་
པ་སློབ་པའི་ས་བཅུ། དེ་ནས་འབྲས་བུའི་ས་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པ་
དང་དྲུག་པར་ས་ལྔ་དྲུག་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་ལྷག་གི་རྣམ་གཞག་

འཇུག་གཞིའི་དབུ་ 5

རྒྱས་པར་གསུངས་པས་སོ། །

དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་
ན༑

ི དབུ་མ་འཇུག་པའ་མཚམས་སྦི ར་དང་པོ་རང་འགྲེལ་དུ་གསལ་བར་ ྱོམཛད་པ་དེ་ཡན་ཞིང་།

ི སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
པས་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་ནི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་རོ། །རྩ་བ་སོ་
སོའི་གོང་དུ་མཚམས་སྦྱོར་འབྱུང་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
ཡང་རྩ་ཤེའི་གཞུང་ཚིག་རེ་རེ་ནས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་དང་འཇུག་
བྱའི་དབུ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྗེ་གུང་ཐང་གིས། དེ་མིན་ཡང་

གང་དུ་གཏོགས་པའི་སྡེ་ཉིད་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་དང་། དེའི་གཞུང་
ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། །ཞེས་

སོགས་ཁུངས་སུ་འདྲེན་པ་ན། དབུ་མ་ལས། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
གསུངས།

གཞན་ཡང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་སོགས་བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱི་
ལུས་འཛིན་པའི་གཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་མིན་དང་། རིགས་ཚོགས་རང་འགྲེལ་
དང་བཅས་པ་རྣམས་འཇུག་པ་གཅག་གི ས་བརྩམས་མིན་ནི་དཔྱད་པའི་ིགཞི་ཆེ་ཞིང་། ལུས་དང་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་
གང་ལ་རང་འགྲེལ་ཡོད་མེད་ནི།

6 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རིགས་ཚོགས་དྲུག་ལས་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ལ་རང་འགྲེལ་ཡོད་ཅིང་།དེའང་<<ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་>>ནི་རྩ་བ་
དང་། <<ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་
>>ཞེས་པ་ནི་རང་འགྲེལ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་

དང་། རྩོད་བཟློག་བཅས་ལའང་རང་འགྲེལ་ཡོད།
རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་གཉིས་ལ་རང་འགྲེལ་མེད་ཅིང་

། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལ་རང་འགྲེལ་ཡོད་མེད་དཔྱད་གཞི་ཡིན་ཏེ།
<<བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་>>ལས། འདིར་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་

རང་འགྲེལ་རྙེད་ན་བྲིའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེང་

སྐབས་བོད་ཀྱི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་ན་བཞུགས་མེད་ཚོད་རེད་ལ། དེ་

སྔར་འགྱུར་ཡོད་མེད་ཀྱང་བཤད་དཀའ་བས། མཁྱེན་མཁན་འདྲ་
ཡོད་ན་གསལ་ཁ་མཛད་པར་ཞུ། <<སྤྱི་དོན་>>གྱི། གདུལ་བྱའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་དམན་

པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་པ། ནས། འབྲས་བུ་རྡོ་རྗེའི་

ཐེག་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུལ་
བའི་སྡེ་སྣོད། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད། མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་བཅས་གསུངས་
ཤིང་། དེ་གསུམ་ཡང་མདོ་སྔགས་གཉིས་སུ་འདུས་ཞེས་པ་སྟེ། དེའང་

དམན་པ་སྟེ་གདུལ་བྱ་ལས་དང་པོ་པ་སྒོ་གསུམ་ཚུལ་འཆལ་སོགས་དུག་གསུམ་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ལུས་

འཇུག་གཞིའི་དབུ་ 7

ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྡོམ་པ་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུའི་རང་བཞིན་ཅན་

གྱི་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་སོགས་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་པ་སྟེ་འདུལ་བའི་

སྡེ་སྣོད་གསུངས་ཤིང་། དེས་བཏུལ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟེ་
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ངེས་ལེགས་ལ་སྦྱོར་བའི་

ཕྱིར། ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་སྟེ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་གསུངས།
སྡེ་སྣོད་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཟིན་པའི་གང་

ཟག་ཆགས་སྡང་ལམ་དུ་ཁྱེར་ཡང་དེའི་སྐྱོན་གྱིས་གོས་མི་ནུས་པའི་ཟབ་

མོ་སྔགས་ལམ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་

སྟེ་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་བཀའ་སྩལ་ཏེ། དེ་ནི་གཙོ་བོར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་

པའ་ཡིེ་ཤེས་བསྐྱེད་རགས་སམ།

ྫོ བདེ་སྟོང་གཉས་མིེད་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་

ཚུལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་འདུ་བ་ཡིན་པས། མདོ་
སྔགས་གཉིས་སུ་བསྡུས་ཚུལ་ཡང་དེ་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་
གྱིས་བརྟག་པར་བྱའོ། །

<<སྤྱི་དོན་>>དུ། བསལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ལ་དངོས་འགལ་ཡིན་

ནོ༑ ༑ཞེས་པའི་དོན་ལ། འགྲེལ་བཤད་མཁན་པོས་ནི། དོན་དམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་དང་། སྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་གཏན་

ལ་འབེབས་པའི་རྣམ་གཞག་གཉིས་རྒྱས་མི་རྒྱས་མི་འདྲ་བར་བཞེད་དེ།
རམ་བཞི ན་དོན་དམ་བདིེན་པའ་མཚན་ཉིད་དི བྱེ་བ་སོགས་དང་། སྒྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་ཉུང་གི་དབང་གིས་རྩ་ཤེ་དང་འཇུག་པ་གཉིས་

8 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྒྱས་མི་རྒྱས་སུ་ཁས་བླངས་པས་ན། རྟགས་ཁས་ལེན་ཞིང་། བསལ་བ་

མི་འདོད་པར་འཕངས་པ་ཡིན་པས། དངོས་འགལ་ཡིན་ལ། དེའང་

ཁྱབ་པ་ནི་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་གྲུབ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་
ཁས་ལེན་ཞིང་། བྱས་པར་ཡང་ཁས་བླངས་པའི་ངོར། མ་བྱས་པར་ཐལ།རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུང་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་
ཀྱང་། བརྟག་པར་བྱ་དགོས།

ཡང་འདི་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི།
མཁས་པ་དེས་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱི་དགག་པ་དེ་འགྲེལ་བཤད་ལ་འཇུག་
མི་འཇུག་གི་བརྟག་པ་གཉིས་བྱས་ཏེ། བདེན་གཉིས་རེ་རེ་ནས་མི་རྒྱས་
ཞེས་པའམ། བདེན་གཉིས་རང་ལྡོག་པ་རྩ་ཤེ་ལས་འཇུག་པ་མི་རྒྱས་
ཞེས་པ་གཉིས་ལས། སྔ་མ་ལྟར་ན་དགག་པ་འཇུག་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་རྩ་བ་ལས་འཇུག་པ་རྒྱས་ཞེས་བཤད་ནུས་

པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་མི་འཐད་དེ། བདེན་གཉིས་རང་ལྡོག་ལ་འཁྲིས་པའི་

བཤད་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་གཉིས་རྒྱས་ན་དོན་
དམ་ཡང་རྒྱས་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་
སྟེ༑ འགྲེལ་བཤད་ལས་དེ་ལྟར་བདེན་གཉིས་མཉམ་དུ་རྒྱས་མི་རྒྱས་
གསུངས་པ་ནི། ཟབ་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་ལྷན་དུ་གསུངས་པས།
སོ་སོར་ཕྲལ་ན། དོན་དམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྩ་ཤེ་ལས་འཇུག་པ་རྒྱས་པ་

ཟབ་པའི་འཇུག་ཚུལ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྩ་ཤེ་ལས་འཇུག་

འཇུག་གཞིའི་དབུ་ 9

པ་རྒྱས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་འཇུག་ཚུལ་དུ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འདི་ནི་འོག་ཏུ། སྐྱོན་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟན་འདུག་གོ།

དེས་ན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྩ་ཤེ་ལས་འཇུག་པ་རྒྱས་

པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱང་སྐབས་སུ་མ་བབ་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེས་

ཤེས་ནུས་ཏེ། <<འགྲེལ་བཤད་>>ལས་ནི། བདེན་གཉིས་རང་ལྡོག་ལ་
བཤད་པ་མན་པར།

ི བདེན་གཉས་སོ་སོར་ ིཕྲལ་ཏེ་རྒྱས་མ་རྒྱས་གསུངས་

ིཔའི་ཕྱིར། ཞེས་པའམ་ཡང་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། བདེན་གཉིས་རྒྱས་མི་རྒྱས་

བརྩི་བ་ལ་བདེན་གཉིས་བསྟན་པ་གཞིར་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

ཁ་སྐོང་བའི་དོན་ནི། རྩ་བ་ལས་ཤུགས་བསྟན་ཙམ་མམ། མ་
བསྟན་པ་ཞིག་འགྲེལ་པས་དངོས་སུ་བསྟན་པའམ། གསལ་བར་བྱེད་
པ་ལ་ཟེར་རམ་སྙམ་སྟེ། རིམ་བཞིན་<<རྣམ་འགྲེལ་>>མ་དམིགས་པའི་

སྐབས་དང་། <<འཇུག་པས་>>རྩ་ཤེ་ལ་ཁ་སྐོང་ཚུལ་བཤད་པ་དེ་དག་
གིས་ཤེས་སོ། །

ཡང་<<རིན་ཕྲེང་>>གི ། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་
འདིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ཇི་ལྟར་

ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བཤད་པའི་རིམ་པའམ། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། བྱང་

10 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སེམས་དབང་རྟུལ་གྱི་སྐྱེ་རིམ་དུའང་འཇོག་ཆོག་སྟེ། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་

ཐོབ་པར་འདོད་པས། དེའི་རྒྱུའམ་རྩ་བ་ཆོས་གསུམ་ལས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ལ་བསླབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལའང་ཐོག་མར་དེ་གང་ལ་རག་ལས་

པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་དགོས་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྒོམ་དགོས་སོ། །ཞེས་པའམ། ཡང་ན་བཤད་

པའི་རིམ་པ་ཙམ་སྟེ། དང་པོ་གཉིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། ཕྱི་
མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རིམ་པ་དེ་

ལྟར་གསུངས་སམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱོད།

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
ཐོག་མར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། མགོན་

པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་མ་ཕྱེ་བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དབུ་མ་
པའི་གྲུབ་མཐའ་སོགས་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་མེད་དེ། འཕགས་

པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དེ་དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཐོག་མར་འབྱེད་པ་པོ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་གསུངས་ཚེ། སྣོད་ལྡན་གྱི་ཆེད་

དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག།སྤྱིར་ཡོད་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ཉམས་ནས་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱ 11

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་སྲོལ་མ་ཕྱེ་བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་མེད་ཟེར་ན། དེའང་
མི་འཐད་དེ། དེའི་ཚེ་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་དུ་མ་བྱོན་པའི་

ཕྱིར། <<རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་>> 1

ལས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བྲམ་ཟེ་སྒྲ་
གཅན་འཛིན་བཟང་པོ་ན་ལེནྡྲར་བྱོན་ཏེ། དེ་ཡང་བཙུན་པ་ནག་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ལས་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཤིང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་
གསན། ཁ་ཅིག་ཏུ་བཙུན་པ་སྒྲ་གཅན་འཛིན་འོད་བྱ་བ་ལས་བསྙེན་
པར་རྫོགས། དེའི་མཁན་པོ་ནག་པོ་ཡིན་ཡང་ཟེར་ཏེ། འདིའི་ནག་པོ་ནི་
གཏད་རབས་ཀྱི་དེ་མིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་

པ་སློབ་དཔོན་འགའ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱང་གསན་མོད་ཀྱི།
གཙོ་བོར་གསང་བའི་བདག་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྷག་པའི་ལྷ་རྣམས་ལས་

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྒྱུད་རྣམས་གསན་ཏེ། དབུ་མའི་ཚུལ་ལུགས་
དར་བར་མཛད་དོ། །སློབ་དཔོན་འདི་དང་དུས་མཉམ་དུ་བཙུན་པ་ཀ་
མ་ལ་གརྦ་དང་། ྷ གྷ་ན་ས་ལ་ལ་སོགས་པ་དབུ་མའི་ཚུལ་ལུགས་སྟོན་
པའི་བཙུན་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཙམ་བྱུང་ཞིང་། བཙུན་པ་པྲ་ཀཱ་ས་དྷརྨ་
མ་ཎི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འཕགས་པ་སྒྲིབ་པ་རྣམ་སེལ་གྱི་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་
བསྟན་ནས། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ། ས་འོག་གི་འཇིག་རྟེན་
ནས་འཕགས་པ་འདུས་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འབུམ་ལེའུ་སྟོང་

1 རྗེ་བཙུན་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐ།སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།༡༩༩༤རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་།ཤོག་༨༨ཕྲེང་༡༡།

12 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡོད་པ་སྤྱན་དྲངས། གཞན་ཡང་དང་པོའ་སི བ་དཔོན་ལྔ་བརྒྱ་པོ་རྣམས་ ློཀྱི་སློབ་མ་མང་པོས་ཀྱང་སྔར་མ་དར་བའི་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་སྤྱན་དྲངས་
ཏེ༑ འདི་ཡན་ཆད་དུ་བྱ་སྤྱོད་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་སྡེ་ཐམས་

ཅད་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་དང་། སྒྱུ་
འཕྲུལ་དྲྭ་བ་ལ་སོགས་པ་བླ་མེད་ཅི་རིགས་པའང་ཡོད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་
བ་གང་ཞིག།སློབ་དཔོན་དེ་དག་ནི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གོང་རོལ་ན་
བྱོན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུགས་དེའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་མ་ཕྱེ་བའི་གོང་རོལ་ན།
ལུགས་དེ་དང་དེ་འཛིན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་མེད་དགོས་ན། དཔལ་
ལྡན་ཟླ་བའི་སྔོན་དུ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས། སློབ་དཔོན་ཀླུའི་བྱང་
ཆུབ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་སོགས་དུ་མ་བྱོན་པ་རྣམས་ཐལ་འགྱུར་བ་མིན་པར་འདོད་དགོས་པ་དང་། དེ་

བཞིན་ལེགས་ལྡན་གྱི་སྔོན་དུ་དེ་བ་ཤར་མ། ཞི་འཚོའི་སྔོན་དུ་འཕགས་
པ་གྲོལ་སྡེ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཅི་སྨྲ།

འོ་ན། སེམས་ཙམ་པ་ལའང་མཚུངས་པས། ཀུན་གཞི་རྩ་བར།
སྲོལ་གཏོད་སྔོན་དུ་དབུ་མ་ཉིད། །ཅེས་དང་། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཐུབ་
པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་རྗེས་སུ་འཛམ་བུའི་གླིང་

འདིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་ནི་ནུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྟན་པ་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱ 13

ཙམ་ཞིག་གནས་ལ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། དེ་

ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་མིན་པར། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་

ཀྱི་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྐབས་ཏེ། དེའང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་སྟོང་
ཕྲག་ཙམ་གྱི་གསེབ་ན་ཐེག་ཆེན་པ་རེ་ཟུང་ཙམ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་

ཀྱང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་ཟལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་ཚུལ་ ིལོ་རྒྱུས་2

ལས་འབྱུང་ངོ་། །

འདིར་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ནི། <<སྤྲིན་ཆེན་>>དང་<<རྔ་བོ་ཆེའི་

མདོ་>>སོགས་སུ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པའི་དུས་མི་

འདྲ་བ་གསུངས་པ་དང་། <<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༥)དུ། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་
བྱོན་པའི་ཚུལ་གཉིས་པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་

དཔྱད་པར་བྱ་བ་མང་བས། འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པར་འཆད་པར་

འགྱུར་རོ། །

ཡང་མདོ་སྡེ་དང་རྒྱུད་སྡེ་དེ་དག་ལས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ས་དང་
པོ་དང་བདུན་པའི་རྟོགས་པ་བརྙེས་ཚུལ་གསུངས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་

ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག།ལང་གཤེགས་དང་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་ས་

2 རྗེ་བཙུན་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐ།སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།༡༩༩༤རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་།ཤོག་༨༥ཕྲེང་༡༠།

14 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དང་པོ་པར་གསུངས་པ་ནི། སྔགས་ལུགས་ཡིན་ཞིང་། སྔགས་ལུགས་

ལ་ས་དང་པོ་འཐོབ་ན། སྐུ་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་འཚང་རྒྱ་ངེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་

ཅིང་། རྔ་བོ་ཆེ་ལས་ས་བདུན་པ་པར་གསུངས་པ་ནི་མདོ་ལུགས་ཡིན་
པས་འགལ་བ་མེད་ཟེར། དེའང་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། འཇམ་དཔལ་རྩ་
རྒྱུད་ནི། བྱ་རྒྱུད་ཡིན་པར་<<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>རང་ལས། བྱ་བའི་

རྒྱུད་འཇམ་དཔལ་གྱི་རྩ་བའི་རྟོག་པ་ལས་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་པས་
གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལྟར་ན། སྔགས་ལམ་གྱི་ས་དང་པོ་ནས་ཟུང་འཇུག་བར་
སྙིགས་དུས་ཀྱི་སྐུ་ཚེ་གཅིག་ལ་འགྲུབ་པ་ནི། བླ་མེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་

པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས། བྱ་རྒྱུད་ལ་ཇི་ལྟར་འཐད།

གཞན་ཡང་། མདོ་ལུགས་ཀྱི་ས་བདུན་པའི་རྟོགས་པ་བརྙེས་ན།
བྱང་སེམས་དེ་ས་བཅུ་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་སྔགས་ལམ་དུ་མི་འཇུག་སྟེ།
<<འཇུག་པ་>>ལས། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་
སུའང་སྐྱེས་པ་སྟེ། །ཞེས་དང་། <<སྤྱི་དོན་>>(༣༤)ལས། ཐེག་པ་གསུམ་

པོ་གང་རུང་གི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ན། རང་ལམ་དུ་རིགས་ངེས་པ་ཐོབ་

པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ན། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་རང་ལམ་དུ་རིགས་ངེས་པ་ཐོབ་པས། ས་དང་པོ་ཐོབ་ན་
ས་བཅུ་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྔགས་ལམ་དུ་མི་

འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱ 15

དེས་ན་ས་བདུན་པ་པ་ཡིན་ན། བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་

པའི་ཚོགས་གསོག་དགོས་པས། དགུང་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་
ནུས། དེའ་ིཕྱིར་འད་དག་ལ་དཔྱད་བྱ་མང་ཞིང་།

ི མཁས་པ་ཁ་ཅགི།ཐུན་

མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཚུལ་གསུངས་པའང་
ཡོད་འདུག་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟག་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

འདི་ལ་བདག་གི་བླ་མ་དམ་པ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་རིན་ཆེན་

མཆོག་གིས་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ནི། སྔགས་ལུགས་ལ་བྱ་དགོས་པས།ས་བདུན་པ་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ལུགས་ཏེ། རེ་

ཞིག་དགོངས་པ་ཅན་ནོ་ཞེས་གསུང་།

རང་ལུགས་ནི། <<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས་དཔལ་མགོན་
འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པས་སྐུ་ཚེ་དེ་ཉིད་
ལ་ཟུང་འཇུག་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་སྒྲོན་གསལ་ལས་

གསུངས་པ་འཐད་ཕྱོགས་སུ་མཛད་པ་ལྟར་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་

པའི་འགྲེལ་པར་མཛད་པ་མཐར་མ་ཕྱིན་པར་གསུངས་པ་ཕར་ཕྱིན་
ཐེག་པ་རྐྱང་པས་ལམ་བགྲོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས་པས། ས་
བདུན་པའི་རྟོགས་པ་བརྙེས་པར་གསུངས་པའང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་
སམ་སྙམ་ཞིང་། སྤྱིར་ན་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་བྱ་རྒྱུད་ཡིན་ཡང་། དེ་

ལས་གསུངས་ཚད་བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་སར་ཡྐོན་པས་ཁྱབ་མི་དགོས་པར། ི མགོན་

16 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པོ་འདི་ས་དང་པོའི་རྟོགས་པ་བརྙེས་ནས་བདེ་བ་ཅན་དུ་འབྱོན་པར་
གསུངས་པ་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་སམ། ཞེས་སོགས་མདོ་སྔགས་ལ་
ནང་བྱན་ཆུད་པའ་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དི་མྲིེད་རགས་པས་དཔྱད་

ིཔ་མཛོད།

གཉིས་པ་འགྱུར་གྱི་ཕྱག།
འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

དན་འགྲེལ་། ོའཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། གཞུང་འདི་དོན་དམ་
པའི་ཆོས་མངོན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་
པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སྔོན་གྱི་བཀས་བཅད་པ་དང་མཐུན་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་མཆོག་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་མཛད་པའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
འགྱུར་ཕྱག་ལས་འཕྲོས་ཏེ། མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་འཇམ་དཔལ་འགྱུར་

ཕྱག་ཏུ་མཛད་པ་སོགས་སྔོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་པཎ་རྣམས་ཀྱིས་བཀས་བཅད་མཛད་ཀྱང་། དུས་ཕྱིས་མ་ངེས་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱ 17

ཀྱི་འགྱུར་ཞིག་ལ། སངས་རྒྱས་འགྱུར་ཕྱག་གི་ཡུལ་དུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་
སྟེ༑ དེས་མཚོན་ནས་སྡེ་སྣོད་གཞན་གཉིས་ལའང་དཔྱད་པར་བྱ་ཞིང་།
འགྱུར་ཕྱག་ཏུ་འཇམ་དཔལ་སོགས་བཀོད་པ་ལྟར་མཆོད་བརྗོད་དུའང་

མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་ཚེ་འཇམ་དབྱངས་བཀོད་པའི་ངེས་པ་མེད་

མོད། <<དྲང་ངེས་>>ཀྱི་དབུར་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་
སྒོ་ནས་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་དང་། འོག་ཏུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་ལ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་མི་ཟློས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ནི་

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་དབང་དུ་མཛད་པའམ། སྔ་
མ་ནི་རྗེ་བླ་མ་རང་གི་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་རྣམས་གང་ལ་
བསྟེན་ནས་འཁྲུངས་པའི་བླ་མའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་

པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའམ་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཡིན་པའི་

དབང་དུ་མཛད་ནས་མི་ཟློས་སོ། །

ཡང་མངོན་པའ་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཡིན་ན།

ི དོན་དམ་པའ་ིཆོས་མངོན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པས་ཁྱབ་དགོས་ན། མངོན་པའི་བསྟན་
བཅོས་ཀྱང་ཡིན། བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་

ཙམ་ལ་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཏུ་མི་འཇོག་སྟེ། སྤྱིར་ན་བསྟན་བཅོས་དེའི་བཞེད་དོན་རང་སྨྲ་བ་པོས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཆ་

ནས་རྣམ་དག་ཏུ་འཇོག་ཀྱང་། འདིར་ནི་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་མངོན་
པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཏུ་འཇོག་པས་མི་འདྲའོ། །ཞེས་རྗེ་བཙུན་

18 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡ་མ་རིན་ཆེན་གསུང་ངོ་། །

གསུམ་པ་གཞུང་གི་དོན།

འདི་ལ་བཞི། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཆོད་པར་
བརྗོད་པ། བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས། བསྟན་བཅོས་
ཇི་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་བསྟོད་
པ་དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། སྙིང་རྗེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱུར་བསྟན་པ་དང་། བྱང་

སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྩ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་སྙིང་རྗེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱུར་བསྟན་པ།

ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་སྐྱེས། །
སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འཁྲུངས་ཤིང་། །
སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་བློ་དང་། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། །

དན་འགྲེལ་། ོཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་

ལས་འཁྲུངས་ལ། བྱང་སེམས་འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་སྟེ། སྙིང་རྗེ་

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུ 19

ཆེན་པོ་དང་གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུམ་
ལས་འཁྲུངས་ཞེས་པའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
ཡང་གཞུང་གཞན་ལས་དངོས་སུ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ། ཞེས་པའི་

གཞུང་གཞན་ལ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་སོགས་འཇོག་པར་གསུངས་ན། དེ་

ལས་ཉན་རང་བྱང་སེམས་སོགས་ལ་དངོས་སུ་མཆོད་བརྗོད་མ་མཛད་
དེ༑ དེ་དག་གི་ཡུམ་ལ་དངོས་སུ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་ལས་དེ་དག་

མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྟེན་ཐབས་འབྲས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བརྗོད་

པས། དངོས་སུ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པའོ། །འོན་ཀྱང་རང་རྒྱལ་ལ་ནི།

ཤུགས་ཀྱིས་མཛད་པ་སྟེ། འགྲེལ་པར། ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་
བསླན་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་སྐྱེས། །ཞེས་

སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་སྙིང་རྗེ་ལ་བསྟོད་དམ་ཞེ་ན། ཁ་

ཅིག།མ་བསྟོད་དེ། དེས་སྙིང་རྗེ་ལ་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཙམ་བརྗོད་
ཅང་།

ི བསྟོད་པར་བགྱི། །ཞེས་པ་ཚིགས་བཅད་གཉས་པ་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་ ིབའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། བསྟོད་པ་དང་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་ནི།

ཡོན་ཏན་བརད་པ་སོགས་ཀྱི་སྗོ་ནས་ཡྒོན་ལ།

ི དེའང་ཚིགས་བཅད་དང་
པོ་འདིས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྩ་བ་

20 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པས་བསྟོད་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཚིགས་བཅད་གཉིས་པའི། དེའི་ཕྱིར་བདག་གིས་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེར་བསྟོད་
པར་བགྱི། །ཞེས་པའི་བསྟོད་པར་བགྱི་ཞེས་པའང་ཐ་མའི་གསལ་བྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན། སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་། ཞེས་སོགས་
ཚིགས་བཅད་གཅིག་དེ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ཡང་མིན་པར་ཐལ་

ལོ༑ ༑དེ་ལྟར་ཡང་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། སྙིང་རྗེ་ལ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་བསྟོད་པ་དང་། སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་བསྟོད་པའོ། །ཞེས་ས་བཅད་མཛད་
པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས། ཞེས་པའི་ཉན་ཐོས་དང་
ཐོས་སྒྲོགས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་མི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མ་ནི་ཡང་དག་པའི་གདམས་

ངག་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལམ་གཞན་ལས་ཉན་ནས་དོན་དེ་གཞན་ལ་

ཐོས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་ལམ་སངས་རྒྱས་ལས་
ཐོས་ནས་གཞན་བྱང་སེམས་ལ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པའོ། །
ཡང་འདི་ལྟར་བྱ་བ་བྱས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ཡང་དག་

པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལས་ཉན་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་བྱ་བ་
འདི་ལྟར་བྱས་སོ། །ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་བྱ་བ་འདི་ལས་གཞན་སྲིད་
པ་བཟློག་པའི་ཐབས་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གསུང་། ཡང་

ན༑ ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྱ་བ་བྱས་སོ། །སྲིད་པ་ཐ་མ་འདི་ལས་

སྲིད་པ་ཕྱི་མ་གཞན་ཡོད་པར་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་འགྲེལ་ཆོག་གམ་

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུ 21

བརྟག།

འབྲིང་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། རང་རྒྱལ་དེ་ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་
ཅིང་སངས་རྒྱས་ལས་དམན་པས་ན་འབྲིང་པོའོ། །ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་ཚུལ་ལ་འགྲེལ་བཤད་མཁན་པོས། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤངས་ཕྱིར་
དང་། །ཞེས་སོགས་ལྟར་ཡིན་པར་གསུངས་པས། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་

ན་<<མངོན་རྟོགས་རྒྱན་>>ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་རྟོག་
པ་གཉིས་ཀ་མ་སྤངས་ཤིང་། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པས་གཟུང་རྟོག་

སྤངས་ལ་འཛིན་རྟོག་མ་སྤངས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཉིས་ཀ་སྤངས་
པར་གསུངས་པའི་ཁྱད་པར་ལྟར་ཡིན་སྙམ་དུ་དགོངས་པའང་སྲིད་ལ།
དེ་ལྟར་ན་སྤྱིར་ཁོང་གིས་ལུགས་འདིའི་ཕྱི་དོན་དེ་བཞེད་ཀྱང་། ཉན་

ཐོས་སྡེ་པས་བཤད་པའི་ཕྱི་དོན་སྤང་བྱར་བཞེད་པ་འདྲའོ། །ཡང་རྣམ་པ་གཅག་ཏུ་ན།

ི གཟུང་རག་

ྟོསྤངས་ལ་འཛིན་རག་མ་

ྟོསྤངས་ཞེས་བདེན་

འཛིན་རང་ལ་བཞེད་པའང་ཡིན་སྲིད་པ་སྟེ། གང་འཐད་དཔྱད་དགོས་
སོ༑ ༑
ཐུབ་དབང་སྐྱེས། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། <<རང་འགྲེལ་>>ལས།
གལ་ཏེ་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ཞེས་སོགས་ལན་དངོས་སུ་དང་རྩོད་པ་
ཤུགས་ལ་གསུངས་པ་ལ། འགྲེལ་བཤད་མཁན་པོས་གལ་ཏེ་ཡང་ཐེག་

དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་གིས་ཚེ་འདིར་མྱང་འདས་མ་ཐོབ་པས།
ཐུབ་དབང་གིས་བསྐྲུན་པར་བཤད་པ་མི་འཐད། ཅེས་ཉན་རང་གཉིས་

22 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཀ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་མཛད་དེ། དེའང་བཞ་བརྒྱ་པའི་ལུང་།

ི དེ་ཉད་

ིཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་

པའི་གང་ཟག་གིས་ཚེ་འདིར་མྱང་འདས་མ་ཐོབ་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་

མྱང་འདས་ཐོབ་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་མཛད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །

དེ་ཉིད་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བཀག་ཚུལ་ནི། སྐབས་འདིར་རང་རྒྱལ་

ལ་དོགས་པ་བཅད་པའ་ིསྐབས་ཡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསུངས་སོ། ི །དེའང་

དབུ་མ་རྩ་བའི། རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་

ཀྱི་ལུང་དེས་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་ཚུལ་གསུངས་པ་རང་འགྲེལ་དུ་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པས་ན། སྐབས་འདིར་

རང་རྒྱལ་ལ་དོགས་པ་བཅད་དགོས་པར་ཤེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རྗེའི་

དགག་པ་དེ་འགྲེལ་བཤད་ལ་འཇུག་གོ།

སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འཁྲུངས་ཤིང་། །ཞེས་

པ་ལ་གནས་སྐབས་དང་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་

ཏེ་རིགས་པ་གཉིས་དང་། དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་ལུང་བཅས་ལུང་རིགས་

གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལས་འཁྲུངས་པར་བསྒྲུབས་

ཤིང་། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་བྱང་སེམས་རྒྱལ་སྲས་སུ་བཞག་པ་དང་མི་

འགལ་བའ་ཚུལ་ནི་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>ལས། ི བྱང་སེམས་དེས་

ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས་བྱང་སེམས་དེ་མིན་པར་ཤེས་པས། དེ་ལ་

བདེན་མོད་ཀྱི། ཞེས་ཟེར་བ་ག་ལ་ཡན།

ི ཞེས་སོགས་གསུངས་པས། བྱང་

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུ 23

སེམས་གང་ལས་སངས་རྒྱས་འཁྲུངས་པའི་བྱང་སེམས་དང་། སངས་
རྒྱས་དེ་ལས་འཁྲུངས་པའ་བྱང་སིེམས་གཉས་གང་ཟག་གཅིག་མིན་པར་

ིཤིན་ཏུ་གསལ་ཡང་། རྒྱལ་སྲས་སམ་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཞེས་པ་ནི། རྒྱལ་བ་
ལས་འཁྲུངས་པའི་དོན་མིན་གྱི། དེ་ནི་རང་གི་ཡབ་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་བ་
འགའ་ཞིག་གི་སྲས་ཡིན་པའམ། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་

པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསལ་ལོ། །

སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་བློ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་

ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། །ཞེས་པ་ལ། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་། མཐའ་
གཉས་སུ་མིེད་པའ་ིསྟོང་པ་ཉད་རིགས་པའྟོ་བི་ློདང་།རང་ག་གིགས་སུ་

ྲོགྱུར་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་འདུན་

པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གསུམ་ནི། རྒྱལ་
སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །
སྐབས་འདིར་འཕགས་པ་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་བའི་མདོ་རང་འགྲེལ་
དུ་དྲངས་པ་དེ་དང་། གཞན་ཡང་<<རང་འགྲེལ་>>གྱི། བདག་གིས་
འཇིག་རྟེན་འདི་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་ལས་བཏོན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ནི་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་དམིགས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་བསྟན་
པས། མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་ལ། སེམས་བསྐྱེད་ནི། འོག་གི་
རང་འགྲེལ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་འདུན་

24 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པ་གཉིས་ལྡན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་
ལའང་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །ཞེས་གསལ་ཁ་མཛད་པའོ། །དེ་ལྟར་ནའང་
འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་མིན་ཡང་དམིགས་

རྣམ་མཚུངས་པའི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་བྱང་

སེམས་སོ་སྐྱེ་གཉིས་སོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཞིག་སྟེ། རང་གི་

གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པའི་འདུན་

པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་དབྱེ་
ན༑ བུ་རམ་ཤིང་ཤུན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ཡོད་དོ། །

དོགས་པ་ལ། དེ་འདྲའ་སིེམས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བུ་རམ་ཤང་

ིཤུན་ལྟ་བུ་དང་། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་དེ་འདྲའི་སེམས་གཉིས་སུ་གྲངས་

ངེས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དེ་

གཉིས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་པོ་གང་རུང་གིས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་ན། ལན་ཅི་གདབ་བློ་གསལ་དག་གིས་དཔྱད་
པར་ཞུ།

རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། །ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྲས་ནི་བྱང་སེམས་

ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་བ་ནས་བྱེད་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་གིས་བཀོད་པའི་དོགས་

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུ 25

པ་དག་མེད་དེ། འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལས་ཤེས་

པར་ནུས་སོ། །ཞེས་པ་ནི་མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནོ། །

ཆོས་གསུམ་ལས་སྙིང་རྗེའི་སྐོར།

རྒྱས་པར་སྤྲོ་ན། སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་བློ་དང་། །ཞེས་

སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་སྙིང་རྗེའི་

གཞི་མཐུན་ཡོད་ན། འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་དེ་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་
པའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་དགོས་ན། འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་

སེམས་སོ་སྐྱེའི་སྙིང་རྗེའི་གཞི་མཐུན་ཡང་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་

མཚུངས་ཏེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལས་དང་པོ་པའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་

རྒྱུ་དང་། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་གཉིས་ཙམ་དངོས་སུ་

བསྟན་པ་གང་ཞིག །དེ་ལ་འབྲས་དུས་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཡོད་ན་ནི་སྔ་མ་ལས་

འོས་མེད་ཅིང་། དེ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྙིང་རྗེའི་གཞི་མཐུན་ནི། བྱང་

སེམས་སོ་སྐྱེའི་སྙིང་རྗེ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་

དེ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་

ཀྱི་དང་། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་གང་ཡང་མིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

བསྟན་པའ་སིེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམགས་པའི་སིང་རྙིྗེ་འདར་བསྟན་སིང་

ྙི

26 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྗེ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་འཕེན་ན། ལན་ཅི་གདབ་དཔྱོད་ལྡན་དག་གིས་

དཔྱོད་པར་མཛོད།

འོ་ན། ཁྱོད་དང་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་སྙིང་རྗེའི་གཞི་མཐུན་མེད་

པར་ཐལ། ཁྱོད་འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་

འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ། འདོད་ན། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་

བསལ་སླའོ། །

ཡང་འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་ལ་སྙིང་རྗེ་གསུམ་ག་ཡོད་དམ་མེད།

དང་པོ་ལྟར་ན། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེའང་བྱང་སེམས་

ལས་དང་པོ་པའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ན། བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་

སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། སེམས་ཙམ་པར་གྱུར་པའི་བྱང་

སེམས་སོགས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཁྲིམས་དག་

རང་བཞིན་ལྟ། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་དང་འགལ་ལོ། །

ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །ཞེས་

སོགས་ཀྱིས་སྙིང་རྗེ་གསུམ་བསྟན་པས། འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་ཡང་དེ་

དག་གིས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྙིང་རྗེ་ལ་བྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ་

ལོ༑ ༑འདོད་ན། <<རང་འགྲེལ་>>ལས། དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་ནི་བརྩེ་བ་སྟེ།

འདི་ཉིད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་ཅན་

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུ 27

ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འདིར་

བསྟན་སྙིང་རྗེ་ལ་གསུམ་ག་ཡོད་ཀྱང་། བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་

གསུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་འདར་བསྟན་སིང་རྙིྗེ་ལ་འབྲས་དུས་ཀྱི་སང་རྙིྗེ་མེད་པར་སྤྱི་

དོན་དུ་གསུངས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། མཆོད་བརྗོད་

ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱིས་དངོས་

སུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པས། དོན་གྱིས་འབྲས་དུས་ཀྱི་

སྙིང་རྗེའི་ཆེ་བའང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<རང་འགྲེལ་>>ལས། རྒྱུ་ལ་

མཆོད་པ་བརྗོད་པས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ལ་མཆོད་པ་དོན་གྱིས་འཕངས་པར་དགོངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འབྲས་དུས་ཀྱི་སྙིང་

རྗེ་དེ་མཆོད་བརད་ཀྱིས་བསྟན་པར་ནྗོ་འདོད་དགོས་ཏིེ། དེའ་ཡོན་ཏན་ ིནམ་ཆེ་བ་དོན་གྱིས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱད་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་
བའི་ཁྱད་ཆོས་ཡོན་ཏན་རང་ག་བ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་

དེ་ལ་བསྟོད་པ་དང་མཆོད་པ་བརྗོད་ཚུལ་ཡང་། དེའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་
བརྗོད་ཚུལ་ལ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་དེ་སྐབས་འདིར་བསྟན་པ་དང་། སྙིང་རྗེའི་གཞི་མཐུན་

ཡིན་ཡང་། འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་མིན་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་འདིར་

བསྟན་སྙིང་རྗེ་ཙམ་ཡིན་ཡང་། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྙིང་རྗེ་ནི་

28 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་དང་། བྱང་སེམས་ལས་

དང་པོ་པའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་སྙིང་རྗེ་གང་རུང་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

གང་བདེར་བྱའོ། །

ཆོས་གསུམ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་སྐོར།

ཡང་འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་
སམ་མ་དམིགས། དང་པོ་ལྟར་ན། འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་

སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་

ལྟར་ཡང་བདེན་བཞིའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཁོ་ཁོ་
རང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་ལ་མ་དམིགས་པའི་

ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། སྤྱི་དོན་དང་འགལ་ཞེ་ན། འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་

ཀྱིས་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་ཀྱང་དམིགས་པའི་བློ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་

དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །

ཡང་འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་

པ་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དང་<<སྤྱི་དོན་

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུ 29

>>གཉིས་ཀ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་བསྒོམ་པའི་སྐབས་ལ་དགོངས་ཀྱི།
བསམས་པ་ལ་བརྒོྟེན་ནས་སྐྱེས་པའ་སིེམས་བསྐྱེད་དངོས་མན་པའི་ིཕྱིར་
རོ༑ ༑ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་ཐལ།

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་དང་མི་འདྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
ན༑ ཊཱིཀ་ཆེན་དང་སྤྱི་དོན་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་འདི་ལ་

ལན་ཇི་ལྟར་གདབ་ཅེ་ན། འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དམིགས་

རྣམ་གྱི་ཆ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་
ཀྱང་། སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་མ་
ཐོན་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་དང་མི་འདྲ་བ་མེད་
པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་དམིགས་རྣམ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་མཚན་
ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དོན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་། <<ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བའི་མདོ་>>ལས། བུ་
རམ་ཤིང་ཤུན་སྙིང་པོ་ཅི་ཡང་མེད། །དགའ་བར་བྱ་བའི་རོ་ནི་ནང་ན་
འདུག།ཇི་ལྟར་ཤུན་པ་དེ་བཞིན་སྨྲ་བ་སྟེ། །རོ་ལྟ་བུ་ནི་འདི་ལ་དོན་
སེམས་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་མྱོང་བ་ཙམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་

30 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའ་གནས་

ིསྐབས་གཉས་ཡོད་པ་ལས། ི བྱང་
ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། །ཞེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་

རྩོལ་བཅས་ཀྱི་མྱོང་བ་ཙམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སིེམས་ལ་བྱེད་
པས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དངོས་མིན་ལ། <<སྤྱོད་འཇུག་>>ལས་བཤད་
པ་དེ་ནི། རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

མཚན་ཉིད་པ་ལ་བྱེད་པས། མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་
ཡིན་ནོ། །

ཡང་འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ལས་

དང་པོ་པའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ནམ་མིན། སྔ་མ་ལྟར་
ན༑ དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དུ་ཐལ། འདོད་ན།
བུ་རམ་ཤིང་ཤུན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་

ཆོས་གསུམ་ནི་བྱང་སེམས་སུ་གྱུར་ནས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པའི་
ཕྱིར་དང། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་སར་ཉམས་
སུ་ལེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་སྤྱི་དོན་
སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་བོ། །

ཕྱི་མ་ལྟར་ན། འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཁོ་ཁོ་རང་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པའི་

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུ 31

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། <<རྩ་བ་>>ལས། སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་
བློ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། །ཞེས་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཡང་ཁོ་ཁོ་རང་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། ཐལ་

འགྱུར་དང་པོ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པའི་སྔོན་དུ་
སོང་ཡང་། བུ་རམ་ཤིང་ཤུན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་
འགྱུར་ཕྱི་མ་ལའང་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་སྔོན་དུ་སོང་ཡང་། དེ་ཡིན་ན་དེའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པས་

མ་ཁྱབ་བོ། །

<<རང་འགྲེལ་>>ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
འདིར་བསྟན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དངོས་སུ་བསྟན་ནམ་མ་བསྟན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེས་འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་
ཞིག་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་བསྟན་པའི་

རང་གིས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་

ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་འདིར་བསྟན་སེམས་

བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཊཱིཀ་ཆེན་སོགས་
དང་འགལ།

ཕྱི་མ་ལྟར་ན། སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་བློ་

32 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དང་། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་གྱི་
ཆོས་གསུམ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་ཐལ་བ་དང་། གོང་གི་རང་འགྲེལ་ཡང་འདིར་བསྟན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ངོས་བཟུང་གི་གཞུང་མིན་

པར་ཐལ་ལོ། །རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པའི་མདོས་ཀྱང་འདིར་བསྟན་

སེམས་བསྐྱེད་མ་བསྟན་ན། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་རྩོམ་པ་ལ་མི་མཁས་པ་

དང་། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་མང་ངོ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་གཉིས་པ་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། ཕྱོགས་དང་པོའི་
ཐལ་འགྱུར་བར་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞུང་དེས་འདིར་བསྟན་སེམས་

བསྐྱེད་ཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང་། དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སེམས་

བསྐྱེད་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ།
འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདུན་པ་
གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱུའི་འདུན་པའི་དམིགས་རྣམ་ཅན་ཡིན་གྱི། གྲོགས་ཀྱི་
འདུན་པའི་དམིགས་རྣམ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་རང་འགྲེལ་
གྱི༑ འདི་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཅན་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ལ། འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་ནི། <<རང་

འགྲེལ་>>གྱི། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་རོ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་
བའི་རྒྱུ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདུན་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་

པ་ལྟར་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ།

རྒྱས་སྲས་ཆུ 33

རང་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་
དམིགས་པའི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་ཁྱད་
པར་ཅན་ལ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་
བློ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ༑ ༑ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་

འདིར་འགྲེལ་པར་མདོ་དྲངས་པ། ནས། ལུགས་འདི་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད་

དོ༑ ༑ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། ཞེས་པའི་དོགས་གཅོད།

<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱི། འགྲེལ་པས་ལན་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རབ་

ཡོད་ན། ཅིའི་ཕྱིར་མི་རྟོགས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་འདི་ལྟར། སངས་
རྒྱས་བྱང་སེམས་ལས་འཁྲུངས་པའི་བྱང་སེམས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གསུང་ལས་གསར་དུ་བྱང་སེམས་སུ་འཁྲུངས་པའི་བྱང་སེམས་གཉིས་

གཞིའམ་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་དུ་གཟུང་དགོས་པས། ཆོས་ཅན་གཅིག་ཉིད་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་སུ་ཐལ་བ་འཕེན་པ་མིན་པར། འགྲེལ་
པས་ལན་བཏབ་ཚུལ་ལས་ཤེས་ནུས། ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའང་སྤྱི་དོན་དུ་
བཀོད་པ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བཤད་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་གཞི་ཐ་དད་

ཡིན་པས་ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེས་བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྲས་མིན་པར་འདོད་པ་ནི་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྲས་དང་།རྒྱས་

34 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྲས་ཞེས་པ་ནི་ཚིག་རྒྱས་བསྡུས་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་སྲས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། <<སྤྱོད་
འཇུག་>>ལས། དེ་རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་སྲས་

སུ་ད་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་གྱུར་ན་སྐད་ཅིག་
གིས། །འཁོར་བའི་བརྩོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས། །བདེ་

གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་བརྗོད་བྱ་ཞིང་། །འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་
བཅས་པའི་ཕྱག་བྱར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

<<སྤྱི་དོན་>>ལས། ཐལ་འགྱུར་ཕྱི་མ་ལ་འབྲེལ་ཅི་ཡང་མི་འདུག་
པས་ལན་འདེབས་དགོས་པ་མི་འདུག་གོ། ཞེས་གསུངས་ན། འབྲེལ་
མེད་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར། གོ་རམས་པས། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་
པོའི་བུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་ཕྲུ་གུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་

དང་། སྨན་གྱི་ལྗོན་ཤིང་གི་མྱུ་གུ་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱང་སེམས་

གང་ཞིག་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་དཔེ་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་བྱས་ནས་ཐལ་
བ་བཏང་ཡང་། རང་ལུགས་ནི། སྔ་མ་གཉིས་སྐྱེས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མིན་
པར། རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་སྐྱེས་ཚུལ་གྱི་
སྒོ་ནས་དཔེ་དོན་སྦྱར་བས། ཐལ་བ་དེ་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་དེ་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པའི་སྔོན་
དུ་འགྲོ་དགོས་པས་དེའི་རྒྱུར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་

རྒྱས་སྲས་ཆུ 35

ཕུན་ཚོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། བར་དང་མཐའ་མའི་གནས་སྐབས་སུ་གལ་ཆེ་བ་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིམ་བཞིན་བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་
སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་རང་གི་འབྲས་བུ་གྲུབ་དུས་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་

པ་ནི་དེའི་འབྲས་བུ་གྲུབ་དུས་ཡིན་གྱི། བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་

ཀྱི་དུས་དེ་དེའི་འབྲས་བུ་གྲུབ་དུས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་དེའི་

བརྒྱུད་འབྲས་སོགས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གྲུབ་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའམ།

ཡང་ན། འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་

ཡོད་ཀྱང་། དེའི་དུས་སུ་མེད་དེ། དེ་རང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེ་

སྒོམ་པའི་ཕྱིར། དེའང་དོན་དངོས་སུ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱུན་ཆགས་

སུ་བསྒོམས་ནས་ལམ་མ་ཞུགས་དང་། བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་སོ་སོའི་

གནས་སྐབས་སུ་གལ་ཆེ་ཚུལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ལྡོག་ཕུད་པའི་

གལ་ཆེ་རྒྱུ་གཞན་གསུམ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་དགོས་པར་སྣང་བས།
ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་གནས་སྐབས་སུ་སྔ་མ་སྔ་མ་མ་གྲུབ་བོ། །འོན་ཀྱང་རྩོད་
པའི་ཚེ་ཚིག་ཟིན་ཙམ་ཡང་ཤོར་མི་འདོད་ན། ལན་ཕྱི་མ་ལྟར་བྱའོ། །

དེ་བཞིན་འདིར་བསྟན་གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་བྱང་
སེམས་དབང་རྟུལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། དེ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་མེད་པར་

36 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྟོང་
ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་

ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་རང་ལྡོག་པ་དེ་འདིར་བསྟན་

གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་བློའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཡང་། དེ་ཡིན་ན་ཅིག་ཤོས་

ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན་བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་དེ་དབང་རྣོན་དུ་ཐལ། དེས་

དབང་རྣོན་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལྟར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོག་

མར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་བློ། དེ་

ནས་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་ཁྱབ་པ་

འདྲ་སྟེ། དབང་རྣོན་གྱི་ལམ་གྱི་རམ་པ་ནི།

ི ཐོག་མར་མར་ཤེས་ནས་སང་

ྙིརྗེ་ཆེན་པོའི་བར་ལེགས་པར་བསྒོམས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་དགོས་པར་རྟོགས་ལ། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་

དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ངོས་བཟུང་བའི་སྒོ་

ནས་དེ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་དང་། ཁྱད་པར་

དུ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་

ཡས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་ཤིང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ན། ད་ནི་རྫོགས་བྱང་

ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་དོན་གཉེར་གྱི་འདིར་

བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དེ་ནས་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་རང་རྒྱུད་

ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དབང་རྟུལ་གྱིས་ལམ་

རྒྱས་སྲས་ཆུ 37

མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྟོང་ཉད་རི གས་པ་ཡོད་ ྟོཀྱང་། རམ་པ་དིེ་

ལྟར་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཁ་ཅིག།བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་གྱིས་དབང་རྣོན་གྱི་ལམ་རིམ་

རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་མིན་ཏེ། དེས་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྟོང་
ཉད་རིགས་

ྟོཀྱང་། དེ་འདྲའ་བི་དློེ་འདར་བསྟན་གཉིས་མིེད་རགས་པའྟོ་ིབློ་མིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཟེར། འོ་ན་བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་གྱིས་འདིར་

བསྟན་གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྔོན་དུ་
མ་སོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་སུ་

མེད་པའི་བློ་དེ་འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེས་རྩ་བ་བྱས་ནས་མ་སྐྱེས་པར་

ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འདིར་བསྟན་སྙིང་རྗེས་རྒྱུ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་
བྱེད་ཚུལ་དེ་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པ་

མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་སོགས་དང་འགལ་ལོ༑ ༑

དེའང་ཡིག་ཆའི་ཞེན་ཙམ་མིན་པར། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་གིས་

སྒྲུབ་ནུས་པ་ནི། འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས། འདིར་མི་སྤུང་ལ།

སྤྱིར་ཡིག་ཆ་དང་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་སོགས་ཁུངས་སུ་དྲངས་པ་དེ་

དག་ཀྱང་རིགས་པས་དཔྱད་ན། དེ་ལོས་ཡིན་སྙམ་པ་མ་གཏོགས་ཞེན་
ཙམ་གྱིས་མིན་ལ། འགའ་རེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་

38 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པས། དེ་རིགས་ནི་ལུང་དེ་དང་དེ་ལས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགོད་
པ་ལས་འོས་མ་མཆིས་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་དག་ཀྱང་། གཟུར་གནས་
བློ་ལྡན་དག་གིས་རྒྱུན་དུ་སེམས་ལ་གཟུང་དགོས་པའི་གནད་དམ་པ་རེ་

ཡིན་པར་འདུག་གོ།

དེས་ན་དབང་རྟུལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་འདིར་བསྟན་གཉིས་མེད་རྟོགས་

པའི་བློ་ཡོད་དེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་རྗེས་སུ་དེས་དྲངས་པའི་གཉིས་
མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ཙམ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དབང་རྣོན་
ལྟར་གྱི་ལམ་རམ་རྒྱུད་ལ་བསྐིྱེད་པ་མན་པས་སྐིན་མྱོེད་ཅེས་ལན་གདབ་

པར་བྱའོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
འདིར་དམ་ཆོས་པད་དཀར་གྱི་ལུང་དོན་ལ། མགོན་པོ། དེ་རིང་བྱང་
སེམས་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་ལྟར་གྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་རྫོགས་བྱང་
དང་། དེར་བགྲོད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་བདག་ཅག་
གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལས་ཉན་ནས་གཞན་ལ་ཐོས་པར་བྱེད་པའམ་

སྒྲོག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ཡིན་ཟེར་ཏེ། གསུང་རྒྱུན་དེ་འདྲ་ཞིག་སྣང་

ངོ་༑ ༑

འོན་ཀྱང་<<དམ་ཆོས་པད་དཀར་གྱི་མདོ་>>ལེའུ་བཞི་པ་མོས་

པའི་ལེའུ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤཱ་རིའི་བུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་

རྒྱས་སྲས་ཆུ 39

ལུང་བསྟན་པ། ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀཱ་ཏྱའི་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་ཏེ། ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤཱ་རིའི་

བུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་པ། བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་པའི་གསུང་

སྔོན་མ་ཐོས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཐོས་ནས། རྙེད་པ་ཆེན་པོ་དང་། རིན་པོ་
ཆེ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པས། སྤོབས་པ་སྐྱེས་པ་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་རྒྱས་པར་
གསུངས་པའི་མཐར་ཚེ་དང་ལྡན་པ་འོད་སྲུང་ཆེན་པོས་དོན་དེ་ཚིགས་
སུ་བཅད་དེ་སྨྲས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། (༨༥)དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་
པ་རབ་འབྱོར་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་མང་པོ་ཤིན་ཏུ་
གསུངས། །དམ་པའི་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོ་ལས། མོས་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་

སྟེ་བཞི་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་ཅག་ཅེས་བྱ་མི་རུང་

གི ༑ཉན་ཐོས་བདག་ཅག་ཅེས་བྱ་དགོས་ལ། དེའང་མགོན་པོ་ཞེས་བོས་
ནས། དེ་རིང་ཉན་ཐོས་བདག་ཅག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་ལ་
བརྟེན་ནས་སྒྲོག་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་སྒྲོག་ན། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་རྫོགས་

པའི་བྱང་ཆུབ་དང་། བྱང་ཆུབ་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རབ་ཏུ་
བརྗོད་ཅིང་བསྒྲག་པར་བགྱི། དེ་བས་ཏེ་དེ་ལྟར་མིན་ན། བདག་ཅག་
གིས་སྒྲོག་པ་མི་བཟད་པ་སྟེ་སྒྲོག་མི་ཐུབ་པ་འདྲ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

40 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདིར་དེ་བས་ཞེས་པ་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་བྱེད་མིན་པ་དང་། འདྲ་
ཞེས་པའང་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་འདྲ་བར་སྟོན་བྱེད་མིན་ནོ། །འོ་
ན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དང་འགལ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་
འདི་གཉིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་བའི་རྒྱུ་

མཚན་ཡིན་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཀྱི། འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བསྟན་
ལ༑ ཞེས་སོགས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གདམས་ངག་གཞན་ལས་ཉན་ཅིང་གཞན་ལ་སྒྲོག་པའི་རྒྱུ་

མཚན་གྱིས་ཐོས་སྒྲོགས་སུ་འཇོག་ན། འོ་ན་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱང་ཐོས་

སྒྲོགས་སུ་འགྱུར་ཞེས་བརྩད་པའི་ལན་དུ། ཐོས་ཤིང་སྒྲོག་པ་ཙམ་མིན་

པར། ཐོས་དོན་རང་གིས་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་ལ་ཉན་ཐོས་
སམ་ཐོས་སྒགས་ཞྲོས་བྱ་ཡེ།

ི བྱང་སམས་ཀྱིས་ནེ་ཐོས་དོན་ཉམས་སུ་ལིན་

ེཔའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། <<རང་འགྲེལ་>>ལས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཞེས་པ་ནས།
དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྒྲོག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཙམ་
ཡང་མི་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉན་ཐོས་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་

དོན་བསྡུས་ཏེ་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དུའང་བཀོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་མཚན་དེ་གཉིས་ནི་བྱང་སེམས་ལ་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཙམ་དང་།ཉན་ཐོས་ལ་ཐོས་སྒྲོགས་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །

རྒྱས་སྲས་ཆུ 41

རང་འགྲེལ་དུ་<<པད་དཀར་>>དྲངས་པའི་འགྱུར་ལས། མགོན་
པོ་དེ་རིང་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་གྱུར། །ཅེས་དང་། དེ་བས་བདག་ཅག་

ཉན་ཐོས་མི་བཟད་འདྲ། །ཞེས་འབྱུང་ཡང་། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་
རེནྡྲ་བོ་དྷི་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་སྣ་ནམ་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བསྒྱུར་

པའི་<<དམ་ཆོས་པད་དཀར་>>(༡༠༠)ལས། མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་
ཅག་སྒྲོགས་གྱུར་ཏེ། །ཞེས་དང་། དེ་བས་བདག་ཅག་སྒྲོག་པ་མི་བཟད་
འདྲ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་འབྲུ་སྣོན་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དོན་ནི་མི་འགལ་

བར་སྣང་ངོ་། །

ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་སོགས་ཉམས་སུ་
མི་ལེན་པའང་<<དམ་ཆོས་པད་དཀར་>>དེ་ཉིད་ལས། བྱང་ཆུབ་

མཆོག་ལ་ཡང་དག་སུ་ཞུགས་པ། །དེ་ལ་བདག་ཅག་ནམ་ཡང་རོ་མ་
མཆིས། །ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་མཆོག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་
རྫོགས་བྱང་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཆོས་གང་བཤད་པ་དེ་ལ་

བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་རྣམས་ནམ་ཡང་རོའམ་བྲོ་བ་མ་མཆིས་པ་སྟེ་རེ་

བ་དང་དོན་གཉེར་མ་མཆིས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ཡང་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་གཉིས་ལམ་ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱར་

གོམས་པ་སྲིང་ནུས་མི་ནུས་གསུངས་པའང་སློབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་

42 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པ་དང་། འོག་ཏུ་<<བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་མདོ་>>ལས། ཉན་
རང་གཉིས་རིམ་བཞིན་བསྐལ་པ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་

འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ནི། སློབ་མི་སློབ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པས་

མི་འགལ་ལོ། །གསུངས།

ཡང་སངས་རྒྱས་འབྲིང་། ཞེས་པ་དང་། དེའི་<<འགྲེལ་པ་>>རུ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གསུམ་ཆར་ལའང་འཇུག། །ཅེས་བསྒྱུར་
པ་ལ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་འགྱུར་མི་ལེགས་པའི་བཤད་པ་འདི་ལྟར་

མཛད་དེ། ཏཏྭབུདྡྷ་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་ཉད་དང་།

ི དེ་ཉད་རིགས་

ྟོཔ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་ཏེ། ཏཏྭ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། བུདྡྷ་ནི་

ཁོང་དུ་ཆུད་པའམ་སངས་རྒྱས་པའམ་པད་འདབ་རྒྱས་པའམ་གཉིད་
སད་པ་བཅས་ལ་འཇུག་པ་ལས། སྐབས་འདིར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་
བསྒྱུར་ན། དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་གང་ཟག་གསུམ་ཆར་ལའང་འཇུག་ཅེས་
པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བས། རང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་གོང་འོག་རྣམས་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཞིང་འཚམ་གྱི། སངས་རྒྱས་སུ་བསྒྱུར་བ་མི་འཚམ་པར་

གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། ཉན་ཐོས་དེ་ཉིད་རྟོགས་འབྲིང་སངས་རྒྱས་
སྐྱེས། །ཞེས་གདོན་རྒྱུ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་སྒྱུར་བྱེད་ལོ་ཙཱ་བ་སྐྱེས་ཆེན་
དམ་པ་དེ་དག་གི་འགྱུར་ལྟར་འདོན་པ་ཙམ་ཡང་མི་རུང་བ་ནི་མིན་
པར་ཤཱཀ་ལན་དུ་གསུངས།

རང་རྒྱལ་དོགས་གཅོ 43

རང་རྒྱལ་རིགས་ངེས་ལ་དོགས་གཅོད།

རང་རྒྱལ་ཚོགས་ལམ་པ་ཡིན་ན། རིགས་ངེས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་ཡིག་ཆར་

གསུངས་པ་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་དོགས་པ་མང་དུ་བྱུང་སྟེ།རང་རྒྱལ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་དུ་ཕར་མི་འཇུག་པ་དང་།

ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་རང་རྒྱལ་ལམ་དུ་ཚུར་མི་འཇུག་པ་བཞི་ལས།

རང་རྒྱལ་ཉན་ཐོས་ལ་མི་འཇུག་པ་ནི། ཐར་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་

འདྲ་ཞིང་། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་དམན་པའི་ཕྱིར་མི་འཇུག་པའོ། །བྱང་སེམས་

རང་རྒྱལ་ལམ་དུ་མི་འཇུག་སྟེ། དམན་ལམ་དུ་ལྟུང་བའི་རྒྱུ་ནི། སེམས་

ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ལ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་དགོས་ཤིང་། དེ་

ལའང་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཡུན་དུ་ཚོགས་གསག་དགོས་
པས། དེ་ལྟར་མི་ནུས་པར། དེ་བས་མྱུར་དུ་བདག་གིས་ཐར་པ་ཙམ་

ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་པ་གང་ཞིག།མྱུར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་འདོད་
ན༑ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ལས་འོས་མེད་པས་སོ། །

འོན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ལམ་དུ་དང་། རང་རྒྱལ་སློབ་པ་

རྣམས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་དུ་མི་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དཀའ་སྟེ། སེམས་

ཙམ་གྱི་ལུགས་དང་སྦྱར་ན་ཤེས་སོ་སྙམ་དུ་དོགས་པའང་ཡོད་མོད།
བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པས་ནི། རང་བྱང་ཆུབ་ལ་བདག་ཉིད་ངེས་རྣམས་

44 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དང་། །ཞེས་པའི་ལུང་དང་། བསྐལ་པ་བརྒྱའི་བར་དུ་ལམ་ལ་གོམས་
པ་སྲིང་ནུས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་བསྟན་པའ་རིགས་པའི་སི་ནས་

ྒོརང་རྒྱལ་ལ་རིགས་ངེས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབས་པར་མཛད་དོ། །

འདིར་རང་རྒྱལ་ལ་རིགས་ངེས་ཀྱིས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་ཀྱི་ལུགས་
གཉིས་པོ་སོ་སོའི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་ནུས་རེ་འགོད་ན་འདི་ལྟར། སྤྱིར་རང་
རེས་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སོགས་པ་བཀའི་དགོངས་པ་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་

སྟོབས་ཀྱིས་འགྲེལ་མི་ནུས་པས། བྱེ་བྲག་རང་རྒྱལ་ལ་རིགས་ངེས་ཀྱིས་
ཁྱབ་མ་ཁྱབ་ཀྱང་ཤིན་ལྐོག་མིན་ཡང་། ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་

དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན། ཆུ་མགོ་གངས་ལ་ཐུག་པའི་དཔེ་བཞིན།

དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་འདི་ལྟར།
རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། །

ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །
བརྟེན་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །
ཞེས་པ་དང་། <<བཞི་བརྒྱ་པ་>>ལས།

དེ་ཉིད་ཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདིར། །

མྱ་ངན་འདས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། །

རང་རྒྱལ་དོགས་གཅོ 45

སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་འབད་མེད་པར། །

ངེས་པར་ཐོབ་འགྱུར་ལས་བཞིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས་པས། ལུང་འདི་དག་གིས་ནི། རང་རྒྱལ་ལ་རིགས་ངེས་

ཀྱིས་ཁྱབ་པ་གསལ་བར་བསྟན་ཏེ། ངེས་པར་ཐོབ་འགྱུར། ཞེས་དང་།
རྟེན་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའམ་རབ་ཏུ་སྐྱེས། ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདིའི་རབ་ཏུ་སྐྱེ་ཞེས་པ་མྱང་འདས་ངེས་པར་ཐོབ་

པའི་དོན་དུ་<<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>དུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། <<རང་འགྲེལ་>>དང་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དུའང་། ལུང་འདི་རང་རྒྱལ་གྱིས་མྱང་
འདས་ངེས་པར་ཐོབ་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ལ་འབྲེལ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་མ་ངེས་པར་

འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་གམ་དངོས་
པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ནི། འདོད་པ་ཉིད་དོ་སྙམ་ཡང་བརྟག་པར་བྱའོ། །

ཡང་། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་
རྒྱལ་གྱིས་སྲིད་པ་ཐ་མའ་ཚེ་སི བ་དཔོན་གཞན་ལ་གདམས་ངག་མློ་ཉན་

ིཔས་ཁྱབ་པ་དང་། གདམས་ངག་ཉན་པའི་རྟེན་གྱི་རང་རྒྱལ་ལ་སྲིད་པ་
ཐ་མ་པ་མིན་པས་ཁྱབ་པའང་བསྟན་ཏོ། །

དེའི་ཕྱིར་<<དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་>>ལས། བྱང་སེམས་ལ་

བསྔགས་པ་མཛད་པའི་དུས་དེར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཉེ་

46 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བར་གྱུར་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་ཀྱང་། རང་རྒྱལ་གྱི་
རིགས་ཅན་ལ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་མིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་
གསར་དུ་ཐོབ་པའི་རྟེན་མིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། དེ་ནི་མྱུར་དུ་རང་རྒྱལ་

དགྲ་བཅོམ་གྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པར་
འགྱུར་བའི་རང་རྒྱལ་སློབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་
མོའི་ཆོས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་སོགས་ཉན་པའི་རིགས་ཅན་
ཞིག་ལ་བྱ་དགོས་སོ། །

འོ་ན་འདིས་རང་རྒྱལ་ཚོགས་ལམ་པ་ཡིན་ན། གནས་སྐབས་
རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱི་
དོན་དུ་དཔྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེང་སྐབས་བྱེ་གཤོངས་ཆེན་མོའི་
འཛིན་མཚམས་ལ་མ་བསྟན་པར་བཞེད་དོ། །

ཡང་། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ལམ་དུ་མི་འཇུག་སྟེ། ཉན་ཐོས་
འཕགས་པ་དང་། སོ་སྐྱེ་རེ་རེ་ནས་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
འཕགས་པ་དེ་ལྟར་འཇུག་པ་ནི། གྲོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མ་ཕྲད་

པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པ་ལ། སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་
གདམས་ངག་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི། ཉན་རང་གཉིས་ལས་རང་རྒྱལ་ཁོ་ནའི་
ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<དབུ་མ་>>ལས། རྫོགས་སངས་རྒྱས་
རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་རྒྱལ་དོགས་གཅོ 47

གཞན་ཡང་། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་
ན༑ ཐེག་པ་དེའི་རང་ལམ་དུ་རིགས་ངེས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུའང་སྐྱེས་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཤེས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འཇུག་པ་ཡོད་ན། ནང་སེམས་ཀྱི་འགྱུར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་དགོས་
པ་ལ། བསྐལ་ཆེན་བརྒྱར་ལམ་ལ་གོམས་པ་སྲིང་ནུས་པའི་སྙིང་སྟོབས་
མེད་ཅིང་། མྱུར་དུ་ཐར་པ་ཙམ་ཐོབ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཆོས་ཀྱི་
སྤྱན་ལྡན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྒན་ཡ་མ་རིན་ཆེན་གསུང་ངོ་། །

ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ལམ་དུ་མི་འཇུག་སྟེ། སྤང་བྱ་དང་བསྒོམ་

བྱའི་གཙོ་བོ་མཚུངས་ཤིང་། བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཚོགས་གསག་དགོས་པ་
རང་རྒྱལ་ཉན་ཐོས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་ཡིན་པས། རང་
རྒྱལ་ཀུན་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུང་སྲོལ་ཡོད་དེ། འདི་

ཡན་ཆན་ནི་རང་རྒྱལ་ལ་རིགས་ངེས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ལུགས་

སོ༑ ༑

ཡང་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། རང་རྒྱལ་ལ་རིགས་ངེས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་
པར་གསུང་སྲོལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱུ་མཚན་ནི། དུས་དེར་འཁོར་དུ་ཉེ་བར་

གྱུར་ཅང་།

ི ཞེས་སོགས་དང་། གལ་ཏེ་དུས་ཕྱིས་སང་རྙིྗེའ་ཆུས་ཡང་དང་

ི

48 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡང་དུ་བཅུས་པར་མ་གྱུར་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་རྒྱལ་སློབ་པ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་ལམ་དུ་དང་། བྱང་སེམས་རང་རྒྱལ་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པར་མ་ཟད། <<བཞི་བརྒྱ་པ་>>ཡི། ངེས་པར་ཐོབ་འགྱུར་
ལས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དཔེ་ལས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་པ་ནི། མྱོང་ངེས་

ཀྱི་ལས་ཡིན་ནའང་། རྣམ་སྨིན་ངེས་པར་མྱོང་བས་མ་ཁྱབ་པ་<<སྤྱོད་

འཇུག་>>གི ། སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེན་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ། །ཞེས་སོགས་
དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་<<དར་ཊཱིཀ་>>(༡༦)ལས། དེས་ནི་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་
ཀྱི་ནུས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་ནུས་ན། མ་ངེས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་སོ། །ཤིང་

རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའི་བཤགས་པས་མྱོང་ངེས་ཀྱི་
ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡང་འདག་ཅིང་། མྱོང་ངེས་སུ་བཤད་པ་ནི།
གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་བསྒོམ་པ་མེད་ན། མྱོང་ངེས་སུ་ལུང་དང་རིགས་པ་

དུ་མས་བསྒྲུབས་སོ། །ཞེས་པ་རྣམས་དྲངས་ཏེ་སྒྲུབ་ཆོག།

གཞན་ཡང་། <<བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་>>དང་<<ཚིག་གསལ་>>སོགས་
ལ་བལྟས་ན། མ་ཁྱབ་པར་གསལ་ཏེ། དེའང་<<དབུ་མ་རྩ་བ>>འི།
རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །བརྟེན་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་
འབྱུང་། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
ཀྱིས། ཇི་སྟེ་ཡང་འདི་ལ་ཅུང་ཟད་གོམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་ལ་བརྒྱ་
ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་བའམ། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་

རང་རྒྱལ་དོགས་གཅོ 49

ཟད་པར་གྱུར་ཏེ། རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་པར་གྱུར་ཟིན་ན་ཡང་། དེ་དག་
གིས་སྔོན་གོམས་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཞན་
ལས་ཤེས་པ་མིན་པ་བསྟེན་པ་མེད་པ་ཙམ་གྱི་རྐྱེན་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་

འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་<<ཚིག་གསལ་>>(༣༡༢)ལས་ཀྱང་།
ཅི་སྟེ་ཡང་ཇི་ཞིག་ལྟར། རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། །ཉན་
ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །སྟེ་གྱུར་པའི་ཚེ་འཕགས་པའི་ལམ་སྟོན་
པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བདུད་རྩི་མ་ཐོབ་
པར་གྱུར་པ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྔོན་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཐོས་པའི་རྒྱུའི་སྟོབས་ཁོ་ན་ལས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལ་

བལྟོས་པ་དང་བྲལ་ཡང་རྐྱེན་རྣམ་པར་དབེན་པ་བསྟེན་པ་ཙམ་ཐོབ་
པ་རང་བྱུང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །བརྟེན་པ་མེད་ལས་རབ་
ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གོང་འོག་གཉིས་ཀར། ཅི་སྟེ་ཡང་ཞེས་པ་དང་།
བརྒྱ་ལ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་རྣམས་ལ་གོ་རྒྱུ་ཆེ་བར་མ་ཟད། <<ཚིག་གསལ་>>ལས། འདི་དག་གསུངས་པ་ནི། རང་རྒྱལ་ལ་རིགས་ངེས་ཀྱིས་
ཁྱབ་པའི་དོན་མིན་པར། སྤྱིར་སྟོང་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་འབྲས་
མེད་མིན་པར་མ་འོངས་པར་དགྲ་བཅོམ་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དང་དོན་ཡིན་ཏེ། (༣༠༨)དེ་ཉིད་ལས། གང་གི་ཕྱིར་སངས་
རྒྱས་མི་འབྱུང་བའི་དུས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་

50 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྨན་པའི་རྒྱལ་པོས་གསུངས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བདུད་
རྩི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་དེ་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་

གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་<<བཞི་བརྒྱ་པར་>>ཡང་། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་

གལ་ཏེ་འདིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་དང་

བཅས་པ་ཙམ་བསྟན་པར་ཟད་དོ་སྙམ་སྟེ། འདི་ནི་དཀའ་བའི་གནས་
སུ་འདུག་པས། བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྩ་
བར་བསྟན་པ།
གང་ཕྱིར་བརྩེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ཕུན་ཚོགས་འདིའི། །

ས་བོན་དང་ནི་སྤེལ་ལ་ཆུ་འདྲ་ཡུན་རིང་དུ། །

ལོངས་སྤྱོད་གནས་ལ་སྨིན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་གྱུར་པ། །
དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་བསྟོད་པར་བགྱི། །

དན་འགྲེལ་། ོཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་

པར་མ་ཟད། བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱུ་གཞན་གཉིས་ཀྱིའང་རྩ་བ་

ཡིན་ཏེ། བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་

གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྩ་ 51

ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ལོ་ཐོག་ཕུན་ཚོགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་

ཐོག་མར་ས་བོན་གལ་ཆེ་ཞིང་། བར་དུ་ཆུ་ལུད་གལ་ཆེ། ཐ་མར་སྨིན་
པ་གལ་ཆེ་བ་ལྟར། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་འབྲས་

ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་དགོས་
ཤིང་། བར་དུ་ཉན་རང་གི་ལམ་དུ་མི་ལྟུང་བར་འཛིན་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལ་

རག་ལས་པ་དང་། ཐ་མར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ་ཟིན་
ནས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱིས་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་
རྐྱེན་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་བདག་གིས་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་
པར་བགྱི་ཞེས་པའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དམིགས་རྣམ་གང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག།སེམས་ཅན་སྡུག་
བསྔལ་དང་བྲལ་བ་དེ་དེའི་དམིགས་རྣམ་མིན་ཏེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ན། འོ་ན། སེམས་ཅན་
སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་མེད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་སངས་མ་རྒྱས་

པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག།

གཞན་ཡང་། བློ་དོན་མཐུན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ན།

ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བ་དེ་སྙིང་

52 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྗེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན༑ མཉན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། <<གསེར་ཕྲེང་>>དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་ལ་མི་

འགྲུབ་པ་དུ་མ་ཡོད་པར་གསུངས་དོན་མེད་པ་དང་འབྲེལ་མེད་པར་

འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མཉན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་
ཡུལ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཡོད་པས། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཡོད་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ལ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཡོད་པས། ལོག་ཤེས་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །(འོན་
ཀྱང་སྙིང་རྗེའི་རྣམ་པ་ལ་སྦྱར་ན། དཔྱད་བྱ་མཆིས།)

དེས་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དམིགས་རྣམ་ལ་གསུངས་ཚུལ་དུ་མ་
ཡོད་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་ལེགས་

པའི་ཆ་དེ། དེའི་རྣམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ལས་བསྒྲལ་བ་དེ་དེའི་རྣམ་པར་འཇོག་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་
དང་བྲལ་བ་དེ་དེ་ཡིན་ཞེས་འཇོག་ཚུལ་གསུམ་ཙམ་སྣང་ཡང་། ཞིབ་

ཏུ་དཔྱད་ན། དང་པོ་དེ་ལེགས་པར་སྣང་སྟེ། སྤྱི་དོན་སོགས་སུ་སྙིང་

རྗེའ་རྣམ་པ་ནི།

ི སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཅན་དུ་གསུངས་ཀྱི། བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མ་གསུངས་པའི་

ཕྱིར་དང། བྲལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཞེས་པའང་། བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་

གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྩ་ 53

སྙམ་དུ་འཛིན་པས། བྲལ་ན་ལེགས་པའི་ཆ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན།

རང་རེས་གསེར་གྱི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་པའི་ཚེ། བློ་དེས་

ཐོབ་ན་ཅ་མ་རུང་

ིསྙམ་པ་དང་། དེའང་ཐོབ་ན་ལེགས་པོ་འདུག་སྙམ་དུ་
འཛིན་པ་མྱོང་བས་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
ཡང་། གང་ཕྱིར་བརྩེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་ཕུན་ཚོགས་འདིའི། །ཞེས་

སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་སྙིང་

རྗེ་ལ་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་མེད་ཅིང་། དེའི་ཐད་

ཀྱི་<<རང་འགྲེལ་>>ལས། འདི་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཅན་ནི། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་དངོས་སུ་བྱང་སེམས་དབང་རྟུལ་གྱི་ཆོས་གསུམ་པོ་ལས་ཆོས་གཞན་གཉིས་ཀྱིའང་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་ཐུག་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་། ཤུགས་
ལ་དབང་རྣོན་གྱི་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་ཐུག་ཚུལ་བསྟན་པ་
དང་གཅིག།གོང་དུ་རྩ་བ་ལས། སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་
བློ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ། །ཞེས་པས་དངོས་

སུ་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་གྱི་ཆོས་གསུམ་དང་། ཤུགས་ལ་དབང་རྟུལ་གྱི་ཆོས་གསུམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྟན་པ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་
བསྡོམས་ན། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་གསུམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་བཤད་པ་དེ་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་

54 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པར་གྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་ཡང་<<སྤྱི་དོན་>>(༥༦)ལས། འདི་ནི་<<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

འདིར་ཆོས་གསུམ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་།

དབང་རྣོན་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་
པའ་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞིེ་ན། བྱང་སེམས་ལ་སོགས་པའ་ཐིེག་ཆེན་གྱི་རགས་

ིཅན་དབང་རྣོན་གྱིས་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐོབ་བྱར་
མི་གཟུང་བའི་ཕྱིར། རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་

ཀྱི་སྔོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་ནུས་མིན་དང་། དེའི་གེགས་བྱེད་ཀྱི་བདེན་

འཛིན་སོགས་སྤོང་ནུས་མིན་ལ་དཔྱད་པ་ཞུགས་ཏེ། རིགས་པའི་རྣམ་
གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ལ་སོགས་པའི་དབང་རྣོན་ཡིན་ན།
རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་མ་རྟོགས་པར་ཐོབ་བྱར་མི་གཟུང་བ་དང་། དམ་

བཅའ་ཡུལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་དམ་མི་བཅའ་བས་ཁྱབ་བམ་མ་ཁྱབ།

ིམ་ཁྱབ་ན། གོང་དུ་ཐོབ་བྱར་གཟུང་མི་གཟུང་བཤད་པ་དང་འགལ།
ཁྱབ་ན། དེས་སྐྱབས་ཡུལ་མཆོག་གསུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་སྐྱབས་
སུ་མི་འགྲོ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སྐྱབས་གསུམ་
ཚད་མས་ངེས་ནས་སྐྱབས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་སྐབས་ཤིག་ཡོད་དགོས་ན།
དེའི་རིགས་པས་སྟོང་ཉིད་སོགས་ངེས་ཟིན་ཅིང་། སྐྱབས་འགྲོ་རྒྱུད་ལ་

གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྩ་ 55

མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ནང་པ་མིན་པའི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་

རབ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་དེ་

རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་

རབ་དེ་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྐབས་དང་པོའི་

མཐའ་དཔྱོད་དུ་གསུངས་སོ། །ཞེ་ན། སྐྱབས་ཡུལ་དུ་དམ་བཅའ་བ་

དང་། ཐོབ་བྱར་དམ་བཅའ་བ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མ་ནི་ཡིད་དཔྱོད་

ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཅིང་། སྐྱབས་འགྲོ་མ་སྐྱེས་གོང་དུ་དབང་རྣོན་མིན་པ་

དང་། དེའི་ཚེ་དེས་སྐྱབས་ཡུལ་མཆོག་གསུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས་

སྐྱོན་མེད་ལ། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་

འདྲའི་དོན་གཉེར་གྱི་གང་ཟག་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་རིམ་ལ་བློ་

སྦྱངས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ཆོག་གམ་དཔྱད་དེ་
ངེས་པ་མ་ཐོབ་བོ། །

གང་ཕྱིར་བརྩེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་ཕུན་ཚོགས་འདིའི། །ཞེས་

སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་དབང་རྣོན་གྱིས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་

པོའི་སྔོན་དུ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དང་། སྐྱབས་འགྲོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་

པའ་ཚེ་ ི སྟོང་ཉད་རི གས་དགོས་མྟོ ན་སོགས་དང་། ི སྟོང་ཉད་འཁོར་དང་ ིབཅས་པ་ཞེས་པའི་དོན་དང་། དེ་རྟོགས་པ་ལས་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་ནུས་

པར་རྟོགས་ཚུལ་སོགས་དཔྱད་དགོས་པ་མང་ངོ་། །

56 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡང་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་དབང་རྣོན་གྱིས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་
སྔོན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐར་པ་ཐོབ་ནུས་སུ་རྟོགས་ཀྱང་། རྫོགས་

བྱང་ཐོབ་ནུས་སུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་འདིར་བསྟན་གཉིས་མེད་
རྟོགས་པའི་བློའང་མིན་ནོ་གསུང་སྲོལ་ཡོད་པས། དཔྱད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་བ།
དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །
བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ། །

ཟོ་ཆུན་འཕྱན་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་ཡི། །
འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད། །
འགྲོ་བ་གཡོ་བའི་ཆུ་ཡི་ནང་གི་ཟླ་བ་ལྟར། །
གཡོ་དང་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ཡི། །

དན་འགྲེལ་། ོའཇིག་ལྟ་གཉིས་ལས་དང་པོར་ངར་འཛིན་འཇིག་ལྟ་སྐྱེས། དེས་ང་
ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། འཇིག་ལྟའི་དབང་གིས་

ཆོས་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་ཟོ་ཆུན་བར་མེད་དུ་འཕྱན་པ་ལྟར་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་སྡུག་

སྙིང་རྗེ་གས 57

བསྔལ་ལས་བསྒྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། རླུང་གིས་གཡོ་བའི་ཆུའི་ནང་གི་ཟླ་བ་ལྟར་

འགྲོ་བ་གཡོ་བ་སྟེ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་མཐོང་བའི་བློས་དངོས་

སུ་ཟིན་པའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། ཆུའི་ནང་གི་ཟླ་བའི་

གཟུགས་བརྙན་ལྟར་འགྲོ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་བའི་བློས་

དངོས་སུ་ཟིན་པའི་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེར་གྱུར་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
ཡང་འདིར་བསྟན་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དེ་སྙིང་རྗེ་

ཆེན་པོ་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མི་འཐད་དེ། ༡) ཉན་རང་གི་

རྒྱུད་ལའང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་སེམས་

ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་
གང་ཟག་གང་ཞིག།རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་
མནར་བའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་

འདོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སྙིང་རྗེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༢) གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་དེ། <<སྤྱི་དོན་>>(༦༦)དུ། སེམས་

ཅན་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་

ཡིན་ན། སྙིང་རྗེ་དང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་ན།

58 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཀྱང་ཡིན་ལ། མི་རྟག་པ་ཚད་

མས་མ་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །

༣) གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་དེ། ས་མཚམས་འཇོག་ཚེ། བདག་
མེད་ཕྲ་རགས་གང་ཡང་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སྙིང་རྗེ་

དང་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག།སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་
གང་ཟག་ཡིན་ན། མི་རྟག་པ་རྟོགས་དགོས་པས། བདག་མེད་རགས་པ་

རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༢༠)ལས། འདིའི་སྙིང་རྗེ་

གསུམ་ནི། དམིགས་པ་གསུམ་པོ་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་

ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་བསྐྱབ་པར་འདོད་པའ་རྣམ་པ་

ིཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྙིང་རྗེ་དང་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །ཞེས་

གསུངས་པ་དང་འགལ་བས། ལན་ཇི་ལྟར་གདབ་ཅེ་ན། སྤྱི་དོན་གྱིས་སྤྱི་

བཤད་གནང་བ་དང། ཊཱིཀ་ཆེན་གྱིས་སྐབས་འདིར་བསྟན་ལ་བཤད་པ་

ཡིན་པས། སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན་དོན་དང་མཐུན་ནམ་སྙམ། འོན་ཀྱང་བརྟག་

པ་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་ད་དུང་

ཡང་དཔྱད་དགོས་པར་འདུག།༥་༡༨པ་སངས།

འོ་ན་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་འཛིན་སྟངས་

སྙིང་རྗེ་གས 59

མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་

འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ལས་བསྐྱབ་འདོད་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཛིན་སྟངས་མི་
མཐུན་པ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ་བས། ཊཱིཀ་ཆེན་སོགས་དང་འགལ་ལོ་
ཞེ་ན། རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་མཚུངས་ཀྱང་ཁུར་དུ་ཁྱེར་
བའི་སྙིང་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པས་བསྐྱབ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་

མིན་མི་མཚུངས་པ་ནི། དཔེའི་སྐབས་སུ་ཕ་ལྟ་བུ་དང་མ་ལྟ་བུར་སྦྱར་
བས་ཤེས་སོ། །

གཞན་ཡང་། སེམས་ཅན་གྱི་སར་བློ་གཅིག་ལ་འཛིན་སྟངས་
མི་མཐུན་པ་གཉིས་མེད་ན། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་བདེན་འཛིན་
དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་སོགས་མེད་པར་ཐལ། དེ་དག་ཡིད་

དུ་འོང་མི་འོང་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་

ཀ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་འདོད་
ཆགས་སོགས་ཇི་ལྟར་འཇོག་ཅེ་ན། དེའང་དཔྱད་དགོས་པར་འདུག་ལ།ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཉོན་མོངས་སྐོར་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

ཡང་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱི། བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་མ་རྙེད་པའི་

རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ལའང་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བ་དུ་མ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་འདི་ནི་རྟག་པའོ་

60 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྙམ་པའི་བློ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་དང་

བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ལ་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་

ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བསྟན་པས། དེ་ལྟར་ན།

སེམས་ཅན་འདི་ནི་མི་རྟག་པའོ་སྙམ་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ཙམ་མངོན་དུ་

གྱུར་པས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སྙིང་རྗེའང་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་
པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམགས་པའི་སྙིང་རྗེར་འགྱུར་དགོས་ན། དེ་མ་ིརྟག་

པ་དང་བདེན་མེད་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཤེས་པ་ནི་

མིན་ཡང་། དེ་འདྲའི་ཤེས་པར་དམིགས་པ་ཡིན། ཞེས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་

ཟུར་དུ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ལ་འགྲེལ་པ་རྒྱག་ཚུལ་དེ་འདྲའང་འདུག་ལ།

རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི། ཞེས་སོགས་

ནི༑ རྟོགས་བློ་གང་ཞིག་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་ལ་བྱ་བ་དང་། ལོག་ཤེས་

སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཚུལ་ནི། དེའོ་སྙམ་པའི་བློ་མངོན་དུ་གྱུར་
པའི་སྒོ་ནས་སྙིང་རྗེ་སོགས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་ཆོག་

གམ་བརྟག།

འདར་<<སྤྱི་དོན་>>(༧༦)ལས། ི དྲུག་སྒྲ་སྦྱར་བ་ལ་སྐན་མྱོ་འཇུག་

ིཔའི་གནད་ཟབ་མོ་ཡོད་པ་མ་རྟོགས་པར་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་

གསུང་ལ་རྩིས་མེད་པར་རང་དགར་བོར་བའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྤྱིར་
མི་ཟད་པའི་ཚིག་སྡུད་ཅེས་པ་མི་ཟད་པའི་ཚིག་གི་བསྡུ་བ་ཞེས་པ་ཡིན་

ན་ནི། བསམ་བློའི་འཆར་སྒོ་ལ་བསམ་འཆར་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་བར་གྱི་

སྙིང་རྗེ་གས 61

རྣམ་དབྱེ་སོགས་བསྡུ་བའི་ཚིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཡང་ཚིག་མི་ཟད་པར་

ཕྱི་མ་བསྡུ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ན་ནི། བྱ་བས་བྱ་བ་འདྲེན་
པའི་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་སྒྲར་གོ་དགོས་པ་དཔེར་ན། ཟས་བཟས་ཏེ་བཤད།

ཕྱག་བཙལ་ནས་འགྲོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་མཚམས་སྦྱོར་ལ་མི་

ཟད་པའི་ཚིག་སྡུད་ཅེས་པ་བོད་ཀྱི་བརྡ་སྤྲོད་པའི་གཞུང་ན་མེད།

དེས་ན་ཕྱོགས་སྔ་དེས། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་
མི་ཟད་པའི་ཚིག་སྡུད་སྦྱོར་བ་ཡིན་གྱི། ཞེས་སྨྲས་པ་ལྟར་ན། དེའི་དོན་
མཚམས་སྦྱོར་ལ་བྱས་པ་འོས་མེད་དུ་འདུག་པས། དེ་བཞིན་དཔྱད་ན།
སྙིང་རྗེ་གཉིས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་
ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ། ཞེས་འདོན་དགོས་ཚེ། ཚིག་དེས་སྙིང་

རྗེ་གཉས་པའི་ིསྔོན་དུ་མ་ིརྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཤང་།

ི དེ་ནས་སང་

ྙིརྗེས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་བསྟན་པར་འགྱུར་མོད། འོན་
ཀྱང་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཞེས་དྲུག་སྒྲ་སྦྱར་ཚེ། སྙིང་རྗེ་

རང་དུས་སུ་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་གོ་བས་ན། གནད་ཟབ་མོ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི་དེའོ་སྙམ།

སྙིང་རྗེ་ཡིན་ན། སྙིང་རྗེ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་

སྟེ༑ མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ། མི་རྟག་
པའོ་སྙམ་པའི་བློས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་དེ་ནི། གང་ཡང་མིན་ཏེ། མི་

62 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་པོ་མིན། དེ་རྟོགས་ཀྱི་བློས་མ་

ཟིན་པས་གཉིས་པ་མིན། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་བློས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་

གསུམ་པ་མིན་ནོ། །

དེས་ན་སྙིང་རྗེ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ། ཤེས་པར་

དམིགས་པ། ཞེས་པས་གོང་གི་དེ་བཅད་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་བདེན་

མེད་མ་རྟོགས་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་སྙམ་པའི་བློས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་

སྙིང་རྗེ་དེ་ཡང་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མིན་ནོ་གསུང་།

སྙིང་རྗེ་དང་པོས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བའི་སེམས་ཅན་ཙམ་

ལ་དམིགས་ཤིང་། གཉིས་པས་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་

སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ཏེ། མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བློས་དངོས་སུ་ཟིན་

པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་མི་རྟག་པས་

ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་རྟོགས་པའང་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་
སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་མི་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ནའང་སེམས་

ཅན་ལ་དམིགས་ན། མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་

དམིགས་པས་ནི་མ་ཁྱབ་བོ། །དེས་སྙིང་རྗེ་གསུམ་པ་ལའང་རིགས་བསྒྲེ་

བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུང་ངོ་། །

ཡང། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དང་ཟིན་བྱེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་

ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ཟིན་བྱེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཚུལ་

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དོགས་གཅོ 63

ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅིང་། ཡུལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན། དེ་

ལྟར་བདེན་མོད། འོན་ཀྱང་ཟན་

ི བྱེད་ལ་བྱ་བའ་གནད་ཡོད་པའོ། ི །ཟེར་

སྲོལ་ཡང་ཡོད།

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་མཐའ་བཅད་པ་ལ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉན་རང་ལ་ཡོད་
དམ་མེད་བརྟག་པར་བྱའོ། །དེའང་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཉན་རང་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཟེར་བ་དང་། གཞན་དག་གིས་དེ་མེད་ཀྱང་། མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ནི་ཉན་རང་

ལ་ཡོད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྣང་ངོ་། །

དེའང་རགས་དཀའ་བའྟོ་གནས་འདི་འིདྲ་གྱ་ཚོམ་དུ་དཔྱད་པར་
མི་ནུས་པས། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་

བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་
གྱི་སྙིང་རྗེ་ལ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། <<ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་>>(༣༠༦)
ལས། སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་ལ་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་
གྱིས་ཅི་རིགས་པར་སྡུག་བསྔལ་བའི་སེམས་ཅན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི་སྡུག་
བསྔལ་དེ་དག་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པ་དང་། བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པ་

དང་། བྲལ་བར་བྱའོ་སྙམ་པའོ། །ཞེས་དང་། (༣༠༩)དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་
པའི་ཚད་ནི། སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། གང་གི་ཚེ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བུ་

64 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མི་བདེ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལའང་སྡུག་བསྔལ་གཏན་

ནས་བྱང་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པའི་སྙིང་རྗེ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་

བདག་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ། དེ་རྫོགས་

པ་ཡིན་པས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། ཞེས་བུ་ཆུང་ངུ་སྙིང་དུ་

ཆེས་སྡུག་པ་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་པ་ལ། མ་དེ་སྙིང་རྗེ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་

དེ་ཙམ་པའི་བློའི་ཚོད་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་རྗེ་རང་གི་

ངང་གིས་སྐྱེ་བ་ན། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་གསུངས་

སོ༑ ༑ཞེས་དང་། <<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༡༨)ལས། འདིར་འགྲེལ་

པར་སྙིང་རྗེ་གསུམ་རྣམ་པས་མི་འབྱེད་པར་དམིགས་ཡུལ་གྱིས་འབྱེད་

པར་གསུངས་པས། གསུམ་གའི་རྣམ་པ་ནི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་

དང་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། སེམས་ཅན་ལ་

དམིགས་པ་ཡིན་པ་ཡང་འདྲ་སྟེ། ཞེས་དང་། <<ལམ་རིམ་མཆན་བཞི་

སྦྲགས་>>དང་། <<འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་>> <<བདེ་ལམ་>><<མྱུར་

ལམ་>>སོགས་དང་། <<གསེར་ཕྲེང་>><<རྣམ་བཤད་>>སོགས་གཞུང་

ལུགས་ཆེན་མོ་ཀུན་ལས་ཀྱང་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་

པོ་ལས་ལོགས་སུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡན་གར་བ་ཞིག་མ་གསུངས་ལ། དེ་

བཞིན་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ལའང་ལྷག་བསམ་སྙིང་རྗེ་ཞེས་པའི་མིང་

དངོས་སུ་བཏགས་པ་ཞག་མི་ིསྣང་མོད། འོན་ཀྱང་<<ལམ་རམ་>>(༢༩༧) ིདུ༑ བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་དྲངས་ནས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དོགས་གཅོ 65

ནས་ཁ་ཅིག་གིས། ཕ་ལྟ་བུའི་སྙིང་རྗེ་དང་མ་ལྟ་བུའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་ཐ་

སྙད་བྱེད་པའང་འདུག་སྟེ། དེ་དག་<<ལམ་རིམ་>>ལས་ནི་མི་གསལ་

ལོ༑ ༑འོན་ཀྱང་མ་ལྟ་བུའ་སིང་རྙིྗེ་ན།

ི སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའ་ིསྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པའི་སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད་ཙམ་སྟེ་

དེ་ནི་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པ་<<ལམ་རིམ་>>(༢༩༧)ལས། བར་དེར་

ལྷག་བསམ་བཅུག་པས་ཅི་བྱ་སྙམ་ན། སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པ་

དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཚད་
མེད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལའང་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་

ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་རང་གི་

ཁུར་དུ་བཞེས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་པ་མིན་པ་ལ་མེད་པས། སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་

བསམ་པ་ལྷག་པའི་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེའང་ལུང་འདི་ དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཕ་ལྟ་བུའི་ ལྷག་

བསམ་དང་། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། དེ་

ལ་ལྷག་བསམ་སྙིང་རྗེ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་གཞུང་དོན་མིན་པར་ཤེས་

ནུས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཚིག་ཚོགས་སྐྱུང་བའི་ཕྱིར་ལམ་རིམ་སོགས་གཞུང་
ཆེན་མོ་ལས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ལ་སྙིང་རྗེ་དང་

ལྷག་བསམ་ཞེས་བསྡུས་མིང་མཛད་པའང་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །

གཞན་ཡང་། མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་ལས་སྙིང་རྗེ་ཉིད་ལ་

66 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། དཔེར་ན། མར་ཤེས་ནས་བྱམས་པའི་

བར་སྙིང་རྗེའི་རྒྱུ་དང་། ལྷག་བསམ་དང་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་སྙིང་

རྗེའི་འབྲས་བུར་མཛད་པ་འདིས་ཀྱང་། ཉན་རང་ལ་སྙིང་རྗེ་འདི་མེད་

པར། འདི་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་ཤེས་

སོ༑ ༑ཞེས་པ་སྟེ། འདི་དག་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་

བདུན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་དང་། དེའང་ཉན་རང་

ལ་མེད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །

གཞན་དག་ན་རེ། དེ་གཉས་ལ་ཁྱད་པར་ཆིེ་སྟེ། མན་ངག་བདུན་

གྱི་སྙིང་རྗེ་ནི་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པ་<<ལམ་རིམ་>>(༢༩༦)ལས། བདེ་

བ་དང་འཕྲད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ངེས་པ་

མི་སྣང་ངོ་། །ཞེས་དང་། (༢༩༧)དེ་ལྟར་བློ་རིམ་གྱིས་སྦྱངས་པས། སྙིང་

རྗེ་སྐྱེས་པ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་སྐྱེ་བས་

དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་མོད། བར་དེར་ལྷག་བསམ་བཅུག་པས་ཅི་བྱ་སྙམ་ན།

སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པའ་ིབྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་

ལའང་ཡོད་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་<<རྒྱུད་བླ་དར་

ཊཱིཀ་>>(༡༥༧)ཏུ། བུ་གཅིག་པ་མི་གཙང་བའི་དོང་དུ་ལྷུང་བ་ལ་མ་ལ་

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དོགས་གཅོ 67
བརྩེ་བ་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་ལྟར། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་
བྲལ་ན་སྙམ་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་ཡང་། སྡུག་
བསྔལ་དང་བྲལ་བ་དེ་བདག་གིས་བྱའོ། །སྙམ་པའི་ཁུར་དུ་བླངས་པ་དེ་

མེད་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་དམན་པའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་
པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་ཡིན་པར་སྟོན་པ་
ནི༑ བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་

ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་གྲོལ་ཡང་། སྲིད་པར་སྐྱེ་

བ་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་

རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ན། མན་ངག་བདུན་གྱི་སྙིང་

རྗེ་ཆེན་པོ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ། །

ཡང་ཁུར་དུ་ཁྱེར་བའི་སྙིང་རྗེ་ཉན་རང་ལ་མེད་པ་ནི། གོང་
གི་ལུང་དེ་དང་། དེ་བཞིན་<<རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་>> (༦༦)ལས་ཀྱང་
གསུངས་ཤིང་། <<འཇུག་ཊཱིཀ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་>> (༢༠)ལས་
ཀྱང་། འདིའི་སྙིང་རྗེ་གསུམ་ནི་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་གང་ལ་དམིགས་
ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་བསྐྱབ་པར་

འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྙིང་རྗེ་དང་ཁྱད་པར་
ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

68 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཞན་ཡང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གཉིས་

ནི་དོན་གཅིག་སྟེ། གོང་དུ་དྲངས་པའི་འཇུག་ཊཱིཀ་གི་ལུང་དེས་སྙིང་

རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་བསྐྱབ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གསུངས་ཤིང་། <<ལམ་

རིམ་>>(༢༩༨)ལས། དེས་ན་སྙིང་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བ་སྒྲོལ་བའི་

ཁུར་ཁྱེར་བའི་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་ལྷག་བསམ་ནི། འགྲོ་

བ་སྒྲོལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པས་ན། དེ་གཉིས་དམིགས་རྣམ་

གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་སྟེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་

ཤེས་སམ་ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བའམ་འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་

ཤེས་འཆད་པ་ན། <<རྣམ་བཤད་>> (༧༨)ལས། ཐབས་མ་ཡིན་པས་

རང་བའི་གཞི་ཤིེས་ཀྱི་མཚན་ཉད།

ི མ་ིརྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རགས་

ྟོཔའི་ཡེ་ཤེས་གང། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་ཞིང་། བདེན་འཛིན་གྱིས་
བཅིངས་པའོ། །ཞེས་དང་། <<ཐེག་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་>>(༣༨༩)ལས།

གཞི་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཤད་པ་ནི། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་

བྲལ་བ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་

གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེས་

ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་མཛད་

འདུག་པས་སོ། །

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དོགས་གཅོ 69

དེས་ན་ལྔ་པ་སྙིང་རྗེ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་

ཡོད་མེད་གཉིས་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཅུང་ཟད་བཟང་ཡང་། ད་དུང་དོགས་པ་ལ། ལམ་རིམ་དུ་མན་ངག་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་འཆད་པ་ན། ཐེག་

ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་གཞན་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་ས་བཅད་མཛད་
ནས། དང་པོར་སྙིང་རྗེ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་ཚུལ་མདོ་
བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་གསུངས་པ་དབུ་མ་འཇུག་པ་བཞིན་གསུངས་
པས་ན། ལྔ་པ་སྙིང་རྗེ་དང་འཇུག་པའི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་གཅིག་
པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལྟར་ན་བསྐྱབ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས།
ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་དམིགས་རྣམ་མི་མཚུངས་སམ།

ཡང་ན། ལྔ་པ་སྙིང་རྗེ་ནི། གང་ཕྱིར་བརྩེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་
ཕུན་ཚོགས་འདིའི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྙིང་རྗེ་ཡིན་ཡང།

དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་
པའི་སྙིང་རྗེ་མིན་པས། སྐྱོན་དེ་ལྟར་མེད་ཅེས་ཞིབ་ཆ་བྱ་ཆོག་གམ་རྣམ་
དཔྱོད་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གཟུ་བོའི་བློས་བརྟག་པར་བྱའོ། །

མདོར་ན། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐོར་ནི་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱིས་<<དབུ་མ་ཆེན་མོ་>>(༥༨)ནང་དུ། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་

དང་། ལམ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གཉིས་དང་། ཐེག་པ་

70 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཆེ་ཆུང་ག་སིང་རྙིྗེ་ཆེན་པོ་ལ་དམགས་རྣམ་བི རྩེ་གདུང་བྱེད་ལས་སྟོབས་
བཅས་ཆེ་ཆུང་ཡོད་ཚུལ་<<གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་>>ཡི་ཁུངས་བཅས་བསྒྲུབས་གནང་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་བཤད་
འདུག་པ་དེ་ལྟར་ཁས་བླང་ནའང་བདེ་བའམ་སྙམ་མོ། །

གཉིས་པ་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་ལ་གཉིས།

རྒྱུའི་ས་དང་། འབྲས་བུའི་སའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ས་བཅུའི་ཐུན་

མོང་གི་རྣམ་གཞག །ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག།ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་
པའོ། །

དང་པོ་ས་བཅུའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག།

སྐབས་འདིར་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིའི་

ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ཇོ་བོའི་ལམ་སྒྲོན་དང་ཁོག་
གཅིག་ཚུལ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སོ་སྐྱེ་སའི་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ནི་མཆོད་
བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་ཚུལ་གསུངས་པ་རྣམས་འདིར་མི་ཟློས་

ཤིང་། <<རང་འགྲེལ་>>དུ་ས་བཅུའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་
འདི་ལྟར།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་

རྒྱལ་སྲས་ཆེ 71

རྗེ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ཉིད་ཆར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ན།
ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཐོབ་སྟེ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་
རོ༑ ༑དེ་ཡང་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་དང་། མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀླགས་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་འཕེལ་བའི་བྱེ་བྲག་
གིས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བས་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཅུར་བཞག་གི ། འདི་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་
གྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་།

དན་འགྲེལ་། ོབྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་འཕགས་
པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ན་ཡོད་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཟག་པ་
མེད་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཟིན་བྱེད་ཀྱི་གྲོགས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་
སོགས་པ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་ཆ་བཅུར་རྣམ་པར་

ཕྱེ་བ་ན། ཁྱད་ཆོས་བཞི་སྟེ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་
པ་ཡོན་ཏན་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་། ངོ་སྐལ་གྱི་དྲི་མ་སྤོང་བའི་མཐུ་ཕུལ་

དུ་བྱུང་བ་དང་། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པ་དང་། འཛམ་བུ་གླིང་ལ་

དབང་སྒྱུར་བ་སོགས་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྐྱེ་བ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་
བཞིའི་སྒོ་ནས་ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་སྟེ། དེ་དག་

72 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ལ་ས་ཞེས་བཏགས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་ནམ་གནས་སུ་
གྱུར་པའི་ཆ་ནས་ས་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་བཏགས་པའོ། །ཞེས་སོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
འདིར་<<རང་འགྲེལ་>>ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དོན་ནི་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>ལས། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་གང་རུང་གིས་

བསླད་པ་ནི་ཟག་བཅས་དང་། བསླད་པ་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་

ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་
བསླད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་

བྱུང་བའམ། བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བདེན་པར་སྣང་བ་ནི་དེ་དག་
གིས་བསླད་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དེའང་ཕྱི་མ་འདི་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༡༥༣)
དུ༑ བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་བློ་སྐྱེད་

པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་ནུས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྡུག་བདེན་
དང་། འཕགས་པ་མཉམ་གཞག་པ་མིན་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
དང་། གཉས་

ིསྣང་ཅན་གྱི་བ་ཀུན་ཟག་བཅས་ཡློན་ཞིང་།

ི དེ་ལས་གཞན་

པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟག་མེད་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་<<ཊཀ་ཆཱིེན་>>ལས། དེའང་རེས་འཇོག་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་

རྒྱལ་སྲས་ཆེ 73

དང་འགལ་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་མངོན་གྱུར་པའི་དབང་དུ་བྱས་

པ་ཡིན་ཞེས་ཀུན་ལ་རླུང་ལྟར་གྲགས་པས། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། འདི་

ལྟར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རེས་འཇོག་པ་སྟེ་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པ་ན་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པའམ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་

བ་མངོན་གྱུར་དུ་སྐློྱེའོ། །ཞེས་པ་ཡན་ཏིེ། འོག་ནས་(༡༥༣)སངས་མ་རྒྱས་
པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མ་རིག་པ་མ་སྤངས་པས།
རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྣང་བཅས་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་སྣང་མེད་
དུ་འགྱུར་བའི་རེས་འཇོག་ཡོད་ལ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཞེས་པ་

ནས། མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡོད་མེད་རེས་

འཇོག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

<<ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་>>(༡༡༥)ལས། ཕྱིས་སུ་དགེ་ལུགས་

པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་རྟོག་པས་གང་འཛིན་དང་།
གང་སྣང་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང་སྣང་བས་བདེན་འཛིན་ཡིན་འདྲ་བསམ་འདུག།དེ་ནི་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་

མཁྱེན་པས། དགག་བྱ་སྣང་བ་དང་། དགག་བྱ་ཞེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་
མ་ཕྱེ་བའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་མ་སྣང་བར་སེམས་ཅན་གྱིས་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཇལ་ལུགས་མི་ཡོང་། དེ་ལྟ་བས་ན་ཐལ་འགྱུར་

བས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་

ཀྱིས་ཁྱབ་གསུངས་པའི་དོན་དེ་ཡིན་ནོ་གསུངས། དགག་བྱ་སྣང་བ་

74 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བཀག་མི་དགོས། བཀག་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ངོ་

དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་གཉིས་མ་གཏོགས་ཁོག་ཐུབ་མི་ཡོང་། གཙོ་བོར་དགག་བྱ་སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པ་བཀག་རྒྱུ་ཡིན་གསུངས་སོ། །ཞེས་

གསུངས་པ་དང་། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱི་ལུང་གཉིས་བསྡུར་ན་འདི་ལྟར།

སེམས་ཅན་གྱི་སར་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པའི་

ཤེས་པ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་
ཁྱབ་ཅིང་། དེ་ལས་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། རིམ་

བཞིན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྣང་བ་བཀག་པ་དང་མ་བཀག་པ་དེའི་ཕྱིར།

ཡང་སྤྱིར་ཟག་བཅས་ནི། རྟོག་པའི་ཟག་བཅས་དང་། ཉོན་
མོངས་པའི་ཟག་བཅས་དང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་གང་
རུང་ལ་བྱ་ཞིང་། དང་པོའི་དོན་ཡང་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཆོས་ཐོག་མར་འཇལ་
བ་ན། དོན་སྤྱི་བརྒྱུད་པ་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། དེ་ལ་སོ་སྐྱེ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་

སོ༑ །གཉས་པ་ནི།

ི ཉོན་མོངས་འཁོར་བཅས་སམ། རང་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཏེ། སྡུག་བདེན་དང་། ཉོན་མོངས་མཚུངས་
ལྡན་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། འདིར་བསྟན་ཟག་
བཅས་ཏེ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

སྤྱིར་ཟག་མེད་ན།

ི སྟོང་པ་ཉད་དང་།

ི སངས་རྒྱས་དང་། རང་རྒྱུ་
ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རྣམ་སྨིན་དང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྣང་བ་

རྒྱལ་སྲས་ཆེ 75

བཀག་པའི་ཤེས་པ་གང་རུང་ལ་བྱ་སྟེ། དང་པོ་ནི། ཡུལ་ཅན་ཟག་མེད་

ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག།གཉིས་པ་ནི། ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་སྟོབས་ཀྱིས་དང་།
གསུམ་པ་ནི། ཟག་མེད་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་དང་། བཞི་པ་ནི། འདིར་བསྟན་
ཟག་མེད་ཀྱི་དོན་ནོ། །

དེས་ན་ནམ་མཁའ་སོགས་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གང་ཡང་མིན་

ནམ། འོན་ཀྱང་མཛོད་ལས། འདུས་མ་བྱས་རྣམ་གསུམ་ཡང་སྟེ། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་འགོག་པ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནམ་མཁའ་

སོགས་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཟག་མེད་དུ་འཇོག་ཆོག་གམ། ཞེས་

སོགས་བརྟག་པ་བྱ་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་3

དོ། །

<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>དུ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་མཉམ་
གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས་པ་
ལྟར། <<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༡༨)དུའང་། རྟེན་འབྱུང་གང་ལ་འགག་

སོགས་ཡོད་པའི་རྟེན་འབྱུང་དེ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་བཟུང་ནས་མཉམ་
གཞག་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ལྟོས་ནས་འགག་
སོགས་བརྒྱད་མེད་པ་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་སྦྱར་རོ། །ཞེས་<<ཚིག་
གསལ་>>གྱི། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ལྟོས་

3 འདི་དག་གི་སྐོར་ཁོ་བོས་བྲིས་པའི་《ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་དོན་》ཞེས་པའི་ཚན་པ་གཞན་དུ་གསལ་བས།དེར་གཟིགས་པར་ཞུ།

76 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་འབྲུ་སྣོན་དུ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཞེས་

མཛད་པ་ནི། བློ་མངོན་གྱུར་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་
པ་ལྟར་རོ། །

སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ།
སེམས་ཅན་དེ་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པས། དེ་མ་གཏོགས་པའི་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཉས་

ིསྣང་འཁྲུལ་པ་ཡོད་པ་ན།

ི གཉས་

ིསྣང་
འཁྲུལ་པའི་བློ་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་མཁས་
གྲུབ་བསྟན་དར་བས་ཀྱང་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
དོན་དམ་པའི་ས་བཅུ་ལ་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་
དེ༑ བཅུ་ཀའང་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་གི་

རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཆོས་སྐུ་མཐོང་ཚུལ་ལ་
མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྣམ་གྲོལ་ལམ་འོག་མ་འོག་མས་གོང་
མ་གོང་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ངོ་སྐལ་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་

བའི་ཆ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་འགོག་བདེན་དེ་དང་དེ་ཐོབ་

དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་གོང་མའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་འགོག་
བདེན་ཡིན་ཞིང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་གོང་

རྒྱལ་སྲས་ཆེ 77

མའི་འགོག་བདེན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་

སེམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་ལ། ཅིག་ཤོས་ནི་རང་
སེམས་ཀྱིས་དྲི་མ་དེ་དང་དེ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་དགོས་པས་མི་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའང་<<རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་>>(༡༢༣)ལས། སྐབས་འདིར་

སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་ལ་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་
ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཆོས་སྐུ་མཐོང་བ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་

བ་ན།

ི འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་ན་དེ་ལྟར་རགས་མོད་ ིཀྱང་། ཀུན་རབ་བདྫོེན་པ་ཡན་ན།

ི ཆོས་ཉད་མངོན་སུམ་དུ་རིགས་པའྟོ་ིསབ་ལམ་པའློ་ཡིེ་ཤེས་དེ་ཉད་ཀྱིས་ཀུན་རིབ་བདྫོེན་པ་དངོས་སུ་འཇལ་
བ་ན།

ི རགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏིེ། སབ་ལམ་ན་མཉམ་རློྗེས་

ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་

ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པར་ཐལ་བ་དང་། རྫོགས་
སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡང་དག་པའི་

མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་

རོ༑ ༑ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་དུ་འདོད་
ན༑ རྣམ་གྲོལ་ལམ་སོགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་འགལ་བ་
མེད་ཀྱང་། དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགལ་

78 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན། ཐལ་བ་གསུམ་གྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

པ་སྟེ་གོ་སླའོ། །

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ས་དང་པོའ་རྣམ་གི ལ་ལམ་གྱིས་ས་གཉྲོས་པ་ཡན་

ིགྱི་འགོག་བདེན་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་
ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་

བཞི་ཀ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་

རྒྱན་>>(༢༩༣)ལས། མཉམ་གཞག་དེ་ཉད་ལས་མ་ལངས་པར་གི་བུར་དློ་ྲིབྲལ་གྱི་འགོག་བདེན་ཐོབ་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་ན། བདེན་བཞིའི་

ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཤེས་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་བཞི་དང་། ཡུལ་ཅན་དེ་

ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཞི་དང་ཤེས་པ་བརྒྱད་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་

པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས། ཞེས་དང་། གཞན་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚེ། ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པར་ཁས་

མི་ལེན་པ་ལ་ནི། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་
ལེན་དགོས་པ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དང་པོ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་

བར་ཆད་མེད་ལམ་རང་ལྡོག་པ་དེས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་སོགས་

ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་རྣམས་ཆོས་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་
བའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་ཁྱབ་

པའི་དོན་མིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། བུམ་པའི་དགག་གཞི་ན་བུམ་པའི་ཆོས་

རྒྱལ་སྲས་ཆེ 79

ཉིད་ཡོད་པའམ། དེ་ན་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་

མེད་པར་ཐལ་བ་གང་རུང་ལས་མ་འདས་ཤིང་། དེའི་རིགས་པས་ཐེག་

ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་གང་དུ་ཡོད་པའ་ས་

ི ཕྱོགས་དེར་

དགག་གཞི་ཅན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་<<སྤྱི་དོན་>>(༥༨༨)དུ། དེས་ན་

དང་པོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེས།

ཞེས་པ་ནས། ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཅན་ཐམས་

ཅད་ལ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་

པའང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཚིག་ཟིན་ལྟར་ཁས་ལེན་རིགས་པའོ། །

ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ཡང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་

པའི་གང་ཟག་ལ་ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་
ཡིན་ཏེ། དཔེའི་སྐབས་སུ་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་སྦྱར་བས་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་སྡུག་བདེན་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཀུན་འབྱུང་རྟོགས་

པས་ཁྱབ་ན། དེ་དུས་གཉིས་པར་བསྟན་མི་རིགས་པས། <<རྒྱུད་བླ་

མ་>>ལས། ནད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཚད་
མས་ངེས་རིམ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། དེ་ནི་རྗེའི་

<<ཚད་མའི་ལམ་སྒྲིག་>>(༡༣)ལས། དང་པོར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་

ཉིད་ཤེས་པའི་དུས་ནས་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་བཞི་ཁོང་

80 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། བདག་འཛིན་འགོག་ནུས་པར་མཐོང་བས། ཀུན་
འབྱུང་སྤང་བྱར་དུས་གཉིས་པར་སྟོན་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་

མེད་དེ། ཀུན་འབྱུང་སྤང་དགོས་པ་དང་སྤང་ནུས་པ་གཉིས་དང་པོར་
མཐོང་ནས། ད་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་དགོས་
ཤིང་ནུས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་དུས་གཉིས་པར་དམ་བཅའ་

བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། ཚིག་དོན་བསྐྱར་མི་

དགོས་སོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་

ན༑ ཆོས་ཉིད་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།

འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཡིན་ན། འགོག་བདེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<དྲང་ངེས་སྤྱི་དོན་རྒོལ་ངན་ཚར་
གཅོད་>>(༣༥)ལས། གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་གྱི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་
ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་
ཞིག།དེ་འགོག་བདེན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

སོགས་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་ཁ་ཅིག་དེས་འདུས་མ་

བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མེད་པའམ། ཡོད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་

ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་སྨྲ་བ་ལ། སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་

རྒྱལ་སྲས་ཆེ 81

པ་དང་། འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཧ་

ཅང་ཐལ་བ་བཏང་བའོ། །དེའང་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཅེས་པ་རང་ལྡོག་
ནི་འགོག་པའི་ཆོས་ཉིད་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཆ་ནས་འཇོག་དགོས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དེ་འཕངས་སོ་སྙམ།

དེས་ན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གློ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་

པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སོགས་དེས་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་

གློ་བུར་རྣམ་དག་དང་རང་བཞིན་རྣམ་དག་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་གཉིས་པོ་

དོན་གཅིག་ཡིན་ཡང། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཚུལ་ལ་ཁྱད་ཆེ་སྟེ། དགག་
བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་ཆ་ནས་རྟོགས་ཚུལ་དང་། དགག་བྱ་གློ་བུར་

གྱི་དྲི་མ་བཀག་པའམ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་རྟོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་
ཏེ༑ ཆོས་སྐུ་མཐོང་ཞེས་པ་འགོག་བདེན་དེ་དང་དེ་ཐོབ་ཚུལ་ལ་གོ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི། དེའི་ཚེ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་

པའི་དུས་ཉིད་ནའང་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ནུས་
ཀྱང་། ཞེས་པའི་དོན་ནི། ལུགས་འདིར་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་སྣང་བ་
ལ་ཚད་མས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་

ཀྱང་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་གཉིས་སྣང་རགས་པ་

82 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡོད་པ་དེ་རྟགས་ལ་བརྟེན་མ་དགོས་པར་རིགས་པའྟོ་ིཕྱིར། མྱོང་སྟོབས་
ཀྱིས་རྟོགས་པའོ། །

དེའང་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། གང་ལ་བཀོད་ཡུལ་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྲོ་མི་དགོས་ཀྱི། དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡང་
དག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང། སྤྱིར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་

ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཞེས་

བྱ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་གསར་
སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་དང་། གསར་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྗེ་བཙུན་ཡ་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་གསུངས་ཏེ་ལེགས་པར་

བཤད་པའོ། །

ཡང་<<རྒྱུད་བླ་མའི་དར་ཊཱིཀ་>>ལས། ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་

དང་པོ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པ་མཐོང་བའི་
ལམ་ཡན་ཡང་།

ི ས་དང་པོ་ན་བིསྐལ་པ་དུ་མའ་ཡུན་གྱིས་རི གས་དགོས་ ྫོཔས། སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་

གསུངས་པས། ས་དང་པོའི་མཐོང་སྒོམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྐུ་ཚེ་དུ་
མ་བརྗེ་དགོས་སམ་མི་དགོས། མི་དགོས་ན། བསྐལ་པ་དུ་མ་ཚེ་གཅིག་
གིས་ཇི་ལྟར་རྫོགས་པ་དང་། བྱང་འཕགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐུ་ཚེ་མི་
བརྗེ་བ་ཡིན་ནམ། ཡིན་ན་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་པ་རྒྱུན་

རྒྱལ་སྲས་ཆེ 83

མཐའི་སྔོན་དུ་འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་དགོས་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་
ལུས་རྟེན་ལས་ཤེས་པ་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན། དགོས་ན་ནི། སྒོམ་ལམ་

གསར་སྐྱེའི་རྟེན་ལ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་
མཐོང་ལམ་པ་དང་ལུས་རྟེན་གཅིག་བསྡུས་འགོད་རྒྱུ་མིན་ནམ། ཞེས་

སོགས་དཔྱད་བྱ་མང་།

དེ་བཞིན་དེ་འདྲའི་ལུང་དང་། གསེར་ཕྲེང་གི་སྐབས་བཞི་པའི།
ལམ་ལ་དེ་ནི་བཅོ་ལྔར་བཤད། །ཅེས་པའི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་
རྣམས་སྒོམ་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་ལ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་མཐོང་
ལམ་ཡུན་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བ་འགོད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་
དེ༑ སྒོམ་ལམ་ནི་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གཉིས་ཙམ་གྱི་ཡུན་ཚད་ཡོད་
པས་ཤན་ཏུ་རིང་བ་དང་།

ི མཐོང་ལམ་ན་ཇི་ལྟར་རི ང་ཡང་སྔར་གྱི་བརྒྱ་ ིཆ་གཅིག་ཙམ་ཡང་ཟིན་མི་ནུས་པས་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བར་གསུངས་སམ་

སྙམ་ལ། སྤྱིར་ན་བསྐལ་པ་དུ་མ་ཞེས་པ་ནི་རིང་བའོ། །

གཞན་ཡང་། <<སྤྱི་དོན་>>(༨༨)ལས། ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་

ལམ་གྱིས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
སྒོམ་སྤང་བདེན་འཛིན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་ཆ་དེ་

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནས། ཞེས་གསུངས་པའང་ངོ་སྐལ་གྱི་བདེན་

འཛིན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བའི་བྲལ་ཆ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། འོག་

84 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ནས། ས་གཉས་པའི་རྣམ་གི ལ་ལམ་གྱིས་བདྲོེན་འཛིན་ཆེན་པོའ་ཆིེན་པོ་
མ་ལུས་པ་སྤོང་བ། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱི། ཆེ་འབྲིང་དྲུག་ས་གཉིས་པ་ནས་
བདུན་པའི་བར་གྱིས་རིམ་གྱིས་སྤོང་བས། ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་
པ་ལས་ཤེས་སོ། །དེའང་མ་ལུས་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་དང་། ཁ་

ཅིག་གིས་ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་ན། <<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>གྱི་ལུང་དེ་དང་འགལ་བར་བརྩད་པའི་དོན་གྱི་གོ་བ་རྣམས་

གུང་བསྒྲིགས་ན། འདི་ཁོ་ན་རྗེ་བཙུན་གྱི་དགོངས་པར་གོའོ། །འོན་ཀྱང་
རྗེས་འཇུག་མཁས་པའི་ཁྲོད་ན། འབྲིང་གི་ཆེན་པོའམ་ཆུང་ངུ་སོགས་ལ་
ཕྲ་རགས་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དོ། །

སྨྲས་པ།

གཏིང་དཔོག་པར་དཀའ་བའི་གསུང་རབ་ལ། །
རང་བྱིས་པའི་བློ་ཡིས་མི་ཆོད་ཀྱང་། །
སྐྱབས་བླ་མས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་ཚེ། །དོན་ཇི་བཞིན་བཤད་པ་དངོས་པོའི་གཤིས། །

གཞུང་ཅུང་ཟད་ཐོས་པའི་གླང་ཕྲུག་གིས། །
བློ་རྣམ་དཔྱོད་གླལ་བའི་ཁ་རླངས་ལས། །
དྲི་བཟང་པོའི་ལེགས་བཤད་མཆིས་སྲིད་ན། །
དེ་བློ་ལྡན་ཚོགས་ལ་སྟོན་མོར་བཀྱེ། །

ས་དང་པོ་རབ་དགའ། 85

ང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ཚ་གདུང་གིས། །
གཉིད་ར་རོའི་ཉེས་བཤད་མཆིས་པ་རྣམས། །
ཁྱེད་བློ་ལྡན་རྣམས་ལ་བཤགས་དང་ལྷན། །
བློ་སྒོ་མོ་འབྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་སྩོལ། །

ཅེས་ཀྱང་སྨྲས་སོ། །

གཉིས་པ་ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

ས་དང་པོ་རབ་དགའ་སོགས་ལྔ་བཤད་པ། ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་བཤད་པ། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་སོགས་བཞི་བཤད་

པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། ས་གཉིས་

པ་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་དང་། ས་བཞི་པ་འོད་
འཕྲོ་བ་དང་། ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།ཁྱད་གཞི་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་
བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །

དང་པོ་ཁྱད་གཞི་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན།

རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགྲོ་བ་རྣམས། །
རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་ཕྱིར་སྙིང་རྗེའི་དབང་གྱུར་ཅིང་། །

86 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྨོན་པ་རབ་བསྔོས་དགའ་བ་ལ། །
རབ་ཏུ་གནས་པ་དེ་ནི་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

དན་འགྲེལ་། ོརྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་པ་འདི་ཡི་སེམས་གང་ཞིག་
དམིགས་ཡུལ་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་
ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བ་སྟེ་བསྒྲལ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་སྙིང་རྗེ་
ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་། སྨོན་ལམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ལ་

སོགས་པ་བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་པས་འདེབས་པ་རྣམས་ཀུན་ཏུ་བཟང་
པོའི་སྨོན་ལམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པས། དེའི་སྒོ་ནས་དགེ་བའི་རྩ་བ་

རྣམས་རབ་ཏུ་བསྔོས་པ་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་

དོན་དམ་པའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་

བྱའོ། །ཞེས་ཁྱད་གཞི་ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་དེ་བསྟན།

དཀའ་འགྲེལ་།
འདིར་<<རང་འགྲེལ་>>ལས། ཉན་ཐོས་སྦྱོར་ལམ་པ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པར་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ས་དང་པོར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་
བར་འགྱུར་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མོས་པས་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་ཆེན་པོ་
ནི༑ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་སའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་

ས་དང་པོ་རབ་དགའ། 87

ནས་དོགས་པ་གཉིས་བྱུང་སྟེ། དང་པོ་དཔེའི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་སྦྱོར་

ལམ་པ་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་མི་འཇོག་པས། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་
དང་འགལ་སྙམ་པ་དང་། གཉིས་པ་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱང་སེམས་སྦྱོར་

ལམ་པ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའོ་སྙམ་པ་གཉིས་སོ། །

དོགས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་དེ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཐོགས་
མེད་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་མངོན་པ་གོང་འོག་གཉིས་སུ་འབྲས་བུ་དང་

པོ་ལ་ཞུགས་པ་གང་ནས་འཇོག་པའི་ས་མཚམས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་

གསུངས་པ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ནི་མངོན་པ་འོག་མ་མཛོད་
ལྟར་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ནས་འཇོག་པར་བཞེད་ཅིང་། དེའི་ཁུངས་

ཀྱང་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་<<མདོ་བཏུས་>>ལས། དད་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ་སྙེད་
ལ༑ ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་མཛད་པ་དང་། འདིར་བྱང་སེམས་

སྦྱོར་ལམ་པ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྒྲས་
བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཀུན་རྫོབ་

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྔ་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་འདིར་རྗེས་འབྲང་གཉིས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱུང་བ་ལ་ཆོས་
མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ཆོས་སྐད་ལྟར་ན། ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་

88 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་

ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས། མཐོང་ལམ་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་ནས་དད་མོས་པ་དང་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས། དགྲ་བཅོམ་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་དུས་སྦྱོར་དང་དུས་མི་སྦྱོར་གཉིས་ཞེས་པའི་ཐ་

སྙད་མཛད་པར་མངོན་ལ། སྤྱིར་རགས་པ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན།
རྗེས་འབྲང་གཉིས་ལ་སོགས་པའང་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་པོ་སོ་སོར་

འཇོག་ཆོག་པར་སྣང་།

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
འདིར་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཅུང་
ཟད་དཔྱད་ན། སྤྱིར་འདིའི་སྐོར་ལ་དེང་གི་མཁས་པའི་ཁྲོད་ན་གསལ་
ཁ་དེ་ཙམ་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱི་
<<ཚིག་གསལ་>>དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་རྗེའི་རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་སོགས་
ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་གཞིར་བཟུང་གིས་བཤད་པ་ལ་ཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་རྒྱུད་མཛེས་
པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་

ས་དང་པོ་རབ་དགའ། 89

པའོ། །

དང་པོ་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན།
དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡི། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའི་སྒྲ་ཉིད་ཀྱིས་བསྙད་དོ། །
འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུའང་སྐྱེས་པ་སྟེ། །
འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་འཆང་
ཞིང་། །

འཇིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱར་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་ནུས་པར་གྱུར་པའང་
ཡིན། །

ས་ནས་སར་གནོན་བྱེད་ཅིང་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། །
དེ་ཚེ་འདི་ཡི་ངན་འགྲོའི་ལམ་རྣམས་མཐའ་དག་འགག་པར་འགྱུར། །
དེ་ཚེ་འདི་ཡི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཟད། །
འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟར་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན། །

དན་འགྲེལ་། ོའདི་ལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་ནང་གསེས་ས་བཅད་མང་དུ་མཛད་ཡོད་ཀྱང་། རེ་ཞིག་སྟབས་བདེ་ཕྱིར་ཉུང་ངུར་བསྡུས་ནས་བཤད་དེ།

ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྩ་བས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་པ་

90 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདི་ལྟར།

རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དེས་དོན་དམ་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐོག་མར་ཐོབ་པས་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དོན་
དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཉིད་ཀྱིས་བསྙད་
དགོས་པར་བསྟན་ཏེ། དེའི་ཁུངས་ནི་

4 མདོ་སྡེ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་
དང་།ཉི་ཁྲི་

5

གཉིས་ཀ་ལ་མཛད་དོ། །
གསུམ་པས་ཉན་རང་སོ་སྐྱེ་གསུམ་ལས་འདས་ཤིང་ལམ་གཞན་དུ་

མི་འགྲོ་བར་རང་ལམ་དུ་རིགས་ངེས་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་

རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུའང་སྐྱེས་པར་བསྟན་ཏེ། དེའང་མདོ་ལུགས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་ས་བཅུ་པ་མ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་

ལམ་དུའང་མི་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ཁུངས་ཀྱང་འདིའོ། །འང་
གི་སྒྲས་ནི་དོན་དམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མིང་གིས་བསྙད་པར་མ་ཟད།འདིའང་ཞེས་བསྡུའོ། །
བཞི་པས་བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་པས་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་པོ་ས་བོན་དང་
བཅས་པ་སྤངས་པར་བསྟན།
ལྔ་པས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བྱང་སེམས་དེ་རིགས་ངེས་པ་ལ་ཞུགས་པས།
འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དང། སའི་སྤང་བྱའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་
4 དཀོན་མཆོག་སྤྲིན།སྡེ་བཀའ།མདོ་སྡེ།ཝ།༤༧་ན་༢། 5 ཉི་ཁྲི།སྡེ་བཀའ།མདོ་སྡེ།ཀ།།༣༠་བ་༦།

ས་དང་པོ་རབ་དགའ། 91

བས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགའ་བ་མང་བའི་སྒོ་ནས་དགའ་བ་

མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྐྱེས་པ་སྟེ། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་པའི་

མིང་དོན་དང་མཐུན་པའོ། །
དྲུག་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་གཅིག་པ་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་
ནུས་པའི་མཐུ་བསྟན།

བདུན་པས་ས་དང་པོ་ནས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་གོང་མ་གོང་མར་འཕོ་བ་ལ་སྤྲོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བསྟན།
བརྒྱད་པས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་མ་ལུས་པ་ས་བོན་དང་
བཅས་པ་སྤངས་པར་བསྟན།

དགུ་པས་སོ་སྐྱེའི་ས་ལས་འདས་ཏེ་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་
བསྟན།
བཅུ་པས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ནས་ཞུགས་འབྲས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་མས་བགྲང་གི་བརྒྱད་པ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་
འདྲ་བར། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་པ་དེའང་རང་དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་
སྤངས་རྟོགས་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བར་བསྟན།

དཀའ་འགྲེལ་།
འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན། །ཞེས་

བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་པས་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་གསུངས་ན། དེས་སྤངས་པ་ཐོབ་པས། དེས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པར་

92 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཐལ་བ་དང་། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་
འཇིག་ལྟའང་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འདིར་བསྟན་ས་དང་པོ་པ་ལ་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་པ་དང་
རྗེས་ཐོབ་པ་སོགས་ས་དང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱིར་བསྟན་པས།སྐབས་འགར་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དང་། ཡང་འགའ་རེར་རྣམ་གྲོལ་

ལམ་པ་དང་། ཡང་རེས་འགར་ས་དང་པོ་སྤྱི་ཙམ་པ་ལ་སྦྱར་དགོས་པ་སོགས་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་ཤེས་ནུས་པས་སྐྱོན་མེད་དེ། རྐང་པ་འདིས་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པ་གཅིག་
ཏུ་ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་ལ་སྦྱར་ནའང་རུང་སྟེ། སྤངས་པ་དང་
རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་དང་དེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་དཔེ་དོན་
གྱི་འཕགས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་འདིའི་

འཇིག་ལྟའང་ཀུན་ལྷན་གཉིས་ལས་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པས། སྐྱོན་དེ་

མེད་དོ། །

འོ་ན་མཐོང་སྤང་གཞན་ཡང་སྤངས་པ་ལ་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་ཙམ་

སྨོས་པ་ཅི་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་ལས་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་མཐོང་ལམ་པས་སྤངས་
པར་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་པ་འགྲེལ་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་

ནས་<<མཛོད་>>ལས།

འགྲོ་མི་འདོད་དང་ལམ་ནོར་དང་། །

ས་དང་པོ་རབ་དགའ། 93

ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དེ་སྙེད་ཅིག།
ཐར་པར་བགྲོད་ལ་གེགས་བྱེད་པ། །
དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །
ཞེས་ཡུལ་གང་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེ་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། འགྲོ་མི་

འདོད་པ་དང་། ལམ་ནོར་བ་དང་། ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གསུམ་ཡོད་
པ་ལྟར། ཐར་པར་བགྲོད་པའི་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། གང་ཟག་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ཀུན་བརྟགས་
ཀྱིས་དེས་སྟོང་པའི་ཐར་པར་སྐྲག་ནས་འགྲོ་མི་འདོད་པ་དང་། མེ་ལྔ་

བསྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་ངན་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པས་ནི་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་ནོར་བ་དང་། ཕྲ་རྒྱས་ཀྱི་
ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ནི་ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་ཐར་པར་བགྲོད་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་

མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་6

མཛོད་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་
གསུངས་པ་ཉིད་ཟླ་བའི་ཞབས་དང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་
ཀྱིས་འཐད་ཕྱོགས་སུ་མཛད་པའོ། །

འདི་ ནི་ འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟར་དེ་ ལྟར་ཉེ་ བར་

བསྟན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྱི་དོན་དུ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་
རྒྱུད་ལ་སྤངས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཞེས་འཕངས་པས། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་

6 མཛོད་རང་འགྲེལ།སྡེ་བསྟན།མངོན་པ་ཀུ།༢༤༩་ན་༥།

94 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མེད་པར་བཞེད་འདུག་ན། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་

དང་། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་དང་། འཕགས་

པའི་རྒྱུད་ལ་ལམ་བདེན་དང་། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་
མཁྱེན་དང་། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་རྟོགས་པའི་བསྟན་

པ་སོགས་མེད་པར་འདོད་དགོས་པས། སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་སོགས་དང་འགལ་ལོ། །

དེས་ན་འདིར་གསུངས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་གིས་ཁས་བླངས་དང་
འབྲེལ་བའི་ཐལ་བ་སྟེ། དེས་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་ས་དང་པོ་པ་
གཉིས་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་སྤངས་རྟོགས་ཆ་འདྲ་བ་བཀོད་པས། དེ་

སྤངས་རྟོགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ལ། དེ་

ལྟར་ན་དེ་འགོག་བདེན་རྒྱུད་ལྡན་སོགས་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་
པའི་འགོག་བདེན་སོགས་ཡོད་པས། དེས་འགོག་བདེན་ཐོབ་པར་
ཐལ་བ་འཕངས་པའོ་སྙམ། དེས་ན་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་
པ་དང་། གང་ཟག་དེ་དེ་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་པ་གཉིས་ཁྱད་ཆེ་བ་གཞན་དུ་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ཁ་ཅིག།སྤྱི་དོན་གྱི་ལུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལུགས་འདིར་རྒྱུན་

ཞུགས་ཞུགས་པ་སོགས་མཐོང་ལམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་

བར་སྨྲ་མོད། ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་མི་འོང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་

ས་དང་པོ་རབ་དགའ། 95

སྟོན་པའི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་དོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
<<མཛོད་རང་འགྲེལ་>>7

ལས། གང་གི་ཚེ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པས་ཀུན་དུ་
སྦྱོར་བ་གསུམ་ཡོངས་སུ་གཏུགས་ཏེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་
སྤངས་པ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་ལྟ་བ་གསུམ་བོར་ལ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་
བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཐེ་

ཚོམ་གསུམ་ཁོ་ན་གསུངས་ཤེ་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་
ནི་ཡིན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་། སྒོ་དང་རྩ་བ་བསྡུས་ཕྱིར་གསུམ། །དུ་བཤད་དེ༑ ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། རྣམ་པ་གཅིག་དང་།
རྣམ་པ་གཉིས་དང་། རྣམ་པ་བཞི་དག་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་སྒོ་ནི་འདི་

གསུམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། །གཞན་ཡང་མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་ནི་འཇིག་

ཚོགས་ལ་ལྟ་བས་རབ་ཏུ་བཅུག་ལ། ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པས་རབ་ཏུ་བཅུག །ལོག་པར་ལྟ་བ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བཅུག་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་རྩ་བ་བསྡུས་སོ་
ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་གྲག་གོ། ཞེས་མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་དང་པོ་
དང་། དེ་ནས་གཞན་དག་ན་རེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་པ་

བསྟན་ཏེ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

7 མཛོད་རང་འགྲེལ།སྡེ་བསྟན།མངོན་པ་ཀུ།༢༤༩་ན་༤།

96 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཉིས་པ་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ།

ས་འདིར་ཉན་རང་རྣམས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་།
ས་བདུན་པར་ཉན་རང་གཉིས་བློའི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་།
དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ས་འདིར་ཉན་རང་རྣམས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ།
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་ཀྱང་། །
ཐུབ་དབང་གསུང་སྐྱེས་དང་བཅས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི། །

བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཕམ་བྱས་རྣམ་པར་འཕེལ། །

དན་འགྲེལ་། ོབྱང་སེམས་ས་མཐོན་པོ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས། བྱང་སེམས་ས་

དང་པོ་ལ་གནས་པས་ཀྱང་ཐུབ་དབང་གསུང་སྐྱེས་ཏེ་ཉན་ཐོས་དང་
བཅས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་

བསྐྱེད་སོགས་བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཕམ་པར་བྱས་པ་སྟེ་
རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ཅིང་། དེའི་དབང་གིས་བསོད་ནམས་
རྣམ་པར་འཕེལ་བར་མཛད་པ་སྟེ། འདི་ནི་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ལས་
གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

ས་དང་པོ་རབ་དགའ། 97

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཕམ་བྱས། ཞེས་པའི་

བསོད་ནམས་དེ་ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་

མཚན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ནི་<<བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་མདོ་>>8

ལས།

རིགས་ཀྱི་བུ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་བུ་སྐྱེས་ནས་རིང་པོར་མ་

ལོན་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ཡིན་པས། དེའི་བསོད་
ནམས་ནི་ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བྱེད་པ་མདོ་རང་ལས་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་

ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་སམ་སྙམ་ན། དེའང་མིན་ཏེ། <<སྡོང་པོའི་

བརྒྱན་པའ་མདོ་>> ི 9

དེ་ཉད་ལས།

ི རགས་ཀྱི་བུ། ི འད་ལྟ་

ི སྟེ། དཔེར་ན་ར་ྡོརྗེ་རན་པོ་ཆིེ་ན་ཆག་

ིཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང་། རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ།
དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་བཟློག་གོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་
ཤང་།

ི དེ་ཉད་བིསླབ་བཏུས་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱོད་པ་དང་བྲལ་
བ་ལ་ཡང་བརྙས་པར་མི་བྱ་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་

8 སྡོང་པོའི་བརྒྱན་པའི་མདོ།སྡེ་བཀའ།ཕལ་ཆེ།ཨ།༣༢༡་བ་༡།
9 སྡོང་པོའི་བརྒྱན་པའི་མདོ།སྡེ་བཀའ།ཕལ་ཆེ།ཨ།༣༢༣་ན་༥།

98 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྟེ༑ ས་ཐོབ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ་དང་བྲལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །

གཞན་ཡང་། སྐབས་འདར།

ི <<ཊཀ་ཆཱིེན་>>ལས། འགྲེལ་བཤད་
འགོག་པའི་རིགས་པ་བཞི་གསུངས་པ་ལ་དོན་མདོར་བསྡུས་ན།

བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པ་ཞེས་པ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོག་མར་
སྐྱེས་པའི་ལས་དང་པོ་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། <<བྱམས་པའི་རྣམ་

པར་ཐར་པའི་མདོའི་>>གཞུང་ཚན་འདི་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། <<འཇུག་
པ་>>ལས་སེམས་བསྐྱེད་བཅུའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་

དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བཞན་གཤིེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་རིགས་སུ་སྐིྱེས་པ། ཞེས་པས་ཀྱང་

ས་དང་པོ་པ་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། སྔར་<<འཇུག་པ་>>ལས། འདི་ནི་དེ་

བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུའང་སྐྱེས་པ་སྟེ། །ཞེས་དང་།
དེའི་ཐད་ཀྱི་<<རང་འགྲེལ་>>(༡༥)ལས། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་། ནས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ༑ ༑ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར།
འགྲེལ་བཤད་མཁན་པོ་ཁྱོད་རང་གིས་དགོངས་པ་བཀྲལ་བའི་ལུང་སྔ་

ཕྱི་གཉིས་ཏེ། བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་མདོ་དང་། ས་བཅུ་

དབུ་མ་རིང་སོང་ 99

པའི་མདོ་གཉིས་ནི་དཔེ་སོ་སོ་བ་ཙམ་ལས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར།
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་
ཚིག་རྐང་གསུམ་གྱི་དོན་ཡང་མདོ་དེའ་དོན་བསྡུས་པ་ཡིན་པས།

ི ས་

དང་པོ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། <<མདོ་སྡེ་རྒྱན་>>ལས། མོས་
དང་ལྷག་བསམ་དག་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ས་དང་པོ་པའི་
རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡན་ལ་བྱེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིར་ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན་འདི་ས་དང་པོ་པའི་ཡོན་ཏན་མིན་ཏེ། དེ་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་གནས་
སྐབས་སུའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་རིགས་

ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>ལས། འོ་ན་བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་
ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་མི་འདོད་དམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ས་བདུན་པར་ཉན་རང་གཉིས་བློའི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་
པ།
དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བར་བློ་ཡང་ལྷག་པར་འགྱུར། །

100 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དན་འགྲེལ་། ོབྱང་སེམས་ས་དང་པོ་པ་དེ་ནི་ས་འདིར་ཉན་རང་རྣམས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པར་མ་ཟད། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བར་སོན་
པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་བློའི་

སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པའི་བློའི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ཡང་ཐོབ་
པར་འགྱུར་རོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
འོ་ན་སྐབས་འདིར་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཚུལ་འཆད་པ་
ཇི་ལྟར་འབྲེལ་ཞེ་ན། ས་དང་པོ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་འདི་དང་འདི་འདྲ་བ་

ཡོད་ཅེས་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་ལ། མདོ་དེར་ས་དང་

པོ་པས་ཉན་རང་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང་དོན་དམ་སེམས་

བསྐྱེད་གང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་གནོན་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་ཕྱེ་
ནས་གསུངས་ཤིང་། བློ་སྟོབས་སམ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་

ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ས་བདུན་པ་ནས་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་འདིར་

ཡང་བཤད་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

ས་བདུན་པ་པས་ཉན་རང་བློ་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གོ་ལན་ལྟ་ངན་མུན་སེལ་(༣༨༡)ལས། དེས་ན་ཉན་

རང་དགྲ་བཅོམ་དང་ས་བདུན་པ་པ་གཉིས་ཀ་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་

དབུ་མ་རིང་སོང་ 101

པར་མཚུངས་ཀྱང་། ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་ལ་སྙོམས་པར་

འཇུག་ལྡང་བྱེད་ལུགས་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་ས་བདུན་པ་པ་

ལྷག་པར་སྟོན་པ་ཡན་ཏིེ། དེ་ཡང་འདའི་ཡུལ་གྱི་འགོག་པ་ནི།

ི ཤེས་རབ་

གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་འགོག་པ་དེའོ། །ཞེས་

སོགས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

འོ་ན་འདིར་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་གཅིག་ལ་
སྙོམས་པར་འཇུག་ལྡང་བྱེད་པར་བཤད་ཀྱང་། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
མ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་ལྡང་བ་གཉིས་བྱ་བ་སོ་སོ་

བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་བྱ་བ་སོ་སོ་བ་ཡིན་
ཡང་། སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་ལྡང་བ་ན་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དེ་རྫོགས་པ་

ཡིན་གྱི། ལྡང་བའི་བྱ་བ་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་ལྡང་བའི་བྱ་བ་དེ་

གྲུབ་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་རྫོགས་ཏེ། སླར་ཡང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ན།
ལྡང་བའི་བྱ་བ་རྫོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྗེ་ཡ་མ་རིན་ཆེན་གསུང་

ངོ་༑ ༑

སྐབས་འདིར་<<ས་བཅུ་པའི་མདོ་>>ཡི། སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
དང་སྐད་ཅིག་ལ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལྡང་སྟེ། ཞེས་
པའི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་སྒོ་མང་ཡིག་ཆར་སོ་སོར་འཇོག་པ་དང་པོ་
མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རང་དང་། ཕྱི་མ་དེའི་ཡུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་

102 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡིན་ནམ་གསུངས།

རྩ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལ། ཞེས་

གཉས་འབྱུང་བ་ནི།

ི སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅག་རིེ་རེ་ཞང་།

ི ཞེས་པའ་དོན་ཡིན་

ིཏེ༑ <<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༣༤༤)ལས། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་

བ་འདིར་ནི། ས་དྲུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་

ཅིག་སྟེ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་འདི་སྙོམས་པར་འཇུག་པར་གྱུར་

ཏེ༑ ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

དེའི་ཕྱིར་ཡིག་ཆར་ཡང་དེ་བཞིན་འབྲུ་སྣོན་མཛད་དེ་འདི་ལྟར།

ས་བདུན་པ་ནས་ནུས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་དུ་སེམས་

ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱི་

དགོངས་པ་རྨ་མེད་པའོ། །

འོན་ཀྱང་སྒོ་མང་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་སྟེ་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་འབྱུང་
པའི་གསུང་དུ། བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་པས་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་

སྟེ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་བཞིན་ཡང་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་

འཇུག་ལྡང་བྱེད་ནུས་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་<<དུས་

ཀྱི་མེ་ལོང་>>(༢༨༤)དུའང་། ས་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་ཐུང་
མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ས་བདུན་པའི་ཐུགས་ངོར་ཁྲག་ཁྲིག་

དབུ་མ་རིང་སོང་ 103

ཕྲག་བརྒྱར་ཕྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ལྡང་
གཉིས་ཀ་བྱེད་པའི་འགོག་པ་ཡང་དག་མཐའ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་

སོགས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལ་དོགས་པ་ནི། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་
གཅིག་ལའང་བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་པའི་ཐུགས་ངོར་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་
བརྒྱར་ཕྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ལྡང་བྱེད་ནུས་
པ༑ རིང་དུ་སོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
ཡིན་ན། ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་ལའང་བྱང་སེམས་སོ་སོའི་ཐུགས་ངོར་ཕྱེ་
བའི་སྐད་ཅིག་མ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཐུང་

བ་དག་ལ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ལྡང་བྱེད་ནུས་པར་འདོད་
དགོས་ཏེ། ས་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་དེ་དག་གིས་སྐད་ཅིག་རེ་ལ་

ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ཕྲག་དང་སྟོང་ཕྲག་དང་འབུམ་ཕྲག་སོགས་ལྡབ་བཅུ་འགྱུར་སོགས་ཀྱིས་ལྷག་པར་མངོན་སུམ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ལྡང་
བྱེད་ནུས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པས། བློ་སྟོབས་ཀྱིས་ཉན་རང་སོགས་ཟིལ་

གྱིས་གནོན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འབྱུང་བ་དང་། དེ་ས་བདུན་པ་ནས་འཇོག་
དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །ཡང་རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་

གསུང་<<དབུ་མའི་འགྲེལ་པ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་>>(༤༧་

104 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ན་༡)ལས། ས་བདུན་པ་པས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་བློ་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་

གྱིས་གནོན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ས་དེར་ཐབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་
ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་བཀོད་པ་ལྟར། དེང་སང་མང་པོས་ཀྱང་དེ་

ལྟར་སྨྲ་བ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། དེ་ལའང་རང་རང་གི་བློ་ལ་ངེས་པ་སྟེར་
ཆེད་དུ་ཁྱབ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡོད་ལེགས་པར་བསམ་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གིས་སྟོང་ཉིད་མ་
རྟོགས་པའི་གང་ཟག་བློ་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་དགོས་ཏེ། བྱང་

སེམས་ས་དང་པོ་པས་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་བློ་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། འོ་ན་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་

རྣམས་ལ་སོགས་པ་ས་གོང་མ་གོང་མས་འོག་མ་འོག་མ་རྣམས་བློ་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ཡིན་ནམ། <<སྤྱོད་འཇུག་>>གི ། རྣལ་
འབྱོར་པ་ཡི་བློ་ཁྱད་ཀྱིས། །གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གནོན། །ཞེས་
པའི་དོན་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན་ནམ། ཞེས་སོགས་དཔྱད་བྱ་མང་ངོ་། །

དེས་ན་<<གོ་ལན་>>(༣༨༡)དུ་གསུངས་པ་ལྟར། ཡུལ་ཁྱད་པར་བ་ས་དྲུག་པར་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ལྡང་
བྱེད་ལུགས་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཏེ། དེའང་ས་དྲུག་པར་

དབུ་མ་རིང་སོང་ 105

ས་ལྔ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སྤང་བྱ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཤང་།

ི ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པའ་ིསྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའ་དིེ་བཞན་ཉིད་གསར་དུ་

ིཐོབ། ས་བདུན་པར་སྙོམས་པར་འཇུག་ལྡང་གི་ཚུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་
པར་བྱས། ས་བརྒྱད་པར་དེ་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གིས་མངོན་དུ་
བྱས་པ་སྟེ། རིམ་བཞིན་<<རྩ་བ་>>ལས། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་
པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རིང་དུ་སོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་
དང་། །སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་གྱུར་ཅིང་། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་

བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སློང་བར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ༑ ༑

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

ས་བཅུ་པའི་མདོས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་

ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཁུངས་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་

བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་པ་མཛད་
པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་འཆད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྤྱོད་འཇུག་གི་

ལུགས་སུའང་བསྟན་པའོ། །

106 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དང་པོ་འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་འཆད་པ། <<རང་འགྲེལ་>>10ལས།

ལུང་འདི་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་
ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསལ་བར་

ངེས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལྟར་དེ་དག་ཀྱང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་རང་གི་བློས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་
ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་དུ་འདི་

དག་གིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཕྲ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྤངས་
པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་
དམིགས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་པར་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཏུ་གདགས་པའི་

རྒྱུ་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

དན་འགྲེལ་། ོས་བཅུ་པའི་ལུང་འདི་ལས་དངོས་སུ་བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་པས་ཉན་

10 འཇུག་པ་རང་འགྲེལ།སྡེ་བསྟན།དབུ་མ།འ།༢༢༦་བ་༥།

དབུ་མ་རིང་སོང་ 107

རང་རྣམས་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་ཤིང་། དེ་མན་ཆད་
ན་མི་ནུས་པར་གསུངས་པའི་ཤུགས་ལ་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཡིན་ན་

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་རིགས་པ་

གསུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ལུང་གཞན་པ་བདུན་གྱིས་ཀྱང་
གྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་རིགས་པ་གསུམ་ནི།

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ཉན་རང་དགྲ་
བཅོམ་རྣམས་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པར་ཐལ། དེས་

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་
པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་

ན་དེས་འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་གནོན་ནུས་པ་
བཞིན།

ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་མ་ལུས་པ་མ་སྤངས་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན།

ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་

མཚན་ཉད་རིགས་པ་མ་རྫོགས་པར་ཐལ།

ྟོ གདགས་གཞ་ཕུང་སོགས་ ིལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ༑ དེས་གདགས་གཞི་ཕུང་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་མ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

108 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་རིགས་པ་གསུམ་དང་ལུང་བདུན་ཞེས་གྲགས་པ་ནི།

<<གསུང་ལན་ཀླུ་སྒྲུབ་དགོངས་རྒྱན་>> (༤༠)ལས། འཇུག་པའི་རང་

འགྲེལ་དུ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་རིགས་པ་གསུམ་དང་། ལུང་བདུན་གྱིས་
ཉན་རང་འཕགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བསྒྲུབས་པ་

ཡིན་ལ། ལུང་གཉིས་པ་ནི། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་པ་འདི་

ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

འད་ལྟར་ན་

ིབླ་མ་རྗེ་བཙུན་པས། ས་བཅུ་པའ་མདོ་ནི་ལུང་དང་པོ་དང་ ི།

ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །ཞེས་སོགས་གཉིས་པ་དང་།

ཇི་ལྟར་མིག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་དགུ་ནི་
གསུམ་པ་དང་།
གཟུགས་ནི་དབུ་བ་རྡོས་པ་འདྲ། །ཞེས་སོགས་བཞི་པ་དང་།

ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་བསྟན། །སོགས་ལྔ་པ་དང་།
བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །སོགས་དྲུག་པ་དང་།
མཚན་མ་མེད་པར་མ་རྟོགས་པར། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ནི་

བདུན་པར་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །
དེ་ཡང་། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་

དབུ་མ་རིང་སོང་ 109

ཚིགས་བཅད་གཅིག་དང་། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། །ཞེས་སོགས་
ཚིགས་བཅད་གཉིས་བཅས་ནི། རྩོད་སྤོང་ཙམ་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཐེག་

དམན་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དངོས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་མི་བགྲང་ནའང་། སྤྱིར་ན་དེ་དག་གིས་

ཀྱང་ཐེག་དམན་ལ་སྟོང་ཉད་རི གས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པས། ྟོ སྒྲུབ་བྱེད་
ཙམ་དུ་བགྲང་རུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱོན་བསྡོམས་ན་ལུང་དགུ་ཐམ་པ་རང་

འགྲེལ་དུ་ཡོད་པར་སྣང་ངོ་། །

དེང་སང་མང་པོས་གྲགས་ཅན་ཆེ་གེ་མོས་འདི་དང་འདི་

གསུངས་ཟེར་བ་ཙམ་ལས་རང་ཚུགས་ཀྱིས་བསམ་བློ་ཞིབ་ཏུ་མི་གཏོང་
བར་མ་ཟད། མི་འདྲ་བ་རེ་བཤད་བྱུང་ནའང་། ཞིབ་ཏུ་མི་བསམ་

པར་དགག་རྐྱང་བྱེད་པའང་སྣང་སྟེ། བློ་རྣལ་དུ་མ་ཕབ་བར་དུ་ཅིའང་
བྱར་མེད་མོད། གཟུར་གནས་བློ་ལྡན་དག་ལ་གསལ་བཤད་ཅིག་ཞུ་ན།
<<རང་འགྲེལ་>>དུ་དྲངས་པའི་ལུང་དེ་དག་ལས་ཉན་རང་གིས་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལུང་ནི་གོང་དུ་བརྩིས་
པ་དེ་དག་སྟེ། གཞན་གཉིས་ནི་དེ་དག་གི་ཞར་བྱུང་རྩོད་པ་ཙམ་ཡིན་
ལ༑ དེ་ལྟར་དངོས་སུའང་མ་བསྟན་པས། ལུང་བདུན་གྱི་ནང་དུ་བགྲང་
མི་རིགས་སོ། །

གལ་ཏེ། མཚན་མ་མེད་པར་མ་རྟོགས་པར། །ཞེས་སོགས་ཉན་

110 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རང་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་བདུན་དུ་

བགྲང་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ནི་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་

ཞེས་པའ་ས་བཅད་སོ་སོ་ཡིན་པའི་ིཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། འོ་ན། ས་བཅུ་
པའི་ལུང་དེའང་དེར་བགྲང་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པའི་

ཁུངས་བསྟན་པ་ཞེས་པའི་ས་བཅད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་
གསུམ། དེས་ན་ས་བཅད་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་རུང་། དཔལ་
ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་ཉན་རང་གིས་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལུང་བདུན་དྲངས་ཡོད་པ་ནི་དེ་

དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པའི་བཞེད་པར་གོའོ། །

ཡང་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱིས་ནི། སྤྱིར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་
བས་གསུངས་པའི་ལུང་བདུན་ནམ་དགུ་ཞེས་<<འཇུག་འགྲེལ་>>དུ་
མེད་ཀྱང་། <<ཚིག་གསལ་>>དུ་དྲངས་པའི་འབུམ་དང་སྡུད་པའི་ལུང་
གཉིས། དེ་བཞིན་ལྷག་བསམ་བརྟན་པའི་མདོ་དང་བསམ་གཏན་དཔེ་
མཁྱུད་ཀྱི་མདོ་བཅས་བཞི་པོ་དེ། རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་དང་

པོ༑ ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །སོགས་དང་། གཉིས་པ། ཇི་ལྟར་
མག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིས།

ི །སོགས་དང་། གསུམ་པ། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་

བསྟན། །སོགས་དང་། བཞ་པ།

ི གཟུགས་ན་དབུ་བ་རིས་པ་འྡོ དྲ། །སོགས་
དང་། ལྔ་པ། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྟེང་དུ་བསྣན་ནས་བདུན་ནམ་དགུར་མཛད་དོ། །

དབུ་མ་རིང་སོང་ 111

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་

གསུམ་སོགས་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་གསུམ་པ་ལ་དབུ་མའི་སྤྱི་
དོན་དུ་རྩོད་ལན་འདི་ལྟར་བཀོད་དེ། རང་ལུགས་ཀྱིས་བདག་མེད་
གཉིས་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
གསུངས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་མི་འཐད་དེ། བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་
རྒོལ་ཡང་དག་ལ་གཟུགས་བརྙན་དཔེར་བཀོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

བརྩད་པའི་ལན་དུ་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་

ཆོས་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ཙམ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་

པར་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་བདེན་

མེད་དུ་ནམ་རྟོགས་པའི་ཚེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འཇོག་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

དེ་ལ་རྗེས་འབྲང་འགས། གཞི་གཟུགས་བརྙན་དང་བུམ་སོགས་
ཀྱི་སྟེང་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡིན་ཡང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་

ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་མི་འཇོག་ཅེས་འཛིན་མཚམས་བྱེད་
ཀྱང་། དེ་ན་ཡིག་ཆའི་དགོངས་པ་གཏན་ནས་མིན་ཏིེ། དེ་ལྟར་ན། གོང་
གི་རྩོད་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྔོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གཟུགས་བརྙན་བདེན་མེད་

112 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རགས་པ་ཁ་ཅྟོག་གི ས་བཀོད་པ་ལ་བདིེན་ཁ་སྦྱིན་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བའ་ིཕྱིར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དེ་ཞེས་པ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་
གང་ཟག་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་ཡང་དག་དེས་གཟུགས་

བརྙན་གྱི་སྟེང་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་ཀྱང་། དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་
རགས་པས།

ྟོ གང་ཟག་ག་བདག་མིེད་རགས་པའྟོ་ིསྔོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །

དེའང་གཞི་བུམ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་

ཙམ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པར་མྟོ་འཇོག་པའམ། ི དེ་རགས་པ་

ྟོམིན་ཏེ། དེ་ནི་གདགས་གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་རྟོགས་

པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མིན་ཞིང་། གདགས་གཞི་ཕུང་

སོགས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་
པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་བདག་མེད་ཀྱི་དེ་ཉིད་
ལ་འཇུག་པ་ན། ནང་གི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ལྡོག་ཐབས་ལ་འཇུག་དགོས་
པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་<<དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་>>(༡༢༩)
ལས། མདོར་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འདི་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་

ལ༑ ཆོས་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་འདི་འགོག་པ་དངོས་

དབུ་མ་རིང་སོང་ 113

དང་། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། མཉན་པ་དང་བཤད་པ་

དང་བསམ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་པ་དེ་ལ་ཅི་ཙམ་ཞིག་གནོད་དུ་
སོང་བ་ཡང་ཡང་བརྟག་པ་ནི་གདམས་པའི་དོན་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
རང་སྡེའི་བདག་མེད་འཆད་པའི་སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

བལྟའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་བདག་མེད་གཉིས་ལས་སྔོན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་རྟོགས་དགོས་པ་ནི། དེ་གཉིས་ལ་ངེས་དཀའ་སླའི་གོ་རིམ་ཡོད་
པས་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། གང་ཟག་ནི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་
ལ་ལྟོས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཞིང་། གང་ཟག་རྟོགས་པ་ན། གདགས་
གཞི་ལ་ལྟོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་རགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་རྟོགས་ཤིང་།
དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ་ཁེགས་པ་དང་།
གདགས་གཞི་ཕུང་སོགས་ནི། རང་གི་གདགས་གཞི་ཡོད་ཀྱང་། གང་
ཟག་ལྟར་མན་པར་ངོས་ཟིན་དཀའ་བས་རིམ་བཞིན་བདིེན་གྲུབ་འགོག་
སླ་བ་དང་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་གང་ཟག་རྟོགས་པ་ན། གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་རྟོགས་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ནི་གདགས་གཞི་

དོན་སྟེང་ནས་མ་གྲུབ་པར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་དུ་རྟོགས་
པ་དང་གནད་གཅིག་པས་སོ། །དེའང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་གང་

114 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཟག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་པ། ཞེས་འདོད་པ་དང་ཕྲ་རགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། ལུགས་
འདིར་གང་ཟག་ནི། རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་གདགས་གཞི་

ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ཞིག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་པའི་སྐྱེས་

བུའམ་ང་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་ཆོག་སྙམ།

དེའང་གང་ཟག་དེ་གདགས་གཞི་གཟུགས་ཕུང་གི་མགོ་ལག་
སོགས་རེ་རེ་ནས་མིན་པ་ཙམ་ནི། སྟོང་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་

གང་ཟག་གས་

ིཀྱང་རགས་ནུས་པས།

ྟོ དེ་ཙམ་ན་བཏགས་དོན་བཙལ་བ་ ིལ་མི་བྱེད་ཀྱི། གང་ཟག་དེ་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་ཙམ་གྱིས་
མ་ཚིམ་པར་རང་ངོས་ནས་སམ་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ནི༑ བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་བློ་དང་། དེ་ལྟར་མ་རྙེད་པའི་བློ་དེ་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཡིན་ནོ་གསུང་།

འོན་ཀྱང་དོགས་པ་ལ། གང་ཟག་ག་བདག་འཛིན་ནི་འཁོར་བའི་ིརྩ་བའམ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ང་ལ་དམིགས་

ནས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་གང་ཟག་
ག་བདག་མིེད་རགས་པར་མྟོ་འཇོག་པར་ཐལ། ི དེ་རགས་ཙམ་གྱིས་རང་ ྟོརྒྱུད་ཀྱི་ངར་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་གདགས་གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་

དབུ་མ་བདེན་བཞི 115

རྟོགས་དགོས་པར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལན་

ཇི་ལྟར་གདབ་དཔྱད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་རྗེ་ཡ་མ་རིན་ཆེན་དཀའ་
གནད་འདི་དག་གསུངས་སོ། །

བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་རིམ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང། བདག་

འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་རིམ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་
བདག་འཛིན་བསྐྱེད་པར་ལམ་རིམ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་ནི། གང་
ཟག་གཞན་ལ་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེའང་གཞན་ལ་
དམིགས་ཚེ། ཐོག་མར་གཞན་གྱི་གཟུགས་ཕུང་སོགས་གདགས་གཞི་བློ་

ཡུལ་དུ་འཆར་གྱི། བཏགས་ཆོས་གང་ཟག་མ་འཆར་བས།

ི གདགས་གཞ་ིབདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་ཞིང་། སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པ་སྐྱེས་ལ། དེ་ནས་དེ་ལ་

བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་གང་ཟག་བློ་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་ན། དེ་རང་

ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་ཞེན་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་བདག་འཛིན་གཉིས་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་དམིགས་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ན་ནི། དང་པོར་ང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྐྱེས་

ཤིང་། དེ་ནས་ངའི་རྐང་ལག་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
པ་སྐྱེ་བས། གོང་གི་དེ་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་<<འཇུག་པ་རྩ་
བ་>>ལས། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །བདག་གི་འདི་

ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་སྐྱེས་པ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

116 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་སྤྱོད་འཇུག་གི་ལུགས་སུའང་བསྟན་པ།
བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །སྟོང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །

གང་ཕྱིར་ལུང་ལས་ལམ་འདི་ནི། །

མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་དང་།

བསྟན་རྩ་དགེ་སློང་ཉིད་ཡིན་ན། །
དགེ་སློང་ཉིད་ཀྱང་དཀའ་བར་གནས། །

སེམས་ནི་དམིགས་དང་བཅས་རྣམས་ཀྱི། །
མྱ་ངན་འདས་པའང་དཀའ་བར་གནས། །

ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་དེའི། །
དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེར་འགྱུར་རོ། །
ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ། །

ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། །

རེ་ཞིག་ཉེར་ལེན་སྲེད་པ་ནི། །

མེད་ཅེས་ངེས་པ་ཉིད་ཅེ་ན། །

སྲེད་དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་། །

ཀུན་རྨོངས་བཞིན་དུ་ཅི་སྟེ་མེད། །

ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ་ཡིན། །

དབུ་མ་བདེན་བཞི 117

ཚོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད། །དམིགས་པ་དང་ནི་བཅས་པའི་སེམས། །
འགའ་ཞིག་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར། །

སྟོང་ཉིད་དང་ནི་བྲལ་བའི་སེམས། །
འགགས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཞིན། །
དེས་ན་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་དང་།

གང་ཚེ་ཚོར་པོ་འགའ་མེད་ཅིང་། །

ཚོར་བའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །
དེ་ཚེ་གནས་སྐབས་འདི་མཐོང་ནས། །
སྲེད་པ་ཅི་ཕྱིར་ལྡོག་མི་འགྱུར། །

དན་འགྲེལ་། ོས་བཅད་འདི་རང་འགྲེལ་དུ་མེད་ཀྱང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་དཔལ་ལྡན་
ཟླ་བའི་ཞབས་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་
དང་དབྱངས་གཅིག་གིས་ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་ཚུལ་གསལ་བར་མཛད་པ་
སྟེ༑ ཚིགས་བཅད་དང་པོས་རྩོད་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པས་སྟོང་པ་མ་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་ཐོབ་མི་ཐུབ་
པར་བསྟན། དེ་ནས་<<སྤྱོད་འཇུག་>>རང་དུ། གལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་མ་

118 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གྲུབ་ན། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་འབྱུང་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་

ཡིན་པས་འདིར་དེ་ཙམ་མ་འབྲེལ་བས་དོར་ཏེ། བསྟན་རྩ་དགེ་སློང་

ཉིད་ཡིན་ན། །སོགས་ཚིགས་བཅད་ལྔ་པོས་རིམ་པ་བཞིན་དུ།

སེམས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ལམ་གྱིས་མྱང་
འདས་མི་འཐོབ་པ་དང་།
མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་ཀྱང་།
ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཚུལ་དང་། མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་བློ་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་ཉེར་
ལེན་གྱི་རྒྱུ་སྲེད་པ་ཟད་པར་བྱེད་ནུས་པར་བརྩད་པ་ལ། དེ་ལྟར་མི་

ནུས་པར། སྲེད་པ་ལ་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྲེད་པ་ཞིག་

ཀྱང་ཡོད་པས། དེས་དེ་སྤངས་མི་ནུས་པར་བསྟན།

སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་
སྲེད་པ་འདྲེན་ཞིང་། མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་
པ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལའང་དེ་ཡོད་པར་བསྟན།
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་གནས་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་བློ་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་
མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་འགགས་ཀྱང་། སླར་ཡང་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་བསྟན་ཏོ། །

དབུ་མ་བདེན་བཞི 119

དེ་ནས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚོར་བ་ལ་སྲེད་པ་ལྡོག་ཚུལ་ནི། གང་ཚེ་ཚོར་པོ་
འགའ་མེད་ཅིང་། །སོགས་ཀྱིས་ཚོར་བའི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་
པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་སྲེད་པའི་སྲེད་པ་རིམ་བཞིན་ལྡོག་
པར་བསྟན་ཏེ། ཚིགས་བཅད་འདི་ནི་ལེའུ་དགུ་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་༩༩
པ་ཡིན་པས། བར་དེར་ཚིགས་བཅད་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་།
སྐབས་འདིར་མ་འབྲེལ་བས་མ་དྲངས་པའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་<<དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་>>དུ། ལུགས་འདིའི་བདེན་པ་བཞི་

ལ་ཕྲ་རགས་འཇོག་ཚུལ་ཞིབ་པར་གསུངས་པ་ནི། ལེགས་པར་བཤད་

པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེའང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཕྲ་རགས་གཉིས་རེ་འཇོག་མི་འཇོག་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་
བ་ལས། བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པས་ནི། མི་རྟག་པ་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་སུ་

མི་འབྱེད་ཅིང་། གཞན་བཅོ་ལྔ་པོ་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་རེ་འབྱེད་རུང་
ཙམ་ཡིན་པར་གསུངས། འོ་ན་འགོག་བདེན་ལའང་དེ་གཉིས་སུ་འབྱེད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་

པའི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། འགོག་བདེན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་
ན༑ མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་སོགས་ཀྱིས་འགོག་
བདེན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། མངོན་པ་གཉིས་ནས་འགོག་བདེན་དངོས་སུ་བསྟན་པས། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་པར་འཇོག་

120 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ནུས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འགོག་བདེན་ལའང་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཕྲ་རགས་གཉིས་ཏེ། རགས་པའི་འགོག་བདེན་འགོག་བདེན་དུ་མི་

འདོད་པས་སྐྱོན་མེད་པའི་ལན་མཛད་དོ། །

རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་པ་
ལྟར། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་

ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་པས། མངོན་པ་གཉིས་ནས་
བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་པས་ལམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་ས་བོན་སྤངས་སོ་ཞེ་ན། <<སྟོང་ཐུན་
ཆེན་མོ་>>ལྟར་ན། མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་གང་གིའང་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས། ཞེས་ལན་གདབ་

དགོས་པར་འདུག་ལ། ཁྱད་པར་དུའང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་

རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་མངོན་གྱུར་པ་སྤངས་པ་དང་། དེའི་

ས་བོན་སྤངས་པ་གཉིས་མི་འདྲ་བས། མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་

པའི་དགྲ་བཅོམ་པས་དེ་གཉིས་སྤངས་མ་སྤངས་ཀྱང་མི་མཚུངས་པ་ནི།

གནད་ཀྱི་དམ་པ་སྟེ། བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པའི་དགོངས་པའང་འདིའོ་སྙམ།

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 121

གཉིས་པ་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཁུངས་བསྟན་པ།

ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་དང་ཐེག་

དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་གཉིས།

དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ།

དན་འགྲེལ་། ོས་བཅད་འདི་<<རང་འགྲེལ་>>དུ་མེད་ནའང་། <<ཚིག་གསལ་>>གོང་འོག་རྣམས་སུ་དྲངས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་<<ལྷག་
པའི་བསམ་པ་བརྟན་པས་ཞུས་པ་>>དང་། <<འཕགས་པ་བསམ་གཏན་དཔེ་མཁྱུད་ཀྱི་མདོ་>>གཉིས་དང་། རྗེ་རང་གིས་<<རྡོ་རྗེ་གཅོད་
པའི་མདོ་>>བཅས་བསྣན་ནས་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>དུ་ས་
བཅད་འདི་མཛད་པའི་དོན་གྱི་སྙིང་པོ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་
ཐོབ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པ་དང་།ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་

ཁྱབ་པ་རྣམས་མདོ་དེ་དག་གིས་བསྟན་ཅིང་། དེ་ལས་གཞན་ཡང་ཡུམ་

གྱི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མ་དྲངས་པའི་ཞལ་

འཕངས་ཀྱང་མཛད་དོ། །མདོ་དོན་ནི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་ཧ་ཅང་གསལ་བར་གསུངས་འདུག་ན། འདིར་ཟློས་པའི་ངལ་བ་མི་བྱའོ། །

122 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དཀའ་འགྲེལ་།
ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པའི་སྐབས་འདིར། སྒྱུ་མའི་བུད་

མེད་ལ་བུད་མེད་དངོས་སུ་བཟུང་ནས་དེ་ལ་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་
དེས་ཕུང་པོ་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སུ་བསྒོམས་པ་ནི་ལོག་ཤེས་
མིན་ཡང་། དེ་རྐྱང་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་མི་ནུས་ཤིང་། དེ་བཞིན་
བདེན་པའི་ཕུང་པོ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་རྐྱང་པ་ཡིན་པར་གསུངས་
ཏེ༑ མདོར་ན། མདོ་དེས་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་
སོགས་སྒོམ་པ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཐོབ་མི་ནུས་པར་བསྟན་
པས་ན། སྔར་ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྒྲུབས་པའི་ཤེས་བྱེད་
དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ས་བཅད་ཀྱི་མིང་དོན་དང་མཐུན་པའོ། །འོན་ཀྱང་
དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་འཛིན་དུ་
བྱས་ན་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཁུངས་བསྟན་མི་ནུས་པས། ས་བཅད་ཀྱི་
མིང་དོན་དང་ཡང་མི་མཐུན་ནོ། །

དེས་ན་མདོ་དེས་ལོག་ཤེས་ཡིན་མིན་གཉིས་བསྟན་ཀྱང་། གཙོ་

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 123

བོར་ནི་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གང་ཟག་གིས་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་

ལམ་སོགས་ལམ་གཞན་བསྒོམ་པས་གྲོལ་མི་ནུས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།

ལེགས་པར་བཤད་ཡོད་དོ། །

གཞན་ཡང་། <<བསམ་གཏན་དཔེ་མཁྱུད་ཀྱི་མདོའི་>>དོན་ནི།

འཁོར་འདས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པ་སོགས་བསྒོམས་

ནས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
ཤང་།

ི མངོན་པ་ནས་བཤད་པའ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རིེ་ཞིག་སྤངས་
ཀྱང་། གྲོལ་བ་དངོས་མ་ཐོབ་པར་བསྟན་པས། དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་གསལ་
བར་གོ་ནུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། སྐབས་འདི་རྣམས་སུ་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་མི་གསལ་ཡང། དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་སོགས་གཞུང་གོང་འོག་རྣམས་

བསྒྲིགས་ན། ལུགས་འདིར་ཡང་། ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་སྲིད་
རྩེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་དང་། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་འཛིན་
སོགས་སྤོང་མི་ནུས་ཀྱང་། ཅི་ཡང་མེད་མན་གྱི་དེ་རྣམས་ནི་མངོན་
གྱུར་པ་སྤོང་ནུས་ཏེ། ཞི་རགས་སུ་བལྟ་བའི་ཚེ། ཁམས་གོང་འོག་ལ་
ཞི་རགས་སུ་བལྟ་བ་ཡིན་གྱི། ཁམས་གོང་འོག་གི་ཆོས་རེ་རེ་བཞིན་བྱེ་
བྲག་སོ་སོ་ལ་ཞི་རགས་སུ་བལྟ་ག་ལ་དགོས་སྙམ། དེ་ལྟར་བྱས་ན། སྤྱི་

124 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དོན་དུ་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་དགྲ་བཅོམ་སོགས་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
དུ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱིས་དེ་དག་གི་ཞུགས་

པའི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་
པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བར་བྱེད་ནུས་སོ། །

དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་བཤད་པ་ལྟར་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཅིང་། དེའང་མངོན་པ་གཉིས་ལས་མཛོད་ལྟར་
བཞེད་པ་སྟེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ཁོ་
ན་ནས་འཇོག་པ་དང་། དེ་ལ་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་
བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་།
ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་ལན་དུ་མར་འབྱུང་བས་སོ། །གཞན་ཡང་། མངོན་པ་གཉས་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་དགྲ་
བཅོམ་མིན་པ་སོགས་ཡིན་མོད། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཙམ་ནི་ཡིན་
ཏེ༑ ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག།ཐེག་ཆེན་ལམ་ཞུགས་ལ་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་ཞིག་

སྲིད་ཀྱང་། ཐེག་དམན་ལ་དེ་མི་སྲིད་པར་སྨྲ་བ་ནི་འཐད་པར་མི་
སེམས་ཏེ། <<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༤༩)ལས། རེ་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་དགོངས་ཀྱི། ཉན་ཐོས་ཐམས་ཅད་
ལ་མིན་ཏེ། ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 125

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ།

དན་འགྲེལ་། ོ
<<རང་འགྲེལ་>>དུ་དྲངས་པའི་<<རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་>>ལུང་ཚན་
གསུམ་སྟེ། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོ་འཛིན་ཡོད་པ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་
གསུམ་དང་། ཇི་ལྟར་མིག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་རྩོད་སྤོང་

དང་བཅས་པ་ཚིགས་བཅད་བཅུ་དང་། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་
བསྟན། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་བཅས་དང་། གཟུགས་ནི་དབུ་
བ་རྡོས་པ་འདྲ། །ཞེས་སོགས་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དང་། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །ཞེས་སོགས་རྩ་ཤེའི་ལུང་བཅས་ཀྱི་དོན་
ལེགས་པར་བཀྲལ་བའི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབས་པར་མ་ཟད། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་

མེད་བསྟན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་<<རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་

པའི་འགྲེལ་པར་>>དྲངས་པ་དེའང་བཀོད་དེ་ལེགས་པར་བཤད་པར་

མཛད་དོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
འདིར་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། འགྲེལ་པར་དྲངས་པའི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་

126 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཞུང་རྣམས་ནི་སྔ་འགྱུར་མི་ལེགས་པར་འདུག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལ༑ རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་འགྱུར་འགའ་ཤས་འདུག་སྟེ། ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་

ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འགྱུར། སྡེ་དགེ་པར་མ། ཞོལ་པར། སྣར་ཐང་པར་
མ་བཅས་ལས། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག་གྲངས་༦༤།

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་། །

མཐོང་ནས་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་འདོད། །དེ་ནི་སྙིང་རྗེ་འབའ་ཞིག་གིས། །

བྱང་ཆུབ་བར་དུ་སྲིད་མཚམས་སྦྱོར། །
ཞེས་འབྱུང་། ཡང་ལོ་ཙཱ་བ་བན་དེ་དཔལ་བརྩེགས་དང་། པ་ཚབ་ཉི་མ་

གྲགས་ཀྱི་འགྱུར། ཞོལ་པར་གཞིར་བཟུང་གིས་བསྐྲུན་པའི་བློ་གླིང་པར་

མ༑ ཤོག་གྲངས་༡༣༣ནང་།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའང་དེ་ལྟར་ན། །
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་འདོད། །
དེ་ནི་སྙིང་རྗེ་འབའ་ཞིག་གིས། །

བྱང་ཆུབ་བར་དུ་སྲིད་མཚམས་སྦྱོར། །
ཞེས་འབྱུང་བས། རྗེའི་གསུང་ཉམས་ལ་དཔག་ན། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར་
འདི་ལེགས་པ་ཡིན་ནམ། རྣམ་དཔྱོད་ཅན་དག་གིས་བརྟག་པར་བྱའོ། །

གཟུགས་ནི་དབུ་བ་རྡོས་པ་འདྲ། །ཞེས་སོགས་ཉན་ཐོས་ལ་

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 127

བསྟན་པའི་མདོ་འདི་འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་ཡིན་
ཡང་། དེའི་མཇུག་ཏུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་འབྱུང་བས། འདི་

ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་མིན་དཔྱོད། ཅེས་<<གྲུབ་
མཆན་>>(༥༢༨)དུ་གསུངས།

<<གསེར་ཕྲེང་>>(༥༨༥)ལས། གཞན་ཡང་། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་

མེད་བསྟན། །གཞན་གྱི་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཟད་དང་མི་སྐྱེའི་དོན་
དུ་ནི། །གཅིག་པ་དེ་ཕྱིར་བཟོད་པར་གྱིས། །ཞེས་ཐེག་ཆེན་དབུ་མ་པས་

གདོད་མ་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སྟོང་པར་བརྗོད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མི་གནས་པའི་ཟད་པ་ལ་སྟོང་
པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་གཉིས་རང་བཞིན་གྲུབ་ན་ཟད་པ་མི་འཐད་

པས་དོན་གཅིག་པར་རིན་ཕྲེང་ལས་གསུངས་པ་དང་། ཞེས་འབྱུང་བ་
དང་། སྐབས་འདིར་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལས་

རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་དང་། གཞན་ཏེ་

ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ན། འདུས་བྱས་ཟད་
པར་བསྟན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པས། ཐེག་

ཆེན་ལས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་མི་བཟོད་པར་མ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་

སོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་གཉིས་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་མོད། ཊཱིཀ་ཆེན་འདི་རྗེའི་

གསུང་ཕྱི་རྩོམ་ཡིན་པས། འདི་བཞིན་རང་ལུགས་སུ་བཟུང་ངོ་། །

128 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

<<སྤྱི་དོན་>>(༡༤༣)ལས། དེས་ན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་ལུང་དེའི་

དོན་ནི། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་གྲུབ་
ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་སྲིད་དུ། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་

ཕྱུང་བར་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་
ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་

བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ལྟར་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་ཡོད་པར་གསུངས་པས།བདག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་དོན་གང་ཡིན།
དེའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་དམ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ལམ་

འཛིན་ཚུལ་དེ་བཟློག་པ་ཙམ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ།

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཉིས་དུས་མཉམ་
དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཞེན་
ཡུལ་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན༑ ཕྱི་མ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་འདྲ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་རིགས་

པས་གནོད་པ་བསྟན་པ་དང་། དེའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་ཞེས་པ་དོན་

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 129

གཅིག་ཏུ་བཟུང་དགོས་ཏེ། <<དྲང་ངེས་>>ལས། དེས་ན་དེ་ཙམ་ཞིག་

མེད་པས་སྟོང་པར་བསྟན་ཡང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་
མི་གནོད་པས། ཞེས་དང་། དེའི་དོན་<<སྤྱི་དོན་>>(༡༡༩)ལས། ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ངོས་མ་ཟིན་པར་

ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་བསྟན་པས། ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་མི་གནོད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།

འདི་ལ་འགྲེལ་པ་ནས་བཤད་པའི་རྩོད་སྤོང་དང་། དེར་མ་བཤད་པའི་

རྩོད་སྤོང་གཉིས།

དང་པོ་འགྲེལ་པ་ནས་བཤད་པའི་རྩོད་སྤོང་།

<<རང་འགྲེལ་>>ལས།

གང་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ལ་བདག་
མེད་པ་བསྟན་ན་དེའི་ཚེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་

པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེའི་ལུགས་དེ་ཡང་འདི་ལྟར་

རིགས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བར་རྟོགས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་

130 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པོ་བསྟན་པས་ནི་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་སྟོན་
པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

རྣམས་ཀྱི་ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། སྨོན་ལམ་དང་སྙིང་

རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དང་ཚོགས་གཉིས་

དང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

སོགས་གསུངས།

དན་འགྲེལ་། ོསློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་<<རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བདུན་པའི་

འགྲེལ་པ་>>རུ། ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པར་གསུངས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་
གྱིས་དེ་ལྟར་ན། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཐེག་དམན་

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་བརྩད་པའི་ལན་དུ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་དབུ་མ་འཇུག་
པའི་རང་འགྲེལ་སྐབས་འདིར་དེ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཀག་

སྟེ༑ དེའི་ལན་མཛད་པ་ཡིན་པས། བཤད་ཟིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

<<ཚིག་གསལ་>>རབ་བྱེད་བདུན་པའི་ཐད་དུ་དམིགས་བསལ་ལན་མ་

མཛད་དོ། །

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 131

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་<<རང་འགྲེལ་>>གྱི། གང་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཐེག་པ་ལས་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་སློབ་དཔོན་
ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཡིན་པར་<<སྟོང་ཐུན་>>ལས་(༢༥༦)གསུངས་པ་ལྟར་དང་། རང་འགྲེལ་དུ་རིན་ཕྲེང་གི་ལུང་དྲངས་པའང་ལེགས་ལྡན་

འབྱེད་ཀྱི་ངོར་དྲངས་པ་ཡིན་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་
མེད་པ། །ཞེས་སོགས་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ངོར་<<ཐེག་དམན་གྱི་
མདོ་>>ལས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་བསྒྲུབས་པར་<<སྤྱི་དོན་>>ལས་ (༡༥༧)གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་དོགས་པ་ནི། རིན་ཕྲེང་གི་ལུང་སོགས་སློབ་དཔོན་
ལེགས་ལྡན་ངོར་དྲང་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ༑ དེས་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་བཞེད་ཚུལ་
<<ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་>>ལུང་གསུམ་དང་<<འདུལ་བ་ལུང་>>བཅས་
བཞིའི་སྒོ་ནས་<<དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་>>དུ་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་

དག་མི་འགལ་བའི་ལན་ཇི་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། བློ་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྩལ་འདོན་ཆེད་དུ་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

<<སྤྱི་དོན་>>(༡༥༧)དུ། ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་
དངོས་མེད་པ། །ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ངོར།

132 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། དེའི་ཕྱོགས་

སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཡིན་ཚེ། དེ་ལ་རྩ་ཤེའི་ལུང་དྲངས་པ་

མི་འཐད་པ་དང་། ལེགས་ལྡན་སོགས་ཡིན་ཚེ། གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབ་པར་

འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་སྟོང་ཉད་བསྟན་པར་བསྒྲུབས་

ིཔའི་ཕྱོགས་སྔ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཡིན་ཡང་། རྩ་ཤེའི་ལུང་དེ་ནི་རིགས་

པ་དེ་གང་ལས་གསུངས་པའི་ཁུངས་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ལ་བསྟན་

ཆེད་དུ་དྲངས་སམ་སྙམ་ཡང་བརྟག་དགོས།

དེས་ན་<<རང་འགྲེལ་>>དུ། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་
མེད་པ། །ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་བསྒྲུབས་པ་ནི། ལེགས་ལྡན་སོགས་
ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་

བསྟན་པར་བཞེད་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་

ཏེ༑ གཞུང་དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཀཱ་ཏྱ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པའི་

མདོ་དེ་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། <<དྲང་
ངེས་རྣམ་འབྱེད་>>(༡༤༥)ལས། སློབ་དཔོན་གྱིས་བཞེད་པར་ཡང་རྩ་ཤེ་

ལས། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །མཁྱེན་པས་ཀཱ་ཏྱ་ཡ་ན་
ཡི༑ ༑ཞེས་པ་ནས། ཟླ་བས་བསྒྲུབས་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་

ཕྱིར།

ཡང་<<རང་འགྲེལ་>>ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 133

བྱ་བའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་རིགས་པ་ཉིད་དེ། རྒྱས་

པར་བསྟན་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི།

<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༥༣)ལས། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་པས་ནི་རྩ་

ཤེ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་གཞི་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལའང་

སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པས་བསྒྲུབས་པས། དེ་ཁོ་

ན་ཉིད་ལ་བློ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། ཐེག་དམན་ལ་ནི་རིགས་པ་

མདོར་བསྡུས་པ་ཞིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་ན། སྔ་མ་ལྟར་
མི་བྱེད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་རྒྱས་པ་མེད་པས་རྒྱས་བསྡུས་དང་།
བདག་མེད་སྒོམ་པ་རྫོགས་མ་རྫོགས་སུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་འོང་བ་

ཡང་ཉན་རང་རྣམས་ན།

ི ཉོན་མོངས་ཙམ་སང་བའྤོ་ིཕྱིར་བརྩོན་པ་ཡན་

ིལ༑ དེ་ལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྡུས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་

པས་ཆོག་གོ། ཐེག་ཆེན་པ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལྷུར་ལེན་པས། དེ་ལ་དེ་

ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཤེས་རབ་མཆེད་ནས་བློ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་དགོས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། <<སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོ་>>(༢༥༧)ལས་ཀྱང་། དེས་ན་

ཐེག་ཆེན་པས་ནི་རྩ་ཤེ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞི་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་ཡང་
རིགས་པ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་ངེས་པར་བྱེད་པ་

དང་། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཡང་རིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་དུ་མ་ལ་

བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་ངེས་པར་བྱས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཤིན་ཏུ་
རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། ཐེག་དམན་ལ་ནི་རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་པ་གཅིག་

134 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དེ་ནས་རིགས་པའི་སྒོ་མི་འདྲ་བ་
དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔ་མ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་རྒྱས་པར་མི་བྱེད་
པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྒོམ་པ་རྒྱས་བསྡུས་དང་རྫོགས་མ་རྫོགས་

ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་
ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལྷུར་ལེན་མི་ལེན་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

གསུངས་སོ། །

སྤྱིར་གཞི་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་གསར་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་རིགས་
པ་དུ་མ་མི་དགོས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་ཆེད་
དུ་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསྒྲུབས་ཤིང་བསྒོམ་

དགོས་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཉོན་སྒྲིབ་ཙམ་སྤོང་བ་ལ་ནི། བདེན་

འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་བློ་སྒོམ་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་མོད། དེའི་

བག་ཆགས་སྤོང་བ་ལ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་

དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། དེས་ན་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་

ཡས་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཞེས་པའང་གོང་གི་འདི་

རང་ཡིན་ཏེ། དྲངས་མ་ཐག་པའི་<<རང་འགྲེལ་>>གྱི་གཞུང་དེ་ཉིད་

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་སྟོང་
ཉད་བསྟན་པ་དང་།

ི ཐེག་ཆེན་པས་རགས་པའི་རྣམ་

ིགྲངས་མཐའ་ཡས་

པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་བསྟན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<སྤྱི་
དོན་>>(༢༢)ལས། རྩ་ཤེ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བསྟན་བཅོས་

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 135

ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་<<རང་འགྲེལ་>>གྱི་གཞུང་འདི་དྲངས་ནས་
རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་བསྒྲུབས་

པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་ཤོག་གྲངས་(༡༥༣)ལས་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་

སྣོད་དང་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་གཉིས་ཀར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་

པར་མཚུངས་ཀྱང་། བསྟན་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཞེས་སོགས་རྒྱས་

ཤང་གསལ་བར་གསུངས་འདུག་པ་རྣམས་གོང་འོག་བསྒིགས་ན་འདྲི་ཁོ་ ིནའོ་སྙམ་སྟེ། མདོར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལྷུར་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་གཞི་

སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་རེ་རེའི་སྟེང་དུའང་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོའི་ཆ་སོགས་ནས་བདེན་

པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་

མེད་ངེས་པར་བྱེད་པ་དང་། གཞི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་དུའང་

གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་དུ་མ་ལ་བརྟེན་

ནས་བདེན་མེད་ངེས་པར་བྱས་ཤང་།

ི དེ་ཁོ་ན་ཉད་ལ་བི་རྒྱས་པར་

ློ བྱེད་

པ་ནི། རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་

པའི་དོན་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལྷུར་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་སམ་ཤེས་སྒྲིབ་

སྤོང་བ་ལྷུར་མི་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་གཅིག་གིས་

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དེ་ནས་རིགས་པའི་སྒོ་མི་འདྲ་བ་དུ་

མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔ་མ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་རྒྱས་པར་མི་བྱེད་པ་ནི།

རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་ཙམ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་ཏེ། སྟོང་ཐུན་
ཆེན་མོའི་ལེགས་བཤད་དོ། །

136 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ལས། དེ་དག་གིས་ནི་སུན་འབྱིན་
པའི་ཐལ་བ་དང་། དེས་བཟློག་པ་འཕངས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་
ངེས་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ནི། རིགས་པ་དང་འགལ་

བའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐེག་
དམན་ཐུན་མིན་གྱི་<<མདོ་>>ལས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་བཤད་པ་ལ་
སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་

འགྱུར་རོ། །ཞེས་སུན་འབྱིན་པའི་ཐལ་བ་དེ་དང་། ཐལ་བ་དེས་བཟློག་

པ་འཕངས་པ་ཐེག་དམན་ཐུན་མིན་གྱི་མདོའམ་སྡེ་སྣོད་ལས་སྟོང་ཉིད་

མ་བསྟན་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་

གཉིས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་ངེས་པའམ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་དཔལ་ལྡན་
ཟླ་བས་བསྟན་པ་ན།

ི ལུང་རགས་གཉིས་ལས་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ིཚུལ་ཏེ། དེའང་བརྟག་པ་གཉིས་མཛད་པ་ལྟར་ནང་གསེས་ཕྱེ་ན། སུན་
འབྱིན་གཉིས་དང་། བཟློག་པ་གཉིས་རེའང་བྱ་ཆོག་གམ་སྙམ་ལ། ལུང་
དང་འགལ་ཚུལ་ནི། གོང་དུ་ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་སོགས་དང་།
འདིར་ཡང་རིན་ཕྲེང་དང་བསྟོད་ཚོགས་སོགས་དང་འགལ་བར་བསྟན་པ་སྟེ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

ཡང་<<རྣམ་བཤད་>>ལས། དེ་དག་གིས་མ་ངེས་པ་མེད་

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 137

དོ༑ ༑ཞེས་པ་ན།

ི དེའ་གོང་དུ་གཞི་གཅིག་གི་ིསྟེང་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་

ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། དེ་ནས་གཞི་གཞན་ལ་བདེན་པར་ཡོད་
མེད་ཀྱི་དཔྱོད་པ་ཞུགས་པ་ན། རིགས་པ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་

མེད་དུ་རྟོགས་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ། གལ་ཏེ་དེ་

ལྟར་མ་ངེས་ཏེ། དབུ་མ་པར་འདོད་པའི་བོད་ཁ་ཅིག་དང་། ཆོས་ཉིད་

སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བར་འདོད་པ་འགའ་ཞིག་བཅས་ཀྱིས་གཞི་འགའ་
ཞིག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱང་མཐའ་དག་མ་ཁེགས་པར་ཆོས་ཉིད་
བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར། སྙམ་ན་དེའང་མིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ནི་

རིམ་བཞིན་བདེན་ཚད་རགས་པ་ཙམ་ལས་མ་ཁེགས་པ་དང་། བདེན་
གྲུབ་ཚད་མས་ཁེགས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་ཅན་དེ་དག་
གས་མ་ངིེས་པར་བསྒྲུབ་མ་ནུས་པས།

ི མ་ངེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་དེར་མ་བཤད་པའི་རྩོད་སྤོང་།

དན་འགྲེལ་། ོས་བཅད་འདིའི་སྐོར་ཡང་རང་འགྲེལ་དུ་མེད་ནའང་། རྗེ་བདག་ཉིད་

ཆེན་པོས་སྐབས་འདིར་འབྲེལ་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས་ལོགས་སུ་རྒྱས་
བཤད་མཛད་པ་སྟེ། <<མངོན་རྟོགས་རྒྱན་>>ལས། གཟུང་དོན་རྟོག་
པ་སྤོང་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་རྒྱལ་ལམ་གྱིས་གཟུང་བ་ལ་

138 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བདེན་ཞེན་སྤོང་ལ། འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མི་སྤོང་བ་དང་། ཉམས་
ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་རུ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལ་བདེན་
ཞེན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གསུངས་པ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་སྐྱོན་སྤོང་ཇི་ལྟར་

བྱེད་ཅེས་དོགས་པ་ཁོང་སློང་གནང་བའི་སྒོ་ནས་ཞིབ་ཆ་མཛད་པ་
དང་། ཡང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
ཆོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་མི་འདྲ་

བའི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བར་བརྩད་པའི་ལན་དང་བཅས་པ་གསུངས་

པའི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་སོགས་ཞིབ་ཏུ་

གསུངས་པའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི། གཉིས་པ་ལྟར་འདོད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་སེངྒེ་

བཟང་པོ། ཞེས་པ་ནས། གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་དོ། །ཞེས་པའི་

བར་གྱི་དོན་བློ་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་དཀའ་བས། ཅུང་ཟད་བཤད་ན༑ དེའི་གོང་དུ་བརྟག་པ་གཉིས་མཛད་པའི་གཉིས་པ་ལྟར་ན། ལུགས་
འདིར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོ་ལ་

སོགས་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་སམ་དེ་དག་རྗེས་སུ་གཟུང་ཕྱིར་དུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལྟར་ན་སྟེ་དེའི་ལུགས་ལ་ཕྱི་དོན་ཚད་མས་མ་
གྲུབ་པས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ན། དེ་

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 139

ལྟར་ཕན་ཚུན་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་དགོས་ཏེ། གཟུང་བ་འཛིན་པ་
ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་ནས། འཛིན་པ་གཟུང་བ་ལས་
རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་མ་རྟོགས་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། འཛིན་པ་མི་སྤོང་ཕྱིར་དང་ནི། །ཞེས་པའང་སྤྱིར་ཤེས་

པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བྱེད་ཀྱི། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་
ཕྱེད་ཁེགས་ཤིང་། ཕྱེད་འཛིན་པ་གཟུང་བ་ལས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཁེགས་
པ་དེའི་དོན་གཏན་མིན་ནོ། །

དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གིས་རང་རྒྱལ་དང་སེམས་ཙམ་པ་གཉིས་

གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པ་མཚར་ཞེས་བཞད་གད་བྱེད་པའང་གསལ་བྱེད་
པའ་བཞད་གད་ཡིན་ཏིེ། རང་གས་མི་ཤིེས་པ་ཙམ་སྟོན་པའོ། །ཞེས་པ་

སྟེ༑ འདིར་གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། མཁས་

གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཞང་ཞུང་པས་ཟིན་བྲིས་སུ་ཕབ་པ་<<རྒྱན་གྱི་ལྟ་
བའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་པ་ཟླ་ཟེར་>>(༤༤༡)ལས། འཛིན་པ་བདེན་
སྨྲའི་རང་རྒྱལ་དང་། སེམས་ཙམ་པ་གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པ་མཚར་
ཞེས་སྨྲ་བ་པོ་ནི། རིག་རལ་སོགས་བོད་སྔ་མ་རྣམས་ཡིན་ལ། གསལ་

བྱེད་པའི་བཞད་གད་ནི། རྣམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་དུ་རི་བོང་
རྭ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ། གསལ་བྱེད་ཀྱིས་བཞད་གད་དུ་བྱས་པ། རི་བོང་

དང་རྭ་དག་ཡོད་པར་མཐོང་བའི་རྒྱུའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་པ་རི་བོང་རྭ་

140 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ། བཞད་གད་བྱེད་པ་དེ་ནི་མི་ཤེས་པར་སྟོན་པས་
(པའི་)བདག་ཉིད་ཅན་ལ་བཞད་གད་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་
དེ་ཡིན་པ་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

<<རྣམ་བཤད་>>(༥༦)ལས། ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་དུ་ཡང་ཐེག་དམན་ལ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པས། གཟུང་

འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་མི་
འཇོག་གཉིས་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། <<རྒྱན་>>དུ།
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩོད་ལན་གྱིས་
ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་
ཅིང་། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཉན་རང་
གས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མིེད་མ་རགས་པར་བསྟན་པས་ན།

ྟོ རགས་མ་རྟོགས་

ྟོཀྱི་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་སོ། །

དེའང་དང་པོས་འདི་ལྟར། ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན། རིགས་
ཐ་དད་པ་གསུམ་མི་རུང་ཞེས་བརྩད་པ་ལ། ཆོས་དབྱིངས་ལ་མི་འདྲ་བ་

མེད་ཀྱང་། དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པས། རིགས་

གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་རུང་ངོ་། །ཞེས་བསྟན་པ་ལ། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་
བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས། འདིར་རྟེན་

ཤེས་བྱེད་དང་རྩོད་སྤོ 141

ནི་དམིགས་པ་དང་། བརྟེན་པ་དམིགས་བྱེད་ཡིན་པས། དམིགས་བྱེད་
སྒྲུབ་པས་དམིགས་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ལ། དེ་བློ་ངོར་འགྲུབ་
དགོས་པས། བདེན་སྟོང་རགས་དགོས་པ་ཡྟོ ན་ནོ། ི །དེ་ལྟར་ཡང་<<རྣམ་
བཤད་>>ལས། རྟེན་ནི་འདིར་དམིགས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་

ཉིད་བློ་ངོར་མི་འགྲུབ་བོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །

དེའི་གོང་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ལ་གནས་
པར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཕངས་པའི་རྩོད་པ་ནི། <<འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་>>སོགས་ལས་རྩོད་ལན་འདིའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ་འབྱུང་བས།
དེའི་དོན་ནི། ཆོས་དབྱིངས་རིགས་སུ་འཇོག་པའམ་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་དབྱིངས་ཡོད་
པས། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་ལ་གནས་པར་འཕངས་པའོ། །དེའི་

ལན་དུ་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་སམ་རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་ནི། ཐེག་

པ་སོ་སོའི་ལམ་གྱིས་དམིགས་ཤིང་བསྒོམས་ཏེ་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་ལ་ཟེར་བས་ན། དེ་ནི་ལམ་མ་

ཞུགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མེད་དོ། །ཞེས་བསྟན་པ་སྟེ། <<ཉི་

སྣང་>>སོགས་ལས། ཇ་ལྟར་དམིགས་པ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ ིརྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེས་ན། ཞེས་སོགས་
གསུངས།

142 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདིར་དོགས་པ་ལ། འདིའི་རྟེན་བརྟེན་པ་ནི་དམིགས་བྱ་
དམིགས་བྱེད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ན། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལའང་ལམ་

ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་
ཏམ། དེ་བཞིན་ལུགས་འདི་ལའང་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་
ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་ཏམ། གལ་ཏེ་མ་བསྟན་ཏེ།
འདིར་བཤད་པ་ནི། རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་པ།

<<རྣམ་བཤད་>>རང་ལས། འཕགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་
པའི་ཚེ་རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འཇོག་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤེ་

ནའང་། དེ་ལྟར་ན། རིགས་ཐ་དད་གསུམ་དུ་དབྱེར་མི་རུང་བར་བརྩད་
པའི་ལན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བས། ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་སོ། །

འདི་ལ་རྗེ་བཙུན་ཡ་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་གིས། ཐལ་རང་གང་
གི་ལུགས་ལའང་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཙམ་དང་། སྒྲུབ་པའི་རང་

བཞིན་གནས་རིགས་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཆེ་སྟེ། དང་པོ་ནི་རང་གི་རྟེན་ཆོས་
སུ་གྱུར་པའི་དྲི་བཅས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཙམ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་

ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་མ་ན་སྒྲུབ་པ་ཞིག་གིས་དམིགས་རིྟེན་བྱེད་པའ་གང་ཟག་

ིདེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཏེ། སྒྲུབ་པ་དེ་ངོ་བོ་གོང་འཕེལ་

དུ་འགྲོ་བ་ན། ཆོས་ཉིད་དེ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཞིག་ལ་བྱའོ། །དེས་ན་

རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་

རྒྱུད་ལྡན་གྱིས་མ་ཁྱབ་གསུངས། དེ་ལྟར་བྱས་ན། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་

ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གཞན། 143

བྲག་གིས། །ཞེས་པའང་དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་དུ་ལེགས་པར་བཤད་
ནུས་ཤིང་། ཉན་རང་དང་ཐེག་ཆེན་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བའང་ལེགས་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྗེའི་དགོངས་པ་བླ་
ན་མེད་པར་འགྲོ་བར་སེམས་སོ། །

རྩོད་ལན་འདི་དག་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་

པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་ཀྱང། འཕགས་པའི་གང་ཟག་

ཐམས་ཅད་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ ི ཕྱེ་བའོ། །ཞས་པ་ཆོས་དེབྱིངས་

ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་རིགས་སུ་འཇོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཕྱིར།
ལུང་དེའི་དོན་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཀུན་ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་

མངོན་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །གོང་དུ་ཁྱབ་
སྟེ༑ འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ན། ཁྱབ་འབྲེལ་མ་
གྲུབ་པར་འགྱུར་བས། སློབ་དཔོན་གཉིས་གཞུང་དོན་འདི་ཙམ་ལའང་
མི་མཁས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་

སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས་
སམ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདི་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གཉིས་མི་

འགལ་ཞིང་། འདྲ་བ་ནི། དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ཡིན་པར་མ་ཟད།

རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་མཛད་འཕགས་སེང་དག་ག་ལུགས་ལའང་འཕགས་པ་ལ་

ིསྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་ཤེས་

པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༥༧)ལས། གཞན་

144 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡང་ཉ་ཁི་ྲིསྣང་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཚུལ་གཉས་ཤིེས་པར་བྱའོ། །སྤས་

ྲོཔས་ཆོག་གོ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ནའང་ད་དུང་དཔྱད་དགོས་པ་ནི། ༡)འཕགས་སེང་

གཉིས་ཀས་ཀྱང་ལུང་དེ་དྲངས་པ་དེ་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་

འཕགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་དམ། ༢)ལུགས་
འདི་དང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་

ཡོད་དམ་མེད། ༣)ཁྱབ་འབྲེལ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན། ༤)
འཕགས་པ་གསུམ་པོ་རང་ལྡོག་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་དོན་དུ་བྱེད་ན་
འགྲིག་གམ། ༥)དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་། རྩ་བའི་རྩོད་ལན་འབྲེལ་མེད་དུ་ཨེ་

འགྱུར། ཞེས་སོགས་བརྟག་རྒྱུ་མང་དུ་འདུག་པ་རྣམས་རེ་ཞིག་བློ་གསལ་

བ་རྣམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་དུ་བཞག་གོ།

གཉིས་པས་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གསུམ་ལ་སྤང་བྱ་
དང་ལྟ་བ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པས་ན། རང་རྒྱུད་པ་
རྣམས་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པའི་གཞུང་སྟེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་

པ་མིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་བཞི།

ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གཞན། 145

ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། རྟེན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་
སྦྱིན་པ་བཤད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ།སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་རྫོགས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་རྒྱུ། །

དང་པོ་སྦྱིན་པ་ཉིད་ནི་ལྷག་པར་འགྱུར། །

རང་ཤ་སྟེར་ལའང་གུས་པར་བྱས་པ་ཡིས། །
སྣང་དུ་མི་རུང་དཔོག་པའི་རྒྱུར་ཡང་འགྱུར། །
ཞེས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་ས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་

ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པ་དང་། རང་ཤ་སྟེར་ལའང་ཆེས་གུས་པར་

བྱེད་པའི་ལུང་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ནང་གི་རྟོགས་པ་དཔོག་པའི་
གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བར་བསྟན་ཅིང་། ཀུན་འཛིན་གྱི་དྲི་མ་ཞེས་
པ་སེར་སྣ་དང་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ལ་རེ་བ་ལ་བཤད་པའི་ཚུལ་གཉིས་

ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་མ་བཟང་བར་སྣང་ཡང་དཔྱད་དོ། །

གཉིས་པ་རྟེན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ།

འདི་ལ་སྦྱིན་པས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྦྱིན་པས་མྱང་

146 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་འདི་ལ་སྦྱིན་པས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ།
སྐྱེ་བོ་འདི་ཀུན་བདེ་བ་མངོན་འདོད་ཅིང་། །

མི་རྣམས་བདེ་བའང་ལོངས་སྤྱོད་མེད་མིན་ལ། །

ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ནི་སྦྱིན་ལས་འབྱུང་མཁྱེན་ནས། །
ཐུབ་པས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་དོ། །སྙིང་རྗེ་དམན་ཞིང་ཤིན་ཏུ་རྩུབ་སེམས་ཅན། །

རང་དོན་ལྷུར་ལེན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་གང་། །
དེ་དག་གི་ཡང་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས། །
སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ཞིའི་རྒྱུར་གྱུར་སྦྱིན་ལས་འབྱུང་། །
དེའང་ཚིགས་བཅད་དང་པོའི་རྐང་པ་དང་པོས་ཐོབ་བྱའི་ཟག་བཅས་

ཀྱི་བདེ་བ་ངོས་འཛིན་དང་། གཉིས་པས་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཚུལ། གསུམ་
པས་ལོངས་སྤྱད་དེའི་རྒྱུ། བཞི་པས་ཕྱིན་དྲུག་ལས་སྦྱིན་པའི་གཏམ་ཐོག་
མར་མཛད་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ། །

ཚིགས་བཅད་གཉིས་པས་སྦྱིན་པ་པོ་སྙིང་རྗེ་དམན་ཞིང་རྩུབ་
སེམས་ཅན་རང་དོན་ལྷུར་ལེན་པས་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་ལ་རེ་ནས་སྦྱིན་པ་
གཏོང་བ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་འབྱུང་བས་ན། སྦྱིན་པ་
ནི་དེ་དག་གི་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན།

ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གཞན། 147

གཉིས་པ་སྦྱིན་པས་མྱང་འདས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བསྟན་པ།
འདི་ཡང་སྦྱིན་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ནམ་ཞིག་ཚེ། །
འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕྲད་མྱུར་དུ་འཐོབ། །
དེ་ནས་སྲིད་རྒྱུན་ཡང་དག་བཅད་བྱས་ཏེ། །
དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་ཞི་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར། །

སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་དང་མྱུར་དུ་འཕྲད་
ཅིང་། དེས་ཆོས་བསྟན་ནས་རང་གིས་མྱང་འདས་འཐོབ་པར་བསྟན་
ཏེ༑ <<རང་འགྲེལ་>>དུ་དྲངས་པའི། སྦྱིན་བདག་གཏོང་བ་པོའི་ཐད་དུ་
དམ་པ་དག་གིས་བགྲོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདིའི་དོན་ནོ། །

གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བཤད་པ།

འགྲོ་ལ་ཕན་པར་དམ་བཅས་ཡིད་ཅན་རྣམས། །

སྦྱིན་པས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་དགའ་བ་འཐོབ། །གང་ཕྱིར་བརྩེ་བདག་བརྩེ་བདག་མ་ཡིན་པ། །
དེ་ཕྱིར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་ཉིད་གཙོ་བོ་ཡིན། །

ཇི་ལྟར་བྱིན་ཞིག་ཅེས་སྒྲ་ཐོས་བསམས་ལས། །
རྒྱས་སྲས་བདེ་འབྱུང་དེ་ལྟར་ཐུབ་རྣམས་ལ། །

148 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཞི་བར་ཞུགས་པས་བདེ་བ་བྱེད་མིན་ན། །
ཐམས་ཅད་བཏང་བས་ལྟ་ཞིག་སྨོས་ཅི་དགོས། །
ལུས་བཅད་སྟེར་ཞིང་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས། །
གཞན་དག་རྣམས་ཀྱི་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི། །
སྡུག་བསྔལ་རང་རིག་ཉིད་དུ་མཐོང་ནས་ནི། །
དེ་བཅད་བྱ་ཕྱིར་མྱུར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ། །

འགྲོ་ལ་ཕན་པ། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱིན་
པའི་ཕན་ཡོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བསྟན་ཏེ། འགྲོ་བ་ལ་འཕྲལ་ཕུགས་
སུ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་གཏོང་

བས་སློང་བ་པོ་ཚིམ་པར་མཐོང་བ་ན་རང་ཉིད་ལ་དགའ་བ་ཁྱད་པར་
ཅན་སྐྱེ་བ། དཔེར་ན། བུ་སྡུག་པས་ཟས་ཟ་བ་ན་མ་ལ་དགའ་བ་སྐྱེ་བ་

བཞིན། ཞེས་བསྟན།

གང་ཕྱིར་བརྩེ་བདག་སོགས་གཉིས་ཀྱིས་རྟེན་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱིན་
པའི་གཏམ་གཙོ་བོར་བསྟན་ཏེ། བྱང་སེམས་དང་བྱང་སེམས་མིན་པ་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་བ་རྣམས་སྦྱིན་པས་འདྲེན་པའ་ིཕྱིར། སྦྱིན་པ་ན་རིྟེན་
གཉིས་ཀ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན།

ཇི་ལྟར་བྱིན་ཅིག་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་བྱང་སེམས་

ཀྱིས་སྦྱིན་པའི་ཚེ་དགའ་བ་ཇི་འདྲ་བ་ཐོབ་པ་བསྟན་ཏེ། དངོས་སུ་

ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གཞན། 149

གཏོང་བར་མ་ཟད། སློང་བ་པོས་བྱིན་ཅིག་ཟེར་བའི་སྒྲ་ཐོས་པ་ཙམ་
གྱིས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ལ་དགའ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་པའ་ཚད་ནི།

ི ཉན་
རང་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པའི་བདེ་བ་ལའང་མེད་པར་བསྟན།

ལུས་བཅད་སྟེར་ཞིང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུས་
སྦྱིན་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་མེད་བསྟན་ཏེ། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེ་རྣམས་
ལུས་བཅད་ནས་སྟེར་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ཡང་། རང་གིས་ཉམས་

སུ་མྱོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དེས་དམྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྔུག་བསྔལ་ནི་དེ་བས་

ཀྱང་ལྷག་པར་དྲན་ནས། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་གཞོམ་ཕྱིར་མྱུར་དུ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ལ། བྱང་འཕགས་ལ་ནི་ལུས་བཅད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་<<ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་>>དྲངས་ནས་བསྒྲུབས་སོ། །

བཞི་པ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ།
སྦྱིན་པ་སྦྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་པོས་སྟོང་། །
འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བྱ། །

གསུམ་པོ་དག་ལ་ཆགས་སྐྱེས་གྱུར་པས་དེ། །

འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བསྟན། །

150 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དན་འགྲེལ་། ོསྦྱིན་པའི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་

ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྦྱིན་
པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། སྦྱིན་པའི་འཁོར་གསུམ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་བདེན་

ཞེན་སྐྱེས་པའི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་

སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དུ་བསྟན།

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་སྒྲུབ་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟར།

ནང་པས་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ། དཱ་ན་པཱ་ར་མི་ཏཱ།(दानपारमिता) ཞེས་

ཟེར་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་པས། དེ་ནི་སྒྲ་སྒྲུབ་མི་ཤེས་པའི་རྟགས་ཏེ། དཱ་ན་པཱ་

རེ་ཏ།(दानपारेत)ཞེས་སྨྲ་དགོས་ཟེར། དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། ཚིག་ཕྱི་

མ་ཡོད་ན་མི་མངོན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་མདོ་དྲངས་ནས་
ལེགས་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། དེའི་དོན་པཎྜི་ཏ་ཛ་ཡ་ཨ་ནནྟས་གསལ་བར་
བཤད་པ་ནི། གོ་སླ་བའི་ཚུལ་དུ་སོ་སོར་ཕྲལ་ན་འདི་ལྟར། ཕ་རོལ་ལ་པཱ་

ར་ཞེས་པ་དང་། ཕྱིན་པ་ལ་ཨི་ཏཱ་ཟེར་ཞིང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན། ཞེས་རྣམ་
དབྱེ་གཉིས་པ་སྦྱར་ཚེ། ཕ་རོལ་ནི་གཅིག་ཡིན་པས་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་

པའི་གཅིག་ཚིག་ཨམ་ཞེས་པའི་རྐྱེན་ནམ་ཕྲད་བྱིན། ཨིཏཱ་ཞེས་པ་ལའང་

རྣམ་དབྱེ་དང་པོའི་ཚིག་སུ་བྱིན་པས། པཱར་ཨམ་ཨིཏཱ་སུ། ཞེས་གྲུབ། དེ་

ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གཞན། 151

ལ་ཚིག་སྡུད་བྱེད་པ་ན། རྣམ་དབྱེ་རྣམས་ལས། སུ་ཞེས་པ་བསལ་ཏེ།
པཱར་ཨམ་ཨིཏཱ་ཞེས་གྲུབ། སྤྱིར་སྡུད་པ་ན་རྣམ་དབྱེ་ཐམས་ཅད་དབྱི་
དགོས་ཀྱང་། <<སྒྲ་གཞུང་>>ལས། ཚིག་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་མི་མངོན་པར་
མི་བྱའོ། །ཞེས་ཕ་རོལ་ན་ཚིག་གི་འཕྲོ་མཚམས་སྦྱར་རྒྱུ་ཡོད་ཚེ། ཚུ་རོལ་
གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་མི་དབྱི་བར་གསུངས་པས། རྣམ་དབྱེ་གཉིས་
པའི་ཨམ་ཞེས་པའི་ཨ་ཕྱིས་ནས། མཐའི་གསལ་བྱེད་མ་ཡིག་བཞག་གོ།
དེ་ལྟར་ན། པཱར་མ་ཨི་ཏཱ། ཞེས་གྲུབ་པ་སླར་ཡང་མཚམས་སྦྱར་བས། པཱ་
ར་མི་ཏཱ་ཞེས་གྲུབ་པའོ། །

ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། པ་ཎི་ལས། པྲི་ཥོ་ད་ར་ལ་སོགས་
པ་ཅི་མཛེས་སུ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང། སློབ་དཔོན་ཤནྟི་པས་ཕར་

ཕྱིན་ལ་མཆོག་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་པའི་བཤད་པ་མཛད་པ་ལྟར། མཆོག་ལ་
པཱརམ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། པཱརམ་ཞེས་པའི་མའི་སྲོག་ཨ་ཡིག་ནི། ཅི་མཛེས་

ཀྱི་བསྡུ་བའི་ངོར་ཕྱིས་ནས། པཱ་ར་མ་ཞེས་གྲུབ་པ་ལ། ཨིཏཱ་ཞེས་པ་སྔར་
བཞིན་མཚམས་སྦྱར་བས། པཱ་ར་མི་ཏཱ་(पारमिता) ཞེས་གྲུབ་བོ། །ཞེས་

དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་སྒྲ་སྒྲུབ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
ནང་པས་དཱ་ན་པཱ་ར་མི་ཏཱ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་འགྲིག་ཚུལ་བསྒྲུབས་པར་མཛད་དེ། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱི་དབུ་མར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་
དེར་གཟིགས།

152 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གསུམ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ།
དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ཡིད་ལ་རབ་གནས་ཤིང་། །
དམ་པའི་རྟེན་ལ་འོད་ཆགས་མཛེས་པ་རྙེད་གྱུར་པའི། །
དགའ་བ་འདི་ནི་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ཇི་བཞིན་དུ། །

མུན་པ་སྟུག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསལ་ནས་རྒྱལ། །
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའོ། །

ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་ས་དང་པོ་པའི་ཡིད་ལ་གནས་ཤིང་། དམ་

པའི་རྟེན་ཡིད་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཆགས་པས་མཛེས་པ་དང་། མཐོང་
སྤང་ལས་རྒྱལ་ཏེ་གནས་པ་ནི། དཔེར་ན། ཟླ་བ་མཐོན་པོར་གནས་
ཤིང་། འོད་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་མཛེས་པར་བྱེད་ལ། མུན་པ་སྟུག་པོ་རྣམ་པར་བསལ་བ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་ལྔ།

ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་བསྔགས་པ་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མ་
འདྲེས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་
བསྟན་པ་དང་། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །

དང་པོ་ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་པ།
དེ་ཚུལ་ཕུན་ཚོགས་ཡོན་ཏན་དག་ལྡན་ཕྱིར། །
རྨི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་ཁྲིམས་དྲི་མ་སྤངས། །
ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུ་བ་དག་གྱུར་པས། །
དམ་པའི་ལས་ལམ་བཅུ་ཆར་སོག་པར་བྱེད། །དགེ་བའི་ལམ་འདི་ལྟ་ཞིག་བཅུ་ཆར་ཡང་། །
དེ་ལ་ཀླགས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་དག་པར་འགྱུར། །

154 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྟོན་ཀའི་ཟླ་ལྟར་རྟག་ཏུ་རྣམ་དག་དེ། །
ཞི་འོད་ཆགས་པར་དེ་དག་གིས་རྣམ་མཛེས། །
གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཁྲིམས་དག་རང་བཞིན་ལྟ། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་མི་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་གསུམ་ཆར་ལའང་། །
གཉིས་བློའི་རྒྱུ་བ་ཡང་དག་བྲལ་བར་འགྱུར། །

དན་འགྲེལ་། ོདེ་ཚུལ་ཕུན་ཚོགས། སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་ས་གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བསྟན།
ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་

ནས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་ཏེ། ས་གཉིས་པ་པ་དེ་སྒོ་

གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་དག་པས་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པར་བསྟན།
དགེ་བའི་ལམ་འདི། སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་ས་དང་པོ་ལས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་བསྟན་ཏེ། སྟོན་
ཀའི་ཟླ་བ་ལ་ཚ་གདུང་བསིལ་བ་དང་། འོད་དཀར་གྱིས་ལམ་མེར་

གནས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར་བྱང་སེམས་འདི་ཡང་དབང་པོའི་སྒོ་

བསྡམས་པའི་ཞི་བ་དང་། ལམ་མེར་གསལ་བའི་ལུས་ཅན་གྱི་འོད་

ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ 155

ཆགས་པ་སྟེ། སྐུ་གཟུགས་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འོད་ལམ་
མེར་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཞེས་བསྟན་ནམ་དཔྱོད།
གལ་ཏེ་དེ་ནི། སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་
སུ་དག་པའི་རྒྱུ་གཞན་བསྟན་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་བའི་གང་ཟག་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་

པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་དང་མི་ལྡན་པས། ས་གཉིས་པ་པ་དེས་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྤོང་

བར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བསྟན།

དཀའ་འགྲེལ་།
འདིར་འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤངས་ཞེས་པའི་དྲི་མ་ནི་ལུས་ངག་གི་

འཆལ་ཁྲིམས་བདུན་གཙོ་བོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ཡང་བཞག་པ་
སྟེ༑ བདུན་པོ་དེ་སྤོང་བའི་སྤོང་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི། ངོ་བོའི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། མ་ཆགས་པ་སོགས་གསུམ་ནི་
སྤོང་བདུན་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་ཡིན་པས། ཀུན་སློང་དང་བཅས་པའི་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། བསྡོམས་པས་དཀར་པོའི་ལས་ལམ་བཅུའོ། །

འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐད་དོད་ཤཱི་ལ་(शील)ཞེས་པ་བསིལ་བ་

འཐོབ་པའམ། བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམ་པས་བསྟེན་པར་བྱ་
བ་ཞེས་སྒྲ་བཤད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཤི་ཏི་ཞེས་པ་བསིལ་བ་དང་།

156 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ལ་ཏི་ཞེས་པ་འཐོབ་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་། མཚམས་སྦྱར་བས། ཤཱི་ལ་ཞེས་

གྲུབ་པའོ། །

ལུགས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྡོམ་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། སྡོམ་པའི་

ངོ་བོ་གཟུགས་ཡིན་ཞེས་གྲགས་ཀྱང་། <<ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་>>(༣༩༠)

ལས། གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ལོག་པའི་
སྤོང་སེམས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པས། ཞེས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གསུམ་

དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། འདིར་གཙོ་བོ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་

ནས་སྤོང་བའི་སེམས་སུ་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ཀུན་སློང་དང་བཅས་པའི་

དབང་དུ་བྱས་ན་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤོང་བའི་སྤོང་བ་བཅུ་ཡིན་ལ། རང་

གི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མི་དགེ་བ་བདུན་སྤོང་བའི་ལུས་ངག་གི་

ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྤོང་བ་བདུན་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྤོང་བདུན་ནི་ལས་

ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་དང་། དེར་མ་ཟད། བྱང་སར་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རབ་དབྱེ་གསུངས་པ་རྣམས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ཁུངས་

སུ་མཛད་ནས་གསུངས་ཤིང་། སོ་ཐར་རིགས་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ནི་

སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་བཤད་པ་དང་། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྤོང་

སེམས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ནི་གོང་གི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསལ་བའི་ཕྱིར་

རོ༑ ༑

གཞན་ཡང་། <<ལམ་རིམ་>>ལས། རང་གི་རྒྱུད་སྟེང་དུ་དེ་དག་

ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ 157

ལ་གནོད་པ་ལས་ལྡོག་པའི་སྤོང་སེམས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་། དེར་

སྤྱོད་འཇུག་དང་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་དྲངས་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་མིན་པར་ཡང་སྨྲ་མི་ནུས་

སོ༑ ༑

ཡང་འཇུག་སྡོམ་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་

ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ཡང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མིན་
ཞིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཕར་ཕྱིན་གཉིས་ཡིན་མིན་ལ་མུ་
བཞི་ཡོད་པར་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གསུངས་ཚུལ་སོགས་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱིས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་གཟིགས་དགོས་སོ། །

འདིར་<<རྩ་བ་>>ལས། གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཁྲིམས་དག་རང་བཞིན་
ལྟ༑ ༑ཞེས་འབྱུང་བ་ལ། དེ་སྒྲ་ཐ་སྙད་འདས་མ་ཐག་པ་ལ་འཇུག་ན།
བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་པ་ལ་འཇུག་དགོས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སྙོག་ཏུ་མི་

རུང་བས། ནག་ཚོ་ལོ་ཙཱ་བས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་

དག་པར། །མཐོང་ན་དེས་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་མ་ཡིན། །ཞེས་བསྒྱུར་
བ་ཉིད་ལེགས་པར་<<རྣམ་བཤད་>>ལས་གསུངས་སོ། །

158 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་བསྟན་པ། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་དག་ནི་འགྲོ་ངན་ནའང་། །
སྐྱེ་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྐང་པ་ཉམས་ལ་འབྱུང་། །
བསྐྱེད་བཅས་དངོས་འདུ་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་ན། །ཕྱིན་ཆད་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་མི་འགྱུར། །

གང་ཚེ་རང་དབང་འཇུག་ཅིང་མཐུན་གནས་པ། །
གལ་ཏེ་འདི་བདག་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། །
གཡང་སར་ལྷུང་བས་གཞན་དབང་འཇུག་འགྱུར་བ། །དེ་ལས་ཕྱི་ནས་གང་གིས་སློང་བར་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་རྒྱལ་བས་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་ནས། །ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་འགྲོའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་པ་ཡིན། །

ཡོན་ཏན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞིང་དུ་རྣམ་འཕེལ་ན། །
འབྲས་བུ་ཉེར་སྤྱོད་ཆད་པ་མེད་པར་འགྱུར། །
སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་གསུང་སྐྱེས་དང་། །
རང་བྱང་ཆུབ་ལ་བདག་ཉིད་ངེས་རྣམས་དང་། །

རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང་། །

མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །

ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ 159

དན་འགྲེལ་། ོསྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་དག་ནི། སོགས་ཀྱིས་སྦྱིན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ངན་
འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྨིན་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་ལས་འབྱུང་བས་ན།

སྦྱིན་འབྲས་བདེ་འགྲོར་སྤྱོད་པའང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་ཞེས་

བསྟན།
སྐྱེད་བཅས་དངོས་འདུ། སོགས་གཉིས་ཀྱིས་ནི་སྦྱིན་འབྲས་ལ་སྐྱེ་བ་

བརྒྱུད་མར་སྤྱོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན་ཏེ། སྦྱིན་
འབྲས་ངན་འགྲོར་སྨིན་ན། ངན་འགྲོ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་བླུན་པས་སླར་

ཡང་སྦྱིན་སོགས་སྒྲུབ་པ་མེད་པས་ན། སྔར་གྱི་དགེ་རྩའི་མ་སྐྱེད་

ཐམས་ཅད་ཟད་པར་འགྱུར་བས། སྦྱིན་འབྲས་ལ་བར་མ་ཆད་པ་སྤྱོད་འདོད་ན། བདེ་འགྲོའི་རྟེན་བཟང་བརྒྱུད་དགོས་ཤིང་། དེའང་

ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན།
གང་ཚེ་རང་དབང་འཇུག་ཅིང་། སོགས་བཞིས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བྲལ་
ན་ངན་འགྲོ་ལས་ཐར་བ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་བསྟན་ཏེ། ངན་འགྲོའི་

གཡང་སར་ལྷུང་ན་དེ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཐར་དཀའ་བས། བདེ་འགྲོའི་

རྟེན་ཐོབ་པའི་ཚེ། རང་ཉིད་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ་ལས་འཛིན་པར་
བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན།
དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བས། ཞེས་སོགས་བཞིས་ནི། སྦྱིན་པའི་གཏམ་གྱི་རྗེས་སུ་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་

160 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཀྱི་ཞིང་ས་བཟང་པོར་སྦྱིན་སོགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་གི་ལོ་ཏོག་རྣམ་པར་འཕེལ་ཞིང་། འབྲས་བུ་ལ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ལོངས་སྤྱོད་

ནུས་པས་ན། རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྦྱིན་པའི་གཏམ་གྱི་རྗེས་སུ་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་ཉིད་མཛད་ཅེས་བསྟན།

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། སོགས་བཞིས་ནི། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་

རྒྱུར་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྔགས་ཏེ། སོ་སྐྱེ་ལམ་མ་ཞུགས་དང་། ཉན་རང་
བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་མཐོ་རིས་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད་ཅེས་པ་སྟེ། ངེས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་

འབྲེལ་དགོས་པར་བསྟན།

དཀའ་འགྲེལ་།
<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>དུ་དྲངས་པའི་<<ཡོན་ཏན་མཐའ་
ཡས་པར་བསྟོད་པའི་>>དོན་ནི། དེར་སྔ་འགྲེལ་གྱི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པ་
ལྟར་སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཉམས་སུ་ལེན་དཀའ་སླ་ཅི་རིགས་

ཡོད་པ་དཔེར་ན་རང་རེ་ལམ་མ་ཞུགས་སུ་མ་ཟད། བདག་ཉིད་ཆེན་

པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐོག་མར་ཉམས་སུ་ལེན་དཀའ་བ། ཐོས་པ་ཙམ་
གྱི་འཇིགས་པའམ་ཞུམ་པ་སྐྱེད་བྱེད་ལྟ་བུའང་ཡོད་མོད། ཡུན་རིང་དུ་

གོམས་པས་དེ་དག་ལ་ངང་གིས་འཇུག་པའང་འོང་བར་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མ་འདྲེས་པའི་དཔེ་

ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ 161

བསྟན་པ།

ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་རོ་དང་ལྷན་ཅིག་དང་། །
བཀྲ་ཤིས་རྣ་ནག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་བཞིན། །
དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་དབང་བྱས་བདག་ཉིད་ཆེ། །
དེ་འཆལ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་མི་འདོད། །

རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཉ་རོ་མི་རོ་སོགས་ཡུན་རིང་མི་གནས་པར་རླབས་
ཀྱིས་མཚོ་མཐར་འཕེན་པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་མི་ཤིས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་

མི་གནས་པའི་དཔེ་དེ་གཉིས་དང་མཚུངས་པར། བྱང་སེམས་ས་གཉིས་

པ་པ་འདི་ཡང་ཚུལ་འཆལ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པར་བསྟན།
དེའང་སྔར་བཀྲ་ཤིས་མ་དང་རྣ་ནག་མ་ཞེས་པའི་གང་ཟག་གཉིས་

བྱུང་བ་རྒྱུན་དུ་མཉམ་འགྲོ་མཉམ་འདུག་ལྟ་བུར་བྱས་པས། རྒྱ་གར་

ན་མཉམ་གནས་ཀྱི་དཔེར་གྲགས་ཆེ་བ་ཡིན་འདུག་པས། <<བཞི་བརྒྱ་
པའི་འགྲེལ་པར་>>ཡང་དེ་བཞིན་འབྱུང་ངོ་། །

བཞི་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། གང་གིས་གང་ཞིག་གང་ལ་སྤོང་བྱེད་པ། །
གསུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ། །

འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བཤད། །

162 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གསུམ་ལ་ཆགས་པས་སྟོང་དེ་འཇིག་རྟེན་འདས། །

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ས་བོན་འགོག་
མི་ནུས་ན། དེ་འདྲའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

དང་། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་

རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་

པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དུ་བསྟན།

ལྔ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ།

རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བ་ལས་བྱུང་སྲིད་མིན་སྲིད་པ་ཡི། །

དཔལ་གྱུར་དྲི་མ་དང་བྲལ་དྲི་མ་མེད་འདི་ཡང་། །

སྟོན་ཁའི་དུས་ཀྱི་ཟླ་བའི་འོད་ནི་ཇི་བཞིན་དུ། །
འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའོ། །

རྒྱལ་སྲས་ས་གཉིས་པ་པ་དེ་སྲིད་པའི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་ཀྱང་སྲིད་
པའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་ཅིང་། འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པས།

སྟོན་ཀའི་ཟླ་བ་དང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་ཙམ་མོ། །ཞེས་བསྟན།

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི།

ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་སའི་ངེས་ཚིག།ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན། ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་

ནས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །

དང་པོ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་སའི་ངེས་ཚིག།
ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་མ་ལུས་སྲེག་པའི་མེའི། །

འོད་འབྱུང་ཕྱིར་ན་ས་ནི་གསུམ་པ་འདི། །

འོད་བྱེད་པ་སྟེ་བདེ་གཤེགས་སྲས་པོ་ལ། །
དེ་ཚེ་ཉི་ལྟར་ཟངས་འདྲའི་སྣང་བ་འབྱུང་། །

དན་འགྲེལ་། ོའདིས་ནི་ཁྱད་གཞི་སའི་ངེས་ཚིག་བསྟན་ཏེ། ས་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་དེའི་

ཚེ་ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་མ་ལུས་པ་སྲེག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་གཉིས་སྣང་གི་

སྤྲོས་པ་ཀུན་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་ནུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་

164 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འོད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་རྗེས་

ཐོབ་ཏུ་ཉི་མ་འཆར་ཁའི་དུས་ཀྱི་ཟངས་འོད་ལྟར་འོད་དམར་པོའམ་
དམར་སེར་གྱིས་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
དེའང་ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་ཞེས་པ་ལ་གསལ་ཁ་མ་བྱུང་བས་མཁས་པ་

རྣམས་ཀྱིས་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་གསུངས་ཏེ། འགའ་ཞིག་ན་རེ། འདིའི་

ཤེས་བྱ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་སྟེ་དེའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི་རྒྱུན་

མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ས་གསུམ་པའི་ཚེ་དེའི་འོད་དང་འདྲ་
བའི་སྔ་ལྟས་འབྱུང་བར་བཤད་ལ། པཎྜི་ཏ་ཛ་ཡ་ཨ་ནནྟས་ནི། འདིའི་

ཤེས་བྱ་གཟུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལ་མཛད་དེ། མཉམ་གཞག་
ཏུ་དེའི་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཀུན་ཞི་བ་ལ་མཛད་དོ། །

མདོར་ན་སྐབས་འདིར་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་<<སྤྱི་དོན་>>
དུ་བཞག་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་ནི། འདིའི་ཤེས་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་ལ་བྱེད་དམ་
སྙམ་སྟེ་བརྟག་དགོས་ཤིང་། ལུགས་གཉིས་ཀ་ལའང་དེ་དག་གི་སྟོབས་
ཀྱིས་ས་གསུམ་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་འབྱུང་ཚུལ་ཇི་ཡིན་

དཔྱད་དགོས་སོ། །

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་ 165

ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་མ་ལུས་སྲེག་པའི་མེས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་ལས་འཕྲོས་ཏེ། བྱང་འཕགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་དེ་
སྲས་སྟོང་བསྐྲུན་པ་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་
བཞིན། གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་གཞན་དོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྱུར་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་བསམ་དགོས་ཤིང་། སྔ་མ་འདོད་ཉོན་དེ་གཞན་དོན་
སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྒྱུར་བ་ལྟར། གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ལ་བྱར་མེད་པས།
འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་འདུག་གོ།

རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། འཁོར་བ་དང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་
གཉིས་སྤང་དཀའ་སླ་ཡོད་པར་བཞེད་ཅིང་། དེ་གཉིས་སྤང་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོར་བཞག་མོད། འོན་
ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བའ་ལུགས་འདིར།

ི དེ་གཉས་

ིསྤང་བྱའ་གཙོ་བོར་གཟུང་ ིམཉམ་དུ་འདོད་པས། བདེན་མེད་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་དོན་
ན༑

ི བདེན་མེད་རགས་པའྟོ་བིའློ་མི་མཐུན་

ི ཕྱོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞག་

ིསྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་མེད་སྒོམ་པའོ། །དེའང་
ཐེག་དམན་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་འཛིན་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱིས་དེའི་བག་
ཆགས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་དོ། །

ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་སོང་གི་མཐོང་ལམ་བར་
ཆད་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་གིའང་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པར་<<ཤཱཀ་

166 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ལན་>>དང་<<སྤྱི་དོན་>>གཉིས་ཀར་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་འགྲེལ་
གྱི་སྐབས་སུ་<<མཐའ་དཔྱོད་>>དུ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་སོང་
གི་རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་གདམ་ང་ཅན་དུ་མཛད་ལ། གལ་ཏེ་ཡོད་པར་བཞག་ཚེ། ཕྱི་
རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཀུན་བརྟགས་དེ་དེའི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་མིན་

ཡང་། ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅུང་ཟད་དཀའ་བས། མེད་པར་གསུངས་པ་ཉིད་བདེ་

བར་སྣང་ངོ་གསུང་།

འདིར་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ཆ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་ཞེས་པས་

ཆགས་སོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བསྟན་པར་དྲང་

ངེས་སུ་གསུངས་པས། འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ཆགས་སོགས་བདེན་

འཛིན་གྱིས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལག་རྗེས་བཞག་པ་ལས་བྱུང་ཚུལ་ལ་
བརྟག་དགོས་སོ། །

<<དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་>> (༡༧༩)ལས། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བདེན་སྣང་
ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལ་རང་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་
བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ཆ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་
པའ་ིཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པའ་རྒྱུད་ལ་ཤིེས་སྒབ་ཡོད་ ྲིཔར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག།དེའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་སྣང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་ 167

ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ༑ དེའི་རྒྱུད་ལ་རང་ཡུལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན། གོང་མ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་དེ་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཀ་བའི་

ཆོས་ཉིད་དང་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་གཉིས་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་གཉིས་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་གཉིས་

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འབྱུང་བས། རྒྱུན་མཐའ་པའི་རྒྱུད་
ལ་བདེན་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡོད་ཀྱང་། བདེན་སྣང་མེད་ཟེར་དགོས་
ལ༑ ཡང་འཇུག་ཤེས་དྲུག་ལ་རང་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ཆ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པར་མ་ཟད། དེ་

འདྲའི་ཆ་དེ་ལ་བདེན་སྣང་ཡང་ཟེར་དགོས་པ་འདྲ་བས། མཚམས་
འདིར་ཁས་ལེན་འཛིན་མཚམས་ཧ་ཅང་དཀའ་བར་ཡོད། རང་གི་

རྨོངས་འཆར་ལ། བདེན་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ནི། བདེན་སྣང་ཡོད་པའི་
ཤེས་པའམ། བདེན་སྣང་མ་སྤངས་པའི་རྟོག་པ་གང་རུང་ལ་བྱ་ཞིང་།
དེ་དང་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་ཏེ། ཕྱི་མ་ལ་ནི་
ཡོད་པར་གྱུར་པའི་གཉིས་སྣང་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྙམ་ཡང་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་དག་གིས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

168 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། རྒྱ་གཞུང་

རང་ན་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གསལ་ཁ་ཡོད་ཚོད་
མི་འདུག་ནའང་། <<འཇུག་པ་>>ལས། གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་

ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་<<རང་འགྲེལ་>>ལས།
མ་རིག་པ་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་པར་

བྱེད་པ་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་

བོ༑ ༑ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་

རྣམ་གཞག་དང་། འབྲས་བུ་སའི་སྐབས་སུ་<<འཇུག་པ་>>ལས། རྣམ་

ཀུན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མྱུར་དུ་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས། །ཉོན་མོངས་

དང་ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་འཇིག་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་དང་།

དེའི་ཐད་ཀྱི་<<རང་འགྲེལ་>>ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་

ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

སོགས་ཀྱིས་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་

གསུངས་ཤིང་། <<དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་>>དུ། སྒྲིབ་གཉིས་རེ་རེའི་མཚན་

ཉིད་དང་དབྱེ་བ། སྒྲིབ་པ་གཉིས་ལམ་གང་དུ་སྤོང་ཚུལ་དགག་གཞག་

དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། ལེགས་པར་བཤད་པའི་གཏེར་
ཆེན་པོ་ཡོད་པས། འདིར་ཟློས་པའི་ངལ་བ་མི་བྱ་བར། དེར་གཟིགས་

པར་བྱ་ལ། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས་

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་ 169

འབྱུང་བ་ལྟར་འོག་ཏུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུའང་འཆད་པར་འགྱུར་
རོ༑ ༑

གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཞི།

ས་འདིར་བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པ། བཟོད་པ་གཞན་ཇི་ལྟར་བསྟེན་
པའི་ཚུལ། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ། ས་འདིར་འབྱུང་བའི་དག་

པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ས་འདིར་བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པ།གལ་ཏེ་གནས་མིན་འཁྲུག་པ་འགའ་ཡིས་དེའི། །
ལུས་ལས་ཤ་ནི་རུས་བཅས་ཡུན་རིང་དུ། །
སྲང་རེ་རེ་ནས་བཅད་པར་གྱུར་ཀྱང་དེའི། །

བཟོད་པ་གཅོད་པར་བྱེད་ལ་ལྷག་པར་སྐྱེ། །
བདག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །
གང་ཞིག་གང་གིས་གང་ཚེ་ཇི་ལྟར་གཅོད། །
གང་ཕྱིར་ཆོས་ཀུན་དེ་ཡིས་གཟུགས་བརྙན་ལྟར། །

མཐོང་བ་དེས་ཀྱང་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར། །
ཚིགས་བཅད་འདི་གཉིས་ཀྱིས་ནི། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ས་

170 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདིར་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་བསྟན་ཏེ།

ཁོང་ཁྲོ་བའི་གནས་སམ་རྟེན་མིན་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ལ་གལ་ཏེ་མི་

སེམས་རྒྱུད་འཁྲུགས་པ་འགས་བྱང་སེམས་དེའེི་ལུས་ལས་ཤ་རུས་པ་

ེིདང་བཅས་པ་སྲང་རེ་རེ་ཞིང་ཆུང་ངུར་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་

བཅད་ཀྱང་། གཅོད་པ་པོ་དེ་ལ་བྱང་སེམས་དེ་ལྷག་པར་ཡང་བཟོད་

པ་སྐྱེའོ། །

བདག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་སེམས་དེས་གང་ཞིག་གང་

གིས་གང་ཚེ་ཇི་ལྟར་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་

པར་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེས་

ཀྱང་། གཅོད་བྱེད་དེ་ལ་ལྷག་པར་བཟོད་པར་འགྱུར་རོ། །འགྲེལ་པ་

འགར། ཚིགས་བཅད་འདིའི་ཕྱེད་སྔ་མ་གནོད་བྱེད་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་

བཟོད་པ་དང། ཕྱི་མ་ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་པར་བྱས་པའང་
ལེགས་སོ། །

གཉིས་པ་བཟོད་པ་གཞན་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།

ཁོང་ཁྲོ་བྱ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། བཟོད་པ་བསྟེན་པར་རིགས་

པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་

ཁོང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ། ཕྱིས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་གནོད་

འཇོམས་བྱེད་ཁོང་ཁྲ 171

ལན་བྱེད་པ་གཉིས་འགལ་བར་བསྟན་པ། སྔར་ཡུན་རིང་བསགས་པའི་

དགེ་བ་འཇོམས་པས་ཁོང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ། མི་བཟོད་པའི་སྐྱོན་

མང་པོ་བསམས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་དགོས་པ་མེད་ཅང་ཉིེས་དམགས་ཆིེ་བས་ཁོང་ཁ་བར་མྲོ་རིགས་

ིཔ༑

གནོད་པ་བྱས་པས་གལ་ཏེ་དེར་བཀོན་ན། །
དེ་ལ་བཀོན་པས་བྱས་ཟིན་ལྡོག་གམ་ཅི། །
དེ་ཕྱིར་དེར་བཀོན་ངེས་པར་འདིར་དོན་མེད། །

འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དང་ནི་འགལ་བར་འགྱུར། །

ཚུར་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་གལ་ཏེ་ཕར་དེ་ལ་བཀོན་པའམ་ཁྲོ་ན། དེ་ལ་

བཀོན་པ་བྱས་པས་བྱས་ཟིན་གྱི་གནོད་པ་བཟློག་གམ་ཅི་སྟེ་མི་བཟློག་

པའི་ཕྱིར། དེར་བཀོན་པ་ནི་ཚེ་འདིར་ཡང་ངེས་པར་དགོས་པ་མེད་ལ།

ཚེ་ཕྱི་མར་ཡང་སྡུག་བསྔལ་འདྲེན་པས། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་བདེ་
བའི་དོན་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བསྟན།

གཉིས་པ་ཕྱིས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་གནོད་ལན་བྱེད་པ་གཉིས་འགལ་བར་བསྟན་པ།

སྔོན་བྱས་པ་ཡི་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གང་། །

172 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཟད་པར་བྱེད་པར་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀོ། །
གཞན་ལ་གནོད་པ་དང་ནི་ཁྲོ་བས་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར། །
ས་བོན་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟ་བུར་ན་འཁྲིད་པར་བྱེད། །

ཚེ་རབས་སྔ་མ་རྣམས་སུ་བྱས་ཟིན་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
དམྱལ་བ་སོགས་སུ་མྱངས་ཟིན་པའི་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་ཚེ་འདིར་མྱོང་

བ་ཡིན་པས། ཕྱིར་ཁྲོ་མི་རིགས་ཤིང་། གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་ཁྲོ་བས་ནི་

སླར་ཡང་སྡུག་བསྔལ་འདྲེན་པས་ཀྱང་ཁྲོ་མི་རིགས་པར་བསྟན།

གསུམ་པ་སྔར་ཡུན་རིང་བསགས་པའི་དགེ་བ་འཇོམས་པས་ཁོང་ཁྲོ་
བར་མི་རིགས་པ།

གང་ཕྱིར་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ལ་ཁྲོས་པ་ཡིས། །

སྦྱིན་དང་ཁྲིམས་བྱུང་དགེ་བ་བསྐལ་པ་བརྒྱར། །
བསགས་པ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇོམས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །
མི་བཟོད་ལས་གཞན་སྡིག་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །

དན་འགྲེལ་། ོརྒྱལ་སྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་ན། བསྐལ་པ་བརྒྱར་
བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་འཇོམས་པར་འགྱུར་ན། བྱང་

འཇོམས་བྱེད་ཁོང་ཁྲ 173

སེམས་མིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོ་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེའི་ཕྱིར་མི་བཟོད་པ་
ཁོང་ཁྲོ་ལས་གཞན་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བའི་སྡིག་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་

བསྟན།

དཀའ་འགྲེལ་།
<<འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་>>དུ། ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་
བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས་པ་ནི། <<མདོ་
བཏུས་>>ལ་ཁུངས་གཏུགས་པ་སྟེ། དེར་<<བྱམས་པ་སེངྒེའི་

སྒྲའི་མདོ་>>དྲངས་པའི་གོང་དུ་<<འཇམ་དཔལ་རྣམ་རོལ་གྱི་མདོ་>>དྲངས་ཤིང་། དེ་དག་ཏུ་ཁོང་ཁྲོས་བསྐལ་པ་བརྒྱའམ་ཁྲོ་སེམས་

ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་འཇོམས་
པར་བཤད་པའི་ཁོང་ཁྲོའི་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་སུ་མཛད་པ་
དེ་ལ་བརྟེན་པའོ། །

<<སྤྱི་དོན་>>དུ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ངོས་བཟུང་བ་ན། གང་ཟག་
ལྔ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི། དགེ་རྩ་འཇོམས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ས་བཅད་ལས་གསལ་ཞིང་། <<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>དུ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་ཁྲོས་

ནས། ངག་གིས་གཤེ་བ་དང་། ལུས་ཀྱིས་བརྡེག་པ་བསྟན་པ། དེ་ཡང་

བྱང་སེམས་ལ་རྨ་ཕྱུང་བ་དང་། བྱང་སེམས་རྨས་པ་དང་མི་འདྲ་བར་

174 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བསྟན་པས། དེ་འདྲ་བ་ལ་ནི་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་བ་མི་དགོས་པར་
ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་
ཁྲོས་ན་དགེ་རྩ་མི་འཇོམས་པའམ་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་མི་དགོས་པ་
ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ། མདོ་ཚིག་རྨ་ཕྱུང་བ་དང་། རྨས་པ་ཞེས་པ་འདི་དག་
སྤྱོད་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན། ཁོང་ཁྲོ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པས། རྣམ་སྨིན་ཡིད་

མི་འོང་ཕྱུང་བ་ནི་རྨ་ཕྱུང་བའི་དོན་དང་། ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་འཇོམས་
པའམ་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་བ་ནི་རྨས་པའི་དོན་དུ་བྱ་དགོས་སམ་སྙམ་
ཡང་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་བརྟག་པར་བྱའོ། །

དེས་ན་ཁྲོ་བའི་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་དབང་

དུ་བྱས་ན། སྟོབས་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ལ་ཁྲོས་ན། བསྐལ་པ་བརྒྱའི་ཚོགས་
འཇོམས་ཤིང་། ཆུང་བས་ཆེ་བ་ལ་ཁྲོས་པ་དང་། དེའང་ཁྲོ་ཡུལ་ལུང་

བསྟན་ཐོབ་པ་ནས་བྱང་འཕགས་བར་གྱི་བྱང་སེམས་རྟོགས་པ་མཐོ་
དམན་གྱི་སྒོ་ནས་དགེ་རྩ་འཇོམས་ཆེ་ཆུང་དང་། ཡུལ་དང་རྟེན་སྟོབས་
མཉམ་པས་མཉམ་པ་ལ་ཁྲོས་ན་དགེ་རྩ་ཇི་ཙམ་འཇོམས་པ་རྣམས་ནི་
ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ཉག་གཅིག་ལ་བརྟེན་

ནས་དཔྱད་པར་བྱ་དགོས་པས། གསུང་རབ་མང་དུ་བལྟ་དགོས་པར་
<<ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་>>(༤༠༢)ལས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་<<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>ལས་ཀྱང་། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང། གཉིས་པའི་ཡུལ་གྱི་
མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་ཡང་ལུང་

འཇོམས་བྱེད་ཁོང་ཁྲ 175

ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

<<བྱམས་པ་སེངྒེའི་སྒྲའི་མདོ་>>ལས། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་

སེམས་ལ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་ཁྲོས་ན། བྱང་སེམས་དེ་ལ་རྨ་ཕྱུང་
ཞིང་རྨས་པར་བསྟན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་ཁྲོས་

ན་ནི། བྱང་སེམས་རང་ཉིད་ལ་རྨ་ཡང་མ་ཕྱུང་ལ། རྨས་པར་ཡང་མི་

འགྱུར་བར་བསྟན་པས། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་གང་ལ་ཁྲོ་བ་དང་། བྱང་

སེམས་རང་ལ་རྨ་ཕྱུང་ཞིང་རྨས་པ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་གོ། དེའི་ཕྱིར་
<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། སྟོང་གསུམ་གྱི་ཞེས་པ་ནས་རྨས་པར་མི་འགྱུར་

བའི་བར་གྱིས་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་
ཁྲོས་ནས། ངག་གིས་གཤེ་བ་དང་། ལུས་ཀྱིས་བརྡེག་པ་བསྟན་པ། དེ་

ཡང་བྱང་སེམས་ལ་རྨ་ཕྱུང་བ་དང་། བྱང་སེམས་རྨས་པ་དང་མི་འདྲ་
བར་བསྟན་པས། དེ་འདྲ་བ་ལ་ནི་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་བ་མི་དགོས་
པར་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཁ་ཅིག། །<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱི་སྐབས་འདིར། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་

ལ་རྨ་ཕྱུང་བ་དང་། བྱང་སེམས་རྨས་པ་དང་། ཞེས་དང་སྒྲ་གཉིས་བྱུང་

བའི་ཕྱི་མ་ནོར་རམ་སྙམ་དུ་དོགས་ཀྱང་། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱི་ཚིག་ཟིན་
ལྟར་ཡིན་ཏེ། དོན་འདྲ་མི་འདྲ་བརྩི་བའི་ཡ་གཅིག་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་

བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་ཁྲོས་ནས་ངག་གིས་གཤེ་བ་དང་། ལུས་

176 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཀྱིས་བརྡེག་པ་བསྟན་པ། ཞེས་པའི་བར་ཡིན་ལ། ཡ་གཅིག་ནི། དེ་ཡང་

བྱང་སེམས་ལ་རྨ་ཕྱུང་བ་དང་། བྱང་སེམས་རྨས་པ། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་མན་པ་ལ་ཁི་ན་ཉྲོེས་པ་

ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། དགེ་རྩ་མི་འཇོམས་པ་དང་། ལམ་བུལ་དུ་མི་འགྲོ་བ་

ནི༑ རྨ་ཕྱུང་བ་དང་། རྨས་པའི་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་སམ་སྙམ། དེ་དག་

ནི་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཁོང་ཁྲོའི་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་
བྱང་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ་དཀྱུས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་བསླབ་བཏུས་སོགས་

སུ་དྲངས་པའི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་གཞུང་ལས་བྱང་སེམས་མིན་པས་
བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་ཁྲོ་ན་དགེ་རྩ་འཇོམས་པར་གསུངས་པ་ནི་ཞར་

བྱུང་གི་དོན་ནོ། །

<<བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་>>བསླབ་བཏུས་སུ་

དྲངས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ཆུ་ཐིགས་ལྷུང་། །ཞེས་སོགས་

ཀྱི་དོན་ཡང་། ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཀྱིས་མ་བཅོམ་པར་དགེ་རྩ་རྫོགས་བྱང་

དུ་བསྔོས་པའམ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དགེ་རྩ་སོགས་ལ་ཇི་ཙམ་

ལོངས་སྤྱད་ཀྱང་ཟད་མི་ནུས། ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། ཁོང་ཁྲོས་མི་འཛད་པ་
ཡིན། ཞེས་པའི་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༨༠)ལས།

འཇོམས་བྱེད་ཁོང་ཁྲ 177

དེས་ན་ལུང་སྔ་མའི་དོན་ནི། འབྲས་བུ་ཕྱུང་བས་མི་ཟད་པ་ཡིན་གྱི།
ཁོང་ཁྲོས་མི་འཛད་པ་མིན་ལ། ཞེས་དང་། དེའི་གོང་དུའང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དགེ་རྩ་ཁོང་ཁྲོས་འཇོམས་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་
རོ༑ ༑མདོ་འདི་ལ་<<སྤྱི་དོན་>>དུ་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ཞེས་

གསུངས་ཀྱང་། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དང་<<སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱིཀ་>>(༡༥)
གཉིས་ཀར། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་གསུངས་

སོ༑ ༑

སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཁོང་ཁྲོའི་གཞོམ་བྱའི་དགེ་རྩ་ལ་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་སྟེ། སྦྱིན་དང་བདེར་གཤེགས་

མཆོད་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་དང་། <<རང་འགྲེལ་>>ལས། དེ་ཙམ་

གྱིས་ཀྱང་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་
སོ༑ ༑དེའང་ཡིན་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་
པ་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བློ་ཡིན་པས། རང་ཡུལ་ལ་

དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འཇུག་པ་ཡིན་པར་༸གོང་ས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོགས་ཤེས་

རབ་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ་རྣམས་ནི་རང་ཡུལ་ལ་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་
པའི་བློ་ཡིན་པས། དམིགས་རྣམ་བརྟན་པ་སྟེ། ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཀྱིས་
འཇོམས་མི་ནུས་པའོ། །ཞེས་མང་པོས་འདི་ལྟར་འདོད།

178 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྐབས་འདིའི་གཞོམ་བྱའི་དགེ་རྩ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
ཀྱིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པས། དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
ཡིན་པས་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
ཡིན་ན་ཤེས་པས་ཁྱབ་ཅིང་། དགེ་རྩའི་ནུས་པ་ནི་དེས་བསྡུས་པ་ཡིན་

གྱི༑ དེ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང་། ཚོགས་ཀྱི་སྐད་དོད་སམ་བྷ་ར་ཞེས་

པ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ངོ་བོས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་སོགས་འབྱིན་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན། རྫོགས་བྱང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་
པའི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་སུ་འཇོག་ཆོག་སྙམ་
སྟེ༑ <<འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་>>ལས། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ངོ་

བོས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོགས་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའང་སམ་

ཞེས་པ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང་། བྷ་ནི་ངོ་བོ་དང་། ར་ནི་འཛིན་
པའི་སྐད་དོད་ཡིན་པ་གསེར་ཕྲེང་ན་གསལ་ལོ། །<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས།

དོན་དེ་མ་ཚང་བ་གཉིས་ནི་ཚོགས་ཕལ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་
རགས་བྱང་ངམ་བྱང་ཆུབ་ཆྫོེན་པོ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་དོན་མ་ཚང་བར། ཐར་པ་ཙམ་ལ་སོགས་པ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་དགེ་རྩ་རྣམས་ཏེ། དེ་འདྲའི་བསོད་
ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ནི། ཚོགས་ཕལ་པ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལ་
ལྟོས་ནས་འཇོག་གོ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

གཞོམ་བྱའི་ དགེ་རྩ་ཡང་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་སྤྱོད་

འཇོམས་བྱེད་ཁོང་ཁྲ 179

འཇུག།ཊཱིཀ་ཆེན་བཅས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་མཛད་ཅིང་།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མེད་པར་གསུངས་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཚོགས་ནི་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པས། ཁོང་ཁྲོས་

འཇོམས་ནུས་ན། རེས་རྒྱལ་རེས་ཕམ་པའི་ཚུལ་དུ་འགྱུར་བས། ཁོང་ཁྲོ་
སོགས་ལས་གཏན་དུ་རྒྱལ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞེས་ཁ་ཅིག་སྨྲ། གཞན་
དག་གིས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་རྩ་ཞེས་པ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་
པར་རང་གི་ངོ་བོ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་ཙམ་ཡིན་པས། ཁོང་ཁྲོས་

འཇོམས་པ་མེད་ཅེས་བཤད་སྲོལ་ཡང་འདུག་སྟེ། ཁུངས་དང་བཅས་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་བརྟག་དགོས་སོ། །

འཇོམས་ཚུལ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་རྒྱང་བསྲིངས་
པ་ཙམ་མོ་ཞེས་སོགས་ཟེར་བ་ལ། <<ཊཀ་ཆཱིེན་>>ལས་རགས་པ་གསུམ་

ིགྱི་བཀག་སྟེ། རིགས་པ་དང་པོ་ནི། མི་དགེ་བས་རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་

འབྱིན་མི་ནུས་པར་བྱས་པ་ལ་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་སྤངས་པས་མ་ཁྱབ་
པ་ནི། གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་མི་དགེ་བ་སྦྱངས་པའི་སོ་སྐྱེའི་དེ་ཡིན་ལ།
དེ་བཞིན་རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་དང་བཟོད་པ་ཐོབ་ཚེ།
ངན་འགྲོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་མ་སྤངས་ཀྱང་། རྐྱེན་
དང་ཕྲད་ནའང་ངན་འགར་སྐྲོྱེ་མ་ིསྲིད་པའ་ིཕྱིར། རགས་པ་གསུམ་པ་ནི།

ིམི་དགེ་བའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་ཡིན་ན། རང་ལས་སྟོབས་ཆུང་བའི་དགེ་

རྩ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་བྱེད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྩ་བའི་དམ་བཅའ་

180 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་སོགས་གང་སྟོབས་དང་
ལྡན་པ་སྔོན་ལ་སྨིན་པ་ནི། ལས་ཀྱིས་འཁོར་བར་ལྕི་གང་དང་། །ཞེས་

སོགས་<<མདོ་>>ལས་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། དགེ་རྩ་འཇོམས་བྱེད་ལ་ཁོང་ཁྲོས་མ་ཁྱབ་པ་མང་

དུ་ཡོད་པ་ན།

ི <<ནམ་མཁའ་སང་པོའྙི་མདོ་>>ལས་རྩ་ལྟུང་རྣམས་དགིེ་རྩ་འཇོམས་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་དང་། རྙེད་བཀུར་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་

པས་ཁྱིམ་ལ་བལྟ་བ་དང་། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པ་དང་།
ཆོས་སྤོང་སོགས་དགེ་རྩ་འཇོམས་བྱེད་མང་པོ་<<བསླབ་བཏུས་>>སུ་གསུངས་སོ། །འདི་དག་གི་སྐོར་རྒྱས་པ་ནི་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱི་
གསུང་<<དབུ་མ་ཆེན་མོར་>>(༡༩༣་་༢༠༦)བལྟ་བར་བྱའོ། །ཡང་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའ་བྱང་སིེམས་དེ་གང་ཡན་དང་།

ི ལུང་བསྟན་ཚུལ་སོགས་
གང་ཡིན་དཔྱད་དགོས་ལ། <<མངོན་རྟོགས་རྒྱན་>>དུ། ལུང་སྟོན་པ་
དང་རློམ་པར་ཟད། །ཅེས་པ་དང་འབྲེལ་ཡོད་མེད་ཀྱང་བརྟག་པར་

བྱའོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
<<དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་>>དུ། རང་ལུགས་ལ་རྩ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་

སྟེ༑ གཞོམ་བྱའི་དགེ་རྩ་ངོས་བཟུང་བ། དགེ་རྩ་འཇོམས་པའི་རྟེན་གྱི་
གང་ཟག་ངོས་བཟུང་བ། ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་བཅོམ་པའི་དོན་བཅས་ཀྱི་

གཉེན་པོ་བཟོད་པ། 181

སྒོ་ནས་གསུངས་ཏེ། དེའང་དང་པོ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་
བསྡུས་པའི་དགེ་རྩ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ནང་གསེས་ལྔ་སྟེ། བྱང་སེམས་

སྟོབས་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ལ་ཁྲོས་པ། སྟོབས་ཆུང་བས་ཆེ་བ་ལ་ཁྲོས་པ།

སྟོབས་མཉམ་པས་མཉམ་པ་ལ་ཁྲོས་པ། བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པའི་གང་
ཟག་གིས་བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་པ། བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་
གིས་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཁྲོས་པ་བཅས་དང་། ཁོང་ཁྲོས་རང་གི་

གཞོམ་བྱའི་དགེ་རྩའི་འབྲས་བུ་ཡིད་འོང་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་ལ་གནོད་
པ་བྱས་པ་དེ་ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་བཅོམ་པའི་དོན་དུ་གསུངས།

ལར་ནས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ནི། ཁོང་ཁྲོས་བསྐལ་པ་བརྒྱ་

སྟོང་ལ་སོགས་པའི་དགེ་རྩ་ཚད་ཇི་ཙམ་འཇོམས་པ་ནི། མདོ་ལ་སོགས་
པ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མཛད་པ་མ་གཏོགས།
བོད་སྔ་ཕྱི་མང་པོས་ཕྱོགས་ཕྱོགས་རགས་པ་ཙམ་བྱས་ཏེ་ཁ་ནས་ཇི་

ཐོན་ལྟ་བུ་ནམ་ཡང་མི་མཛད་པར་འདུག་པ་འདིའང་ངེས་དགོས་པའི་
གནད་གལ་ཆེན་ཞག་ཡིན་པ་འིདྲ་སྟེ། ཉེས་དམགས་རིེ་བཤད་འོང་དུས་
ཚད་ལས་བརྒལ་ཆེ་བའམ། ཕན་ཡོན་རེ་བཤད་དུས་དེ་བས་ཀྱང་ཚད་
ལས་བརྒལ་བ་ལྟ་བུ། ནམ་ཞིག་ན་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བའི་གནས་ཚུལ་
འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་མིན་པར། མདོ་བསྟན་བཅོས་ཁུངས་མ་རྣམས་ལས་
ལས་འབྲས་ཕྲ་ཞིབ་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་གཟིགས་ནས་གསུངས་པ་

དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ཚད་མར་མཛད་པས། ཡིད་རྟོན་དུ་རུང་བ་ཡིན་

182 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ནོ༑ ༑

བཞི་པ་མི་བཟོད་པའི་སྐྱོན་མང་པོ་བསམས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་དགག་པ།

མི་སྡུག་གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་དམ་པ་མིན་པར་བཀྲི། །
ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་ཤེས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་འཕྲོག་བྱེད་ཅིང་། །

མི་བཟོད་པ་ཡིས་མྱུར་དུ་ངན་འགྲོར་སྐྱུར་བར་བྱེད། །

མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་ཏེ། མི་བཟོད་པའི་གང་

ཟག་གཞན་ལ་གནོད་འཚེ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པས་ནི་རང་ཉིད་

ཁོ་ན་འཇོམས་ཤིང་། གནོད་འཚེ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་
གིས་མི་བཟོད་པ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་འཇོམས་པ་དང་། གཞན་ཡང་མི་བཟོད་པ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞིན་རས་མི་

སྡུག་པའི་གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་། དམ་པ་མིན་པར་བཀྲི་བར་བྱེད་པ་
དང་། ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་འབྱེད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་འཕྲོག་པ། མྱུར་དུ་
ངན་འགྲོར་སྐྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པའི་

ཕྱིར།

གཉིས་པ་བཟོད་པ་བསྟེན་རིགས་པ་ལ་གཉིས།

བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བསམ་པ་དང་། དོན་བསྡུས་ཏེ་བཟོད་པ་

གཉེན་པོ་བཟོད་པ། 183

བསྟེན་པར་གདམས་པའོ། །

དང་པོ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བསམ་པ།
བཟོད་པས་བཤད་ཟིན་དང་འགལ་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱེད་དོ། །བཟོད་པས་མཛེས་ཤིང་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་ལ། །
ཕངས་དང་ལུགས་དང་ལུགས་མིན་ཤེས་པ་ལ། །
མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ནི། །
ལྷ་མིའི་སྐྱེ་དང་སྡིག་པ་ཟད་པར་འགྱུར། །

བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་ཏེ། བཟོད་པ་བསྒོམས་པས་ནི། བཤད་ཟིན་

པའི་ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས་དང་འགལ་བའི་ཕན་ཡོན་རྣམས་བསྐྱེད་

ལ༑ གཟུགས་མཛེས་པ་ཐོབ་པ། སྐྱེ་བོ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕངས་ཤིང་

གཅེས་པའི་བློ་འབྱུང་བ་ནི། དཔེར་ན། ཇོ་བོ་རྗེ་ལ་ཁོང་གི་བླ་མ་དམ་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་གཙིགས་ཆེན་པོ་གནང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ལུགས་དང་ལུགས་མིན་ཤེས་པ་ལ་མཁས་ཤིང་། ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ། སྡིག་པ་

ཟད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོན་བསྡུས་ཏེ་བཟོད་པ་བསྟེན་པར་གདམས་པ།
སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱིས། །
ཁྲོ་དང་བཟོད་པའི་སྐྱོན་ཡོན་རིག་བྱས་ཏེ། །

184 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མི་བཟོད་སྤངས་ནས་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །
བསྔགས་པའི་བཟོད་པ་རྟག་ཏུ་མྱུར་བསྟེན་བྱ། །
སོ་སྐྱེ་དང་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ཁོང་ཁྲོ་ཟ་བ་དང་བཟོད་
པ་སྒོམ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་རྣམས་རིག་པར་བྱས་ལ་བཟོད་པ་བསྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན།

གསུམ་པ་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ།
རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཕྱིར་བསྔོས་ཀྱང་། །
གསུམ་དམིགས་ཡོད་ན་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའོ། །
དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །
འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བསྟན། །

བཟོད་པའི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་

ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་

འདས་པ་དང་། བཟོད་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་དམིགས་པ་སྟེ།
དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་འཇིག་
རྟེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་བཟོད་
པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་ཏོ། །

གཉེན་པོ་བཟོད་པ། 185

བཞི་པ་ས་འདིར་འབྱུང་བའི་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ།
ས་དེར་རྒྱལ་སྲས་བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་དང་། །

འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར། །
དེས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ནི། །

འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་འཇོམས་པར་ནུས་པར་འགྱུར། །

དན་འགྲེལ་། ོས་བཞི་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་འབྱུང་བ་བསྟན་ཏེ། བསམ་

གཟུགས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་དང་། ཚད་མེད་བཞི་དང་མངོན་
ཤེས་ལྔ་དག་པ་རྣམས་ཐོབ་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་

ཟད་པར་འགྱུར་བའང་ཐོབ་བོ། །འདིའི་ཟད་པའི་དོན་ནི་མདོ་ཚན་སྔ་
ཕྱི་གཉིས་གསུངས་པའི་སྔ་མས། འཆིང་བ་བཞི་བསྲབས་པར་གསུངས་

པས་ན། མངོན་གྱུར་པ་སྤངས་པ་ལ་བྱའོ། །ཕྱི་མ། ལོག་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་དེས་ནི། ས་འདིའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་
བྱར་གྱུར་པའི་དུག་གསུམ་གྱི་ས་བོན་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་སྤོང་བར་

བསྟན་ཏོ། །

དེས་ཀྱང་རྟག་ཏུ། སོགས་རྐང་པ་ལྷག་མ་གཉིས་པོས་ནི། ས་
གསུམ་པ་པ་དེ་ཕལ་ཆེར་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དུ་གྱུར་ཏེ། སེམས་

ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་བཟློག་པའི་ཐབས་

186 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་

རྣམས་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པར་
འགྱུར་བར་བསྟན།

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། ཉོན་མོངས་ཀུན་བརྟགས་ས་དང་པོ་ནས་སྤོང་བ་

དང་། ལྷན་སྐྱེས་ས་གཉིས་པ་ནས་སྤོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་
ལ་ཀུན་ལྷན་གཉིས་དང་། འཇིག་ལྟ་ལ་ཀུན་ལྷན་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ་
གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དུ། རིགས་པས་གསལ་
བར་བསྒྲུབས་པ་ནི་འདི་ལྟར།

ཉོན་མོངས་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་དེ། ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་
སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་མི་འཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རིགས་པ་དང་པོ་ཡིན་

ནོ། །
གཞན་ཡང། དེའེི་ངོ་ ེིསྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ཡོད་དེ།
དེར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་ཡོད་པ་གང་ཞིག།བདེན་འཛིན་ཉོན་
མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་པའོ། །
ཡང་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་དེ། ས་བདུན་པའི་དེར་གྱུར་པའི་འཇིག་

ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་འཛིན་མ་ཟད་བར་དུ་འཇིག་ལྟ་མི་

གཉེན་པོ་བཟོད་པ། 187

འཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གསུམ་པའོ། །

ཉོན་མོངས་ཀུན་བརྟགས་དང་། འཇིག་ལྟ་ཀུན་བརྟགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་

དེ། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་
པའི་དེ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་དང་པོ་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་

ལམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦར་གསུམ་

ྱོསྤངས་པའ་ིཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་

སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་
སྤངས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། <<རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་>>ལས་ཀྱང་། དེ་

དག་དང་པོར་རབ་དགའ་བ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགའ་བྱེད་

ཕྱིར། །ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་སྤངས་ཤིང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་པ་ནི་རིགས་པ་བཞི་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་<<ཊཱིཀ་ཆེན་

>>ལས། འགྲེལ་པ་མཛད་པས་ཉོན་མོངས་ཀུན་བརྟགས། ཞེས་པ་

ནས། དབྱེ་དགོས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཇོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་

འདི་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་ནི་དག་པ་ས་གསུམ་ནས་སྤོང་བའི་འགོ་རྩོམ་པ་
ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་མ་སྤངས་པར་ཤེས་སྒྲིབ་

སྤོང་བའི་འགོ་མི་རྩོམ་པ་གང་ཞིག།ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཉོན་
མོངས་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར། འདི་ནི་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་

ངེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་<<རྣམ་བཤད་>>ལས།

བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ། ཞེས་པ་ནས། ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྤོང་

188 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ངོ་༑ ༑ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས། སྦྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་ཕལ་མོ་ཆེར། །
བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྔགས། །
བསོད་ནམས་ཞེས་བྱའི་ཚོགས་ཀྱང་དེ་དག་ཉིད། །

སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྐུ་ཡི་རྒྱུ། །
སྒྲུབ་དཀའ་སླའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱིན་དྲུག་ལས་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
བསྔགས་པ་མཛད་ཅིང། དེ་དག་ནི་ཚོགས་གཉིས་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཚོགས་དང་། སྐུ་གཉིས་ལས་གཙོ་བོར་གཟུགས་སྐུའི་ལག་རྗེས་འཇོག་
བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན།

བཞི་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ།
རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་འོད་བྱེད་འདི། །

རང་གཏོགས་མུན་རྣམས་དང་པོ་ཡང་དག་བསལ་བྱས་ནས། །
འགྲོ་བའི་མུན་པ་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་མངོན་པར་འདོད། །

གཉེན་པོ་བཟོད་པ། 189

ས་འདིར་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བར་གྱུར་ཀྱང་ཁྲོ་མི་འགྱུར། །
དབུ་མ་ལའཇུག་པ་ལས། །སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའོ། །

དན་འགྲེལ་། ོབྱང་སེམས་ས་གསུམ་པ་པ་དེས་རང་གི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་མི་ཤེས་
པའི་མུན་པ་དོན་དམ་པའི་ས་འདི་འབྱུང་བའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་
ས་འདི་སྐྱེ་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ་ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་

ལམ་གྱིས་དངོས་གཉེན་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཡང་དག་པར་བསལ་བའམ་
སྤངས་པ་དང་། འགྲོ་བ་གཞན་ལ་དེ་ལྟ་བུ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་
འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་དེ་ལྟ་བུའི་མི་ཤེས་པའི་མུན་པ་རྣམ་པར་འཇོམས་པ་
མངོན་པར་འདོད་དོ། །ས་གསུམ་པ་པ་དེ་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་འཇོམས་པ་
ལ་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བར་གྱུར་ཀྱང་། སྐྱོན་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་འགྱུར་
ཏེ༑ སྙིང་རྗེས་རྒྱུད་སྣུམ་པར་བྱས་པ་དང་། བཟོད་པ་ལ་ཆེས་ལྷག་པར་

གོམས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
རང་གཏོགས་མུན་རྣམས་དང་པོ་ཡང་དག་བསལ་བྱས་ནས། །ཞེས་པའི་

གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཁ་ཅིག་གིས་སྒོམ་ལམ་

ས་དང་གཉིས་སོགས་ལ་ས་དེའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོག་མ་དང་། དེ་

190 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ནས་ས་དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེ་དགོས་པར་བཞེད་ཀྱང་། རང་རེའི་ཡིག་
ཆར། སྒོམ་ལམ་གང་ཡིན་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ས་འོག་མའི་མཇུག་
དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་ས་རྗེས་མའམ་གོང་མའི་ཐོག་མར་སྐྱེ་བར་

བཞེད་པ་ཉིད་བདེའོ་སྙམ་སྟེ། རྩ་བར། དང་པོ་ཡང་དག་བསལ་བྱས་
ནས། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། <<རང་འགྲེལ་>>ལས། བགེགས་སུ་
གྱུར་པ་ནི་སྐྱེ་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་དུ་བསལ་ནས། ཞེས་དང།
<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། ས་དེ་དང་པོ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་
དག་པར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ས་དེ་དང་པོ་སྐྱེ་བཞིན་

པའི་སྐབས་སུ་ས་དེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ནི་ས་དེའི་རྒྱུའི་སྐབས་
ལ་བྱ་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྩ་བ་ལས། སྐྱེ་བཞིན་པ་ནི་

སྐྱེ་ལ་ཕྱོགས་པས་ཡོད་མིན་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྙམ་ཡང་
དཔྱད་དོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ།

བཞི་པ་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

ས་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་བསྟན་པ། སའི་ངེས་པའི་ཚིག་བསྟན་
པ༑ སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ས་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་བསྟན་པ། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྗེས་འགྲོ་ཞིང་། །

བསོད་ནམས་བློ་གྲོས་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ། །
བརྩོན་འགྲུས་གང་དུ་འབར་བར་གྱུར་པ་ཡི། །
ས་དེ་བཞི་པ་འོད་ནི་འཕྲོ་བའོ། །
ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། བརྩོན་འགྲུས་
ནི་ཚོགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་

ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་འབར་བའི་ས་དེ་ལ་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་

ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བསྟན།

192 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཉིས་པ་སའི་ངེས་པའི་ཚིག་བསྟན་པ།
དེར་ནི་བདེར་གཤེགས་སྲས་ལ་རྫོགས་པ་ཡི། །

བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ལྷག་བསྒོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི། །

སྣང་བ་ཟངས་ཀྱི་འོད་པས་ལྷག་འབྱུང་ཞིང་། །

དན་འགྲེལ་། ོབྱང་སེམས་ས་བཞི་པ་པ་དེ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་མཁས་པ་ས་
འདིར་འཐོབ་པས། ས་སྔ་མར་ཟངས་ཀྱི་འོད་དང་འདྲ་བ་ཐོབ་པ་དེ་བས་ཀྱང་ལྷག་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་བས་ན། འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་

བསྟན།

དཀའ་འགྲེལ་།
འདིར་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། དེ་ལ་ས་དང་པོ་ནི་བསླབ་པའི་རྟེན་
དང་། བསླབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་པར་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།
གསུམ་པར་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། བཞི་པ་ནས་དྲུག་པའི་

བར་གསུམ་ལ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་འཇོག་པ་ལ། ས་
འདིར་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་ལ་ཆེས་མཁས་པའི་

ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། འོག་(༩༡)ནས།

བདག་འཛིན་དོགས་གཅོད། 193

ས་ལྔ་པར་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་པ་ནི་བདེན་བཞིའི་ཐ་མ་སྨོས་པས་

ན༑ དེར་བདེན་བཞི་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་ལ་མཁས་པ་འཐོབ་པས། ས་
དྲུག་པར་བདེན་པ་བཞི་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་རྫོགས་པའི་དོན་ཡིན་

ལ༑ རྒྱུ་མཚན་དང་པོས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྡོག་
ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པས། ཤེས་རབ་

ཀྱི་བསླབ་པ་དེ་གཉིས་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་
མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ས་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་
པ་གསུམ་རྫོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པས། ས་དང་པོ་ནི་ལྷག་པའི་

བསླབ་པ་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟེན་དང་། ས་གཉིས་པ་གསུམ་པ་

ལ་བསླབ་པ་དང་པོ་གཉིས་དང་། བཞི་པ་ནས་དྲུག་པའི་བར་ལ་ཐ་མ་

བཞག་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་མ་མཛད་པས། རང་རེའི་བློ་ངོར་ངེས་པ་འདྲོངས་ཕྱིར་དུ་དཔྱད་
དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ།
རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། །

དན་འགྲེལ་། ོ

194 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རང་དུ་ལྟ་བ་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་སྟེ་ཕྲ་བའི་འཇིག་ལྟ་ཡིན་ལ། དེ་དང་

འབྲེལ་བ་ནི་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་དོན་ཏེ། དེ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རགས་པའི་བདག་འཛིན་
སོགས་ཡོངས་རྫོགས་མ་ཟད་ཀྱང་། ས་འདིའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་
པའི་དེ་དག་ཀུན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
འདིར་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བློ་སོགས་
ཀྱི་སྐོར་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན་འདི་ལྟར། མཁན་ཟུར་པདྨ་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གིས། རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི། བདག་ཕུང་གཉིས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་
རམ་དབང་བསྒྱུར་བྱ་སྒྱུར་བྱེད་ལྟ་བུར་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་

འཛིན་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེའང་རང་སྡེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཀུན་དང་ཐུན་
མོང་བ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བདག་ཕུང་གཉིས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་
པའི་བློ་ལའང་ཀུན་ལྷན་གཉིས་ཀ་ཡོད། ཅེས་དང་། ཡང་གང་ཟག་
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་ཚུལ་དང་། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་
པར་འཛིན་ཚུལ་མི་གཅིག།ཅེས་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་
ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་སམ་གང་ཟག་དབང་སྒྱུར་བ་པོ་

བདག་འཛིན་དོགས་གཅོད། 195

དང་། ཕུང་པོ་དབང་བསྒྱུར་བྱར་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེ་

སྐབས་འདིའི་འཇིག་ལྟ་རགས་པར་འཇོག་པ་དང་། གང་ཟག་ཕུང་པོ་
དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་
སྐྱེས་མེད་པར་བཞེད་དོ། །

ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱིས་ནི་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། <<དབུ་

མ་ཆེན་མོ་>>(༢༢༥)ལས། རང་ལུགས་ལ། འདི་པས་ལྷན་སྐྱེས་རགས་

པའི་རྫས་ཡོད་དང་། རང་སྡེ་གཞན་གྱིས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྫས་ཡོད་དང་།
རང་སྡེ་ཀུན་གྱིས་ཀུན་བརྟགས་སུ་འདོད་པའི་རྫས་ཡོད་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཚོང་དཔོན་ཚོང་པ་ལས་ཟུར་དུ་མི་བཀར་བར་ཕུང་པོའི་རང་མཚན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་དབང་བསྒྱུར་ཞིང་། ཕུང་པོ་ཚུར་བདག་ལ་
ལྟོས་ཀྱང་། བདག་ཕར་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཚོང་དཔོན་ལྟར་གྲུབ་པ་དེ་
དང་པོ་དང་། དཔེར་ན། ཕྱུགས་རྫིས་ཕྱུགས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ་དང་།ཕྱུགས་དང་མི་མཐུན་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉད་མི་མཐུན་པར་རིྗེ་

ཁོལ་ལྟར་དབང་སྒྱུར་བ་པོར་གྲུབ་པ་དེ་གཉིས་པ་དང་། མི་འཇིག་པའི་

རྟག་པ་དང་། ཆ་མེད་པའི་གཅིག་པུར་གྲུབ་པ་དེ་གསུམ་པའི་དོན་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་འདོད་
པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ལྷན་སྐྱེས་ནི་སྐབས་འདིར་ལྷན་སྐྱེས་སུ་

མི་འདོད་པར་གསུངས་སོ། །

196 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འོན་ཀྱང་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པས་ནི། རང་རྒྱུད་པས་བཤད་པའི་

གང་ཟག་གི་སྟེང་གི་བདག་འཛིན་ཕྲ་མོ་དང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའ་ིརྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་གཉས་གནད་གཅིག་ཏུ་བཞིེད་ཅང་།

ི གཉས་

ིཀའང་ལྷན་སྐྱེས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། <<དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་>>(༣༤༡)
ལས། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་
ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་

ཀྱི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་

འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བཞི་པའི་ངོ་སྐལ་
གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་
པའི་རྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་
ཐལ། རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའང་ཁ་ཅིག་གིས་རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་འདོད་པའི་
གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་བདག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་སུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་བ་འཕངས་པའི་སྒོ་ནས་རང་ལུགས་ལ་རང་རྒྱུད་

པ་མན་གྱིས་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་གང་ཟག་རང་
རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བློ་གཉིས་གནད་གཅིག་ཏུ་བཞེད་

དོ༑ ༑

དཀའ་བའི་གནས་འདི་དག་ལ་གྱ་ཚོམ་དུ་དཔྱད་པར་མི་ནུས་
ཀྱང་། རྗེ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཅུང་ཟད་དཔྱད་

བདག་འཛིན་དོགས་གཅོད། 197

ན་འདི་ལྟར། <<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༣༩)ལས། ལམ་དེས་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་ནི་རེ་

ཞིག་འགོག་ནུས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱིས་ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤོང་

བར་མངོན་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་དགོས་ན། སྔར་གྱི་ལམ་གྱིས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤོང་ནུས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རང་

རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་འདོད་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་
སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་
འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་རེ་ཞིག་
སྤོང་ནུས་པར་གསུངས་སོ། །དེའང་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་(༤༢)ལས། དེས་ན་
གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་གྱིས་

དྲངས་པའི་སྲེད་པ་མངོན་གྱུར་པ་རེ་ཞིག་སྤངས་ཀྱང་། གང་ཟག་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟས་དྲངས་པའི་སྲེད་པ་ཅི་
སྟེ་མེད་ཅེས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་

བཅོམ་པས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཇིག་

ལྟས་དྲངས་པའ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་ ིསྤངས་པ་གསལ་བར་བཤད་

པའི་ཕྱིར།

དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་འཛིན་ཉིད་

མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་འཛིན་དང་

198 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མི་འདྲ་བའི་ཕྲ་མོ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། འོག་མའི་ལམ་གྱིས་མངོན་གྱུར་ཙམ་
ཡང་སང་མྤོ་ནུས་པ་ཡིན་ཏིེ། <<རྣམ་བཤད་>>(༣༩)ལས། དེའ་དབང་དུ་

ིབྱས་པའི་ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་པ་ལས་བཤད་ཚུལ་
གཞན་རྣམས་ནི་མངོན་གྱུར་ཡང་སྤོང་བར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་གང་ཞིག།མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་མེད་དང་

བདག་འཛིན་ནི་<<དྲང་ངེས་>>(༡༤༦)ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
ནི་རང་སྡེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ལྟར་ན། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་

མེད་པ་ཙམ་ལ་འདོད་དོ། །དེའི་ཚུལ་ནི། ང་ཞེས་འཛིན་པའི་གཞིའི་

བདག་འདི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་སྡེ་ཀུན་གྱིས་ཐུན་མོང་དུ་འདོད་
པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་
ནི༑ བདག་ཕུང་གཉིས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིན་
པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། དེ་གཉིས་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་

པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་འཛིན་ལ་ཀུན་ལྷན་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རྗེ་

ཁོལ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་དང་། གང་

ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་དོན་གཞན་དུ་འཛིན་
པའམ། ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་

བདག་འཛིན་དོགས་གཅོད། 199

པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི། གང་ཟག་རྐང་ལག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། རྐང་ལག་སོགས་མི་
རྟག་ཅིང་ཆ་དང་བཅས་ལ། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་དང་། གང་
ཟག་ནི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བར་གྲུབ་པས། དེ་གཉིས་མཚན་ཉིད་

མི་མཐུན་པའི་དོན་གཞན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་
<<དྲང་ངེས་>>ལས། འོ་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་
སྐྱེས་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་གཉིས་ནི་མེད་པས། ཞེས་པ་

ནས། གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་ལ་མེད་དེ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས་

པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་འདོད་པའི་
བདག་འཛིན་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཕྱི་རོལ་པས་
བརྟགས་པའི་བདག་འཛིན་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གིས་

བཤད་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དེ་ཕྱི་རོལ་པའི་བདག་

འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། <<དྲང་ངེས་>>ལས། གཞན་ཡང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་པས་ཕུང་པོ་ལས་
དོན་གཞན་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པར་

བཟུང་བའ་ཡུལ་ཡིན་ལ།

ི དེ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རགས་ཤྟོང་།

ི ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདི་ལ་ལན་རྣམ་པ་གཉིས་བྱ་རུང་
ངམ་སྙམ།

200 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

• ༡) གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་། རང་རྐྱ་ཐུབ་
པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་གཉིས་ལ་ཕྲ་རགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔ་
མ་ནི། བདག་ཕུང་གཉིས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་རང་
རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་འཛིན་ཏེ། བདག་དབང་སྒྱུར་བ་པོ་དང་། ཕུང་པོ་
དབང་བསྒྱུར་བྱར་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་རང་རྐྱ་ཐུབ་

པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ཏེ།
བདག་ཕུང་གཉིས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་མེད་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་ངང་གིས་

འཛིན་པའི་ཕྱིར། <<དྲང་ངེས་>>(༡༥༤)ལས། ཕུང་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་
པ་དང་། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་ལ་སོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་དུ་གཏན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་དང་
བདག་གི་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་

གསུངས་སོ། །དེའང་ལུང་དེའི་དོན་ནི། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་མང་པོས་
གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཕུང་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་བདག་དང་།
ཕུང་པོའ་ཚོགས་ཙམ་ལ་སོགས་པ་འཇོག་ ིཀྱང་། དེ་མ་འཐད་དིེ། བདག་
ཕུང་གཉིས་ནི་འཇིག་རྟེན་པས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
སྟེ༑ རྗེ་བོ་བྲན་དུ་མི་རིགས་ཤིང་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་
ཏེ༑ ཤུགས་ཀྱིས་ན་འཇིག་རྟེན་པས་དེ་གཉིས་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་ངང་གིས་

འཛིན་པས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་མི་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བསྟན་

བདག་འཛིན་དོགས་གཅོད། 201

ཏོ༑ ༑དེ་བཞིན་<<རྩ་ཤེ་ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༡༨༧)ལས་ཀྱང་། གཉིས་པ་ནི།

བདག་དང་ཕུང་པོ་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་འཛིན་ན། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་
འཛིན་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན། དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་མེད་དེ། གཞན་དུ་ན་ལྷས་བྱིན་གྱི་ལག་པ་ན་
བ་དང་གསོས་པ་ལ་ལྷས་བྱིན་ན་བ་དང་གསོས་པར་མི་འཇོག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉེར་སྦས་ན་བ་དང་གསོས་པས་བྱམས་པ་ན་བ་དང་གསོས་
པར་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །རིགས་པ་དེ་ནི། གང་ཕྱིར་འཇིག་
རྟེན་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་ནས། །བདག་གིས་བུ་འདི་བསྐྱེད་ཅེས་སྨྲ་བྱེད་
ཅིང་། །ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་དེས་ན། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་འདོན་པ་བསྒྱུར་བ་ཡིན་
ཏེ༑ གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལག་པ་ན་བ་ལ། །བདག་ནི་ན་འོ་སྙམ་དུ་
རྟོག་དེས་ན། །དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་འཇིག་རྟེན་པས་ཀྱང་མེད། །ཅེས་

པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

• ཕྱི་མ་ནི་ཕྱི་རོལ་པས་བརྟགས་པའི་རྟག་པའི་བདག་ལ་བྱ་

དགོས་པ་<<འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་>>དང་། <<རྣམ་བཤད་>>དང་། <<དྲང་ངས་>>དང་།

ེ <<འཇུག་ངོགས་>>སོགས་ལས་མཐུན་པར་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། <<འཇུག་པ་>>ལས། ཁྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིས། །ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ནི། <<རང་

འགྲེལ་>>(༢༣༧)ལས། དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་གལ་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་པས་

202 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རྟག་པའི་བདག་དང་བྲལ་བ་དེ་

ལྟར་མཐོང་ན། ཞས་གསུངས།

ེ གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། <<རྣམ་བཤད་>>(༢༩༣)
ལས། དེས་དེའི་ཚེ་མུ་སྟེགས་ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་པའི་རྟག་པའི་བདག་

ཙམ་ཞིག་མེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ།

<<དྲང་ངེས་>>ལས། གཞན་ཡང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི། ཞེས་སོགས་གོང་
དུ་དྲངས་པ་དེའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། <<འཇུག་ངོགས་>>(༤༩༡)ལས།
གཞན་ཡང་། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་

པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་གོམས་པས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་མི་ལྡོག་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་པས་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་

པའི་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པར་བཟུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པ་གང་
ཞིག།ཁྱོད་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་གོམས་པས་ཀྱང་ཕུང་པོ་
བདེན་འཛིན་ཅུང་ཟད་ཁ་བྲི་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ༑ ༑

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱིས་གང་ཟག་རང་ལྡོག་ནས་

རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། མཚན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སོགས་
རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། <<རྣམ་བཤད་>>(༢༨༧)
ལས། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་གང་ཟག་
གི་རང་གི་ལྡོག་པ་ནས་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་རྣམ་
ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་

བདག་འཛིན་དོགས་གཅོད། 203

ན༑ མཚན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དེ་དེ་དག་གིས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་
བདག་ཏུ་འདོད་པར་ཐལ། དེ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་བདག་
གི་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་

རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཅེས་པ་ནི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་
ཏུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཤེས་བྱེད་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པའི་དྲང་ངེས་

དང་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་ལུང་སྟེ་དེ་རྣམས་གུང་ལེགས་པར་
བསྒྲིགས་ན་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །

• ༢)ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་

རྫས་ཡོད་དང་། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་གཉིས་ལ་ཁྱད་

པར་མེད་ནའང་། རྗེ་ཁོལ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པ་ཙམ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་དང་། རྗེ་ཁོལ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གཞན་

ནམ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པས། དྲང་ངེས་ཀྱི་ལུང་
སྔ་ཕྱི་གཉིས་པོས་དེ་གཉིས་རིམ་བཞིན་བསྟན་པས་འགལ་བ་མེད་ཅེས་

ཀྱང་ཟེར་ཆོག་གམ་སྙམ།

མདོར་བསྡུས་ན། དཔལ་ལྡན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་

ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ལ་ཀུན་ལྷན་གཉིས་སུ་འབྱེད་
ཅིང་། རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་འཛིན་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ནི་གོང་གི་ལུང་རྣམས་གུང་བསྒྲིགས་ན་ཤེས་ནུས་

204 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པར་མ་ཟད། <<དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་>>སེམས་ཙམ་པའི་སྐབས་(༦༢)
སུ༑ ལྷན་སྐྱེས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་འོག་ཏུ་སྟོན་
པས། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་<<འཇུག་ངོགས་>>(༢༨༡)ལས། ཕྱི་མ་
ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་འོག་ཏུ་རང་རྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་སྟོན་པས། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌་། །རང་རྒྱུད་
པའི་སྐབས་སུ་ནི། དེ་ཉིད་(༡༠༦)ལས། དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་རྟོགས་ཀྱང་
བདག་མེད་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་རྟོགས་པར་བཞེད་ལ། རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ཙམ་མིན་པའི་ཇི་འདྲ་ཞིག་བཀག་
པས་བདག་མེད་གཉིས་སུ་འཇོག་པའི་དགག་བྱ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་

རོ༑ །ཞེས་པ་འད་ལས་མ་བྱུང་ལ།

ི འཆད་པར་འགྱུར་ས་ཡང་ཐལ་འགྱུར་
བའི་སྐབས་སུ་དེ་ཉིད་(༡༤༦)ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་རང་སྡེ་

ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ལྟར་ན། ཞེས་སོགས་ནས།
རྫས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པའོ། །ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་དང་། (༡༥༨)འོ་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས། ཞེས་པ་ནས། གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་ལ་མེད་དེ། ཞེས་པའི་

བར་གྱིས་ནི་བདག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་

བདག་འཛིན་རགས་པ་ཀུན་ལྷན་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་མ་བྱུང་བས།བདག་འཛིན་རགས་པ་ཀུན་ལྷན་གྱི་འཇོག་ཚུལ་ནི་ཐལ་རང་རྣམས་

བདག་འཛིན་དོགས་གཅོད། 205

མཐུན་པ་ཉིད་རྗེའི་དགོངས་པའོ་སྙམ་སྟེ། <<དྲང་ངེས་>>ལས་འོག་ཏུ་
འཆད་པར་འགྱུར་ཞེས་ཞལ་འཕངས་ཐེངས་གཉིས་མཛད་པ་ལས་ཀྱང་
ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དྲང་ངེས་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་འདོད་
པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་
གསལ་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འོ་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཞེས་

སོགས་གོང་དུ་དྲངས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། <<དྲང་
ངེས་རྣམ་འབྱེད་>>དུ་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཐོག་མར་དོགས་སློང་

གི་ཚུལ་དུ་དཔལ་ལྡན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉས་པོ་ལ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་གཉིས་མིེད་ན། རང་

རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པའི་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་པོའང་ལུགས་འདིའི་

ལྷན་སྐྱེས་དང་འཛིན་སྟངས་མཐུན་ནམ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའི་

ལན་དུ། ཐོག་མར་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ནི་དེའི་གོང་
དུ་(༡༤༦)གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་རང་སྡེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་

མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ལྟར་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་

པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་(༡༥༨)། འོ་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་འདིར། དེ་དག་

གས་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བིརྟགས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་
གསུངས་ཤང་།

ི དེའ་རིགས་པས་དིེ་དག་གས་བཤད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ ི

206 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་སུ་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའང་རང་

རྒྱུད་པས་ལྷན་སྐྱེས་སུ་འདོད་པའི་བདག་འཛིན་ནི། གྲུབ་མཐས་ཀུན་
བརྟགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པས། ཀུན་བརྟགས་
འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་བཤད་

པའི་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་ཚད་དེ་ཉིད་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་ཚད་དུ་མ་
སོང་བར་གྲུབ་མཐས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་གྲུབ་ཚད་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའ་དོན་ནོ་ ིསྙམ་སྟེ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

དེ་དང་མཐུན་པར་<<སྟོང་ཐུན་>>ལས་ཀྱང་། དེས་ན་བྱེ་བྲག་
སྨྲ་བ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རང་སྡེ་སུའི་

ལུགས་ལ་ཡང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་
གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པར་འདོད་
ལ༑ དེའི་འཛིན་ཚུལ་ང་ཞེས་འཛིན་པའི་གཞིའི་བདག་འདི་ཕུང་པོའི་

རྗེ་བོ་ལྟ་བུ་དང་། ཕུང་པོ་རྣམས་དེའི་ཁོལ་པོ་ལྟ་བུར་འཛིན་ཏེ། ངའི་

གཟུགས་ངའི་ཚོར་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་དེས་

དབང་བསྒྱུར་བྱར་འཛིན་པའ་ིཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་བདག་ཕུང་
པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་བར་སྣང་ལ། དེ་ལྟར་ཡོད་
པར་ཞེན་པ་ནི་བདག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའོ། །དེ་ཡང་ངའོ་སྙམ་
པའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དེ་རྟག་མི་རྟག་དང་། གཅིག་

དང་དུ་མ་སོགས་གང་དུ་ཡོད་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ལ་ཞུགས་ནས་དཔྱད་

བདག་འཛིན་དོགས་གཅོད། 207

པ་ན། རྒྱུ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པའི་རྟག་
དངོས་དང་། ཆ་ཤས་མེད་པའི་གཅིག་པུ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ནི། བདག་

འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་ཚུལ་
དུ་འདོད་ཀྱི། བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་དེ་འདྲ་བའི་

རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་པར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་
སུ་ཡང་མི་འདོད་དོ། །འོན་ཀྱང་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་བ་
ལྟར་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་དགོས་པས།
དེ་འདྲའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན། གང་ཟག་རང་

རྐྱ་ཐུབ་པའ་ིརྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པ་ཁེགས་པ་དང་། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་
མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པ་རྣམ་
པར་བཅད་ཙམ་དེ་ཉད་རིགས་བྱ་གང་ཟག་གྟོ་བདག་མིེད་ཀྱི་དོན་ཡན་

ིཔར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་
པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་རྟོགས་པར་འདོད་
པ་དང་། དེ་ཙམ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་སོ། །ཞེས་འདོད་པ་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་
དང་། མདོ་སྡེ་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་
གསུངས་པ་འདིར་ཆ་ཚང་དྲངས་སོ། །དེ་ལས་དེ་འདྲའི་རང་དབང་
ཅན་དུ་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་

208 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པ་ཁེགས་པར་གསུངས་པ་ནི། སྔ་མ་ཁེགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན། ཕྱི་མ་
ཁེགས་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྔ་མ་ཚད་མས་ཁེགས་ན།

ཕྱི་མ་ཡང་སྤྱིར་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་དོན་ནོ། །

མདོར་བསྡུས་ན། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའ་ིརྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་རྗེ་ཁོལ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་

རང་རྐྱ་བར་འཛིན་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། རང་ལྡོག་དེ་ཉིད་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་

ཡང་། མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་འཛིན་ཚུལ་དེ་ལ་ཀུན་ལྷན་གཉིས་སུ་

ཡོད་པར་འགལ་བ་མེད་པར་མ་ཟད། རང་རྒྱུད་པས་བཤད་པའི་གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་ལུགས་འདིའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
རགས་པ་ལ་ཕྲ་རགས་ཅིའང་མེད་ཅིང་། རྗེ་ཁོལ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མི་

མཐུན་པར་འཛིན་པ་ན་བདག་ཕུང་གཉིས་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་

གཞན་དུ་འཛིན་མི་དགོས་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་མཚན་

ཉིད་མི་མཐུན་པར་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་འབའ་ཞིག་གི་

འཛིན་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའང་སྙིང་པོ་བསྡུས་ན། རང་ལུགས་ནི། <<དྲང་ངེས་ལེགས་
བཤད་སྙིང་པོ་>>ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་
ལྟར་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་སྡེ་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་འདོད་ཚུལ་བསྟན་ཅིང་། ཡང་འོག་ནས། རང་རྒྱུད་པས་

ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ 209

བཤད་པ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་
ཉིད་མི་མཐུན་པར་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི། ཞེས་

སོགས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་འདོད་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཚད་མས་གཞལ་བའི་
ཚེ༑ རང་སྡེ་འོག་མའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་

རྣམས་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་སྟེ། དེའི་འོག་ཏུ།
རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གནད་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་པས་བཤད་པའི་ཆོས་ཀྱི་
བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སུ་འདོད་པ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་སུ་བྱའོ། །ཞེས་

གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེའི་ཡང་སྒྲ་ལ་ནུས་པ་འདོན་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། <<དྲང་ངེས་>>ལས། བདག་མེད་དང་བདག་འཛིན་སྐོར་

ལུང་སྔ་ཕྱི་གསུམ་འབྱུང་བའི་དོན་འདི་ལྟར།

ཤོག་གྲངས་(༡༤༦)ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་རང་སྡེ་ཐེག་པ་

ཆེ་ཆུང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་རང་སྡེ་དང་འབྲེལ་བའི་བདག་

འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་དེ་བསྟན།

ཤོག་(༡༤༨)ལས། གཞན་ཡང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་དེ་
ན།

ི ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའ་ིརྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་དེ་ཕྱི་རོལ་
པའི་ཁས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚེ། ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་བསྟན་

210 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པས། སྔ་ཕྱི་གཉས་ལ་འགལ་བ་མིེད་པར་ཟད། གོ་རྒྱུ་ཤན་ཏུ་ཆིེ་ཞང་

ི། དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཡང་། ཞེས་དང་། རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་དེ་
ནི། ཞེས་པའི་ཚིག་སྤྱད་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་གོ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་སྟེར་བས་སོ། །ཤོག་(༡༥༨)ལས། འོ་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི། ཐལ་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་གཞལ་བའི་ཚེ།
རང་སྡེ་འོག་མས་འདོད་པའི་ལྷན་སྐྱེས་རྣམས་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་སུ་

ཕུལ་ནུས་པར་བསྟན་པའོ། །
སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ།

ལྔ་པ་ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

ས་ལྔ་པའི་ངེས་པའི་ཚིག་བཤད་པ། བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བདེན་པ་

ལ་མཁས་པར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ས་ལྔ་པའི་ངེས་པའི་ཚིག་བཤད་པ།

བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་བདུད་རྣམས་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་། །
སྦྱང་དཀའི་ས་ལ་ཕམ་པར་ནུས་མ་ཡིན། །

བྱང་སེམས་ས་ལྔ་པ་པ་དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་
པའི་ལྷའི་བུའི་བདུད་རྣམས་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་སྦྱང་དཀའ་བའི་ས་ལ་

གནས་ཚེ། ཕམ་པར་བྱ་མི་ནུས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སའི་ངེས་

ཚིག་བསྟན། དེའང་དཔེ་ཆ་འགའ་ཞིག་ལས། ས་འདིར་གནས་པའི་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཚེ།

གཞན་གྱི་ལོག་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཉོན་མི་མོངས་པས། སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་དང་

རང་གི་སེམས་སྦྱང་དཀའ་བ་གཉིས་པོ་དེ་འབྱོངས་པས། ས་ལྔ་པ་སྦྱང་

212 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དཀའ་བའོ། །ཞེས་འབྱུང་སྟེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་

བཏགས་པའོ། །

གཉིས་པ་བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བསྟན་པ།
བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བློ་བཟང་བདེན་རང་བཞིན། །
ཞིབ་མོ་རྟོགས་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་འཐོབ། །
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྔ་པའོ། །

དན་འགྲེལ་། ོས་འདིར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ལྷག་པར་
འཐོབ་ཅིང་། བདེན་བཞིན་ཕྲ་རགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་འཐོབ་པར་
བསྟན། བདེན་བཞི་ཕྲ་རགས་ལ་མཁས་ཚུལ་ནི། སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་
མཐའ་ཕྱེ་ནས་སྡུག་བདེན་ལ་ཞིབ་མོར་སེམས་པ་དང་། དུག་ལྔའི་

དབང་གིས་འཁོར་བར་སྔོན་དང་ཕྱི་མཐར་དཀྲུགས་ཚུལ་གྱིས་ཀུན་
འབྱུང་ལ་ཞིབ་མོར་སེམས་ཤིང་། དེ་འདྲའི་སྡུག་ཀུན་ཕྲ་མོ་ནས་འགོག་
ཚུལ་གྱིས་འགོག་བདེན་ལ་ཞིབ་མོར་སེམས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་དང་མཚན་དཔེ་ནས་འཕྲལ་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྩིས་དང་རྒྱ་
དང་ཤོད་ཐབས་སོགས་ལ་ཞིབ་མོར་སེམས་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་བདེན་

ལ་མཁས་པ་ཐོབ་ཚུལ་ཤེས་བྱེད་མདོ་དང་བཅས་ཏེ་<<དབུ་མ་ཆེན་

ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ 213

མོར་>>གསུངས་སོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
ཡང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ལ་རང་སྡེ་གཞན་གྱིས་
བདེན་བཞི་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ནའི་ངོར་བདེན་པས་ན་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པར་བཤད་ཀྱང་། དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་
<<རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར་>>ལན་མཛད་ཚུལ་<<དབུ་མ་
ཆེན་མོར་>>བཀོད་པའི་དོན་བསྡུས་ན་འདི་ལྟར།

འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་པའི་འཕགས་པའི་དོན་ནི། འཕགས་པའི་

དགེ་འདུན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་མི་དགོས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་པའི་རྗེ་

རིགས་སོགས་ལའང་འཕགས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་

ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་མ་འདས་པར་ཁྱད་པར་དུ་
གནས་པ་ལ་འཕགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །
ཡང་འདིའི་འཕགས་པ་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ལ་སྦྱར་ཡང་དེ་ཁོ་
ནའི་ངོར་བདེན་ཞེས་བཤད་མི་དགོས་པར་ཐལ། བདེན་བཞི་ནི་

འཇག་རིྟེན་པའ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ངོར་ཡང་བདིེན་པའ་ིཕྱིར་ཏེ། འདའི་ིབདེན་ཚུལ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར།
ཡང་འཕགས་པ་ལ་སྦྱར་ཡང་ཁྱོད་ལྟར་བཤད་མི་དགོས་པར་ཐལ།
བདེན་བཞི་ནི་འཕགས་པས་བསྟན་པའི་བདེན་པ་ཡིན་པས་

214 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར།
ཡང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་པའི་འཕགས་པ་འཕགས་པའི་གང་
ཟག་ལ་སྦྱར་ཡང་བདེན་པ་ཞེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་མི་དགོས་པར་
ཐལ། གང་ལ་དམགས་ནས་འཕགས་ལམ་དུ་བགིད་

ྲོ བྱེད་ཀྱི་དམགས་

ིཔ་ལ་སྦྱར་ཆོག་པའི་ཕྱིར།
ཡང་འདའི་བདིེན་པའ་དོན་ཡོད་ཙམ་ལ་བྱ་ཆོག་པར་ཐལ། ི ཟག་བཅས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཞིང་། དེ་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་སོགས་ནི་
ཕྱིན་ཅ་མ་ལོག་པ་ཡིན་པས།

ི བདེན་པ་ཞེས་པའ་ཐ་

ིསྙད་བྱེད་རགས་

ིཔའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། <<རིགས་པ་
དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་>>ལས། དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་
ལ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་མ་འདས་
པར་རྣམ་པར་གནས་པ་དེས་ནི་འཕགས་པའི་བརྗོད་པ་འཐོབ་བོ།
།ཞེས་དང་། གཉས་པ་གྲུབ་

ི སྟེ། དེ་དག་ན་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ནའི་ིམ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡང་ཡིན་ཏེ༑ ཐ་སྙད་དེ་

དག་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ༑ །ཞེས་དང་

། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡང་ན་འཕགས་པས་བསྟན་པའི་བདེན་པ་
རྣམས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དག་སྟེ་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་ཡོད་
པའོ། །ཞེས་དང་། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡང་ན་འཕགས་པར་བྱེད་

ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ 215 པའི་བདེན་པ་རྣམས་ནི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དག་གོ། ཞེས་དང་

། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་

འཛིན་པ། ཞེས་པ་ནས། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་

པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་སྟེ། དངོས་པོ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདག་ཉིད་དེར་

ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
<<རང་འགྲེལ་>>(༦༩)ལས། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན།

དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་
མཁས་པ་ཡིན། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། ཕྱེ་སྟེ་
རྟོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་བདེན་པའི་མིང་

ཅན་བཅུ་གསུངས་པ་སྟབས་བདེ་ཕྱིར་སྡོམ་དུ་བསྡུས་ན་འདི་ལྟར།

(༡)ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་(༢)དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས། །

(༣)མཚན་ཉིད་བདེན་པ་(༤)རྣམ་དབྱེའི་བདེན་པ་བཞི། །

(༥)ཕྱེ་རྟོགས་བདེན་པ་(༦)དངོས་པོའི་བདེན་པ་དྲུག།
(༧)རབ་སྐྱེའི་བདེན་པ་(༨)ཟད་ཤེས་བདེན་པ་བརྒྱད། །
(༩)ལམ་འཇུག་བདེན་པ་(༡༠)བྱང་སེམས་བདེན་པ་བཅུའོ། །
ཞེས་བྱའོ། །

216 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་<<རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་

པའི་འགྲེལ་པར་>>གསུངས་པ་<<རྣམ་བཤད་>>དུ་བཀོད་པའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར། འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པ་ནི་མཐའ་མ་

ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར་དགག་
བཞག་མཛད་པ་རྣམས་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྱུར་ཚུལ་
ནི་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དངོས་པོ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་

ཡིན་ཟེར་བ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། ཁྱོད་ལྟར་ན་འགོག་བདེན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པས་དེ་ལྟར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའང་མི་རུང་བར་ཐལ་

ལོ༑ ༑ཞེས་བཀག་གོ།

ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱི་རང་ལུགས་ལ། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལྟ་
བུའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འགོག་བདེན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་
ཏེ༑ དེ་འདྲའི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བསྒྲུབས་པས། འགོག་
བདེན་སྟོང་ཉིད་མིན་ན། ཁྱབ་འབྲེལ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ༑ ༑དེ་ལྟར་ཡང་<<རྣམ་བཤད་>>ལས། གཞན་ཡང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་

པའི་འགྲེལ་པར། ཞེས་པ་ནས། མཐའ་མ་ཆོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

<<དུས་ཀྱི་མེ་ལོང་>>(༢༨༨)དུ། དེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་

ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱ 217

ལ་འགོག་བདེན་ཆོས་དབྱིངས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་གནད་ནི། ཐེག་

པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་རང་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་
དུ་འཇལ་བ་ན་རང་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཆོས་ཉིད་དེའི་སྟེང་དུ་
ཟད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒྲིབ་པ་ཟད་པའི་ཟད་ཆ་དེ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་
སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་བཙལ་བ་ན། ཟད་པ་དེ་ཉིད་བཏགས་

དོན་བཙལ་ནས་བཞག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་བཞག་ཚེ་སྒྲིབ་པ་ཟད་

པའི་འགོག་བདེན་དང་། སྒྲིབ་པ་ཞིག་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས།
ལུགས་འདིར་འགོག་བདེན་འདུས་བྱས་སུ་འགྱུར་རོ། །རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་འགོག་བདེན་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་

ཡིན་ཙ་ན། ཐལ་འགྱུར་བས་ལུགས་དེ་ལ་འགོག་བདེན་འདུས་བྱས་སུ་

ཐལ་བ་འཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། <<རྩ་ཤེ་>>ལས། མྱ་ངན་འདས་པ་འདུས་
བྱས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལེགས་བཤད་དུ་སྣང་

ངོ་༑ ༑འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་འདི་དག་གི་གནད་
བསྡུས་པ་ལུང་རིགས་དགུའི་སྒོ་ནས་གཞན་དུ་བཀོད་ཡོད་པས་དེར་

གཟིགས་པར་བྱའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི།

སའི་ངེས་ཚིག་དང་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་
ཕྱིན་གྱི་བསྔགས་པ། ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གཟིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
བཤད་པ། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །

དང་པོ་སའི་ངེས་ཚིག་དང་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ།
མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་མཉམ་གཞག་སེམས་གནས་ཏེ། །
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་མངོན་ཕྱོགས་ཤིང་། །
འདི་རྟེན་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་དེ། །
ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །

དན་འགྲེལ་། ོའདིས་ནི་སའི་ངེས་ཚིག་དང་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་ཏེ། རྣམ་བཤད་
ལས་གསལ་བ་རྣམས་དེ་ཙམ་མི་དཀའོ། །འོན་ཀྱང་ས་འདིར་རྟེན་

འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ཤེས་

220 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་རྫོགས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེའང་ས་ལྔ་པར་
བདེན་བཞི་ཕྲ་རགས་ལ་མཁས་པ་ཐོབ་པ་དང་། ས་དྲུག་པར་བདེན་
བཞི་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་རྫོགས་པར་གསུངས་པས། དེ་ལ་མཁས་
པ་དང་། མཁས་པའི་ཤེས་རབ་རྫོགས་པ་གཉིས་མི་འདྲ་བར་བསྟན་པ་
ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་ལ་ནི་བྱར་མེད་པ་འདི་དག་
གི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
<<རང་འགྲེལ་>>ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལྔ་པར་བསམ་

གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་དྲུག་པ་པས་
འདིར་བསྟན་ཐུན་མིན་གྱི་འགོག་སྙོམས་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཤེར་ཕྱིན་
ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་ཅན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་དོ། །

ས་ལྔ་པ་མན་ཆད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྙོམས་

ཐོབ་ཀྱང་། འདིར་བསྟན་ཐུན་མིན་གྱི་འགོག་སྙོམས་མ་ཐོབ་སྟེ། རིམ་

བཞིན་འགོག་སྙོམས་ལ་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་འགོག་སྙོམས་ཀྱིས་
ཁྱབ་ཅིང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པས་ཟིན་པའི་འགོག་
སྙོམས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱའོ། །

དེས་ན་ཐུན་མིན་གྱི་འགོག་སྙོམས་ཞེས་པ་ནི། ཐལ་རང་ཐུན་
མོང་མིན་པའི་འགོག་སྙོམས་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་བསྟན་ཐུན་མིན་

ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱ 221

ཞེས་པ་ནི་ས་ལྔ་པ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྙོམས་

ཞེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །

ཡང་<<སྤྱི་དོན་>>(༡༩༩)དུ། བདག་གི་བླ་མ་མཁས་པའི་དབང་
པོ་ཁ་ཅིག།དོགས་པ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། ཡར་འོང་ཐོད་བརྒལ་ལ་
འགོག་པ་སྤེལ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཡར་འོང་
ཐོད་བརྒལ་གྱི་སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་པོ་དང་། སྤེལ་ཆོས་

འགོག་པ་གཉིས་ཀ་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེའི་སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་པོ་དེ་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་
གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། འགོག་
པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡར་འོང་ཐོད་བརྒལ་གྱི་འགོག་པ་དང་། མར་འོང་ཐོད་བརྒལ་གྱི་འགོག་པ་གཉིས་ལ་ཞི་མ་ཞིའི་

ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་
པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། གསུང་བ་ལ་ལན་ཇི་འདེབས་གཟིགས་ཤིག།ཅེས་གསུངས་པའི་

ལན་ནི། དོགས་པ་དང་པོའི་རྟགས་གསུམ་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་

སེམས་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་

ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་སྲིད་རྩེའི་སེམས་རྟེན་ཡོད་པས་

222 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་དགོས་སམ་སྙམ། དོགས་པ་གཉིས་པའི་ཞི་མ་ཞི་

ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་སོགས་བརྟག་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་བསྔགས་པ།

ཇི་ལྟར་ལོང་བའི་ཚོགས་ཀུན་བདེ་བླག་ཏུ། །
མིག་ལྡན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི། །
ཡུལ་དུ་ཁྲིད་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་བློས། །

མིག་ཉམས་ཡོན་ཏན་བླངས་ཏེ་རྒྱལ་ཉིད་འགྲོ། །
འདིས་ནི། ལོང་བ་རྣམས་ལོང་ཁྲིད་གཅིག་གིས་འདོད་པའི་ཡུལ་དུ་
འཁྲིད་པ་ལྟར། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་
ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པར་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གཟིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་
ལྔ༑

ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པའི་སྣོད་ངོས་བཟུང་བ། དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ། སྣོད་ལྡན་གྱི་
གང་ཟག་ལ་ཉན་པར་བསྐུལ་བ། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་བཤད་

མགོན་པོ་ཀླུ་ལ་ཞིབ་འཇུ 223

པའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ།

ཇི་ལྟར་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་ཆོས་རྟོགས་པ། །
ལུང་དང་གཞན་ཡང་རིགས་པས་ཡིན་པས་ན། །
དེ་ལྟར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་གཞུང་ལུགས་ལས། །

ཇི་ལྟར་གནས་པའི་ལུགས་བཞིན་བརྗོད་པར་བྱ། །

དན་འགྲེལ་། ོརྐང་པ་འདི་བཞིས་ནི། ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་བསྟན་
ཏེ༑ དེའང་བྱང་སེམས་ས་དྲུག་པ་པས་གཟིགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་

ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་དྲིས་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བྱང་འཕགས་ལ་འདྲི་དགོས་པ་དང་། ཤེར་

ཕྱིན་འབུམ་པ་སོགས་ལས་བསྟན་པའང་རང་དབང་དུ་འཆད་མི་ནུས་
པས། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་འཆད་པར་བསྟན་
ཏོ༑ །དེའང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་
ལུང་རིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གསུངས་པ་ལ་ནི་<<མདོ་བཏུས་>>སོགས་སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་
ཐམས་ཅད་འཇོག་དགོས་པ་འདྲའོ། །

224 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པར་ཇི་ལྟར་

ངེས་ཤེ་ན། འདིའི་ལན་<<རང་འགྲེལ་>>དང་<<རྣམ་བཤད་>>སོགས་
ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་ཐར།

དེའང་ཐོག་མར་མགོན་པོ་འདིའི་རྣམ་ཐར་ནི། ཇོ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐས་
མཛད་པའི་<<བཀའ་བབས་བདུན་ལྡན་གྱི་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་རིན་
པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུའི་གཏམ་>>11ལས། དེ་ཡང་ལྷོ་ཕྱོགས་བཻ་
དརྦར་སྐུ་འཁྲུངས། ྷ རིགས་ནི་བྲམ་ཟེའོ། །བཙས་པ་ན་ལྟས་མཁན་
རྣམས་ཀྱིས་དགེ་སློང་བརྒྱ། བྲམ་ཟེ་བརྒྱ། སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་བརྒྱ་རྣམས་ལ་
སྟོན་མོ་དྲངས་ན། རིམ་པས་ལོ་བདུན། ཟླ་བ་བདུན། ཞག་བདུན་འཚོ།
དེ་ལས་གཞན་པའི་ཐབས་མེད་ཟེར། ཕ་མས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བྱས། དུས་
དེ་རྣམས་རྫོགས་སུ་ཉེ་བ་ན། གཡོག་དང་བཅས་ཡུལ་གཞན་དུ་འཁྱམ་
དུ་བཏང་བས། མཐར་ནཱ་ལནྡྲར་སླེབ། མཁན་པོ་སྒྲ་གཅན་འཛིན་གྱིས་

11 རྗེ་བཙུན་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐ།འཛམ་ཐང་གཙང་པའི་ཆོས་གྲྭ།༡༩༩༧བཀའ་བབས་བདུན་ལྡན་གྱི་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར།དཔེ་ཐུང་།ཤོག་༣་བ་༢།

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞིབ་ 225

ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་སྔགས་བཟླར་བཅུག་པས། ལེགས་པར་འཚོ་
ཐུབ། དེར་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་མཐའ་དག་
དང་། རིག་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཡང་མི་མཁྱེན་པ་མེད་པར་

བྱས་སོ། །དེ་ནས་རྨ་བྱ་ཆེན་མོ་དང་། ཀུ་རུ་ཀུ་ལླེ་དང་། གནོད་སྦྱིན་མོ་
དགུ་དང་། ནག་པོ་ཆེན་པོ་རྣམས་བསྒྲུབས་པས། རི་ལུ་མིག་སྨན་རལ་
གྲི་རྐང་མགྱོགས་བཅུད་ལེན་གཏེར་ལ་སོགས་པ་དངོས་གྲུབ་མང་པོ་
དང་། ཚར་གཅོད་པ་དང་། སླར་གསོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནུས་པ་ཐམས་

ཅད་གྲུབ་བོ། །གནོད་སྦྱིན་དང་ཀླུ་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་

མངག་གཞུག་ཏུ་སོང་། ཁྱད་པར་བཅུད་ལེན་གྲུབ་པས་རྡོ་རྗེའི་སྐུར་

གྱུར། རྫུ་འཕྲུལ་དང་མངོན་ཤེས་ཆེན་པོར་གྱུར་སྐད། ནག་པོ་ཆེན་པོའི་
རིག་སྔགས་གྲུབ་ནས། དྷ་ནྱཀ་ཊ་ཀའི་གླིང་ན། ནག་པོ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་

བཞུགས་པ་སྤྱན་འདྲེན་པར་དགོངས། གླིང་དེར་མི་གཡོ་བ་ལ་བརྟེན་
ཏེ་སྒྱུ་མ་བསྒྲུབས་ནས། སྒྱུ་མས་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་མགོ་འཁོར་བའི་བར་ལ། ལྷ་མོ་ནག་མོ་དང་། ནག་པོ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་བརྒྱད་དེ་ཕྱག་
གཉིས་གཉིས་པ་ནས་ཕྱག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་གྱི་རྒྱུད་དང་། ཀུ་རུ་ཀུ་
ལླེའི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱན་དྲངས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་

ལས་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་ཐོབ། སྒྲུབ་ཐབས་མི་གཅིག་པ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་
སྤྱན་དྲངས་ཟེར། རལ་གྲི་དངུལ་ཆུ་སོགས་ཐུན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་
བརྒྱད་ཆར་ལ་རིགས་མི་གཅིག་པ་མཐའ་ཡས་པ་བསྒྲུབས་སོ། །

226 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དགེ་འདུན་ལ་འཚོ་བ་སྦྱར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། མཁན་པོ་སྒྲ་གཅན་
འཛིན་བཟང་པོ་རྗེ་བཙུན་མ་འཕགས་པ་སྒྲོལ་མ་བསྒྲུབ་ཅིང་བཞུགས།

ཀླུ་སྒྲུབ་མཁན་པོར་བྱོན་ནས་དགེ་འདུན་ལྔ་བརྒྱ་ལ་ལུང་འབོགས་པའི་བྱ་བ་སོགས་མཛད་ཅིང་ཡོད་པ་ན། མུ་གེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱུང་བས།
མ་ག་དྷའི་ཡུལ་རྣམས་སྟོང་པ་ཙམ་བྱུང་བ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་ལས་སུ་
གཟིགས་ནས། སློབ་དཔོན་གྱིས་གསེར་འགྱུར་གྱི་རྩི་མཛད་དེ། གསེར་

རྣམས་ཡུལ་ཐག་རིང་པོ་མུ་གེ་མེད་པ་རྣམས་སུ་འབྲུ་དང་བསྒྱུར་ནས།དགེ་འདུན་རྣམས་འཚོ་བས་མི་བྲེལ་བར་བྱས། སློབ་དཔོན་སྒྲ་གཅན་
འཛིན་སྒྲུབ་པ་ཐོན་པ་ན། ཡུལ་རྣམས་སྟོངས་པར་གཟིགས་ནས། རྒྱུ་

མཚན་དྲིས་པས། སློབ་དཔོན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་བར་ཆད་དུ་གྱུར་དོགས་ཞུ་
བར་མ་ནུས། མུ་གེ་བྱུང་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་ཞུས་པས། སློབ་དཔོན་
ན་རེ། མ་ལེགས། ཟས་ཀྱི་ཆར་འབེབས་པའི་ནུས་པའང་ང་ལ་ཡོད་པ་
ལ༑ ཁྱོད་སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆུང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་
དང་འགལ། ད་ནི་དེའི་སྡིག་སྦྱོང་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད།
ལྷ་ཁང་སྟོང་། མཆོད་རྟེན་ཁྲི་ཕྲག་བཞེངས་དགོས་གསུང་། དེ་དགེ་

སློང་གཅིག་ཁོ་ནས་འགྲུབ་དཀའ་བར་གཟིགས་ནས། ཡོ་བྱད་གནོད་སྦྱིན་ཛམྦྷ་ལ་ལས་ནོར་བསླངས། ལས་གྲོགས་ཀླུ་རྣམས་ལ་འཚོལ་དགོས་
པས། རེ་ཞིག་ཀླུ་རྣམས་དད་པར་བྱེད་དགོས་དགོངས་ཏེ། ཀུ་རུ་ཀུ་
ལླེའི་རིག་སྔགས་ཀྱིས་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་འཇོག་པོའི་བུ་མོ་འཁོར་དང་བཅས་

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞིབ་ 227

པ་བཀུག་པས། ཆོས་གསུང་པའི་ཚོགས་སུ་མིའི་བུ་མོའི་རྣམ་པ་གཉིས་

འཁོར་མང་པོ་དང་བཅས་བྱུང་བས། དཔག་ཚད་ཙམ་ཙནྡན་ས་མཆོག་གི་དྲིས་ཁྱབ་བོ། །ཡང་དེ་སོང་བ་ན་དྲི་དེ་སངས་འགྲོ། དེ་འདྲ་ལན་མང་
བྱུང་། དེར་ཅི་ཡིན་ཞེས་དྲི་བ་ལྟར་མཛད་པས། ངེད་ཀླུ་འཇོག་པོའི་བུ་
མོ་ཡིན། མིའི་གྲིབ་མ་སྲུང་བ་ལ་ཙནྡན་ས་མཆོག་གིས་ལུས་ལ་བྱུགས་

པ་ཡིན་ཟེར། འོ་ན་ཙནྡན་དེ་ལ་སྒྲོལ་མའི་སྐུ་བཞེང་པར་འདོད་པས་
ཙནྡན་ཡང་སྦྱིན་དགོས། ཁོ་བོས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་ལས་

གྲོགས་ཀྱང་བྱེད་དགོས་གསུངས་པས། ཕ་ལ་བཟླས་ནས་འོང་ཟེར་བ།
དེའི་ནང་པར་དེ་གཉིས་ན་རེ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོའི་མཆིད་ནས་སློབ་དཔོན་

ཉིད་ཀླུ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ན་བཀའ་བཞིན་བྱེད། གཞན་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཟེར།
དེ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་སྤྱན་འདྲེན་པ་སོགས་ཀླུ་དང་མིའི་དོན་རྒྱ་
ཆེན་པོ་གཟིགས་ནས། རེ་ཤིག་ཀླུའི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནོ། །

དེ་ནས་ས་སྟེང་དུ་བྱོན། རིགས་ཚོགས་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་

བཅོས་ཀྱང་མང་དུ་བརྩམས། དགེ་སློང་བདེ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་

ཆེན་པོ་ལ་སྡང་བ་ཐམས་ཅད་རྩོད་པས་སུན་ཕྱུང་། ལར་ཉན་ཐོས་སེན་

དྷ་པས་བརྩམས་པའི་རྟོག་གེ་ཐེག་ཆེན་ལ་རྩོད་པའི་གཞུང་མང་པོ་བྱུང་
བ་དེ་དག་གི་དཔེ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ནས་ས་འོག་ཏུ་སྦས་སོ། །ཡང་ཕྱི་
ཞིག་ན་ལྷོ་ཕྱོགས་ཛ་ཊ་སཾ་གྷ་ར། རལ་པ་འཇོམས་པ་ཟེར་བའི་གནས་
དེར། མུ་སྟེགས་ཀྱི་རྒོལ་བ་འདུས་པ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་དང་བརྩད་ནས་ཚར་

228 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བཅད་དེ་ཐམས་ཅད་བསྟན་པ་ལ་བཅུག་གོ། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་
ལྷ་ཁང་དང་མཆོད་རྟེན་ཡང་གྲུབ། སློབ་དཔོན་འདིས་བཞེངས་པའི་

མཆོད་རྟེན་གྱིས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་ཡོད་གསུང་། དེ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་

གྱི་བསྟན་པ་ཉི་མ་ལྟར་མཛད། ཅེས་སོགས་དང་། ཕྱིས་དཔལ་གྱི་རིར་

ལོ་ཉས་བརྒྱ་ཙམ་གནོད་སྦྱིན་མོ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་དང་བཅས་ཏིེ། སྔགས་

ཀྱི་སྤྱོད་པས་བཞུགས། མཚན་བཟང་པོ་སོ་གཉིས་ཀྱང་སྐུ་ལ་འགྲུབ།

ཕྱིས་དབུ་སྦྱིན་པར་བཏང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ལོ་ཕྱེད་ལོའི་ལོ་དྲུག་བརྒྱར་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་གིས་མ་ཚང་སྐད། ཅེས་སོགས་རྒྱས་པར་འབྱུང་
མོད། མང་དུ་དོགས་ནས་ཐམས་ཅད་མ་དྲངས་སོ། ། <<རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་>>12ལས། སློབ་དཔོན་འདིས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་
ལས་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་མ་ཚང་བར་འདོད་པ་དང་། ཉེར་དགུ་མ་

ཚང་བར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་སྣང་། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཡུལ་དབུས་དང་། ཉིས་བརྒྱ་ལྷོ་ཕྱོགས་དང་། བརྒྱ་དང་ཉི་

ཤུ་རྩ་དགུ་དཔལ་གྱི་རི་ལ་བཞུགས་ཞེས་གྲགས་པ་རགས་རྩིས་སུ་སྣང་
ཞིང་། གང་ལྟར་ལོ་ཕྱེད་ལོར་བརྩིས་པ་ཡིན་ཞེས་ཁོ་བོའི་བླ་མ་པཎྜིཏ་

རྣམས་གསུང་། ཕྱི་མ་ལྟར་ནའང་གཞན་འདྲ་བ་ལས་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གཅིག་དཔལ་གྱི་རིར་བཞུགས་ཞེས་ཟེར་རོ། །བཅུད་ལེན་གྲུབ་པ་
12 རྗེ་བཙུན་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐ།སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།༡༩༩༤རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་།ཤོག་༩༦ཕྲེང་༡༧།

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞིབ་ 229

ནས་པགས་པའི་ཁ་དོག་ནོར་བུའི་མདོག་ལྟ་བུར་གྱུར། དཔལ་གྱི་རིར་

བསྒོམས་པས་ས་དང་པོ་བརྙེས་ཏེ་སྐུ་ལ་མཚན་སོ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་
པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་འབྱུང་།

ཇོ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་འདི་དག་ནི་ཁོང་
གིས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཁག་གསུམ་གྱིས་མཛད་པ་རྣམས་ལ་གཞིར་

བཟུང་། ཡིད་རྟོན་ཐུབ་ངེས་པ་དག་མ་གཏོགས་བཤད་ཡམ་ཡོད་ཚད་
ཚད་མར་མ་བཟུང་ཞིང་། ལོ་རྒྱུས་གོང་འོག་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་པས།

ཁུངས་ཐུབ་ཚད་འཕེར་དུ་མཐོང་ལ། ད་དུང་དཔྱད་གཞི་གཞན་ཡང་
བཟུང་ནས་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

འཁྲུངས་ཡུལ་ལོ་ཚིགས།

མགོན་པོ་འདིའི་འཁྲུངས་ཡུལ་ནི། <<ལང་ཀར་གཤེགས་པ་>>ལས། ལྷོ་
ཕྱོགས་བྷེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་ནི། །ཞེས་གསུངས་པས། བེ་ཏ། བེ་ད། བྷེ་ཏ། བྷེ་
ད༑ སོགས་དག་ཆའང་སྣ་ཚོགས་དང་། རང་རེ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་
གིས་འགྲེལ་ཚུལ་ཡང་སྣ་ཚོགས་མཛད་མོད། གོང་བཀོད་<<བཀའ་བབས་བདུན་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཐར་>>དཔེ་ཐུང་རང་ལས་བཻ་དརྦྷ་ཞེས་

གསལ་བར་བཀོད་འདུག་པ་ནི་ཧ་ཅང་ལེགས་ཏེ། བཻ་དརྦ་ཞྷེས་པ་སྔ་
ནས་ད་བར་མིང་ལ་འགྱུར་བ་གཏན་ནས་ཕྱིན་མེད་ལ། དེ་ནི་ལྷོ་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་

230 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རིན་པོ་ཆེས་གསུངས།

བཻ་དརྦྷའམ་བི་དརྦྷ་(Vaidarbha, Vidarbha)ཞེས་པའི་ལོ་རྒྱུས།
ཡུལ་དེ་ནི་དེང་སྐབས་རྒྱ་གར་གྱི་མངའ་སྡེ་མ་ཧཱ་རཱཤ་ཏྲ་(Maharashtra)
ཟེར་བའི་ནང་ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་དུས་རབས་དང་པོ་ནས་དུས་
རབས་གཉིས་པའི་(1st century BCE- 2nd century CE)བར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཏ་བ་ཧ་ན་རྒྱལ་ཁམས་(Satavahana Empire)སུ་གཏོགས། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གསུམ་པ་བཞི་པར་བ་ཀ་ཏ་ཀ་རྒྱལ་རྒྱུད་(Vakataka dynas-
ty in 3rd & 4th centuries CE)ཀྱིས་དབང་བསྒྱུར། རྒྱལ་རྒྱུད་འདིའང་

དུམ་བུ་གཉིས་ཏེ། པྲ་བ་ར་པུ་ར་(Pravarapura Nandivardhana)དང་།བ་ཙ་གུལ་མ་(Vatsagulma branches)ཞེས་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ཀྱིས་
གྲུབ་ཅིང་། ཕྱི་མ་འདི་ནི་ (Sarvasena, son of Pravanasena)ཡབ་པྲ་བ་

ར་སེ་ནའི་སྲས་སརྦ་སེ་ནས་བཙུགས། ཨ་ཇན་ཏ་ཞེས་པའི་ནང་པའི་

བྲག་ཕུག་ངོ་མཚར་ཅན་བརྐོས་པ་སོགས་མཛད་རྗེས་ཆེ། ཡུལ་འདི་ནི་

མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་སོགས་སྔར་ནས་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་

ཚོད་འདུག་སྟེ། སྙན་ངག་སྐབས་སུ་ཤར་ཕྱོགས་གཽ་ཌ་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་བཻ་དརྦའྷི་ལུགས་ཞེས་རླུང་ལྟར་གྲགས་པས་ཀྱང་། ལུང་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་
གི་སྤྱི་མིང་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པར་གོ་ནུས།

འཁྲུངས་པའི་ལོ་ཚིགས་ནི། དེང་སང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞིབ་ 231

འཕགས་པ་གནས་བརྟན་སྡེ་པ་ལྟར། སྟོན་པའི་འདས་ལོ་ཕྱི་ལོ་སྔོན་
གྱི་༥༤༣ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་སྟེ། ལོ་ནི་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། །ཞེས་པ་

སྒྲ་སོར་བཞག་བྱས་ཚེ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་འཁྲུངས་ལོ་ནི། ཕྱི་ལོ་སྔོན་གྱི་
༡༤༢ཡིན། ལོ་དྲུག་བརྒྱར་བདུན་ཅུ་རྩ་གཅིག་གིས་མ་ཚང་བར་འདོད་
ཅིང་ལོ་ཕྱེད་ལོར་བརྩིས་པ་དེ་ལྟར་ན། ལོ་ཧྲིལ་པོ་༢༨༥དང་ཕྱེད་
བཞུགས་པས། ཕྱི་ལོ་༡༤༤ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས། ཡང་ལོ་དྲུག་བརྒྱར་

ཉེར་དགུས་མ་ཚང་བར་འདོད་པ་ལྟར་ན། ལོ་ཧྲིལ་པོ་༢༦༤དང་ཕྱེད་བཞུགས་པས། ཕྱི་ལོ་༡༢༣ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས། རང་རེའི་ཡིག་ཆ་
ཁག་གཞིར་བཞག་གིས་ཞིབ་རྩིས་བྱས་ཚེ། འཁྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་
(142 BC- 144/ 123 CE)གཏན་འཁེལ་ཡིན་མོད། དེང་གི་མཁས་པ་མང་

པོས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ན་ིཕྱི་ལོ་༡༥༠ནས་༢༥༠བར་བཞུགས་པར་འདོད་
པའང་ཡོད་ཅིང་། ཤར་ནུབ་ཀྱི་དེང་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་།
དེའི་རྗེས་འབྲང་དག་གིས་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་རང་ག་བ་ཁོ་
ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་གཏོགས། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གནས་ཚུལ་
དག་བློ་ཡུལ་དུ་མི་ཆུད་པས། ཀླུ་སྒྲུབ་གསུམ་བྱུང་བར་འདོད་པ་སྟེ། ཀླུ་
སྒྲུབ་དང་པོས་རྩ་ཤེ་སོགས་བརྩམས་པ་དུས་རབས་དང་པོར་བྱུང་། ཀླུ་སྒྲུབ་གཉིས་པ་དུས་རབས་གསུམ་པ་བཞི་པ་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་གསུམ་པ་
དུས་རབས་ལྔ་པ་དྲུག་པའི་ནང་བྱུང་ཟེར་བ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། དེང་གི་

ཐ་སྙད་ལྟར་ན། དེ་དག་ནི་ཀླད་པའི་ཤོང་ཚད་ཧ་ཅང་ཆུང་སྐྱོན་ཡིན་

232 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པས། རང་ལུགས་རང་ཚུགས་ཡོད་པ་རེ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེའོ། །

ལུང་བསྟན་དོགས་གཅོད།

<<རང་འགྲེལ་>>དུ་<<ལང་གཤེགས་>>ཀྱི། ལྷོ་ཕྱོགས་བེ་ཏའི་ཡུལ་
དུ་ནི། །ཞེས་སོགས་དང་། <<སྤྲིན་ཆེན་>>གྱི། ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་
ན་ཀླུ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་ཏེ། ཞེས་སོགས་ལུང་ཚན་གཉིས་

ཙམ་བགྲངས་པ་དང་། <<རྩ་འཇུག་གི་རྣམ་བཤད་>>གཉིས་ཀར་
ལུང་དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་<<གསེར་འོད་དམ་པ་>>དང་གུང་བསྒྲིགས་ཏེ་

<<འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་>>བསྣན་ཅིང་། <<རྔ་བོ་ཆེའི་མདོ་>>དེའང་

དྲངས་ཏེ་ལུང་དོན་བཞག་གོ།

གལ་ཏེ་ལུང་དེ་མགོན་པོ་འདིའི་ལུང་བསྟན་ཡིན་པར་ཐལ།

གནས་བརྟན་བྱང་བཟང་དང་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་

ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུས་རྟེན་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་མགོན་པོ་
འདིའི་ལུང་བསྟན་དུ་མི་བཞེད་ནའང་། མགོན་པོ་འདི་དང་རྒྱུད་གཅིག་

པའི་བློ་འཆང་ཞེས་པའི་ལུང་བསྟན་ཡིན་པས། སྐུ་སྐྱེའི་ལུང་བསྟན་སྦྱར་
བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<རྣམ་བཤད་>>གཉིས་ཀ་ལས། ལི་ཙ་བྱི་
13མཐོང་ན་དགའ་བ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་

13 ལི་ཙ་བྱི།ལི་ཙཱ་བི།ལི་ཙ་བི།ལིད་ཙ་བི། ཞེས་སོགས་དག་ཆ་སྣ་ཚོགས་བྲིས་པ་འདུག་ཀྱང་།ལི་ཙྪ་བི་(Licchavi)ཞེས་པ་སྔར་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་བའི་མི་རིགས་ཤིག་སྟེ།སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞིབ་ 233

པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་གཉིས་ལུས་རྟེན་གཅིག་བསྡུས་ཀྱི་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་ན་
སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྐྱོན་ཧ་ཅང་ཆེ་སྟེ། གཅིག་ནི་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་
འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ལོན་པ་ན་འཁྲུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་མ་
གཏོགས་མ་བཞུགས། གཅིག་ནི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན་འཁྲུངས་ཤིང་།

དགུང་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ཙམ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྩལ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ན། དེ་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་པར་འདོད་པའི་སྐབས་
མེད་དོ། །

མང་པོ་ཞིག་གིས་དགེ་སློང་བློ་འཆང་བྱོན་པའི་དུས་ནི་ཚེ་ལོ་

བརྒྱད་ཅུ་པ་སྟེ། ལོ་བཞི་བརྒྱ་ན་ཡིན་ཞེས་དེ་གཉིས་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་
བསྒྲིགས་པའང་འདུག་མོད། མདོ་ཚིག་ཙམ་ཡང་ཀློག་མི་ཤེས་པའི་

རྟགས་ཏེ། <<མདོ་དེ་>>ལས། དེ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེར་

མགོན་པོ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་བསྟན་པ་ནུབ་པའི་དུས་ཀྱི་ཚེ། ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ལོན་པ་ན་དགེ་སང་བློ་འཆང་ཞློེས་བྱ་བར་གྱུར་

ནས་རང་ག་ིསྲོག་ལ་ཡང་མ་ལྟ་བར་བྱས་ཏིེ་མདོ་འད་འིབྱིན་པར་འགྱུར་
རོ༑ ༑དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་འོག་ཏུ་ཤི་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སུ་རྒྱལ་ཕྲན་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱོང་བའི་ཡུལ་ཁམས་གཅིག་པོ་དེ་ཡིན།

234 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། དེ་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་མིན་ན། དེ་ལྷོ་ཕྱོགས་
སུ་བྱོན་པའི་ཚུལ་ཐ་མ་མིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། <<རྩ་
ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། རྔ་བོ་ཆེ་ལས་དེ་ལྟར་ལུང་བསྟན་པ་དེ་ལྷོ་
ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཐ་མ་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་པས། ལོ་བཞི་བརྒྱ་

ན་བྱོན་པ་ནི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གཉིས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་བས་ཀྱང་མ་འབྲེལ་ཏེ། <<རྔ་བོ་ཆེའི་མདོ་>>ལས་
དགེ་སློང་བློ་འཆང་འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་པ་ནི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་
བའི་ཚུལ་དང་པོ་དང་། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ན་བྱོན་པ་ནི་ལྷོ་
ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་བའ་ཚུལ་གཉི ས་པའོ་ཞིེས་པའ་དོན་ཡིན་པའི་ིཕྱིར་རོ། །

གནད་དོན་སྙིང་པོར། མང་པོ་ཞིག་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ས་དེ་

ནི༑ ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཐ་མ་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་པས། ལོ་
བཞི་བརྒྱ་ན་བྱོན་པ་ནི་ཚུལ་གཉིས་པའོ། །ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པས། དེ་

བཤད་པར་བྱའོ། །དེའི་དོན་ནི། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུའི་
སྐབས་སུ་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་བའི་དགེ་སློང་བློ་འཆང་ནི། ལི་ཙཱ་བི་
གཞོན་ནུ་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་པོ་རེད། དེ་ནས་ལོ་༣༢༠
སྟེ༑ སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་༤༠༠ན་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཀླུ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་

སློང་བྱོན་པ་ནི། ལི་ཙ་བི་གཞོན་ནུའི་སྐུ་སྐྱེ་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་
གཉིས་པ་རེད། གལ་ཏེ་དེ་མིན་པར་ཐལ། བློ་འཆང་དེ་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་
འབྱུང་བའི་ཐ་མ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི། བྱང་སེམས་

སྣོད་རུང་ངོས་འཛི 235

ལྔ་བརྒྱའི་ནང་ནས་དགེ་སློང་བློ་འཆང་དེ་ཐ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་མདོ་
རྔ་བོ་ཆེ་རང་དུ་གསལ་བས་ཅིའང་མི་གནོད་དོ། །

དེའང་རྒྱས་ཙམ་བཤད་ན། ཐ་མ་གཅིག་ཅེས་པ་ནི། དགེ་སློང་

བློ་འཆང་དེ་ནི། རྒྱུད་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱང་སེམས་ལྔ་བརྒྱའི་ནང་ནས་

ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཐ་མ་གཅིག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དགེ་སློང་

བློ་འཆང་དེ་ཉིད་ལི་ཙ་བི་གཞོན་ནུའི་སྐུ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐ་མ་གཅིག་ཅེས་པའི་དོན་མིན་པ་ནི། <<རྔ་བོ་ཆེའི་མདོ་>>ཞིབ་ཏུ་ཀློག་ན་
ཤེས་ནུས་ཏེ། <<མདོ་དེ་ཉིད་>>ལས། འོད་སྲུང་། གང་མ་འོངས་པའི་
དུས་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཀུན་ཏུ་འབྱིན་པར་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་ནི། དམ་པའི་

ཆོས་ནུབ་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ལོན་པ་དང་། ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པ་ཉིད་ལ་ལྷོ་
ཕྱོགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཟང་སྐྱོང་དང་། ཕུག་སྦས་ལ་སོགས་
ཏེ༑ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྔ་བརྒྱ་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་

ཅད་ཀྱི་ཐ་མ་ཤོས་དེས་འབྱིན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་རེ་ཤིག་ཚོལ་
ཅིག།གསོལ་པ། ལེགས་སོ། །བཙལ་ལགས་ཏེ། ལི་ཙ་བི་གཞོན་ནུ་འཇིག་
རྟེན་ཐམས་ཅད་མཐོང་ན་དགའ་བ་འདི་ཉིད་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་

པས་སོ། །

ཡང་། བླ་མ་མི་འཇིགས་པ་སྦྱིན་པའི་དཔལ་གྱིས་མཛད་པ། མི་

ཉག་ལོ་ཙཱ་བས་བསྒྱུར་པའི་<<གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་ལོ་རྒྱུས་>>

236 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

14ལས། མགོན་པོ་འདི་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀཱཉྩི་ཞེས་བྱ་བའི་བྱེ་བྲག་ཀ་
ཧོར་དུ་འཁྲུངས། རབ་ཏུ་མ་བྱུང་གོང་། ཀུན་ལ་འཇོམས་པ་དང་འཕྲོག་

པ་བྱས་རབས། ལྷོ་ཕྱོགས་དཔལ་རིར་བྱོན་སྐབས་ཐུག་པ་ཕྱིས་སུ་རྒྱལ་
པོར་གྱུར་པའི་མིང་ལ་ཤཱ་ལ་ཝཱ་ཧ་ན་ཟེར་བ། ལྷ་ཚངས་པས་བྲམ་ཟེ་
ཞིག་ཏུ་སྤྲུལ་ནས་དབུ་བསླངས་པས་སྟེར་ཚུལ་སོགས་ཧ་ཅང་མི་འདྲ་བ་
ཞིག་འདུག་ཀྱང་། མང་དུ་དོགས་ནས་མ་དྲངས་སོ། །

གཉིས་པ་ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པའི་སྣོད་ངོས་བཟུང་བ།
སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། །
ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརླན་ཞིང་། །

ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བློ་ཡི་ས་བོན་ཡོད། །
དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། །
དེ་ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ། །

14 བླ་མ་མི་འཇིགས་པ་སྦྱིན་པའི་དཔལ། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་། ༢༠༡༠ གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་ལོ་རྒྱུས།ཤོག་༤༩ནས་༥༤།

སྣོད་རུང་ངོས་འཛི 237

དན་འགྲེལ་། ོརྐང་པ་བདུན་པོ་འདིས་ནི་ཟབ་དོན་བཤད་པའི་སྣོད་ངོས་བཟུང་བ་
སྟེ༑ སོ་སྐྱེ་ལས་དང་པོ་པའི་དུས་ནའང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཐོས་པ་ན།
དེ་ཐོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་དང་། ཕྱི་རུ་མིག་ནས་མཆི་མ་འཁྲུག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་
འགྱུར་བའི་མཚན་མ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་

པའི་བློའི་ས་བོན་ཡོད་པས། དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོན་པའི་སྣོད་རུང་གི་

གང་ཟག་ཡིན། ཞེས་པ་སྟེ། དེའང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པ་ཐོས་པ་དང་། དོན་གོ་བ་གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལུས་ཀྱི་མཚན་མ་དེ་དག་བྱུང་ན། རྟགས་མི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་

མེད་ཀྱང་། བླ་མ་དམ་པའི་བཀའ་བསྒོ་ལས་མི་འདའ་ན། སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་རིགས་ནུས་མང་པོ་གསར་དུ་འཇོག་པར་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དུ་
གསུངས།

དཀའ་འགྲེལ་།
ཟབ་དོན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཉན་པའི་སྣོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་ཕྱིའི་
མཚན་མ་གསུམ་འབྱུང་བ་<<འཇུག་པ་>>ལས་གསུངས་པ་ནི། སོ་སྐྱེའི་

དུས་ནའང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཐོས་པ་ན། ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་
ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་དང་། དེའི་མཐུས་མཆི་མས་མིག་བརླན་པ་དང་།

238 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་འགྱུར་བ་གསུམ་མོ། །

འདིར་ཁ་ཅིག་གིས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དུས་ནའང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ནི། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྣོད་རུང་གི་དོན་བསྟན་པ་
མིན་གྱི། སྣོད་རུང་དུ་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཙམ་ཡིན། ཞེས་མགྲིན་པ་

བསངས་ནས་སྨྲ་བར་བྱེད་ཀྱང་། གཞུང་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྲེལ་བ་
ཡིན་ཏེ། ས་བཅད་ཀྱི་མིང་ལའང་ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པའི་སྣོད་ངོས་
བཟུང་བ་ཞེས་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། <<རྣམ་བཤད་>>ལས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་སློབ་དཔོན་མཁས་པས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་གང་ཟག་དེ་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་<<རྩ་བ>>འི། དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་དེ་ཡིན་
ཏེ༑ ༑ཞེས་པའ་དོན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ིཕྱིར་དང་། གཞན་
ཡང་། <<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི། འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ། ཞེས་པ་ནས།
ཟབ་མོའི་སྣོད་དུ་ངེས་མི་ནུས་ཀྱང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། རྩ་བའི་
རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་སྒྲུབ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཕྱིན་
ཅ་མ་ལོག་པ་ཐོས་པ་དང་གཅིགི།དེ་མ་གོ་བ་མིན་པ་དང་གཉི ས་ཚོགས་ ིཤིང་། དེའི་ཁར་ལུས་ཀྱི་མཚན་མ་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པ་གསུམ་ཚང་
བའི་གང་ཟག་ནི་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྣོད་རུང་ཡིན་པས། བསལ་བ་

ལ་རྟགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་མི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་གྱི། དོན་མི་གོ་བ་ལ་མཚན་
མ་དེ་ལྟར་བྱུང་ཡང་རྟགས་འཁྲུལ་པ་དང་། གོ་ཡང་ལུས་ཀྱི་མཚན་མ་དེ་དག་མི་སྐྱེ་ན། དེའང་རེ་ཞིག་ཟབ་མོའི་སྣོད་མིན་པས། ཟབ་མོའི་

སྣོད་རུང་ངོས་འཛི 239

སྣོད་དུ་ངེས་མི་ནུས་པ་སྟེ་ཁྱབ་པ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་

བསྟན་པ་དགོས་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་ཀྱི་
ནུས་པའམ་བག་ཆགས་མང་པོ་གསར་དུ་འཇོག་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བའི་

ཕྱིར་རོ། །དེའང་བླ་མ་དམ་པས་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་དང་། དེ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་གྱི་བསྒོ་བ་ལས་མི་འདའ་བའི་

མཐུན་རྐྱེན་དང་ལྡན་ནའོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ལས། སྟོང་ཉིད་སྟོན་མི་རུང་བའི་གང་
ཟག་གཉིས་གསུངས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་སྤངས་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་ལ་

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བལྟ་
ཉེས་ན། །ཞེས་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་བལྟ་ཉེས་པ་ལའང་དེ་གཉིས་འཇོག་
ཅང་ ི། དེའི་དཔེར་ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་དོན་ནི། <<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༣༧༣)ལས། དེ་ལྟར་

མིན་པའི་དཔེ་གཞན་ནི། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་སྦྲུལ་སྔགས་དང་སྨན་

གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མན་ངག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཟུང་ན། ནོར་གྱི་ཕུང་པོ་
ཆེན་པོ་འགུགས་པ་དེ། ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་བོར་ནས་བཟུང་ཉེས་

ན༑ འཛིན་པ་པོ་ཕུང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ཇི་ལྟར་མན་ངག་ཇི་

བཞིན་དུ་བསྒྲུབས་པའི་རིག་སྔགས་སྒྲུབ་པ་པོ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་དེ་

240 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མན་ངག་ལས་ཉམས་པས། ཉེས་པར་བསྒྲུབས་ན་སྒྲུབ་པ་པོ་ཕུང་བ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོང་པ་ཉད་ལ་བལྟ་ཉིེས་ན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དེའ་འགྲེལ་པ་ ི
<<ཚིག་གསལ་>>(༤༡༨)ལས། རྣལ་འབྱོར་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མི་

ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་རང་བཞན་མིེད་པར་རགས་ནས།

ྟོ དེའ་ིསྟོང་
པ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྟུང་

བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་ཞིག་ད་ལྟ་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ན། ཅི་ཞིག་

ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེས་དེ་ལྟར་སྔར་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་
པས་ཕྱིས་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་རྟོགས་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་

གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བ་ལ་གནོད་པ་མ་བྱས་པས། ལས་དང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་གནོད་པ་མ་ཡིན་

ནོ༑ ༑ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་རྣམ་བཤད་དུ་བཀོད་ལ།དེ་བཞིན་<<རྩ་ཤེ་ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༡༤)ལས་ཀྱང་། དགག་བྱ་བཀག་པའི་

མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་འཛིན་ན་དངོས་པོ་མེད་པའ་མཐར་

ིལྟུང་བས་དེ་འགོག་པ་ཡང་མེད་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མ་སུས་ཀྱང་གནོད་མི་སྲིད་པས། དེ་དག་ཡོད་པ་མིན་པའམ་མེད་པར་འཛིན་པའི་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ནི་མེད་མཐའ་དང་། དེའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་མེད་མཐའ་དང་། དེའི་མཐར་

སྣོད་རུང་ངོས་འཛི 241

འཛིན་མིན་ནོ། །འདི་ནི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མེད་མཐའ་ཡིན་ལ། སྔ་མ་
ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མེད་མཐའ་འོ། །ཞེས་དང་། གཞུང་གི་སྐབས་འགའ་
ཞིག་ཏུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་མཐར་བཤད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེས་ན་གང་དུ་བཟུང་བས་འཛིན་པ་པོ་ཕུང་བར་འགྱུར་བ་
ལ་མཐར་ལྷུང་ཞེས་བཏགས་པའི་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་ལུགས་ནི་དེ་

ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱའི། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

འདིར་དྲངས་མ་ཐག་པའི་<<རྩ་ཤེ་ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱི་ལུང་དོན་
ཧ་ཅང་གོ་དཀའ་བས། མཁས་པ་མང་པོས་ཀྱང་འགྲེལ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་མཛད་མོད། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་འགོད་ཀྱིས་མི་ལང་བས། དགག་
གཞག་གི་སྤྲོས་པ་དོར་ནས། འདིར་རང་གི་རྨོངས་འཆར་ཙམ་དགོད་
པར་བྱའོ། །དེའང་དགག་བྱ་བཀག་པའི་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་
པར་འཛིན་པ་ནི། དངོས་པོ་མེད་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་
འདི་ལྟར། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ལ་དངོས་པོ་དང་། དེ་བཀག་པའི་མེད་
པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། དེ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་ནི་དངོས་པོ་
མེད་པའི་མཐའ་སྟེ། དེར་འཛིན་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་མཐར་ལྟུང་

བའམ། དངོས་པོ་མེད་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་ཞེས་པའོ། །དེས་ན་
འདི་ལྟར་བབ་སྟེ།

ཆོས་རྣམས་མེད་པར་འཛིན་པའམ། སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་

242 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པའི་བློ་གང་རུང་དེ། མེད་པའི་མཐར་འཛིན་ཏེ། སྔ་མ་ནི་སྐུ་
འདེབས་ཀྱི་མེད་མཐའ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མེད་མཐའ་

འཛིན་པའོ། །
ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་ནི། ཡོད་པའི་
མཐར་འཛིན་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་ལའང་ཚིག་སྐྱོན་གཅོད་འདོད་
ན། རང་ཡུལ་ཞེས་སྦྱར་བར་བྱའོ། །
དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ནི། <<རྩ་འཇུག་གི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>གཉིས་ཀ་ལས།
དེའི་ཕྱིར་སྔར་བཤད་པའི་བཀག་པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི༑ དོན་དམ་པར་རམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ནི་ཡོད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་གྱི། སངས་
རྒྱས་ལ་མཁྱེན་བརྩེ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡོད་མཐའ་དང་དེའི་

མཐར་འཛིན་མིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དགོངས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།

དོན་འདི་བཤད་རྒྱུ་ནི། ཕྲན་གྱི་བགོ་སྐལ་དུ་ལྷག་པ་ལྟར་སྣང་ངོ་། །

གསུམ་པ་དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ།
དེ་ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། །
རྟག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་བླངས་ནས་གནས་པར་འགྱུར། །

སྦྱིན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཞིང་སྙིང་རྗེ་སྟེན་པར་བྱེད། །

ཡང་དག་པའི་ལུང་ 243

བཟོད་པ་སྒོམ་བྱེད་དེ་ཡི་དགེ་བའང་བྱང་ཆུབ་ཏུ། །
འགྲོ་བ་དགྲོལ་བར་བྱ་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བྱེད་ཅིང་། །
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གུས་པར་བྱེད། །
དེ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ལས་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བར་
བསྟན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའི་གོ་བ་གནད་དུ་སོང་བ་ལ་ནི། ནང་དུ་
རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བའི་དབང་གིས་ལྟ་བ་དེ་ཚེ་རབས་

ཀུན་ཏུ་མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སྦྱིན་པ་སྙིང་རྗེ་

བཟོད་པ་སྒོམ་ཞིང་། དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ངེས་པ་ཡང་ཤུགས་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་ལ། ཚོགས་གཉིས་ཟུང་

འབྲེལ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་བརྩོན་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །འདི་

དག་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པ་ནི་<<རྣམ་བཤད་>>དང་<<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་

ཆེན་>>ལས་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་སྣོད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མཉན་པར་བསྐུལ་བ།
ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོས་ནི། །

རིམ་གྱིས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ནི་འཐོབ་འགྱུར་བས། །
དེ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བས་ལམ་འདི་མཉན་པར་གྱིས། །

244 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དན་འགྲེལ་། ོའདི་ནི་སྣོད་ལྡན་མཉན་པར་བསྐུལ་བ་སྟེ། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ཚུལ་
ལ་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོས་སོ་སྐྱེའི་སར་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་ཚོགས་རྣམས་
བསགས་ནས་རིམ་གྱིས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། དེ་

དོན་དུ་གཉེར་བས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་ལམ་འདི་མཉན་པར་གྱིས་
ཤིག་ཅེས་པའོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་རྣམ་བཤད་དུ་<<བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་>>སོགས་ལུང་
བརྒྱད་དྲངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ན་འདི་ལྟར། སྟོང་ཉིད་བསྟན་

པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་གཉིས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ལ་འབད་པ་

ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་དགོས་པ་དང་། མོས་པ་ཙམ་ཡོད་པ་ལའང་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ངེས་པ་ལ་མི་གནོད་པར་བྱས་ཏེ་བསྟན་དགོས་པར་
གསུངས་སོ། །

འཆད་པ་པོ་ལེགས་པར་ཤེས་པས་ཉན་པོ་སྣོད་རུང་ཐ་མ་
ཡན་ཆད་ལ་འཆད་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཚུལ་ལ་<<མདོ་
བཏུས་>>དང་། དེར་དྲངས་པའི་<<ཁྱེའུ་རིན་པོ་ཆེས་བྱིན་པའི་
མདོ་>>དང་<<རྡོར་གཅོད་>>བཅས་དང་། དེ་བཞིན་<<དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་མཛོད་ཀྱི་མདོ་>>དང་། <<བདུད་འདུལ་བའི་

ཡང་དག་པའི་ལུང་ 245

ལེའུ་>>དང་། <<མ་སྐྱེས་དགྲའི་མདོ་>>བཅས་དྲངས་ཏེ་གསུངས་སོ། །

བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་ལེགས་པར་ཐོབ་པ་ལ་རྙེད་བཀུར་སོགས་
ལ་མི་ལྟ་ཞིང་། བཤད་བྱའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པ་ཞིག་

དགོས་ཚུལ་ལ་སབ་དཔོན་དློབྱིག་གཉེན་གྱི་ལུང་དྲངས་ཏེ་བསྒྲུབས་པར་

མཛད་དེ། འདི་དག་གིས་ནི་འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་བྱེད་
ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །

ལྔ་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ།

ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ། ལུང་གི་དོན་དེ་
རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ། དེས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དགོད་པ་དང་།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོས་བཟུང་བའོ། །

དང་པོ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ།

<<ས་བཅུ་པའི་མདོ་>>ལས།

ས་ལྔ་པ་པ་དེ་ས་དྲུག་པ་ལ་འཇུག་པ་ན། ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་

246 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བཅུས་འཇུག་གོ།བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མཚན་མ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉད་དང་།

ི ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་

ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། དབེན་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་
དག་པ་དང་། སྤས་པ་མྲོེད་པ་དང་། བླང་བ་མེད་པ་དང་དོར་བ་
མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་། རྨི་
ལམ་དང་། མིག་ཡོར་དང་། བྲག་ཆ་དང་། ཆུ་ཟླ་དང་། གཟུགས་
བརྙན་དང་། སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་
པ་ཉིད་དེ། དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་
རྟོགས་པ་ན། རྣོ་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་

གསུངས།

དན་འགྲེལ་། ོསེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ་འདིར་ས་དྲུག་པ་པས་གཟིགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་
གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་
པ་ལ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པ་
ལས། ས་བཅུ་པའི་མདོའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི། མཉམ་ཉིད་བཅུ་ལས་

དགག་བྱ་ངོས་འཛིན 247

དང་པོ་གཉིས་མདོར་བསྟན་དང་། གཞན་བརྒྱད་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་ཕྱེ་ཚུལ་ནི། མཉམ་ཉིད་དང་པོ་ནི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་གྱིས་ཆོས་

ཉིད་གཟིགས་ངོར་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཉིས་

པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དགག་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཙམ་པ་ལས་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་མ་
བཀར་བ་དང་། རིགས་ངོའི་དགག་བྱ་དང་། ཡུལ་གྱི་དགག་བྱ་གཉིས་

བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྟན་དང་། གཞན་བརྒྱད་ནི་མ་འོངས་པ་

དང་འདས་པ་སོགས་ཆོས་ཅན་བྱེ་བྲག་པ་སོ་སོར་བཟུང་ཞིང་། དགག་
བྱ་གཉིས་ཅི་རིགས་ཁེགས་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་ནི་རྒྱས་བཤད་

དུ་བྱས་པའོ། །

འོན་ཀྱང་ས་དྲུག་པ་པ་དེ་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུས་ས་དྲུག་པ་
ལ་འཇུག་པར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་སོགས་བཙལ་བར་བྱ་
དགོས་ཤིང་། འདིས་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ས་དྲུག་པར་འཇུག་

ཚུལ་དེ། ས་དེར་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་ཚུལ་
གྱིས་ཡིན་མིན་དང་། དེ་བཞིན་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་སོགས་དཔྱད་བྱ་
མང་།

དཀའ་འགྲེལ་།

248 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མཉམ་ཉིད་བཅུ་ལ་<<ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་>>(༢༣༠)ལས།
དེ་ཡི་དང་པོ་བདུན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ། བརྒྱད་པ་གང་ཟག་གི་

བདག་མེད་ཕྲ་མོ། དགུ་པ་བཅུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་

ཕྲ་མོ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་

སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན། དེ་ཡི་གསུམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་
དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་རྩ་བ་ཤེས་རབ་རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་དང་། དབུ་མ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པས་བཤད་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུ་ལ་དཔྱོད་པ་
རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་
པ་ཡིན། ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་བྱམས་པའི་མཚན་ཅན་གྱིས་གསུངས་སོ༑ ༑ཞེས་གསུངས་འདུག།

<<རྣམ་བཤད་>>ལས། མཉམ་པ་ཉིད་བཅུའི་ངོས་འཛིན་ནི་

ས་བཅུ་པའི་མདོ་འགྲེལ་དང་། བྱང་ས་གཉིས་ཀྱང་མི་མཐུན་པར་སྣང་
ལ༑ དེ་གཉིས་དང་ལུགས་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་འགྲེལ་ཚུལ་མི་མཐུན་པས་
འདིར་གཞན་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་
<<དབུ་མ་ཆེན་མོར་>>(༢༤༦)གསུངས་པའི་དོན་བསྡུ་ན་འདི་ལྟར།

མདོ་འགྲེལ་དུ། དང་པོ་སྤྱི་དང་། ལྷག་མ་དགུས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་པ་དང་།

བྱང་ས་ལྟར་ན། དང་པོ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད་པ་

དགག་བྱ་ངོས་འཛིན 249

དང་། ཀུན་བརྟགས་པ་ལྟར་མེད་པ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ།

བདུན་པ་བརྒྱད་པ་དགུ་པ་བཅས་གང་ཟག་ལ་སྦྱར་བའོ། །

གཞན་ཡང་། སྟབས་བདེ་ཕྱིར་མཉམ་ཉིད་བཅུ་སྡོམ་དུ་བསྡུ་ན་འདི་

ལྟར།

(༡)མཚན་མ་མེད་དང་(༢)མཚན་ཉིད་མེད་མཉམ་དང་། །
(༣)སྐྱེ་མེད་(༤)མ་སྐྱེས་(༥)དབེན་པ་(༦)གདོད་རྣམ་དག།
(༧)སྤྲོས་མེད་(༨)བླང་དོར་མེད་མཉམ་(༩)དཔེ་བདུན་དང་། །

(༡༠)དངོས་པོ་དངོས་མེད་བཅས་ནི་མཉམ་ཉིད་བཅུ། །
དཔེ་བདུན་སྒྱུ་མ་རྨི་ལམ་མིག་ཡོར་དང་། །
བྲག་ཆ་ཆུ་ཟླ་གཟུགས་བརྙན་སྤྲུལ་པའོ། །
ཞེས་བྱའོ། །ཡང་སྐབས་འདིའི་མིག་ཡོར་གྱི་འཇུག་ཡུལ་མི་འདྲ་བ་བཞི་

ཐམ་པ་<<དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་>>དུ་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་པའི་

འཇུག་ཡུལ་བཞི་ནི། (༡)གཟུགས་བརྙན། (༢)གྲིབ་མ། (༣)སྐྲ་ཤད་སྣང་བ༑ (༤)མགལ་མེ་སྣང་བ་བཅས་སོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།

250 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཉིས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོས་བཟུང་བ།

སྤྱིར་ས་བཅད་འདི་ནི་རང་འགྲེལ་དུ་མི་འབྱུང་ནའང་། རྗེ་བདག་ཉིད་

ཆེན་པོས་དགོས་པ་ཆེན་པོར་གཟིགས་ནས་མཛད་པ་ཡིན་པས། དེ་

ལའང་བདེན་པར་གྲུབ་ཚུལ་དང་། དེར་འཛིན་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ།
དགག་བྱའི་དོན་སྤྱི་བློ་ངོར་མ་ཤར་བའམ་ངོས་མ་ཟིན་པར་དགག་བྱ་

འགོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<སྤྱོད་འཇུག་>>ལས།

བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །
དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །
ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱོད་འཇུག་གི་ལུང་འདི་ལ་དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས།
བཏགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བས། ༸རྒྱལ་
དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཆོག་གིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཞན་འདི་ལྟར་

ཡང་མཛད་དེ། བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན་རྟེན་འབྱུང་དུ་མ་
ཤེས་པར། དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཤེས་མི་ནུས། ཞེས་

པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕྱི་མ་འདི་དང་<<རྩ་ཤེ་>>ལས།

ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །
དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །
ཞེས་པ་དང་། <<འཇུག་པ་>>ལས།

དགག་བྱ་ངོས་འཛིན 251

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། །

དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ། །
ཞེས་པ་རྣམས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་བོ་སྙམ་ཡང་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དང་<<དྲང་ངེས་>><<ལམ་རིམ་ཆེན་

མོ་>>བཅས་སུ་དགག་བྱའི་སྤྱི་ལེགས་པོར་མ་ཤར་བ། ཞེས་པའི་

སྤྱི་ནི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ལ་བྱ་བར་<<མཆན་བཞི་
སྦྲགས་>>སོགས་འགྲེལ་པ་རྣམ་བཤད་མང་པོ་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རང་རེ་ཐ་མལ་པ་ཀུན་ལའང་དགག་བྱ་སྣང་ཡང་།
སྣང་ཚུལ་ལམ་སྣང་བ་དེ་དགག་བྱའི་སྣང་བ་ཡིན་པར་ངོས་མི་ཟིན་པ་

ཡིན་པས། དེ་ངོས་འཛིན་དགོས་ཤིང་། དེས་ན་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་
ཞེས་པའི་དགག་བྱའང་བདེན་གྲུབ་ཁོ་ན་ལ་མི་བྱ་ཡི། བློ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་

ངའོ་སྙམ་དུ་གང་ལའང་མ་བལྟོས་པའི་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པར་སྣང་
བའི་སྣང་བ་ལིང་ལིང་དེ་དག་དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་དུ་ངོས་འཛིན་པ་
སྟེ༑ ངོས་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་དང་ཚད་མ་ཅི་རིགས་ཡོད་དམ་
སྙམ།

དེའང་རང་རེ་ལ་སྣང་བ་འདི་རྣམས་དེ་དང་དེ་ཡིན་ནམ་ཞེ་

ན༑ ཁ་ཅིག།དཔེར་ན་རང་རེ་ལ་ཤིང་སྡོང་སྣང་བའི་སྣང་བ་ལིང་ལིང་

252 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདི་ཤིང་སྡོང་རང་ཡིན་ཟེར། གཞན་དག་ན་རེ། དེ་ནི་དགག་བྱའི་སྣང་
ཚུལ་ཡིན་པས། ཤིང་སྡོང་མིན་ཟེར་ཏེ། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་<<ལྟ་
མགུར་>>ལས།

ད་ལྟ་རང་རེ་ཡི་བློ་གསལ་འགའ་ཞིག།

ཚུགས་ཐུབ་བདེན་གྲུབ་སོགས་བརྡ་ལ་ཞེན་པས། །
སྣང་བ་ལིང་ལིང་འདི་རང་སོར་བཞག་ནས། །
དགག་རྒྱུ་རྭ་ཅན་ཞིག་འཚོལ་བར་སྣང་སྟེ། །

སྒྲིབ་བྲལ་ཨ་མ་ཡི་ཞལ་རས་དེ་ན། །

ལང་ལང་ལིང་ལིང་འདི་ཡོད་སྐད་མི་འདུག།
གནད་འགགས་མ་ཕིགས་པའི་བཤད་བཤད་མང་ན། །

ཨ་མ་རྒན་མོ་དེ་བྲོས་དོགས་འདུག་གོ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཁུངས་བཅོལ་བར་སྣང་སྟེ། རང་རེ་ལས་དང་པོ་པ་
རྣམས་ཀྱི་སེམས་ལ་ཕན་ཆ་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །

ཡང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་< <ཀླུ་སྒྲུབ་དགོངས་རྒྱན་>>སོགས་སུ། རང་རེའི་བློ་གང་དང་གང་བདེན་འཛིན་དང་། ཐ་
སྙད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཤིན་
ཏུ་བདེན་པར་སྣང་བ་ནི། རང་རེ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་ཕྲན་ཙམ་ཡང་
མེད་པའི་རྟགས་ཏེ། ༸གོང་ས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་

དགག་བྱ་ངོས་འཛིན 253
༢༠༠༥ལོའི་ལམ་རིམ་གསུང་ཆོས་སྐབས་སུ་འདི་ལྟར། སྣང་ཙམ་གྱི་ང་
ཕར་བཞག་སྟེ། དེའི་སྟེང་དུ་གནས་ལུགས་བཙལ་བ་ནི། རང་རྒྱུད་པའི་

ལྟ་བ་ཙམ་ཞིག་ལས། ཕྲ་བ་མི་འོང་བས། རྗེས་དཀའ་བར་གསུངས་
པའང་དེ་ཡིན་པས། ལྕང་སྐྱས། སྣང་བ་ལིང་ལིང་འདི་རང་སོར་བཞག་
ནས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ངའོ་སྙམ་པའི་སྣང་བ་ལིང་ལིང་

འདི་ག་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་བཙལ་དགོས་ཤིང་། མྱོང་བ་ཕྲན་བུ་སྐྱེ་ཙ་
ན༑ ཐ་སྙད་པའི་ང་དང་དགག་བྱའི་ངའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ནུས། ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་ན་<<དྲང་ངེས་>>ལས། མྱུ་གུ་དང་དེ་རྟེན་འབྱུང་

སོགས་སུ་ཐ་སྙད་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡང་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། དེ་དང་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་
པར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གཉིས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་འདྲེས་ནས་ལྟ་བ་མ་
སྐྱེས་བར་དུ་མི་ཕྱེད་པས། སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཕྱེད་ཀྱང་དེའི་རིང་ལ་སྟོན་མི་

ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་ལྟ་བ་
མ་རྙེད་བར་དུ་དེ་གཉིས་ཚད་མས་འབྱེད་མི་ནུས་པའི་དོན་དུ་<<ཟབ་
དོན་མིག་འབྱེད་>>ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །འོ་ན་སོ་སྐྱེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དགག་བྱ་ངོས་ཟིན་པར་ཐལ། དེ་

དག་ལ་བདེན་འཛིན་ཡོད་པ་གང་ཞིག།བདེན་འཛིན་ཡིན་ན་རང་གི་

254 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྣང་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ནའང་མ་ཁྱབ་སྟེ།
རང་ག་ིསྣང་བ་ལང་ལིང་དིེ་རགས་

ྟོཀྱང་། དེ་དགག་བྱའ་ཡུལ་ཡིན་པར་

ིམ་རྟོགས་ཤིང་། དེ་དང་ཐ་སྙད་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་

པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་<<ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་>>(༡༢༤)ལས། དེ་བཞིན་གང་
ཟག་གི་བདག་བཀག་པའི་སྐབས་སུ་འགོག་རྒྱུའི་བདག་རང་ངོས་ནས་
གྲུབ་པ་གཅིག་དང་། ང་དང་བདག་དང་གང་ཟག་གསུམ་དོན་གཅིག་

མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་གསུངས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་

ཕུང་པོའི་སྟེང་ན་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཡོད་
ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་དེ་གཉིས་ཚིག་གི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་སྟེ་བརྗོད་
ཤེས་ཀྱང་། རྟོག་ངོ་ན་ཕྱེ་མི་ཤེས་པས། བདག་མེད་རྟགས་ཡང་དག་
གིས་གཏན་ལ་ཕབ་ཚེ། མཉམ་དུ་བཀག་ན་མ་གཏོགས་གང་ཟག་གི་བདག་ཁེགས་མི་ཐུབ། བདག་མེད་རྟོགས་ཚེ་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱི་གང་ཟག་འཇོག་ཤེས་ཡོང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་ཚེ། ྟོཕྱི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་
པ་ཡང་འཇོག་ཤེས་ཡོང་སྟེ། ཞེས་དང་། དགག་བྱ་སྣང་བ་བཀག་མི་

དགོས། བཀག་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ངོ་དང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ས་གཉིས་མ་གཏོགས་ཁོག་ཐུབ་མི་ཡོང་། གཙོ་བོར་དགག་བྱ་སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པ་བཀག་རྒྱུ་ཡིན་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་

བཞན་<<རྣམ་བཤད་>>(༡༠༦)ལས་ ིཀྱང་། ནམ་ཞག་བདིེན་འཛིན་དེས་

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 255

བཟུང་བའི་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན། སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་

ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ལ་ནང་གི་བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་སྡོད་

ལུགས་ཡོད་པར་མི་འཛིན་པར། བློའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་
ཙམ་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་ལྟ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དང་ཚད་མ་སོགས་
ཀྱིས་གང་སྣང་ཐམས་ཅད་བཀག་ཀྱང་། ལས་འབྲས་ལ་ཁྱད་གསོད་
མི་བྱེད་ཕྱིན་ཆད། ཆད་མཐར་ལྟུང་གི་མེད་པ་འདྲ་ལ། སྟོང་ཕྱོགས་ལ་
གཙིགས་ཆེར་འཛིན་པའི་དབང་གིས་ལས་འབྲས་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པར་
སྒོ་གསུམ་རྒྱ་ཡན་དུ་གཏོང་ན་ཆད་མཐར་ལྷུང་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་

སྙམ་སྟེ། ཚད་མས་གྲུབ་ན། ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་འགོག་མི་ནུས་པའི་

ཕྱིར། འོ་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་ཀྱང་འགོག་མི་ནུས་པར་

ཐལ་ཟེར་ན། ཤིན་ཏུ་འདོད་མོད། དེ་ལྟར་ནའང་རང་གི་ངོ་ན་གཉིས་

སྣང་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཅི་ལ་འགལ། འདི་དག་ནི་ཕྲན་གྱི་རྨོངས་
འཆར་ཙམ་ཡིན་པས། དཔྱད་གཞི་ཙམ་དུ་འབུལ་བ་ལགས།

དེས་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཞེས་པ་སྤྱིར་
ན་རིགས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཛིན་པའི་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དགག་རྒྱུ་
ཞག་ལ་ཟིེར་བ་ཡན་ཞིང་།

ི ཁྱབ་མཐའ་གཅོད་པའ་དབང་དུ་བྱས་ན།

ི དེ་

ཁོ་ན་ཉད་ལ་

ིཕྱིན་ཅ་ལོག་ཏུ་སྒི་འདོགས་པའྲོ་ལོག་རིག་དང་།

ྟོ ལོག་རག་

ྟོ

256 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་དེའི་གཞན་སེལ་གྱི་
དགག་བྱ་གང་རུང་དེ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་
དོན་ནོ། །

དེའང་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་

དགག་བྱ་ཡིན་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་
ཚེ༑ དེའི་དགག་བྱ་ཐམས་ཅད་ཁེགས་པས་མ་ཁྱབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། བདེན་

མེད་རྟོགས་ཚེ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཁེགས་པ་

ཡིན་ཡང་། མྱུ་གུ་བདེན་གྲུབ་ཁེགས་མི་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེའང་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་
ཡན་པ་ལྟར།

ི དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མན་པའང་དོན་ ིདམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་པས་ན། དེ་ནི་རྟགས་དེའི་

གཞན་སེལ་གྱི་དགག་བྱར་འཇོག་ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་མ་ཡིན་
རང་གི་དགག་བྱ་དང་། རང་ཉིད་དང་རང་ཉིད་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཕན་

ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་དགག་བྱ་ཡིན་པ་ནི། བདག་མེད་ཐམས་ཅད་ལ་
མཚུངས་ཏེ། དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་མི་སྲིད་ཀྱི་མ་ཡིན་དགག་སོགས་
ལ་སྦྱར་བས་ཤེས་ནུས་སོ། །

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 257

དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན།

༡)བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་འཛིན།

དེའང་རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་པ་ལ་<<དགོངས་པ་རབ་
གསལ་>>ལས། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཁུངས་ཐུབ་གཞན་ལས་དགག་བྱ་

ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མི་འབྱུང་ལ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། ཞེས་སོགས་
དང་། <<དྲང་ངེས་>>ལས། སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་གི་སྐོར་ནས་དེ་

ལས་གསལ་བར་མ་བཤད་ལ། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་སྐོར་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་ངོས་བཟུང་བ་མི་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། <<ཡིག་
ཆ་>> (༢༠༤)ལས། དེས་ན་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་
པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་པར་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཤད་པ་འདི་
རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྣང་
བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ་གཞན་ནི་ཅིག་ཤོས་སོ། །ཞེས་དང། ཇི་ལྟར་
སྣང་བཞིན་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །འདི་ལ་དཔྱོད་པ་མི་འཇུག་གོ།ཞེས་སོགས་
རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ལས་ཆེས་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་མི་

འགལ་ལམ་ཞེ་ན། སྤྱི་དོན་གྱི་ལུང་དེའི་དོན་ནི། བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་

258 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པ་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་ཡིན་པ་དེ་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་
བདེན་གཉིས་སོགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ནུས་པར་ཆེས་གསལ་ཞེས་པ་ཡིན་

གྱི༑ བདེན་གཉིས་སོགས་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཆེས་གསལ་ཞེས་པའི་

དོན་གཏན་མིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་དང་། དྲང་ངེས་སོགས་ལས་དགག་བྱ་
ངོས་འཛིན་གྱི་གཞུང་དབུ་མ་སྣང་བ་ཁོ་ནར་བཟུང་བ་ལ་དགོས་པ་ཆེ་
བའི་ཕྱིར་དང་། རང་རྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་དབུ་མ་སྣང་བའི་ལུང་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

<<དབུ་མ་སྣང་བ་>>ལས་གཞན་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་
ཁུངས་ཐུབ་ལས་གསལ་བར་བྱུང་མ་བྱུང་ག་སིར་ད་དུང་ཅུང་ཟད་སྤྐོ་ན།

ྲོ

<<བདེན་གཉིས་>>ཀྱི། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ་གཞན་ནི་
ཅིག་ཤོས་སོ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ལ་ནི་བདེན་གཉིས་ངོས་འཛིན་
ཙམ་སྟེ། <<རང་འགྲེལ་>>ལས། ཚིག་དེའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་

ཏུ༑ དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ།ཇི་ལྟར་བ་ལང་རྫི་
མོ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་མཐོང་བ་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པ་

རྣམ་པར་གནས་ཀྱི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའང་བ་ལང་རྫི་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་མཐར་མ་ཞུགས་པ་
དང་། ཞུགས་པའི་བློ་རང་དགའ་བ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་ཇི་ལྟར་

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 259

སྣང་བའི་དབང་གིས་ཡོད་པར་བཞག་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
དང་། དེ་ལས་གཞན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལྟ་བུའི་བློ་དོན་དམ་
པས་བཞག་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་པའི་

དོན་ཡིན་པས། བདེན་གཉིས་ངོས་འཛིན་གྱི་གཞུང་དུ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་

གསལ་ལོ། །འོན་ཀྱང་ཤུགས་བསྟན་ཙམ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་དང།
དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་བསྟན་པའང་བྱར་རུང་ངམ་སྙམ་མོ། །

<<དབུ་མ་སྣང་བའི་>>ལུང་དོན་ནི། དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་ཏེ་བདེན་
གྲུབ་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་འཁྲུལ་པའི་བློ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བློ་ཀུན་རྫོབ་
ཅེས་བྱ་སྟེ། བདེན་འཛིན་འདི་ནི་བསྒྲིབ་བྱ་ཡིན་པའམ། སྒྲིབ་བྱེད་
བདེན་འཛིན་འདིས་རིམ་བཞིན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་ལིང་ཏོག་
ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད། བློ་གཞན་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

མཐོང་བ་ལ་གོས་སོགས་ཀྱིས་འགེབས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་

སྐད་དུ་<<མདོ་ལང་གཤེགས་>>ལས་ཀྱང་། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། དམ་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་
ཀྱང་། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་འཁྲུལ་པའི་བློ་གང་ཡིན་པ་དེ་

ནི་ཡང་དག་པ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པར་འདོད།ཅེས་གསུངས་

སོ༑ ༑

260 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དེ་ལས་བྱུང་བའ་ིཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་
པའི་བར་གྱི་དོན་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>དང་<<རྗེ་བཙུན་ཡིག་
ཆ་>>གཞིར་བཞག་ན་འདི་ལྟར། བདེན་འཛིན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
བདེན་འཛིན་དེས་བདེན་པར་ཡོད་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་སྟེ་བསླད་
པའི་དབང་གིས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་ལ་བདེན་པར་

མཐོང་བའི་དངོས་པོ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་བརྫུན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་
རྫོབ་པ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །

མཐོང་བ་རྟོག་པ་དེ་དག་བདེན་འཛིན་ལས་བྱུང་བར་མ་ཟད།
བདེན་འཛིན་དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་

སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བས། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ལ།

བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བར་མ་ཟད། བདེན་འཛིན་དེས་ཀྱང་

སྲོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ལྟ་
བུར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་བས། བདེན་འཛིན་དེས་

ཆོས་གང་ཡང་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ནུས་ལ། ཏེ་སྒྲ་ནི་གཞན་འདྲེན་ལྷག་
བཅས་ཙམ་མོ། །

བདེན་འཛིན་གྱིས་བཞག་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར། འཇོག་བྱེད་ནི་
སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་བསམ་པ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་

དབང་གིས་དངོས་པོ་བརྫུན་པའི་ངོ་བོ་སོགས་ཆོས་གང་ཡོད་པར་

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 261

བཞག་པ་ཐམས་ཅད་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
པའི་དོན་ནོ། །

ཡང་ན། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་མན་ཆད་ཀྱི་དོན་ <<འཇུག་ངོགས་>>ཀྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་བྱས་པ་ལྟར་

འགྲེལ་ན་འདི་ལྟར། བདེན་འཛིན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། བདེན་འཛིན་
དེས་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་བརྫུན་པ་བློ་ཀུན་བརྟགས་ཐམས་ཅད་ནི། ཡང་དག་པ་མཐོང་བ་ལ་
སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །ཀུན་བརྟགས་དེ་

བདེན་འཛིན་ལས་བྱུང་བར་མ་ཟད། བདེན་འཛིན་དེ་ཡང་ཐོག་མ་
མེད་པའི་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་བྱུང་
ལ༑ ལྷན་སྐྱེས་དེས་ཀྱང་གྲུབ་མཐར་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཀྱི་སྲོག་ཆགས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ལྟ་བུར་ཉེ་བར་

སྟོན་ཅིང་། བསྟན་པ་དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཐོང་བར་
འགྱུར་ཏེ། འདི་ཡན་ནི་སྒྲིབ་བྱེད་བདེན་འཛིན་གྱི་སྐོར་ཏེ། ཆོས་རྣམས་
བདེན་འཛིན་གྱིས་ཡོད་པར་བཞག་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་
དེ་དག་གི་བསམ་པ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་

དངོས་པོ་བརྫུན་པའི་ངོ་བོ་སོགས་ཡོད་པར་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་ནི།

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། འདིའི་

དོན་བསྡུའང་དེ་ཉིད་(༤༥༦)ལས། དོན་བསྡུ་ན། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་

262 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<ལང་གཤེགས་>>ལས། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་
ཆོས་ཅན། གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། བདེན་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་གནོད་མེད་
ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་
ནའ་དོན་ཡིན་ཏིེ། ཆོས་ཀུན་བདེན་འཛིན་ལ་སྣང་བའ་དབང་གིས་ཀུན་

ིརྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་<<དབུ་མ་སྣང་བ>>འི། དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་ངོ་བོ་

ཉིད་མེད་པ་དག་ལ། ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་

བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས། བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་དོན་དང་། ཡང་
དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་དང་། བདེན་གྲུབ་སྣང་བའི་བློ་རྟོག་པ་ཡིན་པ་
དང་། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་དང་། བློའི་

དབང་གིས་ཡོད་པར་བཞག་པ་ཙམ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་
བསྟན་ཅིང་། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་བདེན་གྲུབ་

ཀྱི་ཚད་དུའང་བསྟན་པར་རྗེ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཀུན་

གྱིས་བཞེད་དོ། །

དེའང་བློའི་དབང་གིས་བཞག་ཚུལ་ནི། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 263

ལྟ་བུ་བློ་གནོད་མེད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་
དོན་བྱེད་ནུས་པ་སྣང་བ་ན། མིང་གིས་འདི་བུམ་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་རྟོག་པས་འདི་ནི་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་དེ་མིང་བརྡས་
བཞག་ཚུལ་ཏེ། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་
ཆ་མཐུན་པ་ཞག་དབུ་མའི་ལུགས་སུའང་

ིསྦྱར་ཆོག་པའ་ིཕྱིར་ཏེ། <<དྲང་

ངེས་རྣམ་འབྱེད་>>(༢༠༠)ལས། གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་མིང་ཙམ་དུ་བསྒྲུབས་པ་ན། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར་
ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྒྲུབས་པས་དགོངས་འགྲེལ་དང་
མཐུན་ནོ་ཞེ་ན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ། །

དེས་ན་དེ་འདྲའ་བི་གནོད་མློེད་ལ་སྣང་བའ་དབང་གིས་འདི་ནི་ིབུམ་པའོ་ཞེས་བཞག་པ་མིན་པར་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་
བྱེད་ནུས་པ་རང་ངོས་ཐུན་མིན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་བུམ་པར་གྲུབ་ན།

རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དང་དགག་བྱའི་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་སོ། །

ཡང་འདིར་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་

དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ནི། དགག་བྱ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཚད་
ཡིན་པ་ཙམ་ལས་བློ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་མིན་གསལ་བར་མ་བྱུང་ཡང་།
ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་རྩོད་ལན་མཛད་
པའི་ཁོངས་ནས་དྲངས་ཏེ་རྗེ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་བློ་གནོད་མེད་ལ་

264 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་ཡོད་
པ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱའི་གྲུབ་ཚད་དང། རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་

ཙམ་མིན་པར་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་བྱའི་

ཚད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཐོག་མར་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་བཞེད་ཚུལ་ནི། <<དྲང་ངེས་

རྣམ་འབྱེད་>>ལས། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལའང་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་
རང་བཞིན་དང་དེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སོགས་སུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་
གཞུང་ནས་བཤད་པའང་མང་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་
དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་

པ་སློབ་དཔོན་འདི་ཡི་གཞུང་ནའང་མང་བས་དབྱེ་དཀའ་བར་སྣང་
ནའང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་
མེད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་འདི་ཉིད་སློབ་དཔོན་འདིས་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་པའི་ཁུངས་གསལ་ཤོས་ཡིན་

ནོ༑ ༑ཞེས་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་ཚུལ་དང་། དེའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཞེད་ཚུལ་བཅས་ནི། རྗེ་བདག་ཉིད་

ཆེན་པོས་<<དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་>>དུ་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་གསུངས་
པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 265

དེ་བཞིན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱང་འདྲ་སྟེ། <<དྲང་ངེས་>>ལས།

མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཚན་ཉད་ངོ་བོ་ཉིད་མིེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ངོ་

བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་བཞིན་དུ་དབུ་
མ་སྣང་བར་བཀྲལ་བ་ཞི་བ་འཚོའི་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན་པས། ཐ་སྙད་དུ་
རང་ག་མཚན་ཉི ད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་བཞིེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་

པས་སོ། །

དེས་ན་བློ་མ་འཁྲུལ་པའམ་བློ་གནོད་མེད་ནི་སྣང་ཡུལ་ལམ་
ཞེན་ཡུལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་ལ་བྱ་

དགོས་ཏེ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བའི་སྐབས་སུ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་

ཞབས་དང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གཉིས་རྩོད་ལན་མཛད་ཚུལ་ལས་
ཀྱང་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་<<དྲང་ངེས་>>ལས། ཡོད་པ་
གང་ཡིན་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཁྲུལ་བར་སྣང་སོང་ན། དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྙེད་

པར་འཇོག་མི་ནུས་པས། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཚད་མ་གང་ཡིན་

ཀྱང་། ཚད་མར་སོང་ས་སྣང་ཡུལ་དང་ཞེན་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་མ་
འཁྲུལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དགག་བྱའི་གྲུབ་ཚད་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། འོ་ན་<<དབུ་མ་སྣང་
བ་>>ལས། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

266 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ནི་རིམ་བཞིན་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་དང་། སྐྱེ་བར་

གྲུབ་པ་ལ་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་འགལ་སྙམ་ན། མིན་ཏེ། དགག་
བྱའི་དོན་དམ་ལ་རིགས་ངོའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་
རིགས་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས། དེས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་
ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་རམ་རྟོགས་ངོར་གྲུབ་པ་དགག་
བྱ་ཡིན་ཡང་། སྤྱིར་དེའི་ངོར་གྲུབ་པ་ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་དེ་དེ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དེ་འདྲའི་དོན་དམ་ནི་དགག་བྱ་མིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་
གིས་མ་བཞག་པར་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་ཚད་དེ། དེའི་དོན་དམ་དང་།
དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་གནད་གཅིག་ཅིང་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་
མི་སྲིད་པའོ། །ཕྱི་མའི་ཡོད་འཛིན་ལ་སྔ་མའི་ཡོད་འཛིན་གྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ༑ སྔ་མ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་སྔ་མའི་ཡོད་འཛིན་
ལ་ཕྱི་མའི་དེས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཕྱི་
མའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་སྔ་མའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་

ལྟར་གྲུབ་ན། རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་
པ་ཉིད་ནི་སྔ་མའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་མའི་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 267

བོ༑ ༑དེ་ལྟར་ཡང་<<ཊཀ་ཆཱིེན་>>ལས། འོ་ན་སྣང་བ་ལས། ཞེས་པ་ནས།
དེའི་བདེན་འཛིན་ལ་ནི་ཕྱི་མའི་ཡོད་འཛིན་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གནད་ཀ་འདི་དག་གི་ཁྱད་པར་མ་ཤེས་པར་སྔོན་གྱི་མཁས་
པ་ཆེན་པོ་འགའ་ཞིག་ནི། དགག་བྱའི་ཚད་འཛིན་རིགས་པས་དཔྱད་

བཟོད་ལ་འདོད་པས། སྟོང་ཉིད་གཞི་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་དེ། དེའང་
རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཅེས་པ་ནི། དཔྱད་མཐར་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་
རྙེད་པ་ལ་ཟེར་བས། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་སྙམ་
པའོ། །

གཞན་དག་ནི། སྟོང་ཉིད་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་རིགས་པས་

དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་གྲུབ་སྙམ་དུ་བཞེད་པའང་

བྱུང་མོད། འདི་ལེགས་པར་ཤེས་ན་མཐའ་དེ་གཉིས་ཀའང་ཁེགས་ནུས་

སོ༑ ༑ཞེས་པ་སྟེ་<<རྣམ་བཤད་>>ལས། འདི་མ་ཕྱེད་པར། ནས། མི་

འགལ་བའི་གནད་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དང་<<རྩ་ཤེ་ཊཱིཀ་ཆེན་>>བཅས་ལས་གཤིས་

ལུགས་དང་གཤིས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་གསུངས་
ཤིང་། <<སྟོང་ཐུན་>>ལས་ནི། གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་པར་
གྲུབ་མི་དགོས། ཞེས་དང་། ཆོས་ཉིད་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོ་ན་ཡོད་པས་
གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པར་སོང་ཡང་། གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་ཙམ་

268 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གྱིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྲོ་མི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་ལས་ཕྱི་

མའི་ལུང་དོན། གནས་ལུགས་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་ཞེས་མང་པོས་

བཤད་ཀྱང་། <<འཇུག་ངོགས་>>(༤༤༩)སུ། མྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་དེའི་

ཆོས་ཅན་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོ་ན་ཡོད་པས། ཆོས་ཅན་དེའི་

གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་ཀྱང་། ཆོས་གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་ལུགས་སུ་

གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་གསུངས་པའི་དོན་

དུ་འགྲེལ་བ་འདི་ནི་བདག་གི་བླ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེ་ཡབ་

སྲས་གཉས་ཀའི་ལིེགས་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཀྲལ་བ་
ཡིན་པས། དེ་ལྟར་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །

༢)འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་རྫུན་སྒྱུ་མའི་དཔེས་བསྟན་པ།

འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་བློའི་དབང་གིས་བཞག་མ་བཞག་གི་

དཔེ་ལ་སྒྱུ་མ་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟར། རྡེའུ་ཤིང་དང་སྤྲུལ་གཞི་རྡེའུ་

ཤིང་མི་འདྲ་སྟེ། ཕྱི་མ་ནི་སྔགས་རྫས་སོགས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་རྡེའུ་ཤིང་

གང་ཞིག །སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་ཚང་

དགོས་པ་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་ཞིག་ལ་བྱའོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་

ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་པའི་རང་ངོས་ནས་

གྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཁར་སྤྲུལ་གཞི་རྡེའུ་ཤིང་སྣང་བའི་མིག་བསླད་

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 269

པའི་ཤེས་པས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། དེ་འདྲའི་མིག་ཤེས་
མེད་པར་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་མི་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཆོས་རྣམས་བློ་ལ་

སྣང་བའི་དབང་གིས་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་

པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་བདེན་

གྲུབ་ཀྱི་གྲུབ་ཚད་ཡིན་པ་དཔེའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། དཔེའི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ལ་
སྣང་ཞེན་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་ལྟ་བ་རྙེད་མ་རྙེད་ཀྱི་གང་ཟག་
རྣམས་ལའང་སྣང་ཞེན་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། སྒྱུ་མ་མཁན་ལ་སྒྱུ་མ་སྣང་ཡང་ཞེན་པ་མེད་པ་བཞིན་ལྟ་བ་རྙེད་པའི་སོ་སྐྱེ་ལ་བདེན་གྲུབ་
སྣང་ཡང་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། མིག་བསླད་པའི་ལྟད་མོ་བ་ལ་སྒྱུ་མའི་
སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར། ལྟ་བ་མ་རྙེད་པ་རྣམས་ལ་སྣང་ཞེན་
གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་དང་། ཕྱིས་སླེབས་པའི་ལྟད་མོ་བ་ལ་སྣང་ཞེན་གཉིས་

ཀ་མེད་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དང་། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་

སོགས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་པའོ། །

ཡང་<<རྣམ་བཤད་>>ལས། ཚད་མའི་དབང་གིས་བཞག་པ་
དང་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་གཉིས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དང། སྒྱུ་
མའ་ིསྣང་བ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་བ་རང་རྒྱུད་པ་གཉློ ས་ཀྱི་ལུགས་མི་འིདྲ་ཚུལ་
གསུངས་པ་རྣམས་སླར་མི་བྲིའོ། །

270 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟར་སྣང་ཡང་རྟས་སྟོང་པར་གྲུབ་པ་ནི། གྲུབ་མཐར་
མ་ཞུགས་པའི་ཐ་སྙད་པའི་བློ་རང་དགའ་བ་ལའང་ཡོད་པས། དེ་དང་
བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་ཡང་དེས་སྟོང་པར་
གྲུབ་པའི་བློ་གཉིས་ནི། རིགས་ཤེས་ཕྲ་རགས་གང་དུའང་མི་རུང་སྟེ།
དེ་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་པའམ་ཐ་སྙད་པའི་བློ་རང་དགའ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་ཡུལ་གྱི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་བསྟན་པ་སྟེ། <<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>ལས། དེར་སྣང་དང་དེས་སྟོང་གཉས་ཚོགས་པ་གྲུབ་པ་ན། ི གྲུབ་
མཐར་མ་ཞུགས་པའི་ཐ་སྙད་པའི་བློ་རང་དགའ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་བརྫུན་
པར་འགྲུབ་པས། དེ་དང་གཟུགས་བརྙན་གང་དུ་སྣང་བས་སྟོང་པ་གྲུབ་
པའ་བི་ནློ་རིགས་ཤིེས་ཕྲ་རགས་གང་དུ་ཡང་མ་འོང་ངོ་། ི །ཞེས་གསུངས་

སོ༑ ༑

དེར་མ་ཟད་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་རང་དགའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་

པའི་བདེན་གྲུབ་སྟེ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡུལ་
ཡང་དག་ཡིན་ནའང་། བློ་རང་དགའ་བའི་ངོར་བདེན་གྲུབ་ལྟ་བུའི་

དེར་སྣང་འབྱུང་ན་དེས་སྟོང་མི་འོང་ལ། རྟག་པ་ལྟ་བུའི་དེས་སྟོང་བྱུང་
ནའང་དེར་སྣང་མི་འོང་བས། བློ་རང་དགའ་བའི་ངོར་སྣང་སྟོང་གཉིས་

ཚོགས་བྱུང་ན། བློ་རང་དགའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བརྫུན་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་གྱི། སྤྱིར་སྣང་གནས་མི་མཐུན་པའི་བརྫུན་པ་ནི་མིན་ཏེ། བློ་རང་

དགའ་བས་བརྫུན་པ་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། <<རྣམ་བཤད་>>ལས།

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 271

ཐ་སྙད་པའི་བློ་རང་དགའ། ཞེས་པ་ནས། བརྫུན་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་

གསུངས།

འདི་དག་གི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག།སྒྱུ་མ་མཁན་ལ་སོགས་པ་གང་ཟག་
གསུམ་གྱི་སྣང་ཚུལ་ལ་སོ་སོར་སྦྱར་ནས་བཤད་པའང་འདུག་སྟེ། བློ་

ངོར་དེ་ཙམ་མི་བདེ་ཞིང་དགོངས་པར་སོན་མིན་ཇི་ཡིན་རྣམ་དཔྱོད་
ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་པར་བྱའོ། །

༣)དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བཤད་པ།

མིག་བསླད་པའི་ལྟད་མོ་བ་ལ་སྒྱུ་མའི་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར་
ལྟ་བ་མ་རྙེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལའང་ཆོས་རྣམས་བློའི་དབང་
གིས་བཞག་པ་མིན་པར་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པར་སྣང་ཞིང་

འཛིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ཡིན་ཞིང་། དེས་བཟུང་

བའི་ཞེན་ཡུལ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
པར་འཇོག་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ནི། གོང་དུའང་ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་

གསུང་དྲངས་པ་ལྟར་ཏེ། <<རྣམ་བཤད་>>ལས་ཀྱང་། ནམ་ཞིག་
བདེན་འཛིན་དེས་བཟུང་བའི་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན་སྒྱུ་
མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ལ་ནང་གི་བློའི་དབང་གིས་

མ་བཞག་པའི་སྡོད་ལུགས་ཡོད་པར་མི་འཛིན་པར། བློའི་དབང་གིས་

272 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

དཔེ་དོན་སྦྱར་ཚུལ་གོང་དུ་མདོར་བསྡུས་བཤད་ཟིན་པས།
གཞན་དག་སླར་མི་སྤྲོ་ཞིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་བཞིན་འཆར་ཚུལ་
ཡང་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆ་བཅས་སུ་བསྒྲུབས་
པའི་རིགས་པ་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པ་རྣམ་བཤད་རང་དུ་སྣང་བས་དེར་

གཟིགས་པར་ཞུ།

ཡང་<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་
གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་མེད་ཀྱང་དེའི་དབང་གིས་བཞག་

པའི་སྡོད་ལུགས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལུགས་
འདི་ལ་མི་འགལ་བས། དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་བློའི་ངོར་མི་
འདྲ་བ་ཆེན་པོ་འོང་ངོ་། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་མཁས་པ་སོ་སོས་འགྲེལ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་སྣང་ཡང་། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གིས་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་པ་ལྟར་
གྱི་མིང་གིས་ཕར་བཏགས་ཙམ་མིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལུགས་འདི་ལ་མི་

འགལ་བ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གསུང་དུམ་དེ་སྤྱིར་
བཤད་ཡིན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུགས་འདི་ལ་མི་འགལ་
བས། ཞེས་དང་། དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི། ཞེས་པའི་གསུང་རིས་ལས་ཀྱང་
ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་རྒྱུད་པའི་དགག 273

<<རྣམ་བཤད་>>ལས། དགག་བྱ་བདེན་པ་དབང་ཤེས་ལ་
མི་སྣང་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་མཁས་པ་སོ་སོས་འགྲེལ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་སྣང་སྟེ། མང་པོ་ཞིག་གིས་ནི། དགག་བྱ་བདེན་པ་
དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་ཡང་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་
ཞེས་འདོད་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་བཤད་རང་ལས་ཀྱང་གསལ་ཞིང་།
བདེན་འཛིན་དེས་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་བསྟན་པ་མཐོང་བའི་བློ་ནི་

རྟོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དབང་ཤེས་མེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བདེན་གཉིས་

ཀྱི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་དེ་འདར་ཡང་འིདྲ་བར་གསུངས་པའ་ིཕྱིར་རོ། །

འགའ་ཞིག་གིས་ནི། རིགས་ངོའི་དགག་བྱ་མི་སྣང་གི །དགག་
བྱ་བདེན་གྲུབ་སྣང་གསུངས་པ་དང་། གཞན་དག་གིས་སྤྱིར་དགག་བྱ་
བདེན་གྲུབ་མ་ིསྣང་བའ་དོན་དུ་བཀྲལ་བ་གཉིས་ལས་

ིཕྱི་མ་རྣམ་བཤད་
སོགས་དང་མཐུན་ཚབས་ཆེ་བར་གསུང་སྲོལ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་མི་

སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་མཆོག་གིས་ནི་བདེན་

གཉས་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ཏིེ་གསུངས་པ་བསྡུས་
ཏེ་བཀོད་ན།

དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ནམ་ཡང་མི་འགོག་པ་དང་གཅིག།
བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་། གྲངས་ཅན་གྱིས་བཏགས་པའི་གཙོ་བོ་དང་།

རྒྱང་འཕེན་གྱིས་བཏགས་པའི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཤེས་པ་

274 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་མིན་
པར་བདེན་གཉིས་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་གསུངས་པ་དང་
གཉིས།
དབང་ཤེས་ཚད་མའི་ཡུལ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས། དེ་ལ་

བདེན་གྲུབ་སྣང་ན་བདེན་གྲུབ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཐལ་བ་
འཕངས་པ་དང་གསུམ།

དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་པའི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ལ་

ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་དབང་ཤེས་ལ་བདེན་
གྲུབ་མི་སྣང་བར་གསུངས་པའི་རིགས་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་
སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་ནས་

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལའང་འདྲ་བའི་

རྒྱུ་མཚན་དུ་རྣམ་བཤད་དྲངས་ཏེ་བསྒྲུབས་པར་མཛད་དོ། །
མཁན་ཟུར་པདྨ་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གིས་ནི། <<གསེར་གྱི་ཐུར་
མ་>>(༡༨༦)ལས། དེའི་ཕྱིར་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་དབང་ཤེས་ལ་མི་

སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་འདིས་ཤེས་ནུས་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་

ལྟ་བུ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་གཟུགས་སོགས་བདེན་གྲུབ་སྣང་

ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་ལས་འདས་པའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་
པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ན། ཤེས་པ་དེ་དག་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྡོད་
ལུགས་ལ་(མ་)འཁྲུལ་བ་དང་། དེ་འདྲའ་ིསྣང་གནས་མ་མཐུན་པའི་སྐིན་

ྱོ

ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་ 275

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འདིར་སྡོད་ལུགས་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་

འབྱུང་ཡང་། དགག་སྒྲའི་མ་ཡིག་ལྷག་གམ་སྙམ་སྟེ། དེའི་འོག་ཏུ་རྟོག་
པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་རྩོད་ལན་མཛད་པས་ཤེས་ནུས་སོ། །དེ་བཞིན་
དེ་ལ་བདེན་གྲུབ་སྣང་ན་ནི་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་གྱི། མ་འཁྲུལ་བའི་སྐྱོན་

འཇུག་ཚུལ་གཏན་ནས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཞར་བྱུང་སྟེ་དཔྱད་
པར་བྱའོ། །

སེ་རའི་དགེ་རྒན་ཟླ་གྲགས་མཆོག་གིས་བརྩམས་པའི་<<ཡིག་

ཆའི་དོགས་གཅོད་>>བྲིས་མ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཞིག་འདུག་པ་དེའི་ཤོག་
གྲངས་༦༥ནས་༦༨བར་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་འདི་ལྟར།

བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་བུམ་པ་བདེན་གྲུབ་སྣང་ན། གདགས་གཞི་འདོགས་བྱེད་གང་ལའང་མ་བལྟོས་པའི་ཚུགས་ཐུབ་པ་ཞིག་

སྣང་དགོས་ཀྱང་། དེ་ལ་བུམ་པ་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བལྟོས་
པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་པ་དང་གཅིག།
ཡང་དེ་ལ་བུམ་པ་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བལྟོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་སྟེ། དེ་

དག་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་རིགས་པ་
གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བར་
བསྒྲུབས།

276 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ལུང་གི་སྒོ་ནས་ནི། <<བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་>>ལས། ཡང་དག་
པར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་ནི་མི་སྣང་སྟེ། ཇི་ལྟར་རུང་བའམ་གྲུབ་པའི་

མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ༑
དེའི་དོན་ནི་བདེན་གྲུབ་སྣང་བ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདེན་

གྲུབ་སྟོན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་

དབང་གས་སྒི་བཏགས་པ་ཙམ་ཡྲོན་པས།

ི དབང་ཤེས་ལ་དེ་མ་ིསྣང་

སྟེ༑ དབང་ཤེས་ལ་གྲུབ་མཐའི་བག་ཆགས་དང་གྲུབ་མཐའ་གང་གིས་ཀྱང་བསླད་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། ཚིག་ཇི་བཞིན་མ་

དྲངས་སོ། །
དོགས་པ་ཅུང་ཟད་གཅད་ན། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་

ལུགས་ལ་ནི། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་ཚུལ་ལྕང་
སྐྱའ་གྲུབ་མཐར་གསལ་བ་ལྟར་

ིསླ་ཞང་།

ི རྣལ་འབྱོར་སྤད་པའྱོ་རང་རྒྱུད་

ིཔ་ལྟར་ན། དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་ཡོད་པས་སོ་སྐྱེའི་དབང་
ཤེས་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པས། དེ་དང་མ་མཚུངས་པའི་
བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་འཆད་པ་ན། <<གསེར་གྱི་ཐུར་མ་>>སོགས་ལས། ཕྱི་དོན་སྣང་ཚུལ་དེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་ལས་འདས་

པའི་སྣང་ཚུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་རྒྱང་ཆད་པའི་

རྣམ་པ་གཏད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་མ་

བཞག་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་འཆར་ཚུལ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་ 277

ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

སྡོད་ལུགས་ལས་འདས་པའི་སྣང་ཚུལ་འབྱུང་ན། དབང་ཤེས་

དེ་ཡུལ་དེའི་སྡོད་ལུགས་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བས་མི་རིགས་ན། འོ་ན་
རྟོག་པ་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱང་རང་ཡུལ་དེའི་སྡོད་ལུགས་ལ་འཁྲུལ་བར་
འགྱུར་ཏེ། དེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་
པ་ཙམ་གསེར་ཐུར་ལས་འབྱུང་ཡང་། མ་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསལ་ ིཁ་མ་མཛད་པས་འདི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཞེས་རྗེ་བཙུན་ཡ་མ་རིན་ཆེན་

གྱིས་དོགས་སློང་གནང་ངོ་། །

རང་གི་རྨོངས་བློར་འཆར་ཚོད་ཙམ་ནི། བུམ་པ་སོགས་བདེན་

གྲུབ་ཏུ་སྣང་ཚུལ་ནི་གདགས་གཞི་དང་ཆ་ཤས་སོགས་ལ་མ་བལྟོས་
པའི་ཚུགས་ཐུབ་རང་རྐྱ་བ་ཞིག་སྣང་ཚུལ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུ་ནི་དབང་
ཤེས་ལ་མི་སྣང་སྟེ། དབང་ཤེས་ལ་བུམ་སོགས་སྣང་བ་ན་ཆ་བཅས་
སུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་ལྟ་བུས་བུམ་པ་
འཇལ་བ་ན། དེ་ཆ་བཅས་སུ་གཞལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆ་བཅས་ཀྱི་རྟགས་
ཀྱིས་བུམ་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་
ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། <<རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་>>(༢༡)ལས། རྩོད་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་རྟགས་དེ་

མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། རྩོད་གཞི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟེང་

278 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དུ་ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་འགོག་པའི་ཚད་མ་དང་། ཆ་ཡོད་མེད་

དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་བོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ཡང་དགོངས་པར་སོན་མིན་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་བཟུང་བ།

༡)ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇོག་ཚུལ།

ཐོག་མར་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇོག་ཚུལ་ལ་མདོ་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་ལུང་བཞི་ཁུངས་སུ་མཛད་དེ། དང་པོ་ནི། ལྷའི་ཁང་བཟང་

ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱེད་པོ་གཞན་འགའ་ཡང་མེད་པར་
རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ཞེས་བསྟན། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་དོན་
ནི༑ <<དེའི་དར་ཊཱིཀ་>>(༦༨)ལས། འཇིག་རྟེན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་

པོ་ལྔ་གང་ལ་མ་རིག་པ་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་ཅན་དུ་
གྲུབ་བོ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་
གྱིས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་
པ་དེའི་ཕྱིར་ན། འཇིག་རྟེན་འདི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཅིས་མི་འཐད་དེ། རིན་ཕྲེང་དུ། གང་གི་ས་བོན་རྫུན་པ་

ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་ 279

དེའི། །སྐྱེ་བ་བདེན་པ་ག་ལ་ཞིག།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་

ངོ་༑ ༑

བཞི་བརྒྱ་པའི་དོན་ཡང་<<དེའི་དར་ཊཱིཀ་>>(༡༨༣)ལས། ཚུལ་
བཞིན་མིན་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་
པ་ལྟར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་མེད་པར་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་རྙེད་པ་ཡོད་པ་མིན་ན།
དེ་དག་གི་ཡོད་པ་ལྟོས་ནས་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀྱི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་མེད་པས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་

དོན་དང་འགལ་བ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཞེས་བློ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་

འཛིན། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་བསྡུ་ན། འདོད་ཆགས་སོགས་ནི་རྒྱུ་ཚུལ་
མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་

ཡོད་པར་གྲུབ་ཀྱི། དེ་དག་ལ་མ་བལྟོས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་
བོ༑ ༑དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་དོན་དང་འགལ་བའི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་བློ་ལྡན་སུ་ཞིག་གིས་འཛིན་ཞེས་པའི་

དོན་ནོ། །<<བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པའི་>>དོན་ཡང་། དེ་འདྲའི་རྟོག་
པ་གཉིས་པོ་ཡོད་མེད་ལས་འདོད་ཆགས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་མེད་རྗེས་སུ་
འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཐག་པ་

ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་བསྟན།

280 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདིར་ཐོག་མར་ངེས་དགོས་པའི་གནད་ནི། ཆོས་རྣམས་རྟོག་

པས་འཇོག་ཚུལ་དང་། གདགས་གཞི་བཏགས་ཆོས་དང་། བཏགས་
དོན་བཙལ་ཚུལ་བཅས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི་<<གསེར་གྱི་ཐུར་
མ་>>(༢༡༢)ལས། གང་གིས་བཞག་པ་དང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་བཞག་ཅེ་

ན༑ དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་

ན༑ ལྷས་བྱིན་གྱི་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། རྣ་བས་སྒྲ་ཉན་པ་

ན༑ ལྷས་བྱིན་ཁོ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ངས་གཟུགས་ལ་བལྟའོ་སྙམ་པ་དང་།ངས་སྒྲ་ཉན་ནོ་སྙམ་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་། དེ་དང་

འཇུག་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ངག་ཏུ་བརྗོད་པའི་མིང་རྣམས་ནི་རང་རྒྱུད་

ཀྱི་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་ཡིན་ལ། ལྷས་བྱིན་གྱིས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་བྱས་

པ་ན་མཆོད་སྦྱིན་ལྟ་བུ་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ལྷས་བྱིན་གྱིས་གཟུགས་ལ་བལྟས་སོ། །སྒྲ་ཐོས་སོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་དང་། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་མིང་

ནི༑ གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ལྷས་བྱིན་
གྱི་མིག་གིས་ལྟ་བ་དང་། རྣ་བས་ཉན་པ་གདགས་གཞི་བྱས་ནས་ལྷས་

བྱིན་གྱིས་ལྟའོ་ཉན་ནོ་ཞེས་གདགས། དེ་བཞིན་དུ་ལྷས་བྱིན་ལམ་ལ་
རྐང་པ་འདེགས་འཇོག་ག་བྱ་བ་བྱས་པ་ན་ལྷས་

ིབྱིན་ལམ་ལ་འགའོ་ཞྲོེས་

གདགས་སོ། །ཞེས་དང་། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀྱིས་
ཡུལ་ལ་སྡུག་པ་དང་། མི་སྡུག་པའི་ཉེ་རིང་གི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བལྟས་
པ་ན། ཆགས་སོགས་དེ་དག་གིས་གདགས་གཞི་བྱས་ནས་ལྷས་བྱིན་

ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་ 281

གཉེན་ལ་ཆགས་སོ། །དགྲ་ལ་སྡང་ངོ་ཞེས་གདགས། ཡང་ལྷས་བྱིན་གྱི་
རྒྱུད་ལ་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་གི་བསམ་པ་སྐྱེ་ནས་དེ་རིམ་གྱིས་ལམ་
གོང་མའི་མྱོང་བ་ཐོན་ཏེ་མཐར་དྲི་བྲལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ན།
ཤེས་པ་དེ་དག་གདགས་གཞི་བྱས་ཏེ་ལྷས་བྱིན་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་

འབྱུང་ངོ་། །ལམ་སྒོམ་མོ། །ཐར་པ་ཐོབ་བོ། །ཞེས་གདགས་སོ། །ཞེས་

གསུངས།

དེས་ན་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རག་པས་འདྟོ་དང་དིེ་ཞེས་འཛིན་
པ་ནི་རྟོག་པས་བཞག་ཚུལ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་དེ་དང་དེ་བརྗོད་
པའང་སྒྲའམ་མིང་གིས་འཇོག་ཚུལ་ཡིན་པ་འདྲའོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་

བཞག་པ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཡོད་པ་ནི། <<རྣམ་བཤད་>>(༡༡༠)ལས།
བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་ཀྱི་ཆ་ཙམ་ཞིག་
ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཀྱང་། བུམ་སོགས་
རྣམས་དང་ཐག་པའི་སྦྲུལ་གཉིས་ཡོད་མེད་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པར་ནུས་
མི་ནུས་སོགས་ནི་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ངེས་པར་བྱ་

དགོས་མི་དགོས་དང་། ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་
<<དྲང་ངེས་>>(༡༤༡)ལས། འདིར་མིང་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློས་

གང་བཞག་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་མི་བཞེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་

འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་མི་

282 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བཞེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས།

<<ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་>>(༣༡༡)ལས། མདོ་འདིས་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་གསུངས་ཤིང་། གདགས་གཞི་

བཏགས་ཆོས་སུ་མི་འཐད་ལ། ཚོགས་པ་གདགས་གཞིར་འཇོག་པ་ན།ཚོགས་པ་ཅན་ཡང་གདགས་གཞིར་འཇོག་པས། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་གང་
ཟག་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ཞེས་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་ཞེས་པའི་ཐ་

སྙད་གསལ་བར་འབྱུང་ཞང་།

ི རྗེས་འཇུག་ག་མཁས་པ་སོ་སོས་འདི་དག་

ིལ་གཞི་མཐུན་ཡོད་མེད་ཀྱི་བགྲོ་གླེང་མང་དུ་མཛད་ཀྱང་། རྒྱས་པར་
མི་སྤྲོ་ལ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གིས་ནི་

སྤྱིར་གདགས་གཞི་བཏགས་ཆོས་གཉིས་མི་འགལ་ཡང་། ཆོས་གཅིག་གི་

གདགས་གཞི་ཡིན་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་དེ་
མིན་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་དོ། །

འགའ་ཞིག་གིས་གདགས་གཞི་དང་གདགས་ཆོས་ཞེས་པའི་

ཚིག་སྤྱོད་ཀྱང་། ཅུང་ཟད་མི་བདེ་སྟེ། གདགས་པ་ནི་མ་འོངས་པ་
དང་། བཏགས་པ་ནི་འདས་ཚིག་ཡིན་པས། རིམ་བཞིན་གདགས་
གཞི་ཞེས་བརྗོད་ཚེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་རྒྱུའམ་གཞི་

དང་། བཏགས་ཆོས་ཞེས་བརད་ཚེ་དྗོེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའ་ཆོས་ ི

ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་ 283

ཏེ༑ ཆོས་དེའི་འདས་པ་ལྟ་བུར་བློ་ངོར་ཡང་འཕེན་ཞིང་། གདགས་ཆོས་
ཞེས་པ་ལ་དེ་འདྲའི་གོ་བ་བཤད་དུ་མེད་པས། ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་ལས་
འབྱུང་བའི་ཐ་སྙད་དེ་ཉིད་བློ་ངོར་ཡང་བདེའོ་སྙམ་མོ། །

འོ་ན་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་ཀྱི་དོན་གང་ཞེ་ན། འདི་

ལ་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ན་དེ་ཙམ་གསལ་ཁ་བཏོད་ནས་ལོགས་སུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་མེད་ཞུ་ཚོད་མི་ཐིགས་ཤིང་། གང་ལྟར་ཡང་

<<རྩ་ཤེ་>>ལས། ཅི་ཡིས་གང་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད། །གང་གིས་ཅི་ཞིག་

གསལ་བར་བྱེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་<<གསེར་གྱི་
ཐུར་མ་>>(༢༡༤)ལས། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཡིན་ན། གང་ཟག་དེ་

ནམ་མཐོང་བ་ན་དེ་བ་ཡུལ་དུ་བཟུང་བ་ལ་

ློ ལྟོས་པས་ཁྱབ་པ་མེད་ཀྱང་།
ལག་པ་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ལ་བཏགས་པའི་གང་ཟག་བློ་ཡུལ་

དུ་གཟུང་བ་ན། ཐོག་མར་གདགས་གཞི་ལག་པ་དེ་བློས་གཟུང་། དེ་

ནས་གདགས་གཞ་དིེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའ་གང་ཟག་ངོས་བཟུང་ ིབ་ཡིན་ཏེ། གདགས་གཞི་ཞེས་པ་ནི་བཏགས་ཆོས་བློ་ཡུལ་དུ་གསལ་

བྱེད་དམ་འཇོག་བྱེད་གཅིག་ལ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེའང་<<རྩ་ཤེ་ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། གང་ཟག་འདི་ནི་མིག་ལ་

སོགས་པ་འདིའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོའོ་ཞེས་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་

བླང་བྱ་ཅི་ཞིག་པོ་ཡིས་ལེན་པ་པོའི་བདག་གང་ཞིག་པོ་གསལ་བ་དང་།

284 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མངོན་པ་དང་ཤེས་པར་བྱེད་ཅིང་། མིག་ལ་སོགས་པ་འདི་ནི་གང་ཟག་
འདི་ཡི་ཉེ་བར་བླང་བྱའོ། །ཞེས་ལེན་པ་པོའི་བདག་གང་ཞིག་གིས་ལྟ་

བ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་བླང་བྱ་ཅི་ཞིག་པོ་གསལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་དོན་བསྡུས་ན་འདི་ལྟར། འདི་ནི་འདིའི་ལེན་པ་པོའོ་
ཞེས་པས་བླང་བྱས་ལེན་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། འདི་ནི་འདིའི་

བླང་བྱའོ་ཞེས་པས་ལེན་པོས་བླང་བྱ་གསལ་བ་སྟེ། ལེན་པ་པོ་དང་
བླང་བྱ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཇོག་ཅིང་། བློ་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་

ཡིན་པ་ནི། རྩ་འགྲེལ་རྣམས་གུང་བསྒྲིགས་པས་ཤེས་ནུས་ལ། དེ་བཞིན་
<<དྲང་ངེས་>>(༡༥༡)ལས་ཀྱང་། གཞན་ཡང་རྩ་ཤེ་ལས། དེ་བཞིན་
ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལ་
བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་ཡོད་ཀྱི། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་
པ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་བླང་བྱ་དང་ལེན་པ་པོ་ཡང་འཇོག་པར་གསུངས་
ཏེ༑ མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་མཐོང་བ་དང་། མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་གཟུགས་བལྟས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་མིག་

གས་གཟུགས་མཐོང་བར་ལིེགས་པར་འཇོག་ནུས་ལ། འོན་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བའི་མིག་མཆོད་སྦྱིན་མིན་ཞིང་། གཟུགས་ལྟ་མཁན་གྱི་མཆོད་
སྦྱིན་ཡང་མིག་མིན་པ་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚུལ།

དེའང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཚད། ཐ་སྙད་བཏགས་

ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་ 285

པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་རྙེད་པ་ལ་བྱེད་པ་ན། ཁ་ཅིག་ན་

རེ༑ ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་ཞེས་པ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་
དང་། དེ་བཙལ་བའི་ཚེ་མི་རྙེད་ཟེར་ཡང་། རང་ལུགས་ནི། བཏགས་

དོན་ཞེས་པ་བཏགས་ཡོད་དང་གཅིག་པས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེར་

འཇོག་ཅིང་། དེ་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་བཙལ་བ་ན་གདགས་གཞིའི་ངོས་
ནས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྙེད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་གང་ཟག་

ཅེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དེའི་དོན་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་
པོ་ཚོགས་པ་དང་། ཆ་ཤས་རེ་རེ་ནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་པ་དང་། དེ་

བཞིན་ཕུང་པོའི་ངོས་ནས་སམ་གསེབ་ནས་གྲུབ་ན། གང་དུ་གྲུབ་སྙམ་དུ་གཟུགས་ཕུང་ལྟ་བུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཆ་ཤས། དེའི་ཡང་ཆ་ཤས་བཅས་
ཕྲ་མོར་བསིལ་ཞིང་བཙལ་བ་ནི་བཏགས་དོན་འཚོལ་ཚུལ་དང་། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་ཚུལ་ཡིན་ཞེས་རྗེ་བཙུན་ཡ་མ་རིན་ཆེན་

གྱིས་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་རྟོགས་

ཚེ་ལྟ་བ་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས། རྟོགས་ན་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་
རྙེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ཚེ་རྒྱུ་འབྲས་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ངེས་པ་ད་དུང་མ་དྲངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ནི་༸རྒྱལ་
མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །ཞེས་

གསུངས་ཏེ། དེ་དང་མཐུན་པར་<<ཟིན་བྲིས་བཅུ་གསུམ་>>དུ་གྲགས་

286 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པ་ལས་(༡༡༢)ཀྱང་། དགག་བྱ་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་ཏེ་ལེགས་པར་
ཁེགས་པ་ན། ཕུང་པོ་དང་ཀ་བ་གཉིས་ལ་ང་ཞེས་བཏགས་པ་ཁྱད་མེད་

དུ་སོང་ནས། དེ་ལ་ང་ཞེས་བཏགས་པ་དེ་མི་འབྱར་བར་ནམ་མཁའ་ལ་ཡར་སོང་བའི་མིང་སྐམ་པོའི་སྣང་བ་འཆར་བའི་ཚེ་ལྟ་བ་ལ་གོ་བ་
དགའ་མོ་ཆགས་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་འགྲོ་འོང་དང་། དགེ་སྡིག་
གི་བྱ་བྱེད་སོགས་ལེགས་པར་འཇོག་མ་ཤེས་ན། ད་དུང་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་

མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །

འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ལྟ་བ་ལེགས་པར་རྙེད་པ་ལ་

དགོངས་སམ་ཞེས་རྗེ་བཙུན་ཡ་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་གསུངས་ཏེ། <<ལམ་

གཙོ་>>ལས་ཀྱང་།

སྣང་བ་རྟེན་འབྲེལ་བསླུ་བ་མེད་པ་དང་། །

སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས། །

ཇི་སྲིད་སོ་སོར་སྣང་བ་དེ་སྲིད་དུ། །
ད་དུང་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད། །
ནམ་ཞིག་རེས་འཇོག་མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ། །
རྟེན་འབྲེལ་མི་བསླུ་མཐོང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས། །

ངེས་ཤེས་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཀུན་འཇིག་ན། །
དེའི་ཚེ་ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པ་ལགས། །

ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་ 287

ཞེས་རེས་འཇོག་མེད་པར་སྣང་སྟོང་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གཅིག་
གྲོགས་གཅིག་ཏུ་ཤར་བ་ལ་ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པར་གསུངས་པས།དེ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ། འོ་ན་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་
བཙལ་བའི་ཚེ་མ་རྙེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་དམ་ལྟ་བ་རྙེད་པས་
མ་ཁྱབ་ཟེར་དགོས་པ་གང་ཡིན་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་
པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་འཕྲོས་བཤད་ཅུང་ཟད་བྱས་ཏེ། ད་ནི་

དཀྱུས་ལ་འཇུག་སྟེ། ཊཀ་ཆཱིེན་ལ་གཞུང་ཚན་ཅུང་ཟད་བགོ་བའ་དབང་

ིདུ་བཏང་ན།

<<རྣམ་བཤད་>>(༡༠༩)ལས། དེ་ལ་ཁྲ་བོའི་མདོག་དང་འཁྱིལ་ལུགས་
སྦྲུལ་དང་འདྲ་ཞིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་གང་ཟག་
གི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མེད་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་
བསྒྲུབས་ཤིང་། <<རིན་ཕྲེང་>>གི །སྐྱེས་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །ཞེས་

སོགས་ཁུངས་སུ་དྲངས་པ་སོགས་གཞུང་རང་དུ་གསལ་ལོ༑ ༑
གང་ཟག་རག་པས་བཞག་ལུགས་དྟོེ་ལྟར་ཤེས་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་བསྒྲུབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས།
བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྟོག་པས་བཞག་པ་ལ་

ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ཚུལ་གསལ་བར་བསྟན།

288 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྟོག་པས་བཞག་པ་དེ་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་
ལ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ཚུལ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་
མིན་པ་དང་། དབུ་མའི་ལྟ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་དཀའ་གནད་དུ་
བསྟན།
དེ་ལྟར་བྱས་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་ལེགས་པར་ཤེས་ན། ཆོས་
རྣམས་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་དང་། བཏགས་དོན་མ་བཙལ་བར་འཇོག་པ་ལེགས་པར་ཤེས་ཚུལ་རིན་ཕྲེང་གི་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་

གྲུབ་དོན་གསུངས་སོ། །
འདར་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚུལ་དང་། ི བཙལ་ནས་མ་རྙེད་པའ་ིཚུལ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དབུ་མའི་གཞུང་ཆེ་ཁག་དང་སྤྱོད་འཇུག་
ཤེར་ལེ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུའང་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་
ལྟ་བའི་ཁྲིད་ཡིག་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་གཟིགས་དགོས་སོ། །

༢)དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་དུ་བསྟན་པ།

སྔར་བཤད་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བདེན་ཚད་དང་། ཐལ་རང་གཉིས་

ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་བསྟན་ཏེ། འདི་རྣམས་ཕལ་མོ་ཆེ་གཞུང་རང་དུ་
ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་ཟློས་པའི་ངལ་བ་མི་བྱ་ཞིང་། འོན་ཀྱང་བློ་ངོར་མ་

འཛིངས་པར་གོ་བདེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཞུང་ཚན་དུམ་བུར་བཅད་

བདག་སྐྱེ་འགོག་ 289

ནས་གང་དང་གང་བསྟན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བྲི་བར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡུལ་ཅན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟོག་པ་གཞན་ལ་རག་

མ་ལས་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་<<བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་>>ཡི།
དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ཞེས་སོགས་སྔ་འགྲེལ་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀྲལ་
ཅིང་། དེའང་རང་དབང་བ་ཞེས་པ་ལུགས་འདིར་གཞན་ལ་རག་མ་

ལས་པའི་དོན་ཏེ། གདགས་གཞི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཞེས་པའི་

ཙམ་མིན་པར། ཡུལ་ཅན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟོག་པ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་

པ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། སྔ་མ་ནི་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་འཇོག་ནུས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའ་བདག་ནི་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་དང་ཆོས་སོ་སོའི་ིསྟེང་
དུ་མེད་པ་བདག་མེད་གཉིས་སུ་འཇོག་ཚུལ་དུ་གསལ་བར་བསྟན།
བདག་འཛིན་གྱི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཇིག་ལྟ་
ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་
རྣམ་གསལ་བར་བསྟན།
དེ་ལྟར་བདག་གཉིས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བའི་མ་རིག་

པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་
བསྟན་ཅིང་། དེ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སོགས་འབྱུང་ཚུལ་
དང་། མ་རིག་པ་དེ་ལྡོག་པ་ལ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་

དགོས་ཚུལ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་བསྒྲུབས་སོ། །
དེའི་ཕྱིར་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

290 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་ཀུན་བདེན་འཛིན་
མིན་པར། རང་ཡུལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་

བློ་གསུམ་ཡོད་ཚུལ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་འཛིན་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་དང་། དེ་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་ན། སྤྱོད་ཕྱོགས་ཐམས་
ཅད་སྤང་བྱར་མི་འཛིན་པའི་ཕན་ཡོན་འབྱུང་ཚུལ་དྲང་ངེས་སོགས་
སུ་གསུངས་ཟིན་པའི་ཞལ་འཕངས་བཅས་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ལུང་དོན་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས།

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་དང། གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་

བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དགག་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།
རྟེན་འབྱུང་གི་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཐར་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ།
རིགས་པས་དཔྱད་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ། དེ་

རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་
པས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །

དང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ།

བདག་སྐྱེ་འགོག་ 291

དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག།
གཉི་ག་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། །

དན་འགྲེལ་། ོརང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་ བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ་ལ་<<རྩ་
ཤེ་>>ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་སོགས་
དང་། འདིར་ཡང་། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་
ག་ལ་ཞིག །ཅེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཚིག་ཟིན་ལ་མཐའ་བཞི་
ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་བཞག་པར་བསྟན་པས། ཁ་ཅིག །འཇུག་
ཊཱིཀ་གི་ས་བཅད་ནོར་རམ་སྙམ་པ་བྱུང་བ་ལ། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
རྗེ་བཙུན་ཆོས་རྒྱན་མཆོག་གིས་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་དུ་གསལ་ཁའི་ལེགས་
བཤད་གསུངས་ཟིན་པ་སླར་མི་བཟླའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི་དོན་བསྡུས་ན། བདག་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་

སོགས་ཀྱི་དོན་དང་། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་སྒྲུབ་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་རིགས་ཀྱང་། དེ་

ལྟར་སོ་སོར་བཅད་པ། བདག་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་
མིན་ཚུལ་དང་། གཞུང་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅའ་རྣམས་མེད་དགག་

292 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡིན་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་
བ་བཅས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། མཇུག་ཏུ་འཇུག་པའི། དེ་ཉིད་དེ་

ལས་འབྱུང་མིན། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་འགྲེལ་དང་། དམ་
བཅའ་བཞིས་ཆོག་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། ། <<རང་འགྲེལ་>>གྱི། འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་སོགས་
ཀྱི་དོན་ནི། རྩ་ཤེའི། སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་
འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད། རང་ལས་སྐྱེ་བ་སྟེ་བདག་
སྐྱེ་སོགས་ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་དོན་དང་སྦྲེལ་གྱི། བསྒྲུབ་བྱ་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་སྦྲེལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་
དགག་པ་ནི་དོན་གྱིས་ཏེ་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་
ནོ༑ ༑

བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་སོགས་ལ་སློབ་

དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་སོགས་ཀྱིས་
ནི༑ གཞུང་དེས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་བསྟན་
ཏེ༑ དེའང་དངོས་པོ་གང་དང་གང་ནའང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་
ཡིན། །ཞེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་ཐ་མའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་
པས། བཞི་ཀ་ལ་སྦྱར་དགོས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་གང་དང་གང་ནའང་

བདག་སྐྱེ་འགོག་ 293

བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། དངོས་པོ་གང་དང་གང་
ནའང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། དངོས་པོ་གང་དང་
གང་ནའང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན། དངོས་པོ་
གང་དང་གང་ནའང་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་

པ་སྟེ། <<ཚིག་གསལ་>>(༡༠)ལས། དེའི་ཕྱིར་བདག་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་

བྱའོ། །དེ་བཞིན་དམ་བཅའ་བ་གསུམ་པོ་ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཞེས་

གསུངས། དེ་དག་གིས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་
དངོས་སུ་བསྟན་པར་གཟུང་དགོས་ཏེ། མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་
པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཤུགས་ལ་ཁེགས་པར་འགྱུར་བས་

སོ༑༑དེ་ལྟར་ཡང་<<རང་འགྲེལ་>>(༧༩)ལས། འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་སྦྲེལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དགག་པ་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་

གསུངས་སོ། །འདིའི་ཚིག་འགྲེལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། བདག་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་

སོགས་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་རྟགས་དང་། གསུམ་པས་ཆོས་ཅན།བཞི་པས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཏེ། དེ་དག་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་
ནས། དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་
དམ་པར་བདག་དང་། གཞན་དང་། གཉས་ཀ་དང་།

ི རྒྱུ་མེད་གང་ལས་

294 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དོན་དམ་པར་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་

རྟགས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་
པར་བྱས་ནའང་། རུང་ཙམ་ཡིན་མོད། གཞུང་དོན་དངོས་མིན་པར་

གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ་ལ་བཞི།

བདག་སྐྱེ་དགག་པ། གཞན་སྐྱེ་དགག་པ། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་
པ༑ རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་པ་
མཛད་པའི་རིགས་པས་དགག་པ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་

དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་
གྲུབ་མཐའ་མཁན་གྱི་ལུགས་དགག་པ། གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་

ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་
བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་

དགག་པ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།
དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཉིད། །
སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི། །

བདག་སྐྱེ་འགོག་ 295

མྱུ་གུ་ལ་སོགས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདིར་རྙེད་མི་འགྱུར་ཞིང་། །

ས་བོན་སྲིད་མཐར་ཐུག་པར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །

ཇི་ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །

དན་འགྲེལ་། ོབདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་རིགས་པ་དགུ་དང་རྩ་ཤེའི་

རིགས་པ་གཉིས་བཅས་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པ་ལས། ནང་གསེས་ས་བཅད་
ཆུང་གྲས་འགའ་རེ་ནི་ཅུང་ཟད་བསྡུས་པའི་ཚུལ་དུ་བྱས་སོ། །

ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་ན་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ། དེ་ནི་དེ་ལས་

འབྱུང་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེས་ན། དེ་

ལྟར་འབྱུང་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་འགའ་ཡང་མེད་པས། ངོ་
བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་ན་དོན་མེད་དུ་ཐལ་ཞེས་བསྟན།
ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལས་སྐྱེ་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བ། སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་
སླར་ཡང་། ཞེས་སོགས་བཞས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐིྱེ་ན་རགས་

ིཔ་དང་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱེས་ན་རྒྱུའི་རིགས་འདྲ་རྣམས་བར་མ་
ཆད་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལྟར་ན་འབྲས་བུའི་རིགས་འདྲ་སྐྱེ་བའི་གོ་
སྐབས་མི་རྙེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བསྟན།
དེ་དག་གི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ། ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། ས་མྱུག་
གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་ཅིང་། མྱུ་གུས་ས་

296 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བོན་འགག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། ཇི་

ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་

གསུངས། དོན་ནི། མྱུ་གུས་མྱུ་གུ་འཇིག་པར་མི་བྱེད་པ་བཞིན། མྱུ་

གུས་ས་བོན་འཇིག་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ། ས་མྱུག་གཉིས་ཀྱི་རང་
བཞིན་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

པའོ། །

གཉིས་པ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དགག་པ།

བྱེད་རྒྱུ་ས་བོན་གྱི་ལས་ཐ་དད་མྱུ་གུའི་དབྱིབས་དང་ནི། །

ཁ་དོག་རོ་ནུས་སྨིན་པའི་ཐ་དད་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་སྔར་གྱི་བདག་གིས་དངོས་པོ་བསལ་ནས་དེ་ལས་གཞན། །

ངོ་བོར་འགྱུར་ན་དེ་ཚེ་དེ་ཡི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བོན་མྱུ་གུ་འདིར་གཞན་མ་ཡིན་ན། །

ས་བོན་བཞིན་དུ་མྱུ་གུ་ཞེས་བྱ་དེ་གཟུང་མེད་པའམ། །
ཡང་ན་དེ་དག་གཅིག་པས་ཇི་ལྟར་མྱུ་གུ་འདི་བཞིན་དུ། །
དེ་ཡང་གཟུང་དུ་ཡོད་འགྱུར་དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་ཁས་མི་བླང་། །
ཞེས་པས་བསྟན་པའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར།

རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་འགོག་པ་ལ། བྱེད་རྒྱུ་ས་བོན་གྱི་ལས་ཐ་དད།

བདག་སྐྱེ་འགོག་ 297

ཅེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་རང་བཞིན་གཅིག་ན། ས་མྱུག་གཉིས་ལ་དབྱིབས་དང་ཁ་
དོག་སོགས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ་ལོ།
།ཞེས་བསྟན།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རང་བཞིན་གཅིག་ཀྱང་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པས། ས་

བོན་གྱི་གནས་སྐབས་བསལ་ནས་གཞན་མྱུ་གུའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཉེས་པ་མེད་ཟེར། དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་བ་ལས། གལ་ཏེ་སྔར་གྱི་
བདག་གི་དངོས་པོ་བསལ་ནས་དེ་ལས་གཞན། །ངོ་བོར་འགྱུར་ན༑
ཞེས་གསུངས།
དེ་དགག་པ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། དེའི་ཚེ་དེ་ཡི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་ལྟར་ན། ས་བོན་དེའི་རང་

བཞིན་དེ་ཉིད་མྱུ་གུའི་རང་བཞིན་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། ས་
བོན་ལ་སོགས་པ་ཆོས་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཆོས་
དེའ་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ིཕྱིར་དང་། དེའ་ངོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་ ིཔའི་དེའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་

ལན་དགག་པའོ། །
གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བོན། ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་ནི། ས་
མྱུག་གཉིས་ངོ་བོ་གཞན་མ་ཡིན་ན། མྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་སུ་ས་

བོན་གཟུང་དུ་མེད་པ་བཞིན་མྱུ་གུའང་གཟུང་དུ་མེད་པའམ། ཡང་

298 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ན་དེའི་སྐབས་སུ་མྱུ་གུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་ས་བོན་ཡང་དབང་
ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས། ས་མྱུག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་
གཞན་མེད་པ་འདི་ནི་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གནས་སྐབས་
གཉིས་ཀྱི་རེ་རེར་གཉིས་ཀ་འཛིན་མི་འཛིན་མཚུངས་པར་ཐལ་བས་
དགག་པའོ། །

གཉིས་པ་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པར་བསྟན་
པ།

གང་ཕྱིར་རྒྱུ་ཞིག་ན་ཡང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །
དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མ་ལེན། །
འདིས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུའང་། ས་བོན་ཞིག་ནའང་དེའི་

འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ས་མྱུག་དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་ཁས་མི་
ལེན་ནོ། །ཞེས་བསྟན།

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ།
དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི། །
དེ་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་གི་ཕྱིར། བདག་སྐྱེ་ནི་བདེན་པ་

ཐལ་བཟློག 299

གཉིས་ཀར་ཡང་ཡོད་པར་ཁས་བླང་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡན་
ནི་འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་རིགས་པའོ། །

གཉིས་པ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པ།
བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང་། །
ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་འགྱུར་ན་དེ་དག་ནི། །
གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་པར། །
བྱ་མིན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །
བདག་སྐྱེ་འདོད་ན། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་

ཐལ་བ་དང་། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་ལ་སོགས་
པ་རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་རིགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་

འགྱུར་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
དེའང་། སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་འདིའི་རྣམ་

བཤད་གོ་དཀའ་བས་ཐལ་ངག་ཏུ་བསྒྲིལ་ན། གྲངས་ཅན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ས་བོན་བལྡབས་ནས་སྐྱེ་བ་བཀག་སྟེ། མྱུ་གུ་སྐྱེ་

བར་འདོད་ཀྱང་། ཁྱོད་ལྟར་ན་ས་བོན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མེད་

300 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པར་ཐལ། སྐྱེས་ཟིན་ས་བོན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་འདིར་
མི་རྙེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ས་བོན་སྲིད་མཐའི་

བར་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

དམ་བཅའ་བཞི་ལས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་
ནི༑ རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་ཉི་ཤུ་པ་དང་བདུན་པ་སོགས་ལས་གསུངས་ཏེ།
<<ཊཱིཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་>>(༤༦)ལས། རབ་བྱེད་ཉི་ཤུ་པ་དང་
བདུན་པར། འདི་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་གསུངས་མོད་ཀྱང་།
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རགས་པ་གཉི ས་ཀྱིས་བཀག་པ་འདི་ཡི་རིགས་

ིཀྱང་དུ་མ་ཞིག་གཞུང་གཞན་ལས་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།

<<བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་>>ལས་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་
བ་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བསྟན་

ཅིང་། གཞན་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་ཡོད་དོ། །

དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ནི། <<ཚིག་གསལ་>>(༡༠)ལས། འཐད་པ་གང་གིས། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ནི། དེ་ལས་དེ་ནི་འབྱུང་

ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་

བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཉིད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་འཇུག་པར་ཞལ་

ཐལ་བཟློག 301

འཕངས་མཛད་པའི་རིགས་པས་བཀག་གོ། དེའང་ཚིག་གསལ་ནི་
འཇུག་པའི་རྗེས་སུ་བརྩམས་པར་གྲུབ་སྟེ། ཚིག་གསལ་དུ་ལན་གཅིག་

མིན་པར་འཇུག་པ་ལ་ཞལ་འཕངས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་མཛད་འདུག་པས་
སོ༑ ༑འདི་ནི་ཞར་བྱུང་ངོ་། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་<<འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་>>ལས་རྒྱས་
པར་གསུངས་པ་གོང་ལྟར་ཡིན་མོད། <<ཚིག་གསལ་>>ལས་སྐབས་འདིར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ལ་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བས། གཞུང་ཚན་འདི་དག་
ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་དུ་བཟུང་ནས། རྗེ་ཡབ་སྲས་ལ་སོགས་པའི་བོད་ཀྱི་
འགྲེལ་བྱེད་མང་པོས་ཞིབ་རྒྱས་མཛད་དོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་ས་བཅད་བཞི། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། དེ་ལ་
ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ། སྐྱོན་དེ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
ལ་མ་འཇུག་པའི་ཚུལ། ི ལེགས་ལྡན་རང་གས་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་སྐིན་འཇུག་

ྱོཔར་བསྟན་པའོ། །

302 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དང་པོ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།
<<བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་>>ལས། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་
དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་།
ཤན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ིཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་བདག་ག་བདག་

ིཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ། །ཅི་

སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་

གསུངས།

ཐལ་བཟློག།

ཐལ་བཟློག་ཅེས་མིང་ཐོགས་ཚུལ་དང་། མིང་དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་
ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་
རིགས་པ་གསུངས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཐལ་བ་བཟློག་

དགོས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་མི་འཇུག་པའི་

སྐྱོན་སྤོང་མཛད་པ་<<ཚིག་གསལ་>>ལས། ཐལ་བ་བཟློག་པའི་དོན་
དང་ཡང་། ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་ཚན་འདི་ལ་ཐལ་བཟློག་

ཐལ་བཟློག 303

ཅེས་བཏགས་སོ། །

དའེ་དོན་ནི།

ི དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐ་བ་མྱེད་དེ།

ེ ད་དག་

ེག་སྐིྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉད་དུ་འགྱུར་བའི་ིཕྱིར་དང། ཐུག་པ་མེད་པ་ཉད་

ིདུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདིའི་

ཚིག་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར། ཞེས་

པའི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལས་བཟློག་པ་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་

དངོས་པོ་རྣམས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བསྟན་འདུག་

པས། དེ་ལ་སྐྱོན་གསུམ་འཇུག་སྙམ་དུ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་

ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། བདག་

ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཆོས་བཟློག་པའི་

རྟགས་སྦྱོར་ལ་སྐྱོན་འཇུག་ཅེས་པ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དགོངས་
པ་མིན་ནོ། །ཚུལ་འདི་ལེགས་པར་མ་ཤེས་པར། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན། ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་ནས་ཐལ་འགྱུར་
བའི་ཐལ་ཆོས་བཟློག་ཚུལ་ལ་བྱེད་པ་མང་དུ་བྱུང་ངོ་། །

དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་འདི་ལྟར། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ཞེས་པའི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ནི། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་

དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཞིང་། དེའི་བཟློག་དོན་སླར་

ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་འགྱུར་མི་དགོས་

304 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཏེ༑ དེ་འདྲ་བ་དེ་ཕ་རོལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ངོར་མི་

འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ཡིན་གྱི། རང་གིས་ཁས་མ་བླངས་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བསྒྲུབས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་<<ཚིག་གསལ་>>ལས། ཐལ་
བར་འགྱུར་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་གྱི།
ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་

གསུངས་ཏེ་མདོ་ཙམ་མོ། །

དེའང་བདག་སྐྱེ་འགོག་ཡུལ་གྱི་ཕྱོགས་སྔ་གྲངས་ཅན་པས། སྐྱེས་

ལྡན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་མངོན་པར་མི་གསལ་

བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང་། མངོན་པར་གསལ་བ་ན་སྐྱེས་པ་
ཡིན་ཞིང་། གསལ་ཟིན་ན་སླར་ཡང་སྐྱེ་མི་དགོས། ཞེས་སྨྲ་སྟེ་<<རྩ་ཤེའི་

ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༤༥)དང་སྤྱི་དོན་སོགས་ལས་གསལ་ལོ། །

དེ་འགོག་པ་ལ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ན་རེ། མྱུ་གུ་

ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་<<བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་>>ལས། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་
མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གོང་དུ་ཁྱབ་སྟེ། སྐྱེ་བའི་དོན་རང་གི་བདག་
ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་<<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>(༤༥)ལས། སྐྱེ་བ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཡིན་

ཐལ་བཟློག 305

ན༑ དེ་ཐོབ་ཟིན་ནས། སླར་ཡང་སྐྱེ་ན་དགོས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐུག་
མེད་དུ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐལ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་
སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན།
ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་སླར་ཡང་སྐྱེ་

བ་དོན་མེད་དང་། ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཀག་
པ་འདི་ནི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་ཏེ། མདོར་བསྟན་གྱི་ཐལ་ངག་ནི། མྱུ་

གུ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་
ཁྱབ་ན། ཁྱོད་ཐུག་མེད་དུ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཡོད་ཀྱང་སླར་ཡང་
སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི ། ཞེས་པས་ཡོད་
པ་མདོར་བསྟན་གྱི་རྟགས་སུ་བསྟན་ཅིང་། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་པས་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་
བསལ་བའམ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །དེའང་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཡང་
སྒྲ་མདོར་བསྟན་ལ་སྦྱར་ནས་སོ། །ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་
བ་མེད་དེ། ཞེས་པ་ནི་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་ཡིན་གྱི། བདག་སྐྱེ་མེད་པར་

སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་ཁོངས་སུ་མི་བྱའོ། །

306 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཆོས་ཅན། བསལ་བ། རྟགས། དཔེ།

མདོར་བསྟན་གྱི་ཐལ་ངག།
(དངོས་པོ་)
མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན།

(སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་
ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར།)
སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་
དོན་མེད་དུ་ཐལ།

(དེ་དག་གི་)
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

(རྣམས།)
གསལ་ཟིན་
བུམ་པ་

བཞིན།

རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཐལ་ངག།

(དངོས་པོ)
རྒྱུ་དུས་ནའང་

མངོན་པར་མི་
གསལ་བར་ཡོད་
པར་འདོད་པའི་མྱུ་
གུ་ཆོས་ཅན།

(ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་
དགོས་པ་མེད་དོ།།)
སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་
དོན་མེད་དུ་ཐལ།

(བདག་གི་
བདག་ཉིད་དུ་
ཡོད་)
རང་གི་བདག་
ཉིད་དུ་གྲུབ་
ཟིན་པའི་ཕྱིར།

(རྣམས་ལ་
ནི།)
དཔེར་ན་
གསལ་ཟིན་
གྱི་བུམ་པ་
བཞིན།

བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་གཞུང་རང་ལུགས་བཞིན་ཐལ་ངག་ཏུ་བསྒྲིལ་

ནས་རེའུ་མིག་ཏུ་བཀོད་པའོ། །ཐལ་དང་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་བརྗེས་པ་

མ་གཏོགས་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་གཅིག་གོ།

མདོ་རྒྱས་སྦྱར་མ་ཤེས་ཚུལ་<<སྟོང་ཐུན་>>(༣༧༣)ལས། དེ་ལྟར་

ཐལ་བཟློག 307

ན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་དོན།དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་

དགོས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་སོགས་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་

བའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་དུ་བྱས་ནས་ཚིག་གོང་འོག་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནུས་པ་གྲིལ་བ་ན། ཟླ་བས་བཀྲལ་བ་ལྟར་གྱི་ཐལ་འགྱུར་
འཕེན་ཚུལ་འབྱུང་བ་མ་དགོངས་པར་དེ་ལྟར་བརྒལ་བ་ལ། ཞེས་སོགས་
དང་། (༣༧༥)དེས་ན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
ཀྱི་འགྲེལ་ཚིག་སྔ་ཕྱི་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་སྦྱར་ནས་སླར་ཡང་སྐྱེ་

བ་དོན་མེད་པར་མི་འདོད་པའི་ཆོས་ཐལ་བ་འཕེན་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་

པ་མ་དགོངས་པར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ།

<<ཚིག་གསལ་>>ལས། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་ནི་རིགས་པ་

མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་།
གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་བཟློག་པས་
བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། དེའི་ཆོས་བཟློག་པའི་དོན་མངོན་པས་
དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་འབྲས་

308 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་ཡོད་པར་

འགྱུར་པའི་ཕྱིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་

སྐྱོན་སྨྲ་སྟེ། ཞེས་འབྱུང་།

བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི། ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་

སོགས་ནི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་འཐད་དགོངས་ནས་དགག་པ་མ་མཛད་མོད།

དེ་ཉིད་མདོར་བསྟན་ལ་སྦྱར་མ་ཤེས་པར། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་

ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དགོངས་

ནས་འདི་ལྟར། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར། མྱུ་གུའམ་དངོས་པོ་

རྣམས་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག་

མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བཞེད་དོན་
མེད་ཅིང་། འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཚིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་ནུས་པ་ལ་

དཔགས་ན། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་

བར་ཐལ། བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདིས་སྒྲུབ་

བྱེད་འཕངས་འདུག་པས། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྐྱེ་

བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་བདག་སྐྱེ་འགོག་
པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་སུ་གཞུང་དེས་བསྟན་པར་འོས་མེད་དུ་འདུག་

སྙམ་དུ་དགོངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་<<སྟོང་ཐུན་>>(༣༧༣)ལས། དེས་ན་

ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འདོད་པ་བླངས་པ་ནི།

དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བདག་ལས་སྐྱེ་

ཐལ་བཟློག 309

བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ། བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་

ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི་གཉིས། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར། ཞེས་པ་དང་། ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར། ཞེས་པས་དངོས་བསྟན་ལ་སྨྲས་ནས། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་གཉིས་དངོས་
པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཞེས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་
པར་མངོན་ཞེས་བསམས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་ན། འགྲེལ་ངག་དེ་ལ་སྐྱོན་གསུམ་སྟེ། གང་བསྟན་པའི་གཏན་

ཚིགས་ནི། བདག་སྐྱེ་འགོག་ནུས་ཀྱི་རྟགས་མིན་པས། གཏན་ཚིགས་
ཡང་དག་མ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་
མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་དང་གཅིག།

གྲངས་ཅན་གྱིས་རྩོད་སྤོང་འདི་ལྟར་བྱས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན།
བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་དོན། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་མི་གསལ་བ་ནུས་པའི་

བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་པའམ། ཡང་ན་དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་གསལ་ཟིན་གྱི་
བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་པ་གང་ཡིན། རྟགས་དང་པོ་ལ་འགལ་ཁྱབ་འབུལ་བ་དང་། ཕྱི་མའི་བསྒྲུབ་བྱ་ནི་ཁོ་བོས་གྲུབ་ཟིན་པས་བསྒྲུབ་མི་དགོས་
ཤང་།

ི དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་དགག་མ་ནུས་སོ། ི །ཞེས་

310 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་བསལ་མི་ནུས་པའི་ཉེས་པ་དང་གཉིས།
དེ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱིས་ཀླན་ཀའི་གླགས་ཡོད་པས། མི་རིགས་པའི་

ཉེས་པ་དང་གསུམ་མོ། །དེའང་གླགས་ཡོད་ཚུལ་ནི། དངོས་ཟིན་གྱི་
རྟགས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག་མེད་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་མི་བཞེད་

པས། རྟགས་ཀྱི་བཟློག་དོན་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་རྟགས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་མྱུ་གུ་སོགས་སྐྱེ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་།
བདག་སྐྱེ་བཀག་པས་ན། གཞན་སྐྱེ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པས། བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་པའི་མགོན་
པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཡང་<<ཤེས་

རབ་སྒྲོན་མ་>>ལས། དེ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱིས་ཀླན་ཀའི་གླགས་
ཡོད་པའི་ཡང་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་ཚིག་འགྲེལ་ནི།
གླགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། སྐབས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་ངག་དེའི་དངོས་
ཟིན་གྱི་དམ་བཅའ་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལ་མི་སྐྱེ་ཞེས་པ་ལས་

བཟློག་པ་དང་། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་
ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་བཟློག་པའི་དོན་མངོན་པས།
རིམ་པ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་བསྒྲུབ་བྱར་
འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ཐུག་

པ་ཡོད་པ་གཉིས་རྟགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་
བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ཡིན་པའི་མཛད་པའི་མཐའ་དང་

ཐལ་བཟློག 311

འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །
མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་ཚིག་
གོང་འོག་རྣམས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་སྦྱར་མ་ཤེས་པར། འགྲེལ་
ངག་དང་པོ་ནི་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་མི་བདེ་དགོངས་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་

མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །
དངོས་ཟིན། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན།

བདག་ལས་མི་སྐྱེ་
སྟེ།

སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་
ཐུག་མེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

དགོངས་ཚོད།མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན།

བདག་ལས་མི་སྐྱེ་
སྟེ།

སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་
དང་ཐུག་བཅས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

དགོངས་
ཚོད་ལེན་
པའི་ཐལ་
འགྱུར།

མྱུ་གུ་ཆོས་
ཅན།

སྐྱེ་བ་དོན་མེད་
དང་ཐུག་མེད་ཡིན་
པར་ཐལ།

བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར།

འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་འགྲེལ་ངག་
དེའི་དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་གཞིར་བཞག་གིས་དངོས་ཟིན་དང་དགོངས་
ཚོད་ཀྱི་རྟགས་གཉིས་དང་། དངོས་ཟིན་དང་དགོངས་ཚོད་ལེན་པའི་

ཐལ་འགྱུར་བཅས་རེའུ་མིག་ཏུ་བཀོད་པའོ། །

312 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདིར་གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ། ཞེས་པ་ལ་<<སྤྱི་
དོན་>>(༢༢༠)དུ། གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབ་པ་དང་། འགལ་ཁྱབ་ཏུ་སྨྲས་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། དེ་ནི་ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་ལྟར་ཡིན་ལ།

<<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>> (༤༦)དུ། དེ་ལ་ཕ་རོལ་པོས་ནུས་པའི་ངོ་བོར་མི་གསལ་བར་ཡོད་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའ་དོན་ནི།

ི རང་ལུགས་ལྟར་
ཡིན་ཏེ། དེའང་གྲངས་ཅན་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་དོན་
མེད་དུ་ཐལ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་

སྟེ༑ ནུས་པའི་ངོ་བོར་མི་གསལ་བར་ཡོད་པ་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་
དུ་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་། ཡང་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གསལ་ཟིན་ནས་
ནི་སྐྱེ་མི་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐུག་མེད་དུ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐལ། རང་
གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་ལའང་ཁྱབ་པ་མེད་དོ། །ཟེར་རོ། །

དེ་འགོག་པ་ལ་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དུ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། གསལ་

ཟིན་གྱི་མྱུ་གུ་དེ་རང་གི་རྒྱུ་དུས་ནས་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་མྱུ་གུའི་ངོ་
བོ་དེར་སྐྱེ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་དུས་ནས་གསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
མ་ཁྱབ་ན། ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཐལ་བ་སོ་ན་གནས་ཏེ། སྔ་མ་རྒྱུ་དུས་

ནས་གསལ་བར་ཡོད་ཀྱང་། སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཉིད་

(༤༦)ལས། གསལ་བ་སྔ་ནས་ཡོད་ན་དེར་སྐྱེ་མི་དགོས་ལ། སྔ་ནས་ཡོད་
ཀྱང་སྐྱེ་ན། ཐུག་མེད་སོ་ན་གནས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས།

ཐལ་བཟློག 313

ཡང་མེད་ཟེར་ན། རྒྱུ་དུས་ལ་སྔར་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེའོ། །ཞེས་པའི་

ཕྱོགས་སམ་ལུགས་ཉམས་པར་ཐལ། གསལ་ཟིན་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱུ་དུས་ན་
མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གསལ་བ་སྔར་

མེད་ན་རྒྱུ་ལ་སྔར་ཡོད་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་ཉམས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་ཕྱིར་རིགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱབ་མེད་ཀྱི་ལན་

བཏབ་པའི་སྐྱོན་དེའང་སྤོང་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཐལ་

བ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ཅེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང་། སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ།

ཞེས་གསུངས།

འདིར་ཁ་ཅིག།བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་མིན་པའི་གཞན་

ལས་སྐྱེ་བ་བསྒྲུབ་བྱར་འཕངས་པར་ཐལ། ཞེས་པའི་གཞན་སྐྱེ་ནི་

མཐའ་བཞིའི་གཞན་སྐྱེ་མིན་གྱི། བདག་སྐྱེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལས་

གཞན་པའི་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཞན་ལས་འབྲས་བུ་གཞན་སྐྱེ་བ་བློ་ངོར་འཕེན་མི་ནུས་

པའི་ཕྱིར་གསུངས་ཀྱང། ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་བདག་སྐྱེ་གཞན་སྐྱེ་

གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པས། སྐྱེ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། བདག་སྐྱེ་

དངོས་སུ་བཀག་པས། གཞན་སྐྱེ་ཤུགས་ལ་འཕངས་སོ་སྙམ་དུ་དགོངས་
པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། <<སྟོང་ཐུན་ཆེན་

མོར་>>(༣༦༧)སྐྱེ་བ་གཞིར་བྱས་ལ་བདག་སྐྱེ་གཞན་སྐྱེ་གཉིས་སུ་ཁ་

ཚོན་ཆོད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞིང་། བདག་ལས་མི་སྐྱེ་

314 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཞེས་སྨྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷས་བྱིན་
ཚོན་པོ་ཉན་པར་ཟས་མི་ཟ་བར་སྨྲས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་མཚན་མོ་ཟ་བར་ ིའཕེན་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་པ་སྟེ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རང་ཉིད་
ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པས། དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པར་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ཁྱོད་ལྟར་ན། ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་

བདག་སྐྱེ་གཞན་སྐྱེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་མ་ཆོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གང་

ཡང་མིན་པའི་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་ངོར་འཕེན་ཚུལ་དེ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲས་ན་ལན་ཅི་གདབ།

ཡང་དོགས་པ་ལ། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། སྐྱེ་བ་

དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་ངག་གི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྟགས་ལེགས་ལྡན་ལུགས་ལ་མིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་
གྲུབ་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་བཅས་དེའང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་མིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཚེ་
བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་ན་ལན་ཇི་ལྟར་གདབ་ཚུལ་
གྱི་དོགས་པ་གསུངས་པ་ལ་འདི་ལྟར། འདོད་ལན་གདབ་དགོས་ཏེ། དེ་

སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་དགོས་

ཐལ་བཟློག 315

ཀྱང་། དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་

རྟགས་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པས་ཁྱབ་པ་སློབ་

དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>(༤༧)ལས། དེ་

ནི་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་རྟགས་མ་བརྗོད་པ་ལ་འདོད་པས།
དེའི་ལུགས་ལ་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

འོན་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་དེ་མྱུ་གུ་བདག་སྐྱེ་མེད་
པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
བཞེད་པར་མངོན་ནོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སློབ་དཔོན་
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་དགོངས་ཚོད་ལེན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ལེགས་ལྡན་
རང་ལུགས་ལ་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག།<<སྤྱི་དོན་>>དུ། བདག་ལས་སྐྱེ་ན་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང།
ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་ཡིན་པ་དེའང་

དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་ངེས་

པར་འགྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་བདེ་

སྟེ༑ ལེགས་ལྡན་ལྟར་ན། སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་དེའང་དེ་སྒྲུབ་

ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་མི་བཞེད་པར་ཐལ། དེའི་

ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱའང་ངེས་པར་འགྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་

316 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡང་། བདག་ལས་སྐྱེ་ན་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་དོན་
བཅས་ཐུག་བཅས་སུ་རྟོགས་ན། བདག་སྐྱེ་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་ཀྱང་།
གཞི་དེ་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་སུ་ངེས་ན། གཞི་དེ་བདག་སྐྱེ་མེད་
པར་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པར་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་བཞེད་པར་མངོན་
ཞེས་པའམ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འོས་མེད་ཀྱིས་གྲུབ་སྙམ་དུ་སབ་དཔོན་ལློེགས་ལྡན་གྱིས་བསམས་པའོ། །དེས་ན་<<རྩ་ཤེའ་ཊིཀ་

ཱིཆེན་>>(༤༧)དུ། དོན་དང་ཐུག་མེད་ཀྱང་རྟགས་མན་ལ།

ི བདག་སྐྱེ་ཡོད་
ན་དོན་དང་ཐུག་མེད་ཀྱང་རྟགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་
གྲུབ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བཟློག་དོན་གཉིས་

རྟགས་སོ། །ཞེས་པའི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག །ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཡང་སྒྲའི་དོན་དགོངས་པར་ཐལ།
སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་

ཀྱི་<<འགྲེལ་བཤད་>>ལས། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་ན༑ དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་སྐྱེས་ཟིན་

པ་ལ་ཁྱད་པར་སྔོན་མ་བྱུང་བ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་
སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། འདིའི་ཡང་སྒྲ་ནི། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་
བ་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་

གྱི༑ སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་གཏན་ནས་མིན་

ཐལ་བཟློག 317

པ་ནི། གཞུང་ཚིག་ཞིབ་ཏུ་བཀླགས་པས་ཤེས་ལ། དེ་འདྲའི་གཞུང་དེ་

རྒྱས་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མིན་པའང་ཚིག་རིས་ལས་གོ་ནུས་པས། རྒྱས་བཤད་ཀྱི། ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲ་མ་

དགོངས་པ་ཁོ་ནའོ། །དེའི་ཕྱིར་<<སྤྱི་དོན་>>(༢༣༦)དུ། རྒྱས་བཤད་དང་པོའི་དོན་འཆད་པའི་ཚེ། ཞེས་འབྱུང་ཡང། ཡིག་ནོར་ཡིན་ནམ་སྙམ་

སྟེ༑ མདོར་བསྟན་དང་པོའི་དོན་འཆད་བྱེད་ཡིན་པར་ཚིག་རིས་ལས་

གསལ་བའི་ཕྱིར། སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་ཚིག་གསལ་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིའི་ཡང་སྒྲའི་དོན་མ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ།
བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་གཞུང་གོང་འོག་རྣམས་མདོ་རྒྱས་སུ་སྦྱར་དགོས་པ་མ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་མོད། ད་དུང་ཡང་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད།

གལ་ཏེ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཡང་སྒྲའི་དོན་དགོངས་པར་ཐལ། མྱུ་
གུ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། བདག་ལས་
སྐྱེ་བའ་ིཕྱིར། ཞེས་པའ་ཐལ་བའི་བཟི ག་དོན་ ློསླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་
ཐུག་བཅས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླང་དགོས་ཏེ། ཞེས་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱོན་
བརྗོད་པ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། དེ་འདྲའི་བཟློག་དོན་གྲངས་ཅན་
གྱིས་ཁས་བླངས་ཀྱི། རང་གིས་ཁས་མ་བླངས་པའི་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག་མེད་དུ་
ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་དེ་དངོས་པོ་བདག་སྐྱེ་མེད་
པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་བླང་དགོས་

318 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་སྐྱོན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། དེ་

དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་སོགས་

ཀྱི་དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ནི། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་
མེད་དུ་འགྱུར། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་དེའི་བཟློག་དོན་རྟགས་

ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླང་དགོས་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་

བཅས་ཐུག་བཅས་ཕ་རོལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁས་བླངས་ཀྱི། རང་ལ་དེ་

འདྲའི་དམ་བཅའ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

དེས་ན་ཁ་ཅགི།<<རགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་>> ི (༤༨)ལས། བཟག་པའློ་ིདོན་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་མི་འཇུག་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་

མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ལས་བཟློག་དོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།

ལེགས་ལྡན་གྱིས་འགྲེལ་པའི་དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་གཉིས་

པོ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་ཐུག་བཅས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་

ཡང་དག་ཏུ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་འོས་མེད་དུ་བྱས་

ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་མི་འཇུག་པ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་གཞན་སྐྱེ་འཕེན་ཚུལ་ལ། སྐྱེ་བ་ལ་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་

བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། མྱུ་གུ་དེ་སྐྱེ་བར་དངོས་

སུ་བསྟན་ཅིང་། བདག་སྐྱེ་དངོས་སུ་བཀག་པས། གཞན་སྐྱེ་ཤུགས་ལ་

ཐལ་བཟློག 319

འཕེན་པ་ལེགས་ལྡན་གྱི་རང་ལུགས་ཡིན་ན། འོ་ན། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན།
དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྐྱེ་བ་ཡན་པའི་ིཕྱིར། ཞེས་པའང་བསྒྲུབ་བྱ་

གྲུབ་ཚེ་མ་ཡིན་དགག་ཅིག་གྲུབ་པར་ཐལ་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་སྐྱེ་བ་ཤུགས་
ལ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་བ་ལ་དོན་དམ་དང་ཐ་སྙད་དམ་ཀུན་རྫོབ་

ཀྱི་སྐྱེ་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ལན་ཇི་ལྟར་གདབ་

དཔྱད་དགོས་སོ། །

གཞན་ཡང་། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག།སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་

ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་བསྒྲུབ་འདོད་ནས་སྐྱེ་བ་དོན་དང་ཐུག་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་སོགས་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་

དངོས་སུ་བསྒྲུབས་པས་གཞན་སྐྱེ་ཤུགས་ལ་འཕངས་སོ། །ཞེས་སློབ་

དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། ལེགས་ལྡན་རང་ལུགས་

ལ་གོང་བཤད་ལྟར་གཞན་སྐྱེ་འཕེན་པ་མིན་ནོ། །དེའང་ལེགས་ལྡན་

གྱིས་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི། འདིར་སྨྲས་པ། རེ་ཞིག་སྐྱེ་བར་བརྗོད་པ་ཐ་སྙད་
ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་སྟོན་ཅིག།བཤད་པ། དེ་དང་པོར་བསྟན་
པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་བྱུང་བས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་གཞན་སྐྱེ་འཕེན་

འདོད་པར་མངོན། ཞེས་བསམས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ལ་དོགས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏས་
གཞན་སྐྱེ་འཕེན་ཚུལ་དེ་སྨྲ་བ་པོ་ལ་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པ་མ་

320 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡིན་པར་འགྱུར་ན། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། སྒྲ་རྣམས་ནི་དབྱུག་པ་ཅན་
དང་ཞགས་པ་ཅན་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ་པོ་རང་དབང་མ་ཡིན་པར་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལན་མཛད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་སྐྱོན་

མེད་དེ། <<ཚིག་གསལ་>>(༡༦)གྱི་ལུང་དེའི་དོན་ནི། ཕ་རོལ་པོ་ལ་མི་
འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ན། དེའི་བཟློག་དོན་འཕེན་མཁན་གྱིས་ཁས་བླང་དགོས་ཞེས་ལེགས་ལྡན་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་

ལྟར་ན་སྨྲ་བ་པོ་ལ་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྒྲ་
རྣམས་ཀྱིས་དོན་གང་བསྟན་པ་ནི་སྨྲ་བ་པོའི་བརྗོད་འདོད་ལ་རག་ལས་
སོ༑ ༑ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

དེའི་ཕྱིར་དོགས་སློང་དང་སྐྱོན་འདི་དག་སེལ་བ་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་
བུའི་སྐྱེ་བ་དེ་བཟློག་དོན་གྱི་རྟགས་སུ་ཁས་བླངས་པར་སོང་ཞེས་ལེགས་

ལྡན་གྱིས་ཕུལ་བ་ཡིན་པས། གསུང་རྒྱུན་དུའང་སྐྱེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་

རྟགས་སུ་བཀོད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །ལེགས་པར་བཤད་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་སྐྱོན་དེ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་མི་འཇུག་ཚུལ།

<<ཚིག་གསལ་>>ལས། སྐྱོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་

པར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཐོང་ངོ་། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་གཏན་

ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གང་སྨྲ་བ་དེ་ནི་མི་

རིགས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་ 321

པ་རྒྱུ་ཉིད་དང་དེ་ཉིད་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ལ། ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྐྱེ་

བ་ལ་དགོས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མཐོང་ལ། ཁྱོད་

ཀྱིས་སྐྱེས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་

མི་འདོད་དོ། །

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བྱིངས་གོ་སླ་ཞིང་། གང་ལས་གཏན་

ཚིགས་དང་དཔེ་བཀོད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ལེགས་ལྡན་ཁྱོད་ཀྱི་

གཞུང་ཤེར་སྒྲོན་གང་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་བཀོད་
པའི་དགོས་པ་ན།

ི བདག་སྐྱེ་མེད་པར་རགས་པའྟོི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པའི་

འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཡིན་ལ། འབྲས་བུ་དེ་ནི་འགལ་
བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་འདི་ཙམ་ཞིག་གིས་རྩོད་པ་ན། ཅི་ཕ་རོལ་པོ་

གྲངས་ཅན་གྱིས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དམ་སྟེ་ཁས་
ལེན་ནོ། །འོན་ཏེ་ཕ་རོལ་པོ་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་ནང་འགལ་བར་

རྩོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་མཐོང་ཡང་མི་གཏོང་ནའམ་མི་བཟློག་ན་ནི། དེའི་

ཚེ་ངོ་ཚ་མེད་པ་ཉིད་མ་གཏོགས་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས།

རང་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་བཀོད་ཀྱང་མ་བཟིག་

ློ སྟེ། སྨན་པ་དང་མཚུངས་ ྱོཔའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ནི་སྨྱོན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་

རྩོད་དོ། །

དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་ཡོད་

322 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ལྡོག་ཆེད་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གི །
རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་བཀོད་པའི་གནས་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་གནས་མ་
ཡིན་པ་ཞིག་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་འཆད་དགོས་པར་བྱེད་པ་ནི།
སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་རང་རྒྱུད་ལ་དགའ་བ་ཉིད་མངོན་
པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ཡང་ན་གོང་དུ། གང་ལས་ཞེས་པའ་དོན་བུདྡིྷ་པཱ་ལ་ཏ་གང་ལས་

ིཐལ་འགྱུར་འདི་ཙམ་ཞིག་གིས་རྩོད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་རྟགས་
བཀོད་པ་ནི་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བའི་འབྲས་

བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་
ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ།

བཞི་པ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ཀྱི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་ལའང་སྐྱོན་འཇུག་པར་སྟོན་པ།

<<ཚིག་གསལ་>>ལས། གཞན་ཡང་རག་གྟོེ་པ་འདས་བདག་ཉིད་

ིརྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་
པར་འདོད་པས། དབུ་མ་པའ་ལྟ་བ་ཁས་ལིེན་བཞན་དུ་ཡང་རང་

ི

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་ 323

གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཤིན་

ཏུ་ཉེས་པ་དུ་མའི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།

དེ་ལ་རེ་ཞིག་གང་འདི་སྐད་དུ། འདིར་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་

བ་ནི། དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་

མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་

ནོ༑ ༑ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་

པར་ཅིའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས།

ལེགས་ལྡན་གྱིས། དོན་དམ་པར་ནང་ག་སྐིྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་

ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཞེས་ཆོས་ཆོས་ཅན་གང་ལའང་སྦྱོར་ཆོག་པ་ལྟ་བུར་

གསལ་ཁ་མེད་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་
བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་གང་ལ་སྦྱོར། ཞེས་བརྟག་པ་གཉིས་

མཛད་ནས་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད། དེའང་ཆོས་ལ་དོན་དམ་གྱི་

ཁྱད་པར་ངེས་པར་སྦྱོར་མི་དགོས་པ་ནི། རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་

ལྟོས་ན། དགོས་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བསྒྲུབས་ཤིང་། ཆོས་ཅན་ལ་

དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་ན་ནི། རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་རེ་རེ་ལའང་མ་གྲུབ་

པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བ་བཏང་ནས་བཀག་གོ།

འདིར་དོགས་པ་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་དགག་རྟགས་སོགས་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དང་། དེ་བཞིན་དེ་

324 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདྲའི་དགག་རྟགས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུབ་རྟགས་མེད་ན། རྟགས་སུ་བཀོད་
པའི་རྟགས་ཀྱིས་རི་བོང་རྭ་རྟགས་སུ་སྒྲུབ་མི་ཆོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་
ཕན་ཚུན་བསྡུར་ནས་དཔྱོད།

འདི་ལ་རྒན་ཡ་མ་རིན་ཆེན་གྱིས། གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་གི་སྟེང་
ན་གང་ཞིག་བཀག་ནས་སྒྲུབ་པའི་དགག་རྟགས་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་སྟེང་
ན་གང་ཡོད་པར་སྒྲུབ་དགོས་པའི་སྒྲུབ་རྟགས་དཀའ་ཙམ་ཡོད་ཅེས་

དགག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཚུལ་ཡང་ཡོད་གསུངས་སོ༑ ༑དེ་བཞིན་<<ཚད་མ་རིགས་རྒྱན་>>དང་། <<སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་
མུན་སེལ་>> <<ཐར་གསལ་>>སོགས་ལས་ཡོད་མེད་གསུངས་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་མཆིས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་རིགས་པས་དཔྱད་ན་ནི་ཡོད་མཉམ་མེད་

མཉམ་མཚུངས་པར་ཁས་བླང་བར་བྱ་དགོས་སྙམ་མོ། །

དཀྱུས་ལ་འཇུག་ན། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། བདག་ལས་མ་
ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་པ་ལ་བདག་སྐྱེ་

འགོག་པའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང། ཟླ་བའི་ཞབས་

ཀྱིས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་པར་མི་བཞེད་ཀྱང་། སློབ་

དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ནི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་ངེས་པར་སྦྱར་དགོས་
པར་བཞེད་པ་ལ། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་བརྟག་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཀག་སྟེ།
དོན་དམ་པར་ཞེས་པ་དམ་བཅའ་ལ་སྦྱོར་མི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་ཅན་

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་ 325

ལ་སྦྱོར་མི་རིགས་པའོ། །

དམ་བཅའི་ཁྱད་པར་ལ་སྦྱོར་མི་རིགས་ཏེ། ༡)རང་གིས་ནི་བདག་སྐྱེ་

ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་ཁས་མ་བླངས་པས། རང་ལ་ལྟོས་ནས་སྦྱར་མི་

དགོས་ལ། ༢)གཞན་གྲངས་ཅན་པ་སོགས་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་སྦྱར་
མི་དགོས་ཏེ། དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་འགོག་ནུས་
པའི་ཕྱིར། ༣)འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་སྦྱོར་

མི་རིགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པས་ནི་བདག་གཞན་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེས་མི་

དཔྱོད་པའི་ཕྱིར།

ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྦྱོར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གཞི་ཆོས་ཅན་

མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེགས་ལྡན་རང་

གིས་དོན་དམ་པར་མིག་སོགས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན༑

དོན་དམ་པར་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་གཏན་ནས་སྦྱོར་མི་རིགས་སོ༑

༑ཞེས་པའོ། །

དེའི་སྐྱོན་སྤོང་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་དང་

དོན་དམ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་མིག་སོགས་སྤྱི་ཙམ་

པ་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་རིགས་པས། ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ།

ཁྱད་པར་གཟུང་ན་སྐྱོན་ལྡན་ཡིན་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་

པས། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །

326 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དེ་ལ་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་དཔེ་དོན་གཉིས་སོ་སོར་བཀག་པའི་ནང་ནས་དོན་དགག་པ་ནི་འདི་ལྟར། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གྲངས་
ཅན་པ་ལ་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟེན་མིག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་
རྣམས་གྲངས་ཅན་པ་དང་དབུ་མ་པ་གཉས་ལ་མཐུན་

ིསྣང་བ་མེད་པར་
ཐལ། བདེན་རྫུན་གཉས་འགལ་བ་གང་ཞིགི།ཁྱོད་ལྟར་ན་མག་སོགས་ཀྱི་ ིཆོས་ཅན་དེ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་
དང་པོ་ཁས། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། སྔ་རྒོལ་དབུ་མ་པ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་སོགས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་མིག་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་
མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གང་ཞིག།མིག་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་ཅན་རྣམས་དེ་འདྲའི་ཚད་མ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་གྲངས་ཅན་པའི་

རྒྱུད་ཀྱི་མིག་སོགས་འཇལ་བའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་རྙེད་

དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མིག་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

དེ་ལྟར་ཡང་<<ཚིག་གསལ་>>ལས། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ།
འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ་འདིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་
འདོད་པ་དེའི་ཚེ། དེ་ཁོ་ནར་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་
བདག་གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ནི་ཉམས་པར་གྱུར་པར་འདིས་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་ 327

འདིར་ཚིག་གསལ་གྱི་ལུང་ལ་ལམ་རིམ་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་

འགྲེལ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་གསུངས་ཀྱང་། དགོངས་པ་མི་འགལ་
བ་ནི། <<དྲང་ངེས་>>རང་ལས། དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་

པར་ཉམས་པར་ཁས་བླངས་པའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་གཞན་དུ་བཤད་པ་
དང་བཤད་ཚུལ་ཆེས་མི་མཐུན་ཡང་རང་རྒྱུད་འགོག་པའི་གྲུབ་མཐའ་

མི་མཐུན་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་<<ཚིག་གསལ་>>གྱི།
འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ། འདིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་
པ་དེའི་ཚེ་15ཁོ་ནར་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་
གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ནི་ཉམས་པར་གྱུར་པ་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་

བླངས་པ་ཉིད་དོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་

པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་<<ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་>>(༦༩༩)ཡུལ་
ལ་སྦྱར་ཞིང་། <<དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་>>(༡༧༨)དུ་ཡུལ་ཅན་ལ་མཛད་
ནས་བཤད་པ་གནང་ཚུལ་ནི། ཚིག་ཐུང་ངུ་སོ་སོའི་འགྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་
གསལ་བས་འདིར་ཆ་ཚང་མི་སྤྲོ་ཡང་། གནད་བསྡུས་ཏེ་ཚིག་འབྲུ་
གཉེར་ན་འདི་ལྟར།

15 བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག།༢༠༡༢གླིང་བླ་བྲང་པར་མ།རྗེ་ཙོང་ཁ་པ།ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ།༦༨༣་ཕྲེང་༧།དེའི་ཚེ་དེ་ཁོ་ནར་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན།ཞེས་གསལ།བློ་གླིང་པར་མ།ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ།༡༨༣་ཕྲེང་༡༣རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་ཉམས།ཞེས་གསལ།ཐཻ་ཝན་པར་མ།TI032 ཚིག་གསལ།༢༠ཕྲེང་༡༠།དེའི་ཚེ་ཁོ་ནར་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན།ཞེས་གསལ།

328 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

<<ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་>>ལྟར་ན། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཚེ་བདག་སྐྱེ་

འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཚེའམ་དེའི་ཕྱིར།
དགག་བྱའ་ིདེ་ཁོ་ནར་སྟོང་ཉད་

ིདེའ་རིྟེན་ཆོས་ཅན་ཏེ། མ་རག་པས་

ིབསླད་པའི་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་
ཅན་གྱི་བདག་གམ་རང་གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ནི། ཉམས་པར་གྱུར་

པ་སྟེ་གྲུབ་པར་འགལ་བ་ཡིན་པར་ལེགས་ལྡན་འདིས་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མིག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེ་
རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པའི་རྙེད་དོན་མིན་ཏེ། ཤེས་པ་

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་འཁྲུལ་
པའི་ཤེས་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དག་ནི་རང་ཡུལ་
བདེན་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་ནས་འཇུག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །
དེའང་<<ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་>>ལྟར་ན། གང་གི་ཚེ་ཞེས་སོགས་
ནས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་ནི། ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
མིག་ཤེས་སོགས་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་རྙེད་པའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་
ཆོས་ཅན་དགག་བྱའི་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པར་ལེགས་ལྡན་རང་གིས་ཁས་
བླངས་ཏེ། དེའི་ཚུལ་ཡང་གཟུགས་སོགས་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་ 329

ཅིང་། སྤྱིར་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འཁྲུལ་ཤེས་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་
འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ནི། རང་ཡུལ་རྫུན་པ་དང་བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་
འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདིས་ལེགས་ལྡན་གྱིས་གཟུགས་སོགས་དགག་བྱའི་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་རང་བཞིན་ལ་མ་
འཁྲུལ་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གྱི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ནང་

འགལ་བསྟན་པའོ། །

དེའང་མདོར་བསྡུས་ཏེ། ཐལ་ངག་ཏུ་དྲིལ་ན། ཆོས་ཅན་མཐུན་
སྣང་བ་མེད་པར་ཐལ། ལེགས་ལྡན་ཁྱེད་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་གང་བཟུང་
ཡང་བདེན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་ལ་
ཚད་མར་སོང་ཚེ། དེའི་རང་བཞིན་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འོན་ཀྱང་མིག་སོགས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མིག་སོགས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་པ་མིན་པར་ཐལ། མིག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་
རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དང་། དོན་དམ་
པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ།
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དགག་བྱའི་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པར་འགལ་བ་
ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་རྙེད་པ་ལེགས་
ལྡན་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་དགག་བྱའི་དེ་ཁོ་ནར་རམ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དམ་དུ་མ་

330 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གྲུབ་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པས་རྙེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་ནི། ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་སྙད་
དཔྱོད་བྱེད་དང་། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་འཇོག་པའི་ཡུལ་གཉིས་ལ་

སོ་སོར་འཇུག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འདིར་ཚད་
མ་དེ་དག་གི་རྙེད་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་པའམ་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཚད་མ་དེ་དང་དེར་འཇོག་བྱེད་ཅེས་པར་གོ་བར་བྱ་དགོས་སོ། །ཡང་
ན་<<དྲང་ངེས་>>ལས། ཙམ་གྱི་ངེས་བཟུང་སྦྱོར་ས་ལ་ལྟོས་ན། ཞེས་

སོགས་ལྟར་རོ། །

ད་ནི་<<ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་>>ལས་གསུངས་ཚུལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ༑
བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་མིག་སོགས་སྤྱི་ཙམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་འཇལ་བའི་ཚད་
མ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གང་ཞིག།དེ་འདྲའི་ཤེས་པའི་རྙེད་དོན་ལ་རྫུན་སྣང་གི་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་
ཅ་ལོག་མིེད་པའ་ིཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་ན་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཁས་ ིབླངས། རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། རང་མཚན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་
པར་སྣང་བའི་རྫུན་སྣང་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

པའོ། །
དེའང་གཞུང་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ན། ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཙམ་པའང་
མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར། གང་གི་ཚེ་འདིར་

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་ 331

འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་རིགས་ངོའི་དོན་དམ་དུ་སྐྱེ་བ་བཀག་
པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དེའི་ཚེ། དེ་ཁོ་ནར་རམ་རིགས་ངོའི་
དོན་དམ་དུ་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཏེ་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་མིག་

སོགས་བདག་གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ནི་ཡོད་པ་ལས་ཉམས་པར་གྱུར་
པར་ལེགས་ལྡན་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དོ་སྟེ་རྒྱུ་
མཚན་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མིག་སོགས་ནི། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ལ་མ་
འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པ་གང་ཞིག།ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྫུན་པ་དང་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པའི་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པ་བདེན་པ་དག་ནི་དངོས་འགལ་གྱི་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
དང་པོ་ཁས། གཉིས་པ་དངོས། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ད་དུང་ཅུང་ཟད་གསལ་ཙམ་བཤད་ན། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན་
གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རང་བཞིན་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་
མའི་རྙེད་དོན་ལས་ཉམས་པ་སྟེ། དེའི་རྙེད་དོན་མིན་པར་ལེགས་ལྡན་
གྱིས་ཁས་བླངས་ཤིང་། ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་སྟེ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་
གཉིས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གམ། རྫུན་པ་དང་
བདེན་པ་གཉིས་ནི་དངོས་འགལ་ཡིན། ཞེས་པ་སྟེ། དེའང་སློབ་དཔོན་
ལེགས་ལྡན་གྱིས་མག་སོགས་ཀུན་རིབ་པའྫོ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞི ན་གྱིས་ ིགྲུབ་པར་སྣང་བའམ་ཞེན་པའི་ཆ་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་

332 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡིན་པ་དང་། རྫུན་པ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ནང་

འགལ་བསྟན་པའོ། །

དེའི་ཕྱིར། <<དྲང་ངེས་>>ལྟར་ན། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་
ངོ་བོ་དེ་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རང་བཞིན་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་

དོན་ལས་ཉམས་པ་སྟེ། དེའི་རྙེད་དོན་མིན་པར་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཁས་
བླངས། ཞེས་པ་དང་། <<ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་>>ལྟར་ན། ཤེས་པ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་གི་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེ། དགག་
བྱའི་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་ལས་ཉམས་པ་སྟེ། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་

ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཁས་བླངས། ཞེས་པ་ཡིན་པས། མདོར་བསྡུས་ན། དྲང་
ངེས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། རྫུན་པ་དང་རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་

ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཁས་བླངས་པ་ལ་ནང་འགལ་བསྟན།

ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོས་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། མིག་སོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
པ་དང་། རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གྱི་གཞི་
མཐུན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ནང་འགལ་བསྟན་པའོ། །

གཞན་ཡང་། འདིར་དེ་ཁོ་ནར་ཞེས་པ་རིགས་ངོའི་དོན་དམ་ལ་
སྦྱར་ཆོག་པའང་། དབུ་མ་སྙིང་པོར། མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ངོ་ན་
འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་བཟློག་པར་བཤད་པ་དང་མཚུངས་པས། དེ་ལྟར་
ན༑ ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་རིགས་ངོའི་དོན་

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་ 333

དམ་དུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་རྣམས་དེའི་རང་བཞིན་

ལ་མ་འཁྲུལ་པར་འདོད་པ་ལ་ནང་འགལ་བསྟན་པར་བྱས་ནའང་རུང་སྟེ༑ ཀུན་མཁྱེན་གྱི་<<དབུ་མ་ཆེན་མོར་>>(༣༠༧)ཡང་དེ་བཞིན་གསལ་

ལོ༑ ༑

གཞན་ཡང་<<ཚིག་གསལ་>>གྱི་ཚིག་དོན་འགའ་འགྲེལ་ན་འདི་ལྟར།

• ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་ཐ་དད་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལའང་གཉིས་ཏེ། ལྷག་

མཐོང་ཆེན་མོར་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་དང་།
ལེགས་སྙིང་ལས། ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་
ཏེ༑ གསུངས་ཚུལ་ཙམ་ལས་དོན་གཅིག་པར་མ་ཟད། ཚིག་གཅིག་པོ་
དེ་ལ་གོ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུའང་དེ་

ལྟར་མཛད་དོ། །
• དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན། ནས། ག་ལ་འགྱུར། ཞེས་པའི་

བར་གྱི་དོན་ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་དང་། རྟོག་པ་ལ་རིམ་བཞིན་རང་

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྣང་བ་དང་ཞེན་ཙམ་གྱིས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་
པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །
• ཡང་གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པ། ནས། ག་ལ་འགྱུར། ཞེས་
པའི་དོན་ནི། མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་

ཤེས་ལ་ནི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྣང་ཞིང་མི་འཛིན་པས། རང་

334 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། ཞེས་པའོ། །
དེ་ལྟར་དཀའ་བའི་གནད་ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་གཟུར་

གནས་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་དགྱེས་པའི་མཆོད་པར་འབུལ་ལོ། །

འདིར་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བའི་དོན་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། རྒོལ་
ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་པ་དེ་ལྟར་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་གྲུབ་པ་ནི། དེའི་དོན་དང་། ཡང་
འགའ་ཞིག་གིས། རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེ་འཇལ་

གྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲུབ་ཚུལ་མཐུན་པ་ནི། དེའི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་
བཅས་འདུག་ཀྱང་། ཕྱི་མ་ནི་གོ་རྒྱུ་ཆུང་ཞིང་ཐལ་རང་གཉིས་ལའང་

ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས། ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་སོ། །

སྔ་མ་ལྟར་ན། ཐལ་འགྱུར་བའ་ལུགས་སོགས་ལུགས་ཅི་འིདྲ་ཞག་

ིགཞིར་བཞག་བྱས་ཀྱང་། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པར་འགྱུར་ནའང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ཀྱི་
དགོངས་པར་མི་སོན་ནམ་སྙམ་སྟེ། འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

རང་ལུགས་ནི། <<ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་>>(༦༩༧)ལས། མཐུན་
སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡང་། ཕྱིར་རྒོལ་ལ་ཚད་མ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་

གྲུབ་པའི་ཚད་མ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་སྔ་རྒོལ་ལའང་གྲུབ་པའོ། །ཞེས་

གཞན་སྐྱེ་དགག་ 335

དང་། <<སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོ་>>(༣༤༠)ལས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་རྟགས་སུ་འཇོག་པ་ལ་ནི། གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གང་
དམ་བཅའ་བའི་གཞིར་གྱུར་པ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད། སྔ་རྒོལ་
གྱི་ཚད་མས་ཀྱང་གྲུབ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་ཀྱང་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་
མི་ཆོག་གི ། སྔ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་
པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་། དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་
ཚུལ་གསུམ་ཡང་སྔ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་
གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་
ལྟར་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་ཏེ། དེའང་འདིར་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་
བ་ཡོད་མེད་བཤད་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་འགོག་
པའི་ཆེད་དུ་དེ་མེད་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་རྟགས་དང་

ཆོས་ལའང་སྔ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ལ་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པར་བསྒྲུབ་

དགོས་ཏེ། <<ཚིག་གསལ་>>ལས། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་

བརྗོད་པའི་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ནི། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་

གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་

བྱའོ། །ཞེས་དང་། <<སྟོང་ཐུན་>>(༣༥༣)ལས། ཚུལ་དེས་དངོས་སྨྲ་བ་
དང་དབུ་མ་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་མཐུན་སྣང་བའི་དོན་ནི། ལམ་

336 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རིམ་ཆེན་མོ་སྒྲ་སོར་བཞག་བྱེད་པས་ཆོག་སྟེ། དེའང་སྔ་རྒོལ་ལ་ཚད་
མ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་གྲུབ་པ། ཞེས་པ་ནི། དེའི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་ཇི་
འདྲ་བ་ཞིག་གིས་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་
ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནི་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན། སྔ་

རྒོལ་གྱི་ཚད་མ་ཞེས་འབྲེལ་སྒྲ་སྦྱར་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མ་སྦྱར་བའི་

ཕྱིར། དེས་གཞན་ལའང་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན། ཐལ་

འགྱུར་བས་སྔ་རྒོལ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་ཕྱིར་རྒོལ་བྱས་ཚེ།མཐུན་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བ་ནང་ཕན་ཚུན་དང་། རང་
རྒྱུད་པ་མན་ལ་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་མཐུན་སྣང་བ་ཡོད་དམ་སྙམ་མོ༑ ༑དང་པོ་ནི་<<དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་>>(༡༨༦)ལས། ཐལ་འགྱུར་
བ་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་ཁས་བླངས་ལ་མ་འཁྲིས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་
བསྟན་དུ་ཡོད་ཀྱང་། མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཚད་
མ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པས།
རང་རྒྱུད་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པས་གསལ་ལོ། །དེའང་ཆོས་

ཅན་སོགས་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་འགྲུབ་
མི་དགོས་པ་ནི། དགག་བྱའི་ཚད་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་དྲངས་མ་
ཐག་པའི་ལུང་དེ་ལས་གསལ་ལོ། །

སྐབས་འདར་སྔ་

ི རྒོལ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་གྲངས་ཅན་
པ་ཡིན་གྱི། སྔ་རྒོལ་རང་རྒྱུད་པ་མིན་ཏེ། <<ལམ་རིམ་>>(༦༩༨)ལས།

གཞན་སྐྱེ་དགག་ 337

ལན་གྱི་གཞུང་འདི་དག་གིས་ནི། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་མི་འགྲུབ་

ལུགས་སྟོན་ལ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། འདིར་ཕྱིར་རྒོལ་གང་
དང་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མི་འགྲུབ་པའི་མི་འགྲུབ་ལུགས་

སྟོན་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་དེ་ནི་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་པའི་སྐབས་འདིར་

ནི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། སྤྱིར་ནི་དངོས་པོ་
རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་དེ་དག་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
རང་བཞིན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་གཞུང་གི་ཁོག་བསྒྲིགས་ན།

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཉིད་སྐབས་འདིར་སྔ་རྒོལ་དང་། གྲངས་ཅན་པ་ཕྱིར་
རྒོལ་ཡིན་ཚུལ་གོང་དུའང་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདི་ཤེས་ན། ལམ་རིམ་གྱི་
གཞུང་འདིས་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བའི་དོན་གསུངས་པ་སྒྲ་སོར་བཞག་
ཏུ་གཟུང་ཆོག་པའི་གནད་དེ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་སྐྱེ་དགག་པ།

གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་གཉིས།

ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

338 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཕྱོགས་སྔ་རང་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པས་གཞན་
སྐྱེ་ཡོད་ཅེས་འདོད་ཅིང་། དེའང་རྒྱུ་རྐྱེན། དམིགས་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་

རྐྱེན་སོགས་རྐྱེན་བཞི་ལ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུ་དྲུག་ཡོད་པའི་བྱེད་རྒྱུ་མ་
གཏོགས་པའི་རྒྱུ་ལྔ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་དམིགས་

ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་རྐྱེན་དང་། ལྷག་མེད་དུ་འཇུག་པ་
ལས་གཞན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་སྔར་སྐྱེས་རྣམས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་
དང་། བྱེད་རྒྱུ་ནི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་ཞེས་འདོད།

ཡང་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་། གང་གི་

རིགས་འདྲ་འབྲས་དུས་སུའང་ཡོད་པ་འཁར་བ་དང་འདྲ་བའི་དམིགས་
པ་ལ་དམིགས་རྐྱེན་དང་། རྒྱུ་འགགས་མ་ཐག་པ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་དེ་

མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་བཞེད་པས། གཟུགས་སོགས་ལའང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡོད་
པར་བཞེད་པ་དང་། གང་ཞིག་ཡོད་ན་གང་འབྱུང་བ་འདི་ནི་བདག་

རྐྱེན་ཡན་ཞིེས་པ་ལ་སོགས་པའ་ཁུངས་རྣམས་ནི་<<རྣམ་བཤད་>>རང་

ིདུ་གསལ་བས། དེར་གཟིགས།

གཉིས་པ་ལུགས་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས།

གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་

གཞན་སྐྱེ་དགག་ 339

ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་

དངོས། བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤང་བ། དེ་ལྟར་བཀག་

པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་
བསྟན་པ། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུའང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་

པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་སྐྱེ་སྤྱིར་དགག་
པ༑ གཞན་སྐྱེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ། འབྲས་བུ་ལ་མུ་བཞིར་དཔྱད་
ནས་གཞན་སྐྱེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཧ་ཅང་ཐལ་བས་
དགག།སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག།
གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། །

འོ་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །
ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར། །
སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་མཚུངས། །

དན་འགྲེལ་། ོགཞན་སྐྱེ་སྤྱིར་འགོག་པ་ལ་ལུང་དང་འགལ་བ་ནི་<<ས་ལུ་ལྗང་པའི་

མདོ་>>ལས། མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དེ་ཡང་བདག་གིས་མ་

བྱས། གཞན་གྱིས་མ་བྱས། ཞེས་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་མྱུ་
གུའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་དེ། བདག་གཞན་གང་ལས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པར་

340 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གསུངས་པའི་ལུང་ཕྱི་མ། གཞན་གྱིས་མ་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྔར་དྲངས་པའི་<<མདོ་>>ལས། ས་བོན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་མྱུ་གུ་དེ་ཡང་

སྐྱེ་བ་ན། བདག་གིས་མ་བྱས། གཞན་གྱིས་མ་བྱས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་

མང་པོ་དང་འགལ་བའོ། །

རིགས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་

གཞན་ཞིག།ཅེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་ནི། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་
ན༑ སེལ་བྱེད་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་བསལ་བྱ་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བ་དང།
རྒྱུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་ཀུན་འབྱུང་བར་ཧ་
ཅང་ཐལ་ཏེ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། <<རྩ་
ཤེ་>>ལས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་དུ། །ཞེས་སོགས་གཞན་སྐྱེ་ལ་

ཧ་ཅང་ཐལ་བ་གསུངས་པའི་རིགས་པའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
འདིའི་སྐབས་སུ་རྣམ་བཤད་ལས་མཐའ་དཔྱད་པའི་ས་བཅད་གཉིས་

གསུངས་པའི་དོན་ནི། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པ་ལ་ཧ་
ཅང་ཐལ་བ་འཕངས་པ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བོད་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
དེ་ལྟར་འཇུག་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྔ་ཕྱི་བས་ཁྱབ་ཅིང་། ཆོས་དེ་གཉིས་

གཞན་ཡིན་ན། དུས་མཉམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། འོ་ན་ཁྱོད་ལ་མྱུ་

གཞན་སྐྱེ་དགག་ 341

གུ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་ས་བོན་དང་དུ་མཉམ་པར་ཐལ། རང་ལས་གཞན་
པའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ལས་གཞན་པ་ཐམས་
ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཡང་<<རྣམ་བཤད་>>ལས།
དེ་ལྟར་བཀག་པའི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་རང་ལ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས།

ཁ་ཅིག་སྐབས་འདིའི་གཞན་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
གཞན་ལ་བྱ་ཟེར་ཡང་ཅུང་ཟད་མི་བདེ་སྟེ། འོག་ནས་མེ་དུ་ལྟ་བུའི་

རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་གཞན་དང་། ཀ་བུམ་གཉིས་ལྟ་བུའི་གཞན་ཙམ་ཡིན་པ་

གཉས་ལ་མཚུངས་པའི་གོ་ ིསྐབས་མེད་པར་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་
པར་མ་ཟད། དེ་ལྟར་ན་ཕར་བཀག་པའི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་བོད་ཁ་ཅིག་
དེ་ལ་ཚུར་མཚུངས་པར་འཇུག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྙམ་སྟེ་བློ་གྲོས་

ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། ཁོ་བོ་ལ་ཁས་བླངས་ཅིའང་མེད་

དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་

མཚན་འཚོལ་བའི་ངལ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ཁས་བླངས་ཅིའང་མེད་

པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

དེ་ནས་བོད་གཞན་མང་པོ་ན་རེ། རྟོག་གེ་པས་རིགས་མཚུངས་
ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་ཚུལ་གཞུང་དུ་གསལ་བ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ། ཟླ་བའི་

342 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཞབས་ཀྱིས་གཞན་ཙམ་དུ་མཚུངས་པའི་རིགས་པས་ཧ་ཅང་ཐལ་

བ་འཕངས་ཟེར། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་
བསྒྲུབས་པ་ན། གཅིག་ལོག་པས་ཅིག་ཤོས་ལྡོག་གམ་མི་ལྡོག་སྙམ་པའི་

དོགས་པ་ལེགས་པར་བཅད་ནུས་ལ། ཆོས་དེ་གཉིས་གཞན་ཡིན་པ་ལ་
གཅིག་གཅིག་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པས། དེ་གཉིས་ག་ལ་

མཚུངས་ཞེས་པ་སྟེ། <<རྣམ་བཤད་>>ལས། འདི་ཡང་གཞུང་གི་དོན།
ནས། རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །

རང་ལུགས་ཀྱི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྤྱིར་
མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཁས་ལེན་པ་གཉིས་
མི་མཚུངས་ཚུལ་<<ཚིག་གསལ་>>གྱི་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་
ཤིང་། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན། གང་ལ་ཡང་མི་ལྟོས་
པར་འགྱུར་བས། རྒྱུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་

འགྱུར་བར་མཚུངས་ཞེས་བསྒྲུབས་སོ། །

ཡང་སྐབས་འདིའི་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་བཟློག་དོན་རང་གིས་ཁས་

བླངས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། <<ཚིག་གསལ་>>ལས། ཐལ་
བར་འགྱུར་བ་བཟག་པའློི་དོན་དང་ཡང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ་
ཟེར་ན། དེ་ནི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། སྐབས་ཐམས་
ཅད་དུ་མིན་ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

གཞན་སྐྱེ་དགག་ 343

སྤྱིར་གཞན་སྐྱེ་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་མིན་པར་གསུངས་ན།

འོ་ན་<<མདོ་>>ལས། ས་བོན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་མྱུ་གུ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་

ན༑ བདག་གིས་མ་བྱས། གཞན་གྱིས་མ་བྱས། ཞེས་སོགས་མ་གསུངས་
སམ་ཞེ་ན། <<མདོ་>>ལས་ནི། གཞན་ལས་མ་སྐྱེས་ཞེས་གསུངས་ཀྱི།
གཞན་ལས་སྐྱེས་པར་མ་གསུངས་པས། གཞན་སྐྱེ་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐ་
སྙད་མིན་ནོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་། ཚིག་གསལ་ལས་དགག་
གཞག་མཛད་པ་དག་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་སོགས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་
པའི་དོན་རྣམས་ས་བཅད་བཞིའི་སྒོ་ནས་བཤད་དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་།ཧ་ཅང་མང་དུ་དོགས་ནས། རེ་ཞིག་ཅུང་ཟད་རེ་བཤད་པར་བྱའོ། །

དེའང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་འགྲེལ་ངག་
ནི༑ དངོས་ཟིན་ལྟར་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་

བསྐྱངས་ཀྱིས་མི་བཞེད་པས། དེའི་བཟློག་དོན་འགའ་ཞིག་ལས་འགའ་
ཞིག་སྐྱེ་བ་དེ་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཏུ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་བཞེད་པར་མངོན། ཞེས་དགོངས་
ཚོད་བླངས་པ་སྟེ། ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་དེ་ལྟར་བླངས་སོ། །

དེ་ནི་བདེན་གཉིས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ།

344 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་
བླངས་པས། བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་མེད་ཅིང། དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ན་ནི། དོན་དམ་པར་འགའ་ཞིག་ལས་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བ་དེ་དེ་འདྲའི་

རྟགས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེས་

ཤིང་། དོན་དམ་པར་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བས་དོན་དམ་པར་མཐའ་གཞན་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་
བས། བསྒྲུབ་བྱ་མེད་དགག་ཏུ་བཤད་པའི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གྲུབ་
མཐའ་དང་འགལ་ལོ་སྙམ་དུ་སབ་དཔོན་ལློེགས་ལྡན་གྱིས་དགོངས་སོ། །

བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་འདི་ལྟར་བཤད་པ་ལས་
འོས་མེད་ཅིང་། དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཞེས་པ་ཡང་། མྱུ་གུ་ཆོས་
ཅན། གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། འགའ་ཞིག་ལས་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་དགོངས་ཚོད་བླངས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་
ཞེས་རྟགས་ཆོས་གཉིས་སམ་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཀ་ལ་ཁྱད་པར་
སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་
བདག་སྐྱེ་འགོག་སྐབས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་ཐལ་བའི་སུན་

འབྱིན་འཕངས་པ་དེ་བཞིན་སྐབས་འདི་རྣམས་སུའང་འཇུག་སྙམ་དུ་
པཎྜི་ཏས་ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པར་གསུངས་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་

གཞན་སྐྱེ་དགག་ 345

ལས་འོས་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ།

རབ་ཏུ་བྱ་བར་ནུས་པ་དེ་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ངེས་བརྗོད་ཅིང་། །
གང་ཞིག་དེ་སྐྱེད་ནུས་པ་དེ་ནི་གཞན་ནའང་རྒྱུ་ཡིན་ལ། །
རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །

སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་ནས་ལ་སོགས་ལས་དེ་ལྟ་མིན་ཞེ་ན། །

ཇི་ལྟར་ནས་དང་གེ་སར་དང་ནི་ཀེང་ཤུ་ཀ་ལ་སོགས། །
སཱ་ལུའི་མྱུ་གུའི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་འདོད་མིན་ནུས་ལྡན་མིན། །
རྒྱུད་གཅིག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་མིན་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཉིད་དེ་བཞིན། །
སཱ་ལུའི་ས་བོན་ཡང་ནི་དེ་ཡི་མིན་ཏེ་གཞན་ཉིད་ཕྱིར། །

ཚིགས་བཅད་དང་པོའི་དོན་ནི། ཁོ་(གྲངས་ཅན་པ་)ན་རེ། ཐམས་ཅད་
ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་མི་འཇུག་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་སོ་སོར་
ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཞིག་གང་གིས་རབ་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་
བར་ནུས་པ་དེ་ཉིད་དེའི་འབྲས་བུར་ངེས་ཤིང་། གང་ཞིག་གིས་སྐྱེད་
པར་ནུས་པ་དེ་ཉིད་དེ་ལས་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ནའང་། རྒྱུ་

ཡིན་པས་རྒྱུ་ངེས་སོ། །གཞན་ཡང། ས་ལུའི་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་རང་དང་རྒྱུད་
གཅིག་ཏུ་གཏོགས་ཤིང་། སྐྱེད་བྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལྟ་བུ་ལས་སྐྱེ་ཡི།

346 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྒྱུད་མི་གཅིག་པ་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུད་གཅིག་ཀྱང་ས་ལུའི་

སྐད་ཅིག་མ་ཕྱི་མ་ལྟ་བུ་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པ་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
ཞེས་གཞན་གྱིས་སྐྱོན་སྤོང་བ་བསྟན་པའོ། །

ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་པས་དེ་དགག་པ་སྟེ། ཐོག་མར་རང་འགྲེལ་དང་
དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་འདི་ལྟར། ཁོ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ན། དེ་ལྟར་ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་
ཏེ༑ དེ་ལྟར་ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་
དུ་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མ་བསྟན་པས་སྐན་སྱོང་མྤོ་ནུས་

ིཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་
ན༑ ནས་དང་གེ་སར་ལ་སོགས་པ་ས་ལུའི་མྱུ་གུའི་སྐྱེད་བྱེད་དང་། སྐྱེད་

པའི་ནུས་ལྡན་དང་། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་། རིགས་འདྲ་

སྔ་མ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ས་ལུའི་ས་བོན་
ཡང་ས་ལུའི་མྱུ་གུའི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་མིན་པ་མཚུངས་སོ། །ཞེས་

བཀག་པ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པ་
དང་། དེ་མེད་ན་ཁྱད་པར་བཞི་ཡོད་མེད་ཀྱང་གཞག་མི་ནུས་པའི་

རིགས་པའོ། །འདིས་ནི་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་ལྟར་
བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། <<རང་འགྲེལ་>>དང་

གཞན་སྐྱེ་དགག་ 347

<<རྣམ་བཤད་>>གཉིས་ཀ་ལས། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་ཕྱིར་རྒོལ་གཞན་ལ་
གྲགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྲུབ་གྲུབ་ལྟར་
བརྗོད་ནས་སུན་འབྱིན་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གཉིས།

རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་བ་ལ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་།
བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །

དང་པོ་དངོས་ཀྱི་དོན།
མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །
གཞན་ཉིད་མེད་པར་ལ་བོན་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར། །
དེས་ན་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་མིན་པས། །
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏང་བར་བྱོས། །
འདིས་ནི། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་མི་སྲིད་པར་
བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་བ་ལ་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་སྟེ། དེའང་

ས་མྱུག་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དུ་གྲུབ་ན། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གྲུབ་དགོས་པས། ས་བོན་གྱི་དུས་ནའང་མྱུ་གུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་

348 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལ། མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཉིད་མེད་པ་
དེས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་འདི་གཏང་བར་བྱོས་
ཤིག་ཅེས་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།

ཇི་ལྟར་སྲང་གི་མདའ་གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག།
དུས་མཉམ་མ་ཡིན་པར་ནི་མིན་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །
བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དག་གི་སྐྱེ་འགག་འགྱུར་ཞེ་ན། །
གལ་ཏེ་གཅིག་ཚེ་ཡིན་ན་འདིར་དུས་གཅིག་མེད་དེ་ཡོད་མིན། །
གལ་ཏེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དེ་སྐྱེ་ལ་ཕྱོགས་པས་ཡོད་མིན་ཞིང་། །
འགག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་ལ་ཕྱོགས་པར་འདོད་གྱུར་པ། །
དེ་ཚེ་འདི་ནི་ཇི་ལྟ་བུར་ན་སྲང་དང་མཚུངས་པ་ཡིན། །
སྐྱེ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མེད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོའང་མིན། །

ཇི་ལྟར་སྲང་གི་མདའ་གཉིས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི་སྲང་མདའི་མཐོ་
དམན་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་བཞིན་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་
བ་གཉིས་ཀྱང་དུས་མཉམ་པས་ས་མྱུག་གཉིས་ལ་གཞན་སྐྱེ་མེད་པའི་

ཉེས་པ་མེད་ཅེ་ན། དེའང་མི་རིགས་ཏེ། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་

གཞན་སྐྱེ་དགག་ 349

ཏེ༑ སྲང་གི་མགོ་མཇུག་གཉིས་དུས་གཅིག་པས་མཐོ་དམན་གྱི་བྱ་བ་
གཉིས་དུས་གཅིག་པ་ཡིན་ནའང་། འདིར་ས་མྱུག་གཉིས་ལ་དུས་མཉམ་
པའམ་གཅིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བསྟན།

གལ་ཏེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དེ། ཞེས་སོགས་གསུམ་གྱིས་ནི། མྱུ་གུ་སྐྱེ་

བཞིན་པ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པས། ད་ལྟ་བ་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་། ས་བོན་འགག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་། ས་
བོན་འཇིག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པས་ད་ལྟ་བ་ས་བོན་གྱི་དུས་
ན་ཡོད་པའོ། །གང་གི་ཕྱིར་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་

སུ་ས་བོན་ད་ལྟ་བ་དང་། མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ས་བོན་
འགག་བཞན་པ་དང་།

ི མྱུ་གུ་སྐྱེ་བཞན་པ་གཉིས་ནི་སྲང་གི་བྱ་བ་གཉིས་

ིདང་ག་ལ་མཚུངས་ཏེ། སྲང་གི་མཐོ་དམན་གྱི་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་
པར་མ་ཟད། སྲང་གི་མགོ་མཇུག་གཉིས་ཀྱང་དུས་མཉམ་མོད། ས་མྱུག་
གི་སྐྱེ་འགག་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡང་། ས་མྱུག་གཉིས་དུས་མི་མཉམ་

པས་སོ། །

དེའང་ས་མྱུག་ག་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ས་ ིམྱུག་གཉིས་ཀྱང་དུས་གཅིག་པ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་དཔེར་སྲང་མདའི་

མཐོ་དམན་གཉིས་བཀོད་པ་དེ་དཔེ་མ་གྲུབ་ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི།
རང་ལུགས་ལ་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་ན། བྱ་བ་དེ་དག་བརྟེན་སའི་

350 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཆོས་གཉིས་ཀྱང་དུས་མཉམ་པས་ཁྱབ་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི་མིན་

ནོ༑ ༑

སྐྱེ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མེད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོའང་མིན། །ཞེས་

པས་ནི་སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་བྱེད་པ་པོ་
མྱུ་གུ་ནི། སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དུས་སུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས། དུས་དེར་

ཡོད་པ་མིན་ཞིང་། བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་གཉིས་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་

ཡིན་པས། བྱེད་པོ་མྱུ་གུ་མེད་པར་བྱ་བ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་མི་རིགས་ལ།

ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འགག་པ་དང་དུས་གཅིག་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་
ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། <<རང་འགྲེལ་>>(༩༡)ལས། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་

འགག་པ་དང་དུས་གཅིག་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། མདོར་
ན་འདིས་ནི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱེ་འགག་གཉིས་དུས་མི་གཅིག་
པར་བསྟན་ཏེ། འོག་གི་གཞུང་ཉིད་(༡༣༣)ལས། དེས་ན་བྱ་བ་གཉིས་

གཅིག་པ་བཀག་པ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་གཉིས་ཡིན་གྱི།
བྱ་བ་གཉིས་སྤྱིར་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པ་བཀག་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ། །

<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི། གལ་ཏེ་འཕགས་པ་ས་ལུ་ལྗང་པའི། ཞེས་

སོགས་ཀྱིས་ནི་རང་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པའི་རྩོད་ལན་རྒྱས་པར་འཆད་
པ་ཡིན་ལ། དོན་ནི་མདོ་དེར་སྲང་མདའི་དཔེ་བཀོད་པ་བདེན་ཡང་།

གཞན་སྐྱེ་དགག་ 351

འདར་སྐིྱེ་བ་བཀག་པ་ན་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་སྐིྱེ་བ་ཡན་པས།

ི དཔེ་

དེ་གང་ལ་བཀོད་པའི་ཐ་སྙད་པའི་སྐྱེ་འགག་དང་མི་མཚུངས་པར་

བསྟན་ལ། དེའང་སྐྱེ་འགག་གཉིས་དུས་གཅིག་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་

ཁས་ལེན་པ་ལ་རུང་ཞིང་། དོན་དམ་པར་དང་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་

ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ།

གལ་ཏེ་མིག་གི་བློ་ལ་རང་གི་སྐྱེ་བྱེད་དུས་གཅིག་པ། །

མིག་ལ་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་ལས། །

གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་ཡོད་ལ་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །
ཅི་སྟེ་དེ་མེད་ཅེ་ན་འདི་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གལ་ཏེ་ཁ་ཅིག་གིས། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་རང་དང་

དུས་གཅིག་པ་མིག་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་

འདུ་ཤེས་སོགས་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གཞན་ཡིན་པས་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་

དོ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་དེ་རྒྱུ་དུས་ནས་ཡོད་ན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་
མེད་ལ། རྒྱུ་དུས་ན་མེད་ཟེར་ན་ནི། རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་བ་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་
པའི་གཞན་མེད་པའི་ཉེས་པ་སྔར་བཤད་ཟིན་པས། ཁས་ལེན་དེ་མི་

འཐད་ཅེས་བསྟན་ཏེ། དེའང་<<རྣམ་བཤད་>>ལས། དེ་ལྟར་ན་རིགས་

352 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པ་འདིས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་ལ་གཞན་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་

གྱིས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པར་སྟོན་
ཞིང་། རིགས་པ་སྔ་མས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐྱེ་བ་སྲིད་ཀྱང་རང་བཞིན་

གྱིས་གཞན་ཡིན་པ་མི་སྲིད་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་སྟོན་
ནོ༑ ༑ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་མུ་བཞིར་དཔྱད་ནས་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ།
སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་གཞན་སྐྱེད་པ་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ན། །

ཡོད་པའམ་འོན་ཏེ་མེད་དང་གཉི་ག་གཉིས་བྲལ་ཞིག་སྐྱེད་གྲང་། །

ཡོད་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཅི་དགོས་མེད་ལའང་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། །
གཉིས་ཉིད་ལ་དེས་ཅི་བྱ་གཉིས་དང་བྲལ་ལའང་དེས་ཅི་བྱ། །
འདིས་ནི་འབྲས་བུ་ལ་མུ་བཞིར་དཔྱད་ནས་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ།
སྐྱེད་བྱེད་དེས་རང་ལས་གཞན་པའི་བསྐྱེད་བྱ་བསྐྱེད་ན། དེས་འབྲས་

བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཞིག་སྐྱེད་དམ། འོན་ཏེ་མེད་པའམ། གཉིས་

ཀའམ། གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་སྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་རིགས་
ཏེ༑ འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། སྐྱེད་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ༑ རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་སྐྱེ་ན་སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ།
དེ་ཡང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ནའང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 353

མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟར་ནའང་མི་རིགས་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པ་

མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཞིག་བསྐྱེད་ན།
སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཡོད་པའི་དགོས་པ་ཅིའང་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་
སྐྱེ་ན་གང་ལའང་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤོང་བ་ལ།

འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་
གནོད་པ་སྤང་བ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་

འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་གྱིས་
གནོད་པའི་རྩོད་པ་དང་། དེས་མི་གནོད་པའི་ལན་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་རྩོད་པ།

གང་གིས་རང་ལྟ་ལ་གནས་འཇིག་རྟེན་ཚད་མར་འདོད་པས་ན། །འདིར་ནི་རིགས་པ་སྨྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་ཀོ་ཅི་ཞིག་བྱ། །
གཞན་ལས་གཞན་འབྱུང་བ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་རྟོགས་འགྱུར་
ཏེ༑ ༑
དེས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཡོད་འདིར་ནི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་དགོས། །

འདིས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་རྩོད་པ་བསྟན་ཏེ། དེའང་<<རང་

354 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འགྲེལ་>>དང་རྣམ་བཤད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་

རབ་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། གཞན་སྐྱེ་

སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་སྨྲས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བུད་ཤིང་དང་
འདྲ་ཞིང་། དེ་འགོག་པའི་ཤེས་རབ་ནི་མེ་ལྕེ་དང་མཚུངས་པས། ད་
ནི་རིགས་པའི་བུད་ཤིང་མང་དུ་བསྣན་མི་དགོས་ཏེ། ཇི་ཙམ་མང་བ་
དེ་ཙམ་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེ་ལྕེའང་འབར་བས་སོ། །འོ་ན་གཞན་སྐྱེ་སྒྲུབ་

བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མ་སྨྲས་པར་དེ་མི་འགྲུབ་བམ་སྙམ་ན། དེའང་མིན་
ཏེ༑ འཇིག་རྟེན་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་། མངོན་སུམ་ནི་ཤིན་

ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་
བ་མངོན་གྱུར་རྣམས་ཚད་མར་འདོད་པས་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་ཞིང་། གཞན་སྐྱེའང་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས། རིགས་པས་བསྒྲུབ་ག་

ལ་དགོས། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་དེས་མི་གནོད་པའི་ལན་བསྟན་པ།

འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་ཡུལ་ལ་གནོད་མི་གནོད་ཤེས་པ་

ལ༑ གནོད་བྱེད་ཀྱི་བློ་དང་། གནོད་པའི་ཡུལ་རྣམས་བསྟན་དགོས་པས།ཐོག་མར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་རྒྱས་པར་བསྟན་དགོས་སོ། །དེས་

ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་ལྔ། བདེན་གཉིས་སྤྱིའི་རྣམ་

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 355

གཞག།སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་
པ༑ བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ།
འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་གནོད་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི།
བདེན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་
བརྗོད་པ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པ། འཇིག་རྟེན་

ལ་བལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་

ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་བདེན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་

ཡོད་པར་བརྗོད་པ།

དངོས་ཀུན་ཡང་དག་བརྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། །

དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །
ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། །

མཐོང་བ་བརྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། །

དན་འགྲེལ་། ོཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་སྟེང་དུ་བློ་ཡང་དག་པ་འཕགས་པའི་

མཉམ་གཞག་ལྟ་བུའི་རྙེད་དོན་དང་། བརྫུན་པ་མཐོང་བ་ཐ་སྙད་
པའི་རྙེད་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་ནི་དོན་
དམ་བདེན་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན། ཞེས་པ་

356 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྟེ༑ རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་

ཡོད་ཚུལ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་རིམ་བཞིན་བདེན་གཉིས་

སུ་བསྟན་ཏོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
དངོས་ཀུན་ཡང་དག་རྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པ་དང་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་
ཞེས་པའི་དོན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཏེ། དེ་གཉིས་སོ་སོའི་གཞལ་བྱ་ཙམ་
དང་། དེ་གཉིས་སོ་སོའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཙོ་བོ་ལ་གོ་བ་གཉིས་

ལས། <<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>དང་། <<ལེགས་སྙིང་>>གི་ཆོས་ཅན་
མཐུན་སྣང་བའི་སྐབས་བཅས་སུ་ཕྱི་མ་ལྟར་མཛད་ཅིང་། <<འཇུག་

པའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>དང་<<ཡིག་ཆ་>>སོགས་ལས་སྔ་མ་ལྟར། གཞི་གྲུབ་

ཚད་ཚད་མ་དེ་གཉིས་སོ་སོའི་རྙེད་དོན་དུ་བཞག་གོ།

དེ་བཞིན་ཡུལ་དེ་ལ་ཚད་མ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཚད་མར་སོང་
བའི་དོན་ནི། ཡུལ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་བློ་དེ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་འཇོག་
ནུས་པ་ལ་ཚད་མ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་སོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་རྟོགས་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དེ་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་འཇོག་མི་ནུས་

པར། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་རིགས་ཤེས་སམ་དོན་དམ་དཔྱོད་

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 357

བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ལའང་
རིགས་བསྒྲེའོ། །

སྐབས་འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་ཅུང་ཟད་ཕྱེ་ན་འདི་ལྟར།

• འདི་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ། ནས། མེད་པ་མི་འགལ་

ལོ༑ ༑ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་

གསུངས་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཆོས་རེ་རེ་ལའང་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡོད་ཀྱང་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་ཚུལ་བསྟན།
• དེ་ལ་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི། ནས། མཁས་པའི་ལུགས་ཉམས་སུ་འཇུག་

པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། ངོ་བོ་གཉིས་ཡོད་པའི་དོན་དམ་པ་
གང་ཡིན་དང་། དེ་རྙེད་བྱེད་ཀྱི་བློ་གང་ཡིན་ངོས་བཟུང་ཞིང་། ཞར་
བྱུང་དུ་ཁ་ཅིག་གིས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་རྙེད་དོན་བདེན་

གྲུབ་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་བཀག་གོ།
• དོན་དམ་ལས་གཞན། ནས། ངོ་བོ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོས་འཛིན་བསྟན།
• དེ་ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པ་རྙེད་པ། ནས། མི་རྙེད་པར་བཞེད་པ་

མན་ནོ། ི །ཞེས་པས་བདེན་གཉས་རིྙེད་མཁན་སྐྱེ་འཕགས་སུ་གསུངས་

358 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པ་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་ཚུལ་བསྟན།
• ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་མཚན་གཞི། ནས། འགྲུབ་མི་དགོས་པ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། བརྫུན་པ་མཐོང་བ་དང་བརྫུན་
པར་མཐོང་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་སོ། །
• དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར། ནས། གཉིས་བྱུང་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་

པས། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་དོན་སྟོན་པས་གསུངས་པའི་དོན་བསྡུས་
བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པ།

ས་བཅད་འདིའི་དོན་བསྡུས་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ཤེས་བྱ་ཡིན་
པ་དང་། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་

བྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་བཅས་པ་བསྟན་ཅིང་། <<སྤྱོད་འཇུག་>>གི །ཀུན་
རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་འདི་དང་དགོངས་པ་གཅིག་

ཚུལ་སོགས་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་ལུང་
རིགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པའི་རིགས་པ་ནི། བདེན་བརྫུན་དངོས་
འགལ་ཡིན་ཚུལ་མཐའ་བཅད་དང་འབྲེལ་ནས་གསུངས་སོ། །

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 359

གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ།
མཐོང་བ་བརྫུན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ། །

དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྐྱོན་ལྡན་ནོ། །
སྐྱོན་ལྡན་དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། །

དབང་པོ་ལེགས་གྱུར་ཤེས་ལྟོས་ལོག་པར་འདོད། །
གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས། །
གཟུང་བ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་ཏེ། །

འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། །

འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག །

དན་འགྲེལ་། ོཚིགས་བཅད་དང་པོས་ཡུལ་ཅན་ཡང་ལོག་དང་། གཉིས་པས་ཡུལ་

ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་པར་ནི་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་

ལྟོས་ཏེ་བཞག་གོ །དེའང་འཇུག་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་འདིར་འཕགས་པ་
ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། འཕགས་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་བྱེད་
པར། དབུ་མའི་ལྟ་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་
རྟེན་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་
ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ཉིད་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་མ་
ཕྱོགས་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ལོག་པར་རྟོགས་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་

360 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཤེས་པས་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
སྐབས་འདིའི་འཕགས་པ་དང་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཞེས་པ་དོན་གཅིག་
ཏུ་གཞུང་འདིར་ལན་གཉིས་གསུམ་ཞིག་གསུངས་སོ། །

དེའང་རྩ་བ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་
པ་དང་། བསླད་པའི་དབང་གིས་དབང་པོ་གསལ་བ་དང་སྐྱོན་ལྡན་
གཉིས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ནི་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་
ལོག་ཏུ་བཞག་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་

ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་ལོག་ཏུ་བཞག་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་བའོ། །<<རྩ་བ་>>ལས། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་
པར་བཞག།ཅེས་པའི་ཉིད་སྒྲ་ནི། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་

ཤེས་པ་དེ་རྣམས་འཁྲུལ་པར་འཇོག་པ་ལ་ནི། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཉིད་

ཀྱིས་ཆོག་གི ། རིགས་ཤེས་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་

པ་ལྟར་རོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་ཅུང་
ཟད་ཕྱེ་ན་འདི་ལྟར།

• དེ་ལ་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི། ནས། གནོད་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་རྣམས་

ངོས་གཟུང་ངོ་། །ཞེས་པའ་དོན་ནི།

ི དབང་པོ་ལ་གནོད་པར་གསུངས་

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 361

པའ་དབང་པོ་གཉི ས་པོ་རིེ་རེ་ལའང་ཕྱི་ནང་ག་འཁྲུལ་རྒྱུ་གཉི ས་ཀྱིས་ ིཇི་ལྟར་གནོད་ཚུལ་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ནི་སྐབས་འདིར་

འཁྲུལ་རྒྱུར་མི་གཟུང་བར་བསྟན།
• དེ་ལྟ་བུའ་གནོད་པ་མིེད་པའ།

ི ནས། དབྱེར་མེད་དོ། །ཞེས་པས། ཡང་

ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་
ཡིན་གྱི། འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མིན་ཚུལ་གསལ་བར་བསྟན་ཏེ།

གཟུགས་བརྙན་སོགས་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་སྔོ་སོགས་
ཀྱང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་

པ་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་། སྣང་བ་ལྟར་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཟུགས་དང་གཟུགས་བརྙན་གཉིས་སྣང་

བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པས་རྟོགས་

མི་ནུས་པ་དང་ནུས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་ཏུ་འཇོག་
པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ནི་དེ་གཉིས་ཀའང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་
ཞིང་། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་ལ་

མེད་པས། དེ་དག་ཡང་ལོག་ཏུ་འཇོག་པ་ལྟ་བ་རྙེད་པའི་འཕགས་པ་

ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །
• འོ་ན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན། ནས། ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་

ནོ༑ ༑ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། སྒྱུ་མ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་དེས་སྟོང་
པ་ནི་གྲུབ་མཐར་མ་ཞུགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་རང་དགའ་

362 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བས་རྟོགས་ནུས་ཀྱང། ཕྱི་རོལ་པས་བརྟགས་པའི་སྤྱི་གཙོ་བོ་སོགས་
དེ་ལྟར་མི་རྟོགས་པས། དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པར་ཇི་
ལྟར་བཞག་ཅེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་
ཏུ་འཇོག་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཅི་

རིགས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་
རྟེན་པའི་ཚད་མ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་དེ་དག་ལོག་པར་
རྟོགས་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་ལོག་པར་རྟོགས་པར་བཞག་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །
• བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས། ནས། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་

པས། འཇག་རིྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་ཡན་ན་ཡོད་པས་མ་ ིཁྱབ་པ་ནི་བདག་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་བསྟན།
• གལ་ཏེ་ཡང་དག་པའི། ནས། མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་

བར་གྱིས་ནི། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་ཀྱང་། ལོག་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པས། མ་རིག་པས་བསླད་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་

རྣམས་ཀྱང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཇོག་ཅེ་ན། སྤྱིར་
ཀུན་རྫོབ་འཇོག་པ་ན་བློ་དོན་དམ་མིན་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་
འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་

པའི་ཚད་མས་འཇོག་དགོས་ན། མ་རིག་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་
ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ནི་འཁྲུལ་པར་དེས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 363

པ་སྟེ། འདིའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་ཞིག་

ལ་བྱེད་དེ། མདོར་ན། ལུང་ཚན་འདིས་དངོས་སུ་བདེན་འཛིན་ཡུལ་
དང་བཅས་པ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་
ནས། ཤུགས་ལ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་བསླད་པའི་

བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཡུལ་དང་བཅས་པའང་འཇིག་རྟེན་ཤེས་

ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ལོག་པ་མིན་པར་བསྟན་པས། དམིགས་ཀྱིས་བསལ་
བ་གཉིས་ཀའང་འདིས་བསྟན་པའོ། །

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་དག་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་མི་

འབྱེད་དེ། དེ་ལ་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡང་དག་ནི་བདེན་

པའམ་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མཐུན་པའི་ཆོས་ལ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་

ཁྱབ་བོ། །འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་

དབྱེར་ཡོད་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་
ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་
བཞིན། དེའང་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡང་དག་ཅེས་པ་ནི།

འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ། རྫས་བརྐུས་པ་ལ་བརྐུས་
སོ༑ ༑ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་བདེན་པའང་མིན་ཏེ། དེས་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་

ལ་ལྟོས་པའི་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་འཇིག་

364 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཇོག་ཚུལ་ཇི་ཡིན་དཀའ་བའི་ཕྱིར། དེས་

ན་འདིར་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་ཅེས་པ་སྤྱིར་

ཡང་ལོག་ཅེས་པ་མིན་གྱི། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་

སྙད་པའི་ཚད་མས་ཁྱོད་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ནུས་མི་ནུས་

སམ། ཁྱོད་ལོག་ཤེས་སུ་རྟོགས་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཤེས་

ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་གཉིས་སུ་འཇོག་པ་
ཡིན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ནི་མི་འདྲ་སྟེ། ཡང་དག་སྟོང་
ཉིད་ལ་བྱེད་པར་འདྲ་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་

འཇོག་པའི་ཡང་དག་ནི་སྤྱིར་ཡང་དག་མིན་གྱི། གཉིས་སྟོང་མ་རྟོགས་

པའི་གང་ཟག་གིས་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་

སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཡུལ་ལ་ཡང་དག་ཅེས་བྱ་

ཞང་།

ི དེ་དང་ཀུན་རབ་ཀྱི་གཞྫོ་མཐུན་ཞིག་ལ་ཟིེར། དེའ་ིཕྱིར་ཡུལ་ཅན་

ཤེས་པ་ལ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མེད་དེ། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་

ཅན་གྱི་གཙོ་བོ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་

གྲུབ་པར་རྟོགས་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་<<ལམ་རིམ་>>ལས།

ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པས། ཤེས་པ་

ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་ལ། ཞེས་གསུངས།

དེའི་དོན་ཡང་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 365

གྱི་གཙོ་བོ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པས།ཞེས་པའོ། །དེས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་
<<དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་>>ལས། འདི་དག་གི་གནད་རྟོགས་ན། རང་

རྒྱུད་པས། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དང་། །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་
ནུས་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པས། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བ་
བྱས། །ཞེས་བཤད་པ་དང་། དེའང་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་

འབྱེད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་འཇོག་ལ། རང་ལུགས་ལ་མི་འཇོག་པའི་རྒྱུ་

མཚན་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདིའི་གནད་ནི། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཙོ་
བོ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་ཡང་དག་དང་ལོག་པར་འཇོག་པ་
ཡིན་ཞིང་། དེའང་ཡུལ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལའང་ཤེས་པ་དང་ཤེས་པ་མིན་པ་
གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་འདྲའི་ཡུལ་ཅན་ནི་

རང་རིག་ལ་བྱེད་པར་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་

ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡུལ་ཅན་ལ་ལོག་པ་བཞེད་མི་བཞེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།

མདོར་ན་རང་རིག་བཞེད་མི་བཞེད་ལ་ཐུག་གོ།

འདིར་ཤེས་དགོས་པ་ནི། ཡང་དག་པ་དང་། སྣང་གནས་

366 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མཐུན་པ། བདེན་པ། མི་བསླུ་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྟེ། སྟོང་ཉིད་ཁོ་
ནའོ། །དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ལོག་པ་དང་། སྣང་གནས་མི་མཐུན་པ། རྫུན་
པ༑ བསླུ་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་གཟུང་སྟེ། དེའང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་

རྣམས་སོ། །དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་ཡིན་ན།
ཡང་དག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ལ། དེ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་མིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་
དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། དེ་ལ་ལྟོས་
ནས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་དགོས་པ་ལས་དེ་འདྲ་
བ་ཞིག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ལྟོས་
ནས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ནི་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་

ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཡང། འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་
ནས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡང་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཡང་།
བསླུ་བས་མ་ཁྱབ་པ་ནི། ལས་དགེ་སྡིག་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་

བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རང་ཡུལ་

དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་
ཞིང་། སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་། དགེ་བ་ལས་

སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་སོགས་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 367

གཞན་ཡང་། ཀུན་རབ་བདྫོེན་པ་ཞེས་པའ་ཀུན་རིབ་དང་།

ྫོ ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་མི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མ་ནི་བདེན་འཛིན་དང་། ཕྱི་
མ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་
བསྟན་པ།

མི་ཤེས་གཉིད་ཀྱིས་རབ་བསྐྱོད་མུ་སྟེགས་ཅན། །
རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་བརྟགས་པ་དང་། །
སྒྱུ་མ་སྨིག་རྒྱུ་སོགས་ལ་བརྟགས་པ་གང་། །
དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད། །

དན་འགྲེལ་། ོརྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མུ་སྟེགས་པས་བརྟགས་པའི་བདག་

དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྱུ་མ་དང་སྨིག་རྒྱུ་སོགས་ལ་ཆུ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུའང་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པས།
མུ་སྟེགས་པའི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་ཀྱང་། སྣང་ཡུལ་ཡོད་པ་
ཡིན་ཏེ། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། དེ་འདྲ་བའི་ཞེན་ཡུལ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་

ཡང་མེད་ཀྱང་། སྣང་ཡུལ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

368 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དཀའ་འགྲེལ་།
འོ་ན་དེ་དག་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་སྙམ་ན་སྐྱོན་

མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྣང་ཡུལ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་ནི།

གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡང་མ་རིག་པས་བསླད་པས། དེ་

རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཆ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་

གཟུགས་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་ཀྱང་། རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བྱད་བཞིན་གྱི་
གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེས་སྟོང་པའི་གཟུགས་

བརྙན་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་
ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་འདི་ནི་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །

གཟུགས་བརྙན་གཟུགས་ཡིན་ཏེ། དེས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་

བསྐྱེད་པར་འོག་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བའི་

སྒྱུ་མ་ནི་རྟ་གླང་གིས་སྟོང་ཡང་དེ་ཉིད་གྲུབ་པ་དང་། བུམ་པ་བརྗོད་

པའི་སྒྲའི་བྲག་ཆ་ལྟ་བུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེས་སྟོང་ཡང་སྤྱིར་སྒྲ་ཡིན་པ་

སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། ད་ལྟ་

གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལྔ་། ནས། རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡན་པའོ། ི །ཞེས་

གསུངས་སོ། །གཞུང་ཚན་འདིའང་འདི་ལྟར་འགྲེལ་དགོས་ཀྱི། གཟུགས་
བརྙན་གཟུགས་ཡིན་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡིན་ཟེར་

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 369

བ་ནི། དཔྱད་མི་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལ་

གཟུགས་བརྙན་མག་གིས་མི་མཐོང་བར་སྨྲ་ནུས་སམ། ི ད་དུང་སྒྲ་བརྙན་

ནམ་བྲག་ཆ་རྣ་བས་མི་ཐོས་པར་འདོད་ཟེར་ནུས་སམ། ཞེས་འདྲི་ན།

མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ།
མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པ་ཡིས། །

རབ་རིབ་མེད་ཤེས་ལ་གནོད་མིན་ཇི་ལྟར། །

དེ་བཞིན་དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པའི་བློས། །
དྲི་མེད་བློ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །

དོན་ནི། གོང་དུ་གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་

རྩོད་པ་དེའི་ལན་སྐབས་འདིར་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའང་བདེན་གཉིས་

སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་

པས་མི་འཇོག་པར་བསྟན་ཟིན་ལ། གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་

ཞིང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་སྐྱེ་ནི་

འཕགས་པའི་གཟིགས་པའམ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློས་འགོག་པ་ཡིན་

ནོ༑ ༑

དེས་ན། ཁོ་ན་རེ། གཞན་སྐྱེ་དགག་མི་རིགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་

370 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

པའ་ཤིེས་པས་གནོད་པའ་ིཕྱིར་ཏེ། གཞན་སྐྱེ་དེས་གྲུབ་པའ་ིཕྱིར་ཟེར་ན།

རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པས་ནི་ཐ་སྙད་པའི་སྐྱེ་བ་ཙམ་འགྲུབ་ཀྱི།
གཞན་སྐྱེ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་ན་དོན་དམ་
གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་སྐྱེ་ཞེས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་
པའ་རྒྱུ་ལས་སྐིྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའ་ིཕྱིར། གལ་ཏེ་དེས་གཞན་སྐྱེ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་
ཀྱང་། གཞན་སྐྱེ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་མི་གནོད་དེ། མ་རིག་པས་
བསླད་པའི་སོ་སྐྱེའི་བློས་མ་རིག་པས་མ་བསླད་པའི་འཕགས་པའི་ཟག་

མེད་ཀྱི་བློ་ལ་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་བློས་

སྐྲ་ཤད་དམིགས་པས། རབ་རིབ་མེད་པའི་བློ་ལ་སྐྲ་ཤད་མི་སྣང་བ་ལ་
མི་གནོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བཤད་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཤད་

པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་ལ་གང་
གི་ངོར་མི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དེ་གང་ཟག་གསུམ་ལ་སྣང་
བ་དང་མི་སྣང་བའི་ཚུལ་དང་། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་
དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་
ཀྱི་དོན་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཤད་

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 371

པའོ། །

དང་པོ་དངོས་ཀྱི་དོན།
གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །
དེས་གང་བཅོས་མ་བདེན་པར་སྣང་དེ་ནི། །

ཀུན་རྫོབ་བདེན་ཞེས་ཐུབ་པ་དེས་གསུངས་ཏེ། །

བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུའོ། །

དན་འགྲེལ་། ོཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་མི་བདེན་བཤད་པ་ལ་གཏི་མུག་རང་
བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར། སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གསུངས་ཏེ། དང་པོས་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་འཛིན་ངོས་བཟུང་ཞིང་། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་དེའི་ངོར་
བདེན་ཚུལ་དང་། བཞི་པས་ནི་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་ངོར་བུམ་སོགས་
ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་བསྟན་ཅིང་། དེའི་ཁུངས་
<<ལང་གཤེགས་>>ཀྱི། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཞེས་སོགས་

དྲངས་པའི་དོན་ཡང་གཞུང་རང་དུ་གསལ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐད་དོད་
སྒྲིབ་བྱེད་ལའང་འཇུག་པ་ལྟར་ན། <<དབུ་མ་སྣང་བ་>>ལས། སྒྲིབ་པ་

ལྟ་བུར་བྱེད། འགེབས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད། ཅེས་སོགས་གོང་དུ་དྲངས་ཟིན་
པ་ལྟར། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའང་དེ་

ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པར་རོལ་མཚོར་གསུངས་པ་ནི།

372 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རང་གིས་རང་ལ་སྒྲིབ་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་
པའམ་མ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་འཇོག་
ཅིང་། བདེན་འཛིན་ལྟ་བུས་ནི་རང་ལ་སྒྲིབ་པར་མ་ཟད། བློ་གཞན་
ལའང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྣང་བ་དང་འཛིན་པ་སོགས་སྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་
སྒྲིབ་པས་ན། འགེབས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་ཏེ་འཕྲོས་བཤད་

དོ༑ ༑

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་ཅུང་ཟད་ཕྱེ་ན་འདི་ལྟར།

• <<ཊཀ་ཆཱིེན་>>ལས། རྟེན་འབྱུང་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲག་ཆ་སོགས་
ནས། ལེགས་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། རང་

འགྲེལ་བཤད་བྱར་བཀོད་དེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་བརྙན་སོགས་
ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་
པ་བརྡ་ལ་བྱང་མ་བྱང་གཉིས་ཀྱི་ངོར་བདེན་བརྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་
དང་། གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་བརྫུན་པ་ཕྲ་རགས་གཉིས་

ཡོད་པས། བརྫུན་པ་རགས་པ་གྲུབ་ཚེ་ཕྲ་མོ་འགྲུབ་མི་དགོས་པས།སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཚུལ་དགག་གཞག་དང་བཅས་པ་
གསུངས་ཤིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་སོ་སྐྱེ་སོགས་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མི་

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 373

སྣང་བ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་བདེན་པའམ་དེའི་ངོར་འཇོག་
པ་དང་། དེས་འཇོག་པ་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་བཅས་རྒྱས་པར་གསུངས་
སོ༑ ༑
འདིར་ནག་ཚོའི་ འགྱུར་ལས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་བུ་སྟོན་
ཆོས་འབྱུང་སོགས་ལས། ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལ་<<རྩ་བ་>>ལས་ <<རང་འགྲེལ་>>གྱི་མཚན་འཁོད་པ་མ་བྱུང་བས། མང་པོས་དོགས་པ་བྱས་ཀྱང་། ནག་ཚོས་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་བསྒྱུར་པར་མ་ཟད། གོ་
བདེར་བྲིས་པའི་འགྱུར་གཉིས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ཚུལ་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>ཝར་ཎཱ་པར་མའི་སྔོན་གླེང་དུ་བཀོད་འདུག།

རྟེན་འབྱུང་གཟུགས་བརྙན་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི།

གཟུགས་བརྙན་དང་བྲག་ཆ་སོགས་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་

ལོག་པ་རྣམས་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་མ་རིག་པ་
དང་ལྡན་པ། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྣང་བ་ལྟར་
མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ནུས་པས། དེ་དག་གི་ངོར་བརྫུན་པར་གྲུབ་ལ།
གཟུགས་དང་སེམས་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་དག་གིས་སྣང་གནས་མི་མཐུན་
པར་རྟོགས་མི་ནུས་པས། དེ་དག་གི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་
ཆོས་ཉིད་ནི་དེ་དག་ལ་མི་སྣང་བས། གང་ཟག་དེ་རྣམས་ལ་ལྟོས་ཏེ་

བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློ་ངོར་བདེན་པ་ཙམ་
གྱིས་ནི། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་འཇོག་མི་ནུས་ཤིང་། སྤྱིར་ཆོས་ཉིད་

374 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བདེན་མེད་དུའང་མ་རྟོགས་པས། གང་ཟག་དེ་དག་གི་ངོར་ཆོས་ཉིད་
བདེན་པར་འཇོག་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཟུགས་

བརྙན་བྱད་བཞན་གྱིས་ ི སྟོང་པར་དེ་དག་གས་གྲུབ་པས།

ི གང་ཞག་ཀུན་

ིརྫོབ་ཏུའང་བརྫུན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་ནི། སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་

པ་ཡིན་ཡང་། གང་ཟག་དེ་དག་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མིན་

ནོ༑ ༑ཞེས་པ་འདི་ནི། <<རང་འགྲེལ་>>གྱི། དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་དེ་

དང་། གང་ཞག་ཀུན་རི བ་ཏུའང་བརྫུན་པ་ནྫོ་ཀུན་རི བ་ཀྱི་བདྫོེན་པ་མ་

ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ། ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས་
སུ་འདུག་པས་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་པར་བྱའོ། །

ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྣང་ཞེས་པའང་སྟོང་ཉིད་མ་
རྟོགས་པའི་བརྡ་བྱང་གི་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་མི་སྣང་བའི་དོན་ཡིན་
པ་དང་། མ་རིག་པ་དང་ལྡན་ཚད་ལ་མི་སྣང་བ་མིན་པ་དང་མ་རིག་
པ་དང་ལྡན་པའི་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ལ་ནི་སྣང་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་མི་སྣང་
བའི་དོན་ཡིན་པར་ཡང་ཤེས་དགོས་སོ། །

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་མེད་ན། ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འགལ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་འདི་ལྟར།
བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་ཡིན་
ཏེ༑ ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཤིན་ཏུ་མ་ཁྱབ་སྟེ།

དབུ་མ་བདེན་གཉིས 375

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང་། བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་

བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀུན་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
དཀའ་བའི་གནས་སུ་བརྩི་བ་དེའང་ལེགས་པར་བཤད་ཡོད་དོ། །

འོ་ན་བུམ་སོགས་འདི་རྣམས། ནས། བདག་ཅག་རྣམས་ལྟ་བུ་ལ་
བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་

བདེན་པ་རྣམས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་དང་དག་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་
སེམས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་ནི་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཀུན་
རྫོབ་ཙམ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། བོད་ཁ་ཅིག་གིས། གཞུང་དེའི་

དོན་གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ལ་གཟུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་

པ་མན་པར་བསྟན་པར་འདོད་པའང་བཀག་ཅིང་།

ི གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་

ཀྱི་ངོར་གཟུགས་སོགས་བདེན་པ་མིན་པར་གང་ཟག་གཞན་ལ་བསྒྲུབ་

པ་ཡིན་ཚུལ་བཅས་གསུངས་སོ། །

མདོར་ན། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གསུམ་པོ་
དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་
རྫོབ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། འདིར་ངེས་དགོས་པའི་གནད་ནི།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་
ཀུན་རྫོབ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཞེས་པ་རྣམས་ཚིག་ཟུར་འདྲ་ཡང་དོན་

376 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མི་གཅིག་སྟེ། དང་པོ་ནི་བདེན་འཛིན་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་

ཚད་མ་སོགས་དང་། གསུམ་པ་ནི་བརྫུན་པ་ལ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཀུན་རབ་ཏུ་ཡོད་ཅྫོེས་པའ་ཀུན་རི བ་ལ་དུ་མ་ཡོད་པ་ནྫོ་<<ཚིག་ ིགསལ་>>ལས། ཡང་ན་ཀུན་རྫོབ་ནི་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ།
ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་ཉད་ཀྱིས་ན་ཞིེས་བྱ་བའ་དོན་ནོ། ི །ཡང་ན་ཀུན་རབ་

ྫོནི་བརྡ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། དེ་ཡང་

བརྗོད་པ་དང་བརྗོད་བྱ་དང་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་

ཉིད་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་ན། འདི་དག་གི་སྐོར་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་
དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་ས་བཅད་གསུམ་དུ་བསྡུས་པ་རྣམས་ཀྱང་
ལེགས་པར་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ས་བདུན་
པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་པ་དང་། གང་ཟག་

གསུམ་པོའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་མིན་པ་དང་། གང་ཟག་གསུམ་

ལ་གཟུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ༑ ཀུན་རྫོབ་ནི་བདེན་འཛིན་ཡིན་པས། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་
ཀུན་རྫོབ་གང་གི་ངོར་ཡང་མི་བདེན་པར་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཞུང་(༡༤༨)ལས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོར་
གང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྒྲུབ་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 377

པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་གིས་བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་

ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་གིས་གཟུགས་སོགས་རྫུན་པར་རྟོགས་
ཤིང་། བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་ཕྱིར།

• སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མིན་པར། ནས། མཐོང་དགོས་པའི་གནད་

ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་
པར་རྟོགས་ཚུལ་དགག་གཞག་བཅས་གསུངས་ཏེ། དེའང་ཁ་ཅིག་
གིས། གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། བུམ་སོགས་ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་

ཞིང་། དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པ་ལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་

མི་བདེན་བརྩི་སའི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་དགོས་སྙམ་པ་ཡིན་ཡང་། ཤིན་
ཏུ་མ་འབྲེལ་ཏེ། གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འགྲུབ་པ་ལ་གཞི་

དེ་བརྫུན་པར་འགྲུབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་གཞི་དེ་སྣང་གནས་མི་

མཐུན་པ་རྟོགས་དགོས་པས། གཞི་དེ་བདེན་པ་ཕར་ཁེགས་པ་ཡིན་

གྱི༑ བློ་དེའི་ངོར་གཞི་དེ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཚུར་སྒྲུབ་པ་ག་ལ་ཡིན།
ཞེས་པའམ། ཡང་ན་བུམ་པ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འགྲུབ་
པ་དང་། དེ་བརྫུན་པར་འགྲུབ་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། བློ་དེའི་

ངོར་དེ་བརྫུན་པར་འགྲུབ་པ་ལ། དེའི་ངོར་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་
ཡུལ་ཁེགས་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། དེའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་ཚུར་འོང་
དགོས་པ་ག་ལ་ཡིན།

378 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དེས་ན་གང་ཟག་དེ་དག་གིས་གཟུགས་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་

འཛིན་ཡང་། བློ་གཞན་གྱིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་
དེ་དག་གིས་རྟོགས་པས། གང་ཟག་དེ་དག་ལ་གཟུགས་སོགས་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའང་གང་ཟག་དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་

ཡིན་པ་དང་། གང་ཟག་དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་པ་གཉིས་

གཏན་ནས་མི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མ་བདེན་འཛིན་སྤངས་པ་ལའང་ཡོད་པས་སོ༑ ༑

དེ་བཞིན་གང་ཟག་དེ་ལ་བདེན་གྲུབ་སྣང་བ་དང་། བདེན་
གྲུབ་སྣང་བ་སྣང་བ་གཉིས་མི་འདྲ་ཞིང་། བློ་དེས་བདེན་གྲུབ་འཛིན་པ་
དང་།བློ་དེས་བདེན་གྲུབ་འཛིན་པ་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀྱང་མི་འདྲ་བར་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདིས་དཀའ་གནད་ཀྱི་མདུད་པ་དུ་མ་ལས་འགྲོལ་

བར་འགྱུར་རོ། །

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།

གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ངོས་འཛིན་པ་ན། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་གཏི་མུག་གི་ངོར་

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 379

བདེན་ཚུལ་བཤད་པ་ལས་འཕྲོས་ནས་གཏི་མུག་སོགས་ཀྱི་སྐོར་བཤད་

པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་གཉིས་ཀའང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
མ་རིག་པ་ཡིན་པར་<<འཇུག་འགྲེལ་>>དང་<<བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་
པར་>>གསུངས་པར་མ་ཟད། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དོན་
ཡང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཚུལ་བཅས་
བསྟན་ཅིང་། དེ་ཉིད་མངོན་པ་པ་དང་མི་མཐུན་པ་སོགས་བསྟན། གཞན་ཡང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་ཆགས་སོགས་ནི།
<<བཞི་བརྒྱ་པ>>འི། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་
རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་པ་གཞུང་རང་དུ་གསལ་བས། ཟློས་པའི་ངལ་བ་
མི་བྱ་ཞིང་། སྐབས་འདིར་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། གཏི་མུག་གིས་

འདྲེན་ཚུལ་ལ་རང་རེ་བློ་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་སྨྲ་
ཡང་བློ་ངོར་བདེ་མི་བདེ་ཅི་རིགས་ཡོད་པ་རྒྱས་པར་མི་སྤྲོ་མོད། འོན་
ཀྱང་གཞུང་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན་འདི་ལྟར། གཞུང་དུ་
དྲངས་པའི་<<ཟླ་འགྲེལ་>>ལས། གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་འགྱུར་
ཏེ༑ གཏི་མུག་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས།
གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གཏི་མུག་སྔོན་དུ་སོང་བས་ཆགས་སོགས་
འདྲེན་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་
དྲངས་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མི་འདོད་པ་རྒྱབ་

380 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནི། ཞེས་དང་། དེ་ལ་ཡུལ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་
མི་འོང་གི་ཁྱད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་ཆགས་སྡང་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་
ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས། ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་སྟོན་
པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། སྐབས་འདིར་བློ་དེས་བློ་གཞན་ཞིག་

འདྲེན་ཚུལ་ནི་རྒྱུ་བྱེད་ཚུལ་ཡིན་པར་གསལ་ལོ། །

དེ་ལྟར་མིན་པར་བློ་དེས་འདྲེན་ཚུལ་ནི་བློ་དེ་དང་དམིགས་

རྣམ་མཚུངས་པའི་མཚུངས་ལྡན་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་དགོས་ན། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་འདོད་
ཆགས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནར་ཡིད་དུ་འོང་བར་
སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དེས་དྲངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་
སྟེ༑ <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དྲངས་
པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མི་འདོད་པ་རྒྱབ་ཀྱིས་
ཕྱོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནི། ཆགས་པ་དང་སྡང་བར་འགྱུར་བས། ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་ཁྱད་པར་
སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། དེ་ལ་ཡུལ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་ཁྱད་པར་
སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི། ཆགས་སྡང་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་
ཡིན་པས། ཆགས་སྡང་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 381

གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ལའང་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་ལྔ་མཚུངས་ཀྱི་གཏ་མུག་བདིེན་འཛིན་རེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཐམས་

ཅད་གཏི་མུག་དང་མི་འབྲལ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། <<བཞི་

བརྒྱ་པ་>>ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་རྩ་
འགྲེལ་དང་། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཞེས་པའི་དཔེ་

ནི༑ དབང་པོ་གཞན་བཞི་ལ་ལུས་དབང་ཟུར་དུ་བཞག་པའི་རྟེན་མེད་
པ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་
ནས་འཇུག་ཅིང་། དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། གཏི་མུག་ལས་ཐ་མི་དད་
པར་འཇུག་པ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འཇུག་པ་དང་། དེ་

དང་མི་འབྲལ་བར་འཇུག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>ལས། ཆགས་སོགས་རྣམས་གཏ་མུག་ལས་ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་

ིཔ་ནི། གཏི་མུག་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འཇུག་གི ། དེ་དང་བྲལ་བར་མི་

འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེའི་ཕྱིར་གཏི་མུག་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འཇུག་པའི་དོན་ནི།
དེ་དང་དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས།

ཆགས་སོགས་ཀྱང་གཏི་མུག་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས། དམིགས་པ་

382 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཤེས་ནུས་སོ། །

དེས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉོན་མོངས་ཞེས་པའང་གཙོ་ཆེར་

གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་ལས་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་མི་
ནུས་པའི་བདེན་འཛིན་དང་། དེའང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
པའི་བདག་འཛིན་གཉིས་པོ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་བསྒྲུབས་པ་ཉིད་ཡིན་

པ་འདྲ་སྟེ། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། དེ་མ་ཟད་བར་དུ་འཇིག་ལྟ་ཡང་མི་

འཛད་པར་བསྒྲུབ་ནུས་པས། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་འགྲུབ་

པས། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འཇོག་ཤེས་པ་

ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོན་ཀྱང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་བདེན་འཛིན་
གྱིས་མ་ཁྱབ་པ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་
མཁྱེན་མེད་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དང་། ཞིག་པ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་

ལྟ་བུ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སུ་འཇོག་མ་ནུས་

ིསོ༑ ༑

ཡང་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་
དུ་འཛིན་པས་དྲངས་པའི་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཙམ་ཞིག་

འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དུ་འཇོག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཆགས་སྡང་
གཉིས་ཀྱང་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། གང་ཟག་རང་

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 383

རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་འཛིན་གྱིས་དྲངས་པའི་ཆགས་པ་ཆགས་པ་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བདེན་འཛིན་མིན་པས་ཡིན་སྙམ་ན།
དེའང་མི་འཐད་དེ། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་

ནི་ལྟ་བ་ལྔ་དང་ལྟ་མིན་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་གཞུང་རང་དུ་གསལ་བས།

དེ་ཐམས་ཅད་བདེན་འཛིན་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་

རྣམ་ལ་ཁྱད་པར་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་བས། ཅུང་ཟད་དཀའ་བའི་

ཕྱིར་རོ། །

རང་ལུགས་ལུང་དེའི་དོན་ནི། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་

རྫས་འཛིན་གྱིས་དྲངས་པའི་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་འདོད་

ཆགས་མིན་ཏེ། དེ་ནི་མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་
པས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་བཤད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆགས་སོགས་ནི་དེས་སྤངས་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་

རྒྱུད་ལ་དེ་འདྲའི་ཆགས་སོགས་མངོན་གྱུར་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། <<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>(༣༩)ལས། ལུགས་འདིར་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་
རིག་པར་བཤད་པ་དང་། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་

གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་པ་ལས་བཤད་ཚུལ་ལས་གཞན་རྣམས་ནི་མངོན་གྱུར་ཡང་སྤོང་བར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་དང་། <<སྤྱོད་འཇུག་>>ལས།

ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ་ཡིན། །ཚོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད། །ཅེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར།

384 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མདོར་བསྡུས་ན། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱི་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ནི། ལུས་དབང་གིས་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ནས་

ཡོད་པ་ལྟར། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱིས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཐམས་
ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཞིང་། ཁྱབ་ཚུལ་ཡང་གཞི་གང་ཞིག་ལ་དམིགས་

པའི་བདེན་འཛིན་ཡོད་ན། དེས་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་

སོགས་ཉོན་མོངས་གང་རུང་ཞིག་འདྲེན་པའི་དོན་ཡིན་པ་ནི། <<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>(༡༥༢)ལས། ཡུལ་དེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གང་ཡང་མིན་པ་ཞིག་
ནའང་མ་རིག་པ་སྐྱེ་བར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་དེ་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཞིག་རྒྱུད་ལ་འཇུག་བཞིན་པ་ན།

ཡང་ན་འདོད་ཆགས། ཡང་ན་ཞེ་སྡང་སྐྱེ། དེ་གཉིས་མིན་ནའང་གཏི་

མུག་གི་རིགས་འདྲ་འཇུག་པར་བཞེད་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་
གཞུང་གོང་འོག་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ན། སྙིང་པོ་ལོན་པར་འགྱུར་གྱི།
ཚིག་དུམ་ཐུང་ངུ་རེ་ཙམ་ལ་ཨ་འཐས་སུ་འཇུས་པས་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་པ་ཤེས་པར་མཛོད་ཅིག།

དེ་བཞིན་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༢༨༠)ལས། དེ་གཉིས་

ཀ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་ན། རང་དང་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་

པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་དེ་
ཡང་། ཞེས་སོགས་དང་། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་
ལ༑ ༑ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གོང་འོག་གི་དགོངས་པ་བསྒྲིགས་ན། འདོད་

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 385

ཆགས་སོགས་བདེན་འཛིན་མིན་པ་འདྲའོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དེ་གང་ཟག་གསུམ་པོ་ལ་སྣང་མི་སྣང་གི་ཚུལ།

<<རང་འགྲེལ་>>ལས། དངོས་པོ་འདི་དག་ཀྱང་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི།
ནས། མཉམ་གཞག་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྣང་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་
པའི་བར་གྱི་དོན་ནི་བྱིས་པ་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ལ་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་དབང་
གིས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་བདེན་
གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པ་ཡོད་པས་ན་སླུ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་སོགས་གང་ཟག་གསུམ་ལ་ནི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བ་ཙམ་ཡོད་
ཀྱང་ཞེན་པ་སྤངས་པས། དེ་དག་གི་ངོར་གཟུགས་སོགས་ནི་ཀུན་རྫོབ་

ཙམ་སྟེ་བརྫུན་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཞིང་། དེའང་མཉམ་རྗེས་སུ་སྣང་བ་

ཡོད་མེད་རེས་འཇོག་ཏུ་འབྱུང་བ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མ་རིག་པ་མ་སྤངས་

པས་ཡིན་ཞེས་བསྟན།

དེ་ལྟར་ན་ལུགས་འདིའི་ཤེས་སྒྲིབ་གང་ལ་བྱེད་སྙམ་ན། <<འཇུག་འགྲེལ་>>གྱི། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་དོན་བསྡུས་ན། ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་སུ་
གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན། མ་རིག་པ་

དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའ་བག་ཆགས་དིེ་ཡང་། ཞེས་པས་དངོས་

386 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སུ་ཤེས་སྒྲིབ་ས་བོན་གྱི་ཆ་དང་། ཡང་སྒྲས་མངོན་གྱུར་པ་རྣམས་བསྟན་
ཅིང་། གཞན་རྣམས་གཞུང་དུ་གསལ་བས་མི་བྲིའོ། །

དེའང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་འཛིན་གྱིས་བཞག་པའི་
བག་ཆགས་ལྟ་བུ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་མིན་ཏེ། མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གྱི་ཆ་
གང་ཡང་མན་པའི་ིཕྱིར། དེ་ས་བོན་གྱི་ཆ་ན་མིན་ཏིེ། རང་འབྲས་གཉས་

ིསྣང་འཁྲུལ་པའི་ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཉིས་

སྣང་འཁྲུལ་པ་བསྐྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། རྟོག་པ་ཐམས་
ཅད་ལའང་བག་ཆགས་དེས་བདེན་སྣང་ངམ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་
ཡོད་ཀྱི་སྣང་བ་བསྐྱེད་དགོས་ན། དེ་མི་རིགས་ཏེ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་
ལྟ་བུ་ལའང་རང་རྐྱ་བའི་སྣང་བ་ཡོད་ཚེ། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་སྟོང་ཉིད་
མ་རྟོགས་པས་ཀྱང་རྟོགས་པས། དེ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་བལྟོས་ཏེ་

ལོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་གང་དང་གང་ལ་སྣང་ཚུལ་ཕྲ་
རགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྣང་ཚུལ་རགས་པ་ཞིག་སྣང་བ་ལྟར་
མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ན། བློ་དེ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་

པར་འཇོག་པ་ནི། གཟུགས་བརྙན་སྣང་བའི་བློ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་ནུས་

པའི་ཕྱིར་རོ། །སྙམ་ཡང་དཔྱད་པར་བྱའོ། ། <<རང་འགྲེལ་>>ལས། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་མ་རིག་
པ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རང་ལུགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 387

མེད་པར་བཞེད་པ་གཉིས་ནང་འགལ་སྙམ་དུ་སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས། ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་མ་རིག་ཡོད་པ་དང་། །

ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་མེད་པར་འགལ། །

ཞེས་བཀག་ཀྱང་། དེའི་ལན་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་འདི་

ལྟར།

ཤེས་པ་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ། །

མངོན་སུམ་གཟིགས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་ཕྲ་བ་ལ། །
མ་རིག་ཅེས་བཏགས་ཤེས་པ་དངོས་མིན་པས། །

དེ་ལ་འགལ་བ་ཆ་ཙམ་ཡོད་མ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་

པ་ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་མིན་ཏེ། དེ་ནི་ལས་འབྲས་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་མི་ཤེས་

པའམ་རྨོངས་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེའང་དེ་འདྲའི་རྨོངས་པ་ཆོས་

ཅན། ཁྱོད་ཤེས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དང་བློ་

ཅི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ལས་འབྲས་

ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཤེས་པ་མིན་པར་མ་ཟད། དེ་

ཡིན་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་ནི། ལས་འབྲས་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་ལ་

རྨོངས་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་ཡིན་སྙམ་སྟེ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་བརྟག་པར་བྱའོ། །

388 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གསུམ་པ་སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
འགྱུར་ཚུལ།
<<རང་འགྲེལ་>>ལས། དེ་ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་

ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་
པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའོ། །

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། སྔ་མའི་དོན་ནི། སོ་སྐྱེས་

དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་བཟུང་བའི་བུམ་སོགས་དེ་ཉིད། སྔར་བཤད་

པའི་འཕགས་པ་གསུམ་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་སྣང་
བ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་པར་བསྟན་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་
ངོར་བདེན་པ་ཙམ་གཅོད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པ་མི་གཅོད་
ཅིང་། སོ་སྐྱེས་བུམ་སོགས་ལ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་

ཡུལ་འཕགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དེ་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

དེའང་ཐལ་ངག་ཏུ་དལ་ན།

ྲི བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། གང་
ཟག་གསུམ་གྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་ངོར་མི་བདེན་

པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ།

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 389

དེ་དག་གིས་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སོ་སྐྱེས་

བུམ་པ་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཆོས་ཅན། འཕགས་
པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་ཕྱི་མའི་དོན་
ཡང་། བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་ནི་འཕགས་པ་

རྣམས་ཀྱི་ངོར་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། ། <<རང་འགྲེལ་>>ལས། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ནི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སླུ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གིས་
རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་འབྱུང་། འཕགས་པ་གཞན་དང་མི་མཚུངས་པར། སངས་རྒྱས་
རྣམས་ནི་རྟག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཞིང་། སྟོང་
ཉིད་ནི་དེ་དག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་བསླུ་བ་མེད་པའི་

བདེན་པ་ཉག་གཅིག་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་
དམ་པ་ཞེས་པའང་སྟོང་གཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་

ཟེར་བར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་པར་གོ་
དགོས་སོ། །

390 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཉིས་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་གཉིས།

རྩ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །

དང་པོ་རྩ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ།

རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི། །

ངོ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་རྣམ་བརྟགས་པ། །
དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་གང་དུ་མིག་དག་པས། །

མཐོང་དེ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་འདིར་ཤེས་གྱིས། །
དོན་དམ་བདེན་པ་ནི། ཤེས་བརྗོད་ཀྱིས་ཇི་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་
པས། དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་འདི་ལྟར། མིག་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྣོད་

དུ་སྐྲ་ཤད་སོགས་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པ་ནི། རབ་རིབ་ཀྱིས་མ་
བསླད་པའི་མིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཡང་། ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་
དེ་ལྟར་རབ་རིབ་ཅན་ལ་བརྡ་སྤྲོད་མི་ནུས་མོད། མེད་ཚུལ་ཕྱོགས་ཙམ་
བསྟན་ནུས་ཤིང་། མེད་པ་དེ་ཉིད་དེའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་གནས་ལུགས་

ཡིན་པ་བཞིན། སྟོང་ཉིད་ཀྱང་འཕགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་
ལྟར་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཇི་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ནའང་། འཕགས་པས་

སོ་སྐྱེ་ལ་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལྟར་མེད་པར་
གཟིགས་ཤིང་། དེ་ལྟར་མེད་པར་གཟིགས་པའི་མེད་དགག་དེ་ཉིད་ལ་

དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 391

གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།

<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༡༥༧)ལས། གལ་ཏེ་རབ་རིབ་

མེད་པའི་མིག་གིས་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་བློ་ལ་སྣང་བའི་ཕུང་སོགས་

ཀུན་རྫོབ་པ་མ་གཟིགས་ན། དེ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་ན་ནི་

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕུང་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་

རྣམས་མེད་ན་ནི། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དང་
པོར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་ནི་མ་རིག་པས་བསླད་པ་ཅན་ཡིན་
པའ་ིཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐན་འདྱོ་མིེད་ཚུལ་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་

ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས།

དང་པོ་དོན་དམ་བདེན་པ་གཟིགས་ཚུལ་ནི། ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་

པའི་གཟིགས་ངོར་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཅིའང་མེད་ཅིང་། མེད་པ་དེ་

ག་སྟོང་ཉད་ཡིན་པས།

ི དེའ་ངོར་ཀུན་རིབ་པའྫོ་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་

ིཔའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པ་ཡིན་ཏེ། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>
(༡༥༧)ལས། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྣང་བ་རྣམས་མ་
གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁྱེན་པའོ། །ཞེས་

དང་། (༡༥༨)དེས་ན་ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་དེ་དག་གིས་དོན་དམ་བདེན་

པ་གཟིགས་ཤེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་གཉིས་སྣང་ནུབ་པས་
གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་གཟིགས་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་མ་

392 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གིས་གཟིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཇི་སྙེད་པ་མ་མཁྱེན་

པར་ཐལ། ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཇི་སྙེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་

ངོར་ཇི་སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཇི་

སྙེད་པ་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་
ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། <<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>ལས། འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་ན། ཡེ་ཤེས་

སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་ཡང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་

རྒྱུན་མི་ཆད་པས། དུས་གཅིག་ཏུ་ཤེས་བྱ་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་
མི་འཇལ་གྱི་རེས་འཇོག་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་ཚུལ་ནི། ཕུང་པོ་སོགས་གཟིགས་

ངོར་དེ་དག་གི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་གཉིས་ཆོས་དུ་མ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་

མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ནི། ཇི་སྙེད་པ་གཟིགས་ཚུལ་ཏེ། <<ཊཱིཀ་

ཆེན་>>ལས། སྣང་ནས་མཁྱེན་དགོས་པས་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་

ཤེས་དེའི་ངོར། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྣང་བ་འི་ཚུལ་གྱིས་

མཁྱེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 393

དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་ངོར་
གཉིས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
གཟིགས་པ་དང་། དེ་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་དང་། དེས་སྟོང་
ཉིད་རང་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང་། དེས་སྟོང་ཉིད་
གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ།

འོན་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཇི་ལྟ་བ་
ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ཀྱང་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་བློ་མིན་ཏེ། གཉིས་སྣང་
ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་
སོགས་གཉིས་ཆོས་དུ་མ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དེས་སངས་རྒྱས་ཡེ་

ཤེས་དེ་རང་ལས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་ཏེ། དེ་དང་ཐ་
དད་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་ཕྱེད་དགོས་སོ། །

བཞི་པ་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ།
གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། །

འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་གཞན་གྱིས། །
ཅི་དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །

བླུན་པོ་ཚད་མར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །

394 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །
དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གནོད་པ་མེད། །
གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་སོགས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་དེ་ཁོ་ཉིད་

ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་མ་ཟད། དེའང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་

ནས་མཐོང་བས། ད་ལྟའི་དུས་ན་མ་རིག་པ་མ་སྤངས་པ་སུའང་ལྷག་

ཡོད་མི་སྲིད་པ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དགོས་
པ་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་

བླུན་པོ་རྣམས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་མར་མི་རིགས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་པ་
ཀུན་ཏུ་ཚད་མ་མིན་པས། དེ་ཉིད་ལ་དཔྱོད་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་
གནོད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །

ལྔ་པ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་གནོད་ཚུལ།

འཇིག་རྟེན་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས། །
གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་འགྱུར། །

འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དོན་གང་རུང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་

གྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་ནུས་ན། དེ་ལ་གནོད་ཅེས་ཟེར་དགོས་

ལུགས་འདིའི་སྒྲིབ་གཉ 395

ཏེ༑ དཔེར་ན། ངའི་རྫས་ཕྲོགས་སོ་ཟེར་བ་ལ། གཞན་ཞིག་གིས་རྫས་

ཅི་ཡིན་དྲིས་པ་ན། བུམ་པའོ་ཟེར་དུས། གཞན་དེས་བུམ་པ་ཆོས་ཅན།
རྫས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དེ་

རིགས་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་གནོད་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་ཚུལ་མེད་

དོ༑ ༑ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུའང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་གནོད་པ་
སྤོང་བ།

གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་ནས། །
བདག་གིས་བུ་འདི་སྐྱེད་ཅེས་སྨྲ་བྱེད་ཅིང་། །
ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་དེས་ན། །
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། །

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་
གནོད་པ་མེད་པ་ནི། དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་པས་མའི་མངལ་དུ་མི་

གཙང་བའི་ས་བོན་བླུགས་པ་ལ། ཕྱིས་སུ་བུ་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་

དོ་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཤིང་སྡོང་གི་ས་བོན་བཏབ་པ་ལ། ཕྱིས་སུ་ཤིང་

སྡོང་བསྟན་ནས་འདི་བདག་གིས་བཙུགས་སོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས།

396 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ས་བོན་དང་བུ་གཉིས། ས་བོན་དང་ཤིང་སྡོང་གཉིས་བཅས་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་

ན༑ གཞན་གྱི་བུ་ལ་དམིགས་ནས་ཀྱང་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་སྙམ་

པའམ། ཙནྡན་གྱི་ས་བོན་བཏབ་ཀྱང་། ཤུག་པའི་སྡོང་པོ་ལ་དམིགས་
ནས་འདི་བདག་གིས་བཙུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་ངང་གིས་སྐྱེ་དགོས་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དོགས་པ་ལ། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གཞན་
དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་ཀྱང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་

ལ་རང་མཚན་གྱིས་གཞན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་
པར་འདོད་དགོས་ཏེ། རྐྱེན་ཆུ་ལུད་སོགས་དང་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་གཉིས་

ནི་རང་མཚན་གྱིས་གཞན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེའང་མེད་དེ། གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ས་བོན་ཙམ་
བཏབ་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ས་བོན་དང་བུ་གཉིས། ས་བོན་དང་
ཤིང་སྡོང་གཉིས་བཅས་རྒྱུ་འབྲས་ཚན་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་གསུངས་པ་
གང་ཞིག།གལ་ཏེ་གཉིས་ཀའང་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ན། དཔེ་

མི་འདྲ་བ་གཉིས་གསུངས་པའི་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞིབ་ཏུ་
བསམ་ན། བུའི་ས་བོན་དེ་ཉིད་བུའི་ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་

དང་པོས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དང་། གཉིས་པས་ཉེར་ལེན་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་

ཚན་པ་གཉིས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་རང་མཚན་གྱིས་གཞན་དུ་གྲུབ་པར་

རྩ་འགྲེལ་གྱི་རིགས་པ་བ 397

འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པར་བསྟན་ཏམ་སྙམ་སྟེ། རྣམ་དཔྱོད་ཅན་
དག་གིས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།
གང་ཕྱིར་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་གཞན་མིན། །
དེ་ཕྱིར་མྱུག་ཚེ་ས་བོན་ཞིག་པ་མེད། །

གང་ཕྱིར་གཅིག་ཉིད་ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་ཡང་། །
མྱུག་ཚེ་ས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་མི་བྱ། །
ས་མྱུག་གཉིས་རང་བཞིན་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་

གྲུབ་པས། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་
ས་མྱུག་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ནི། འབྲེལ་མེད་

དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ས་བོན་རྒྱུན་ཆད་ནའང་མྱུ་གུ་མུ་མཐུད་ནས་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། མྱུ་གུ་ཡོད་པས་ས་བོན་རྒྱུན་མི་འཆད་

པ་ལ་མི་ཕན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟ་དང་བ་ལང་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མིན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། ས་མྱུག་གཉིས་རྒྱུ་
འབྲས་སུ་མི་འགལ་བས། མྱུ་གུ་ཡོད་པའི་ཚེ་ས་བོན་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་

པས། ཆད་པ་སྤངས་པའོ། །

གཉིས་པ་ས་མྱུག་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཉིད་

398 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡིན་ན་ནི། མྱུ་གུའི་ཚེ་ས་བོན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ། དེ་

ལྟར་མེད་པས། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་མིན་པའི་

ཕྱིར་ན། རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བའོ། །

བཞི་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། དེ་

ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འཕགས་པའི་

མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བས་དགག །ཐ་སྙད་བདེན་

པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བས་དགག །དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་
མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །

དང་པོ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བས་
དགག་པ།
གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་འགྱུར་ན། །
དེ་ལ་སྐུར་བས་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་ཕྱིར། །
སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ན། །
དེ་ནི་རིགས་མིན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་མིན། །

རྩ་འགྲེལ་གྱི་རིགས་པ་བ 399

<<འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་>>གྱི་སྐབས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་
པའི་རིགས་པ་བཞི་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། འཕགས་པའི་མཉམ་

གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་འདི་བསྟན་ཏེ། སྟོང་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་

ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པའི་

ཚུལ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་ཐལ། སྤྱིར་མཉམ་གཞག་གིས་ཆོས་

ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་གཟུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་མ་དམིགས་

དགོས་པ་ལ། དེ་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་
དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དངོས་
པོ་དེ་དག་གི་འཇིག་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྔར་ཡོད་ཕྱིས་མེད་པ་
ནི་ཞིག་པ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་དག་ཞིག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

སྐབས་འདིར་<<འགྲེལ་པ་>>ལས་རིགས་པ་གཅིག་གསུངས་པ་
ནི༑ ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ་བའི་རིགས་པ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། <<དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་>>ལས། གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པར་མི་

བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་

400 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡོད་པ་མ་བཀག་པར། དགག་བྱ་གཞན་ཞིག་སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་
པའ་ིཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འད་ནི།

ི འོད་སྲུངས། གཞན་ཡང་དབུ་མའ་ལམ་

ིཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི། ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་

པའི་རིགས་པ་རང་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པ་དེའོ། །

གཉིས་པ་ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ།
གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་དཔྱད་ན། །
དེ་ཉིད་བདག་ཅན་དངོས་ལས་ཚུ་རོལ་ཏུ། །གནས་རྙེད་མ་ཡིན་དེ་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི། །
ཐ་སྙད་བདེན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་མི་བྱ། །

དན་འགྲེལ་། ོམྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རིགས་

པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་
བཙལ་བའི་ཚེ། མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་འགགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་
མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ལ་བདག་གཞན་གང་ལས་
སྐྱེས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དཔྱད་པ་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །

རྩ་འགྲེལ་གྱི་རིགས་པ་བ 401

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་ཅུང་
ཟད་ཕྱེ་ན་འདི་ལྟར།

• འདིར་སྨྲས་པ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ། ཞེས་པ་ནས། བདེན་
པ་གཅིག་པུར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། རང་

འགྲེལ་བཤད་བྱར་བཀོད་ནས། འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་

པར་ངོས་བཟུང་ཞིང་། དེའི་འདོད་པ་བཤད་པའོ། །
• དེའི་ལན་དུ་འདི་བདེན་མོད་ཀྱི། ཞེས་པ་ནས། གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅེས་
པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། བདེན་པའི་དོན་མི་སླུ་བ་ཡིན་
ཞིང་། དོན་དམ་པར་བདེན་པ་གཅིག་མ་གཏོགས་གཉིས་མེད་ཚུལ།
དོན་དམ་པར་ཞེས་པའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་ཞེས་པ་
ཡིན་ཚུལ། དེར་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་གཏོགས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་

མེད་མོད། རང་ག་མཚན་ཉི ད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ིཕྱོགས་ལ་ན།

ི བདེན་
པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། །
• གལ་ཏེ་སྔར་གྱི་ལུང་གིས། ཞེས་པ་ནས། དབུ་མ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་

པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། མྱང་འདས་བདེན་པ་ཡིན་
པར་གསུངས་པ་ནི། མི་སླུ་བ་སྟེ། དགག་བྱའི་བདེན་པ་ལ་མི་ཟེར་

བ་དང་། བདེན་མི་བདེན་ནི། སླུ་མི་སླུ་ལ་ཟེར་བའི་ཁུངས་བཅས་

402 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དང་། ཡང་<<རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་>>རུ། མྱང་འདས་
ཀུན་རབ་ཏུ་བདྫོེན་པར་གསུངས་པའང་མྱང་འདས་དོན་དམ་བདེན་

པ་ཡིན་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་འཇོག་པའི་དོན་དང་། ཀུན་རྫོབ་

བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཡིན་པ་སོགས་
གསུངས་སོ། །
• འདི་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར། ནས། ངེད་ཅག་འཆད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་ནི། རྩ་བའི་ཚིག་དོན་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས།
• འདིར་དཔྱད་མ་དཔྱད་ནི། ཞེས་སོགས་ནས། ཉམས་པར་འགྱུར་བར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་དཔྱོད་
ལུགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་དཔྱད་པ་རང་
དགའ་བ་དང་འདི་དག་མི་མཚུངས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ།
དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །
བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་པའི། །

རིགས་དེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །

ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། །

རྩ་འགྲེལ་གྱི་རིགས་པ་བ 403

དན་འགྲེལ་། ོམྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐ་
སྙད་དུ་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ཡང་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའི་རིགས་པ་དེ་བསྟན།

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་ཅུང་ཟད་ཕྱེ་ན་འདི་ལྟར།

• དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ནི། ཞེས་པ་ནས། དབུ་མ་
རང་རྒྱུད་པ་ཡན་པར་ཤི ན་ཏུ་གསལ་ལོ། ི །ཞེས་པའ་བར་གྱིས། ི རགས་

ིཤེས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུའང་སྐྱེ་བ་འགོག་རྒྱུའི་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་དང་། ཐ་
སྙད་པའི་སྐྱེ་བ་དང་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ཐལ་
འགྱུར་བས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་སོགས་འདྲ་
བར་བཞེད་ཚུལ། རིགས་པ་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་པའི་

སྒྲུབ་བྱེད་བཅས་གསུངས་སོ། །
• འདིར་སློབ་དཔོན་གྱིས། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་སྦྱར་ན་འགྲིག་གོ། ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་ནི། རང་འགྲེལ་ལས། གང་དག་བདག་ལས་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་སློབ་དཔོན་

404 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཆོས་སྐྱོང་ལ་བྱེད་ན་འགྲིག་ཚུལ་བསྟན།
• འོ་ན་ཟབ་མོའི་མདོའི་དོན་སེམས་ཙམ་དུ་འགྲེལ་བ། ཞེས་པ་ནས།
འདིར་མདོ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། སློབ་

དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པས་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དོན་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཚུལ་ཏེ། འཕགས་པའི་གཞུང་འགོག་པ་མེད་
ནའང་། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་འགྲེལ་བ་ནི། ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་
སེམས་ཙམ་དུ་བཀྲལ་བའི་སྒོ་ནས་གསལ་ཚུལ་དང་། མགོན་པོ་ཀླུའི་
དགོངས་པའང་སེམས་ཙམ་དང་མཐུན་སྙམ་པ་ནི་རིགས་པས་མི་

འཐད་པས། བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་མདོ་ཙམ་
གསུངས། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།

དངོས་པོ་སྟོང་པ་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ། །ཚོགས་ལ་ལྟོས་རྣམས་མ་གྲགས་པ་ཡང་མིན། །

ཇི་ལྟར་དེར་ནི་གཟུགས་བརྙན་སོགས་སྟོང་ལས། །
ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་སྐྱེ་འགྱུར་ལྟར། །
དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ན་ཡང་། །སྟོང་ཉིད་དག་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །

དཀའ་གནད་བརྒྱ 405

དན་འགྲེལ་། ོགལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ཡང་མེད་

ན༑ གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ལ་

སོགས་པ་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་མི་དམིགས་པའམ། ཡང་ན་རི་བོང་གི་
རྭ་ལ་སོགས་པའང་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་

མཚན་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ། དཔེར་ན།

དངོས་པོ་བརྫུན་པ་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་ལ་བལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་འཇིག་རྟེན་ནའང་གྲགས་ཤིང་། དེ་རྣམས་ལས་དེ་

འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ལྟར། དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ནའང་། སྟོང་པའི་རྒྱུ་དག་ལས་

སྟོང་པའི་འབྲས་བུ་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
སྐབས་འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ཀྱི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་ཅུང་ཟད་ཕྱེ་ན་འདི་ལྟར།

• འདིར་གཟུགས་བརྙན་ལས་ནི། ཞེས་སོགས་ནས། དེ་གཉིས་ཕྱི་
རོལ་ཏུ་འཇོག་མི་འཇོག་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས།
གཟུགས་བརྙན་སྒྲ་བརྙན་སོགས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། བྱད་བཞིན་

གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་ཡིན་པ་མེད་ཀྱང་། བྱད་བཞིན་དུ་

406 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

སྣང་བ་ཡོད་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཕྱི་དོན་མིན་ནའང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་གཟུགས་

སོགས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་ལྟར། གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་ཡིན་པ་ཕྱི་
དོན་དུ་མི་འཇོག་ཀྱང་། གཟུགས་བརྙན་ཕྱི་དོན་དུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་འདི་ནི། སྒྲ་སོགས་གཞན་བཞི་ལའང་མཚུངས་པར་བསྟན།
• གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་གྱི་བརྫུན་པ་ནི། ཞེས་

པ་ནས། དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ལ་མེད་མི་རུང་དུ་དགོས་པས་ཚིམ་

སླ་མི་ཉན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས། གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པའི་བརྫུན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་བརྡ་བྱང་རྒན་པོས་ཀྱང་རྟོགས་
པས། དབུ་མ་པས་བཞག་པའི་བརྫུན་པར་འགྲུབ་པའི་དཔེར་མི་རུང་

བར་བརྩད་པའི་ལན་དུ། འདིར་འཇིག་རྟེན་པས་གྲུབ་ཟིན་དཔེར་

བཀོད་ཀྱི། དབུ་མ་པས་བརྫུན་པར་བཞག་པ་གྲུབ་ཟིན་ཞིག་དཔེར་

བཀོད་པ་མིན་པ་དང། དེའང་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་
བ་ན། བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་མི་སྣང་གི་ཆ་གཉིས་མེད་པར། གང་སྣང་
གི་ཆ་ཐམས་ཅད་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་ཞིང་། སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་

སྟོང་ནའང་། རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་རུང་བ་ལྟར།
གཟུགས་སྒྲ་སྔོན་པོ་སོགས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་། སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་

སྟོང་ནའང་། བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀུན་འཐད་ལ། དེ་ལྟར་འཐད་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 407

ཚུལ་གཟུགས་བརྙན་གྱི་དཔེའི་སྟེང་ནས་གོ་བ་ནི། དབུ་མའི་ལྟ་བ་
རྙེད་པ་ལ་མེད་མི་རུང་ཡིན་པར་གསུངས།
• དེས་ན་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཞེས་པ་ནས། ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་
པ་གཉིས་ཕྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། ཡོད་པ་
དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་གཉིས། སྐྱེ་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྐྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་མེད་མི་འདྲ་བར་གསུངས་ཚུལ་དང་། དེ་དག་གི་

ཁྱད་པར་མ་ཤེས་ན། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་ཚུལ། དེ་ལྟར་ཤེས་

ན༑ མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་
འཕགས་པའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པར་གསུངས།

• གཟུགས་བརྙན་གྱི་དཔེས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། ཞེས་པ་ནས།
སྔར་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས། གཟུགས་
བརྙན་གྱི་དཔེས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཁུངས་<<ཡབ་སྲས་མཇལ་

བའི་མདོ་>>དྲངས་ཏེ། བརྫུན་པའི་དཔེ་གཞན་ལའང་མཚུངས་པར་
གསུངས་སོ། །

ལྔ་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཡོན་
ཏན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤང་སླ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་

408 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །

དང་པོ་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤང་སླ་བའི་ཡོན་ཏན།
བདེན་པ་གཉིས་སུའང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། །
དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པའང་མིན། །
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུའང་མེད་པར་འདོད་
ཕྱིན་ཆད། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་ནུས་ཏེ། ལྡོག་ཕྱོགས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མི་རྟག་པར་འདོད་ནའང་ཆད་ལྟར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། དེ་

རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་འདོད་ཀྱང་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བའི་ལྟ་བར་
གསུངས་པའི་ཁུངས་ནི། <<རྩ་ཤེ་>>ལས། སྔོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་

པ༑ ༑དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པའོ། །རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤང་སླ་བའི་ཡོན་ཏན་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་<<རྣམ་
བཤད་>>དུ་གསལ་བས་ཟློས་པའི་ངལ་བ་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ།

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་པ་ལ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་བླང་མི་

དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 409

དཔེ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱོར་གྱི་དོན། རྩ་བའི་ཚིག་དོན། དེ་ལས་འཕྲོས་
པའི་དོན་ནོ། །

དང་པོ་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་དོན།

<<རང་འགྲེལ་>>ལས།

དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པས་
རྟག་པ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བ་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་པ་འབའ་ཞིག་

ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། ལས་རྣམས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ཡང་
ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་འབྲེལ་པ་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་རྒྱུན་དང་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པར་
ཡང་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་མེད་པར་ཡང་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

གསུངས།

སྐབས་འདིར་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས་ཐལ་འགྱུར་བའི་དཀའ་གནད་
བརྒྱད་ཙམ་བགྲངས་ཤིང་། སོགས་སྒྲས་མང་དུ་བསྡུས་པ་ལྟར་གཞན་དང་གཞན་ལས་བཅུ་གཅིག་གམ་ཉེར་གཉིས་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་དུ་
མཛད་མོད། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཙོ་ཆེར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཉིད་ཐལ་
འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པར་གསུངས་པ་རྣམས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་

410 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཚུལ་རེ་རེ་བཞིན་བསམ་དགོས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཞིང་གལ་འགངས་

ཆེ་བའི་གནད་ཀ་ཡོད་དོ། །

ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་བཞེད་པ་ལ་ཐུག་

ཚུལ་ནི། ཀུན་གཞི་འདོད་མཁན་དག་གིས་ནི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོ་བའི་གཞི་དེ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་པའི་ལུགས་

ཀྱིས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་བཞེད་པ་སོགས་ཡིན་པ་ལ། ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་གཞི་གང་ཡང་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་
མི་རྙེད་ཅིང་། རྣམ་གཞག་གང་བྱེད་ཀྱང་བཏགས་དོན་མ་བཙལ་བར་གཞག་དགོས་པས། ལས་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་

འདོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པའང་རང་མཚན་གྱིས་མ་
གྲུབ་པ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །
རང་རིག་མི་བཞེད་པ་དེ་ལ་ཐུག་ཚུལ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་
གི་ཡུལ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་འགྲུབ་པ་ཡིན་པས། རང་ཉིད་

འཇོག་བྱེད་རང་རིག་ཅིག་ཟུར་དུ་མི་དགོས་པ་སྟེ། རང་ཡུལ་ལ་
བལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་མེད་པའང་དེ་ལ་ཐུག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྙམ།

རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་མི་བཞེད་པ་དེ་ལ་ཐུག་ཚུལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་
ཞེས་པ་ནི། རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་

བྱ་བས། རང་ངོས་ནས་སམ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 411

ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་བཞེད་པ་སྟེ། ཐལ་ཟློག་སྐབས་ཀྱི་
ཚིག་གསལ་དུ་བརྒལ་ལན་རྒྱས་པར་གསུངས།
ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལ་ཐུག་ཚུལ།སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་

། ཤེས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་ནའང་། འདི་པས་དོན་
ཤེས་གཉིས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་
བཞེད་ཅིང་། གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་ཆོས་ཐ་སྙད་དུ་ལྟོས་ནས་འཇོག་
པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དག་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་བཞག་པའི་

ཕྱིར། སྟོང་ཞིང་གྲུབ་པའི་ཆ་ནས་གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་ཆོས་ཙམ་ལ་
ཕྱི་དོན་དུ་བཞག་གོ།
ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་
ཁྱབ་པར་བཞེད་པ། བདག་མེད་གཉིས་པོའི་དགག་བྱ་གཅིག་པ་

ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབས་པ་སྟེ།
སྔར་རིང་སོང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དེའོ། །
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་བཞེད་པ།16 ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དེ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་
པས། འཇག་ལྟ་དང་ལྷན་དུ་

ིསྤངས་པའ་ིཕྱིར་ན། ཉོན་སྒབ་ཏུ་འགྲུབ་

ྲིཔ་ཡིན་ནོ། །

16 ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་སྒྲུབ་ཚུལ་སྐོར་ནི་ཕྱིས་སུ་བྲིས་ཀྱང་། 《དབུ་ཕར་དཀའ་གནད་》ཅེས་པའི་དེབ་ཏུ་ལོགས་སུ་བཀོད་ཡོད།

412 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཐུག་ཚུལ་ནི།

17 དངོས་པོ་སྔར་ཡོད་ཕྱིས་
མེད་པ་དེ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་མི་དགོས་པ་ལ་ཐུག་
པའོ། །
དེའི་གནད་ཀྱིས་དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ནི། འདི་པས་

ཕར་བཏགས་ཙམ་གྱིས་མྱུ་གུ་འདས་མ་འོངས་གཉིས་ཀྱང་དངོས་
པོར་འཇོག་ནུས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྩ་བའི་ཚིག་དོན།
གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ། །
དེ་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འདི་ནུས་ཕྱིར། །
ལ་ལར་ལས་འགགས་ཡུན་རིང་ལོན་ལས་ཀྱང་། །
འབྲས་བུ་ཡང་དག་འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས། །

དན་འགྲེལ་། ོསྤྱིར་ལས་དང་འབྲས་བུའི་བར་བསྐལ་པ་མང་པོས་ཆོད་པའང་ཡོད་པ་ནི་རང་སྡེ་ཀུན་གྱིས་འདོད་པ་ལ། ལས་དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་

17 ཞིག་པ་དངོས་པོར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་རིགས་པ་ནི་ཕྱིས་སུ་བྲིས་ཀྱང་། 《དབུ་ཕར་དཀའ་གནད་》ཅེས་པའི་དེབ་ཏུ་ལོགས་སུ་བཀོད་ཡོད།

དཀའ་གནད་བརྒྱ 413

གམ་མ་ཞིག །ཞིག་ན་ནི་དེ་ནས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་བར་དུ་ལས་དེ་

མེད་ཅིང་། ལས་ཞིག་པའང་དངོས་པོར་མེད་པས། ལས་ལས་འབྲས་
བུ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་། མ་ཞིག་ན་ནི་ལས་དེ་འབྲས་བུའི་སྔ་ལོགས་བར་དུ་
གནས་པས་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། རྟག་པས་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཕྱི་རོལ་པ་དག་གིས་བརྩད་དོ། །

དེའི་ལན་དུ་རང་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དག་གིས་ལས་བྱས་པའི་

སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་ཞིག་ཀྱང་། ལས་ཀྱི་ནུས་པ་བཞག་པས་སྐྱོན་

མེད་ཟེར་ལ། ལས་ཀྱི་ནུས་པའམ་བག་ཆགས་བསྒོ་བའི་གཞི་ལ་སྣ་

ཚོགས་སྨྲ་སྟེ། ཁ་ཅིག་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་བུ་ལོན་གྱི་
དཔང་ཡིག་དང་འདྲ་བའི་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཞེས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དགེ་མི་

དགེའི་ལས་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་། ཁ་ཅིག་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་ཉིད་ལས་

ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོ་བའི་གཞི་ཡིན་ཞེས་སྨྲའོ། །

འོན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་འགག་མི་བྱེད་
ཀྱང་། ལས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་འཐད་ཅིང་། ཀུན་
གཞི་སོགས་བཞག་པ་ནི། ཞིག་པ་དངོས་པོར་འཇོག་མི་ནུས་པ་དང་།
དེའང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་དགོས་པར་འདོད་པའི་གནད་
ཀྱིས་ཡིན་ནའང་། ལུགས་འདིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟེང་ནས་
ཞིག་པ་དངོས་པོར་འཇོག་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པས། ཀུན་གཞི་དང་ཆུད་

414 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མི་ཟ་བ་སོགས་མི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དཀའ་འགྲེལ་།
འདིར་<<རྣམ་བཤད་>>ལས། དེའི་དང་པོ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་འགའ་
ཞིག་གོ །གཉིས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཡིན་པར་སྤྱན་རས་གཟིགས་

བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་བཤད་དེ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་

གོ༑ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་ལྟར།

ཁ་ཅིག་དང་པོ་ཀུན་གཞི་འདོད་མཁན་དེ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་པ་
སྨོས་མི་དགོས།
ཆུད་མི་ཟ་བ་འདོད་མཁན་དེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཡིན་ནའང་། ཁ་ཆེ་བ་མིན་
ཏེ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་བཅུ་བཞི་མ་གཏོགས་
མི་འདོད་ཅིང་། འདི་ནི་དེ་དག་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དེའང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་གཅིག་ཡིན་པ་མ་གཏོགས།

ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ནི་ཐོབ་པས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་
སྐྱེད་པར་འདོད་ཀྱི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་སྐྱེད་པར་ཁས་མི་
ལེན་ནའང་། འདིར་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ལས་དགེ་སྡིག་གཉིས་ཀྱིས་ཐོབ་
པ་སྐྱེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞ་པ་དིེ་<<མཛོད་འགྲེལ་གནས་དགུ་པ་>>དང་བསྟུན་ན། མདོ་སྡེ་པ་

དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་སོ༑ ༑

དཀའ་གནད་བརྒྱ 415

རྩོད་པ་དེ་ལ་ལན་སྨྲ་བ་པོ་བཞི་ཀས་ཀྱང་ལས་དགེ་སྡིག་རྣམས་

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་ཀྱང་། བག་ཆགས་སྒོ་གཞི་ཀུན་གཞི་

སོགས་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་པར་སྨྲས་མོད། སློབ་དཔོན་འདིས་ནི་རང་

བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་གང་ཡང་མེད་པས། ལན་དེ་

དག་མི་འཐད་ཅེས་བཀག་ཅིང་། དེ་ཉིད་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་
པ་ནི། <<རྩ་ཤེ་རབ་བྱེད་བཅུ་བདུན་པ་>>ལས། གང་ཕྱིར་ལས་ནི་སྐྱེ་

མེད་པ། །འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་དེའི་ཕྱིར། །གང་ཕྱིར་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་

པ༑ ༑དེ་ཕྱིར་ཆུད་ཟར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་དྲངས་སོ། །

དེའི་དོན་ཡང་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་འགག་མི་བྱེད་པས།
རང་བཞིན་གྱིས་འགགས་པའི་འོག་ཏུ་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཞེས་པས་ལས་དེ་

རང་འབྲས་དང་འབྲེལ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཆུད་
མི་ཟ་བ་འདོད་མཁན་དངོས་སུ་བཀག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཀུན་གཞི་

སོགས་ལའང་མཚུངས་པར་གསུངས་སོ། །ཡང་<<མདོ་>>ལས། མི་ཡི་ཚེ་ཚད་ལོ་བརྒྱ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་
དྲངས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཟད་པའམ་འགག་པ་མེད་པ་
དང་། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཁུངས་ཡིན་པར་
གསུངས།

འདིར་དོགས་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱང། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་

416 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཡོད་པ་དང་། དེའང་སྒོ་གཞི་ནི་ཕར་བཏགས་ཙམ་གྱི་ང་ཡིན་པར་
བཞེད་པས། དེ་ལྟར་ན། ལས་བསགས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ལས་

ཞིག་ཅིང་། ཞིག་པ་དེ་བརྒྱུད་པ་ལས་ཡུན་རིང་ཐུང་ཇི་ཙམ་ཆོད་ཀྱང་
རང་འབྲས་འབྱིན་པས་ན། རྒྱུ་འབྲས་འབྲེལ་པར་འདོད་པ་བདེན་དུ་
ཆུག་ནའང་། ལས་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡིན་ནམ་མིན།

ཡིན་ན་ནི། ལས་ཀྱི་འཇིག་པ་དེ་ལས་ཞིག་པའི་ཉེར་ལེན་མ་ཡིན་པར་

འགྱུར་ལ། འདོད་ན། ཞིག་པ་དངོས་པོར་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་དུས་
གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡན་པའི་ཁྱད་པར་ཆིེ་ཚུལ་ཇ་ལྟར་ཡིན།

ིམིན་ན་ནི། གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཀུན་གཞི་འདོད་མཁན་སོགས་འགོག་མི་རིགས་པ་དང་། དགག་

མི་ནུས་པར་འགྱུར་བར་མ་ཟད། བཀག་པ་དེའང་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་

རོ༑ ༑ཞེས་དོགས་པ་སྐྱེས་ཏེ། ཧ་ཅང་དཀའ་བའི་གནད་འདི་དག་ལ་
མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གིས་ལེགས་བཤད་རེ་སྩལ་དུ་གསོལ་ལོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་ལ་གཉིས།

འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
དུ་འགྲོ་ཚུལ་དང་། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞི་
འཇོག་པའོ། །

དཀའ་གནད་བརྒྱ 417

དང་པོ་འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པའི་

རྒྱུ་མཚན་དུ་འགྲོ་ཚུལ།

གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མེད་ཀྱང་རང་གི་ལུགས།
ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། ས་བཅད་འདི་གཉིས་<<རང་འགྲེལ་>>དུ་
མེད་ཀྱང་། <<རྣམ་བཤད་>>དུ་རྩལ་འདོན་གྱིས་གསལ་བཤད་མཛད་
པ་ཡིན་པས། ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བར་འདུག་ཅིང་། སྐབས་འདིར་<<རྣམ་

བཤད་>>ཀྱི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་ཅུང་ཟད་ཕྱེ་ན་འདི་ལྟར།

གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མེད་ཀྱང་། ཞེས་པ་ནས།
ཞིག་པ་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་གནད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས། ལས་
བྱས་པའི་འོག་ཏུ་འགགས་པ་དང་། འགགས་པ་དེ་དངོས་པོར་མེད་

ལ། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཀྱང་མི་

འདོད་ན། ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་པ་ལས་འབྲས་བུ་
འབྱུང་བ་མ་འཐད་པར་བརྩད་པ་སོ་ན་གནས་པས། ི སྔར་གྱི་ལན་དེ་དག་གིས་མི་ཆོག་ཅེ་ན། ལས་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་ལས་ཕྱིས་ཀྱི་འབྲས་
བུ་འབྱུང་སྟེ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འགགས་པ་མེད་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་འཐུས་པར་བྱས་ནས་གཞན་མ་
གསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ལ་

ཞིག་པ་དངོས་པོར་རུང་མི་རུང་གི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་གསུངས།

418 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ལུགས་དང་པོ་ལ་ནི། ཞེས་པ་ནས། བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དངོས་
པོའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས། ལུགས་གཉིས་པོ་དེ་ལ་ཞིག་པ་དངོས་
པོར་རུང་མི་རུང་གི་རྒྱུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས།
དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས། ཞེས་པ་ནས། རིགས་པ་ཕྲ་ལ་དོན་
ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་འདུག་གོ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི། ཞིག་པ་དངོས་
པོར་སྒྲུབ་པའི་ལུང་ཚན་གཉིས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པ་
ནི༑ རྒྱུན་གྱི་ཞིག་པ་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་དེ། སྐད་

ཅིག་མ་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ལའང་འདྲ་བར་བསྟན།
སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་མ་

བསྡད་པ་རྣམས་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་མཚུངས་ཚུལ་རྩ་ཤེ་སོགས་ཀྱི་ཁུངས་བཅས་བསྟན། སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་
པ་དེ་དགག་པ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ཚུལ་
སོགས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞི་འཇོག་པ།སྤྱིར་ལུགས་འདིས་བག་ཆགས་ཁས་ལེན་པས། ཀུན་གཞི་འདོད་པ་
དག་ལྟར་ན། ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་ངའོ་སྙམ་དུ་དམིགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་

ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དེ་བག་ཆགས་སྒོ་གཞིར་འདོད་པ་ལྟར། ལུགས་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 419

འདིས་ཀྱང་ངའོ་སྙམ་པ་ཙམ་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་
བག་ཆགས་སྒོ་གཞིར་བཞེད་དོ། །

ཡང་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་སུ་སྒོམ་སྤང་གི་

བག་ལ་ཉལ་ཡོད་དགོས་ལ། དེའི་གཞིར་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་

གཟུགས་བཅས་མི་རུང་བས། དེའི་རྟེན་མེད་པར་འགྱུར་སྙམ་པ་ལ།
དེའི་རྟེན་དུ་ང་ཙམ་འཇོག་པས་སྐྱོན་མེད་ཚུལ་དང་། ལུགས་འདིའི་

གང་ཟག་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་དེ་ཤེས་ན། དཀའ་གནད་ཀྱི་
མདུད་པ་མང་པོ་ལས་གྲོལ་ཚུལ་སོགས་གསུངས།

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་།
གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ལ། དང་པོ་དུས་ཞེས་པ་ཅི་ལ་ཟེར་

ཞེ་ན། འདི་ལ་<<དབྱིན་ཇིའི་ཚིག་མཛོད་>>དུ། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་
གསུམ་གྱི་བྱུང་བ་རྣམས་ངེས་མེད་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བའི་ཚོགས་པ་ལ་དུས་
ཞེས་བྱ། ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། <<བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་>>ལས། རྒྱུ་
དང་འབྲས་བུ་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བའི་ཡུན་གྱི་གནས་སྐབས་ཏེ། ལྡན་མིན་

འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག།ཅེས་འབྱུང་སྟེ། གོང་བཀོད་ཚིག་མཛོད་
གཉིས་པོར་བཞག་པའི་དུས་ཀྱི་གོ་དོན་ལ་གཟིགས་དང་། སྐད་རིགས་
དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གཞུང་གི་ཟབ་ཚད་དང་ཞིབ་ཚགས་ཆེ་ཆུང་གི་

420 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཚད་ཀྱང་ཅུང་ཟད་མངོན་ཐུབ་པར་འདུག་གོ། ཞེས་པ་ནི་ཞོར་འཕྲོས་

ཙམ་མོ། །

འདིར་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རྒྱུན་ནི། <<སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་
སེལ་>>(༥༦)ལས། དེས་ན་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་དུས་ལ་
རྒྱུན་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་དང་། <<དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་>>(༤༩)
ལས། རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་

སྔ་ཕྱི་དུ་མ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྒྱུན་ནི་

དུས་དང་མི་འདྲ་བར་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དུ་མའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་
ཞིང་། དུས་ལ་ནི་སྐད་ཅིག་མའམ་སྐད་ཅིག་དུ་མ་སོགས་ཕྲ་རགས་
མང་དུ་ཡོད་པས། རྒྱུན་ནི་དུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་

<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༡༨༢)ལས། འདི་ནི་རྒྱུན་གྱི་ཞིག་པ་ཡིན་
ཡང་། སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ལ་ཡང་འདྲ་ལ།
ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ཡང་སེམས་ཅན་ཤི་བ་དེ་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་

ཚོགས་པའི་རྒྱུན་གྱི་ཞིག་པ་སྟེ་དུས་རགས་པའི་ཞིག་པ་ཡིན་ཡང། ཕྲ་མོ་
སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་དུས་སུ་ཞིག་པ་ཡང་རང་
གི་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་དང་། རང་གིས་རང་གི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ནི་སྔ་མ་
དང་འདྲ་ཞེས་པའོ། །

བུམ་པ་ཞིག་པ་སོགས་ཞིག་པ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པ་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 421

ན༑

ི འད་ལྟར།

ི བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་མ་གཏོགས་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གཞ་གྲུབ་

ིཚད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇོག་མི་ཤེས་ཏེ། བུམ་པ་ཞིག་པ་ན། དེའི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ནི་ལོག།དེ་ལས་

གཞན་ཡང་དེའི་མཚན་གཞིར་མི་རྙེད་པས་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་
དངོས་པོར་མི་རྙེད་པས། དེ་དངོས་པོ་མིན་ཞེས་སྨྲ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་
ནི༑ གཞི་གྲུབ་ཚད་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར། རང་གི་རྒྱུས་བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོར་མི་འདོད་དོ། །

དཔལ་ལྡན་ཐལ་འགྱུར་བ་ན།

ི བུམ་པ་ཞག་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ ིབཙལ་ན་རྙེད་མི་དགོས་ཤིང་། ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དངོས་པོར་འཇོག་གོ། དེ་ལྟར་ཡང་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༡༨༡)ལས། ལུགས་དང་པོ་ལ་ནི། མྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་
གཅིག་ཞིག་པ་ན། མྱུ་གུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་ལོག་ལ།
མྱུ་གུ་ལས་གཞན་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་པས། ཞིག་པ་དེ་དངོས་པོར་གཏན་མིན་པར་འདོད་དེ། སྔོན་
པོ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་རེ་རེ་བའི་དངོས་པོ་དང། བུམ་པ་ལ་སོགས་
པ་རང་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཚོགས་པ་གང་ཡང་ཞིག་པ་དེའི་མཚན་
གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མིན་ནོ་སྙམ་པའོ། །ལུགས་ཕྱི་མ་ལ་
ནི༑ དཔེར་ན་ཉེར་སྦས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་
དང། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཅིག་ཉེར་སྦས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་

422 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འཇོག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། ཉེར་སྦས་ཀྱང་དེ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་
ལ༑ རང་གི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེར་སྦས་སུ་བཏགས་པ་དངོས་
པོ་ཡིན་པར་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ། ཞིག་པ་ཡང་ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་
དང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མཚན་གཞིར་
མེད་ཀྱང་། ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དངོས་
པོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་མི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་རང་
དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ནི་འཇིག་པ་ཡིན་ཞིང་། སྐད་

ཅིག་གཉིས་པར་མ་བསྡད་པ་ཞིག་པ་ཡིན་ཡང་། གཞི་སོ་སོ་ལ་སྦྱར་
ཚེ་དེ་དག་དོན་གཅིག་མིན་ཏེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་རང་དུས་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པར་མ་བསྡད་པ་བུམ་པའི་ཞིག་པ་མིན་པ་<<སྤྱི་དོན་>>(༣༠༠)
ན་གསལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་གཉིས་འདུས་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོར་འཇོག་མི་
འཇོག་རང་སྡེ་འོག་མ་རྣམས་མ་མཚུངས་པར་བཞིེད་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་
བ་ནི་དེ་གཉིས་ཀའང་རང་གི་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་
འབྲས་སྐྱེད་པའ་ིཕྱིར་དངོས་པོར་འཇོག་པ་མཚུངས་པར་བཞེད་དོ། །དེ་

ལྟར་ཡང་<<དགོངས་པ་རབ་གསལ་>>(༡༨༢)ལས། དེས་ན་སེམས་ཅན་
སྐྱེས་པ་དང་ཤི་བ་གཉིས་དང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་
དང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་བསྡད་པ་རྣམས་ལ་དངོས་པོར་འཇོག་
མི་འཇོག་དང། རྒྱུས་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་ཀུན་ནས་མཚུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དཀའ་གནད་བརྒྱ 423

ཞིག་པའི་ངོ་བོ་དགག་པ་ཡིན་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་ཡང་། དགག་པ་གཉིས་གང་ཡིན་སྐོར་ལ་མི་མཐུན་པ་
ནི༑ བྱེ་སྨྲ་མ་གཏོགས་རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་དེ་མེད་དགག་ཏུ་འདོད་
ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་བཞེད་དེ། <<དགོངས་
པ་རབ་གསལ་>>ལས། སྐད་ཅིག་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ནི།

དངོས་སུ་དགག་བྱ་བཅད་ནས་རྟོགས་དགོས་པས། དགག་པ་ནི་ཡིན་
ལ༑ མེད་དགག་ནི་མ་ཡིན་པས་མ་ཡིན་དགག་སྟེ། ཞིག་རྒྱུ་དེ་བཅད་པ་

ཙམ་མིན་གྱི། དེ་བཅད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དགག་བྱ་གང་ཞིག་བཅད་སྙམ་ན། འདི་ལ་རང་རེའི་ཡིག་ཆ་

ལྟར་ན། དངོས་པོ་གང་ཞིག་ཞིག་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་འཇིག་རྒྱུའི་དངོས་
པོ་དེ་བཅད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཞིག་པ་ཞེས་པས་བུམ་པ་
བཅད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་<<དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་>>ལས། ཁ་ཅིག་
གིས་བུམ་པ་ཞིག་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བུམ་པ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་

དང་པོར་གནས་པ་འཕེན་ཟེར་བ་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེས་བུམ་པའང་

འཕེན་པས། རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་རང་
གི་དགག་བྱ་འཕེན་པའི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་བཏང་ནས་འགོག་པར་མཛད་དོ༑ ༑

424 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱིས་ནི། ཞིག་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་མ་
ཞིག་པ་བཅད་པར་བཞེད་དེ། <<དབུ་མ་ཆེན་མོ་>>(༤༢༤)ལས། འདས་
མ་འོངས་གཉིས་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱིས་མེད་དགག་ཡིན་པས་དངོས་
མེད་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་ཞིག་པས་མ་ཞིག་པ་གཅོད། མ་འོངས་
པས་སྐྱེ་རྒྱུ་ཞིག་བཅད་ཀྱང་དགག་བྱ་དེ་གཉིས་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་

གྱི༑ དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་འཕེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།
དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་གང་འཕེན་ཟེར་ན་འདི་ལ་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་
ཞིག་པ་དེ་དང་དེ་ནི་གང་ཞིག་པའི་འཇིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་

དེ་བློ་ངོར་འཕེན་པར་བཞེད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། མྱུ་གུ་ཞིག་པའི་སྒྲས་མྱུ་
གུ་ཞིག་པ་མྱུ་གུ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་འཕེན། མྱུ་གུ་མ་འོངས་པའི་སྒྲས་
མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་ལ།

རྐྱེན་ཚང་ན་སྐྱེ་བ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རམ། ཡང་ན་མྱུ་གུ་མ་འོངས་པའི་སྒྲས་མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དངོས་པོར་
འཕེན་པ་འདི་ཟླ་བ་དང་རྗེའི་དགོངས་པར་མངོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་

གསུངས་སོ། །འདི་ནི་རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། མི་བཀྲ་ཤིས་

བྱ་བ་ཤི་སོང་། ཞེས་བརྗོད་ཚེ། རང་རེས་ཁོ་ཇི་ལྟར་ཤི ། ཞེས་སོགས་ཤི་
བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ངང་གིས་དྲིས་པ་ནི། ཤི་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་རྒྱུ་

རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་བློ་ངོར་འཕེན་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །

དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཤིན་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 425

ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་ཅིག་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་
གསུམ་གྱི་བྱ་ཚིག་རྣམས་མ་འཆོལ་བར་སྤྱོད་དགོས་ཤིང་། དེ་བཞིན་

ཚིག་གཅིག་མིང་རྐྱང་དང་བྱ་ཚིག་སོ་སོར་སྤྱོད་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་
དཔེར་ན། ཞིག་པ། འདས་པ། བརྗོད་པ། ལྟ་བུ་སོགས་ཡིན་ཏེ། བུམ་
པ་ཞིག་པ་རང་དུས་ན་ཞིག་པ་ཡིན་ཡང་། དེ་རང་དུས་ན་མ་ཞིག།ཅེས་

བརྗོད་ཚེ་ཞིག་པ་སྔ་མ་ནི་མིང་རྐྱང་དང་། ཕྱི་མ་ནི་བྱ་ཚིག་ཡིན་པས།
རང་དུས་ན་འཇིག་པ་ཡིན་ཡང་ཞིག་མ་ཟིན་པའོ། །དེས་ན་མིང་རྐྱང་

དང་བྱ་ཚིག་གཉིས་ནི་ཀློག་པའི་ཚེ་ཡང་ཀློག་ཚུལ་མི་མཐུན་པར་ཤེས་

པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ནི། འཇིག་པ་དང་ཞིག་པ། སྐྱེ་བ་

དང་སྐྱེས་པ། འགག་པ་དང་འགགས་པ། སྡོད་པ་དང་བསྡད་པ། འདའ་

བ་དང་འདས་པ། འོང་བ་དང་འོངས་པ་བཅས་ལས་ཚན་པ་སོ་སོའི་སྔ་
མ་རྣམས་ནི་ད་ལྟ་བ་ལ་འཇུག་ཅིང་། ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་འདས་ཚིག་ཡིན་
ལ༑ དེ་དག་ལ་དགག་ཚིག་སྦྱར་བ། མི་འཇིག་མ་ཞིག།མི་སྐྱེ་མ་སྐྱེས། མི་

འགག་མ་འགགས། མི་སྡོད་མ་བསྡད། མི་འདའ་མ་འདས། མི་འོང་མ་

འོངས་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུས་ཀྱི་ཁྱད་ཆེ་བ་ཤེས་དགོས་སོ། །

མཚན་ཉིད། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་སྐྱེས་ཟིན་ཞིག་པའི་ཆ།
འདས་པའི་མཚན་ཉིད། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
རྐྱེན་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་མི་སྐྱེ་བའི་ཆ། མ་

འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག།རང་

426 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་འཆར་བ་འདས་པའི་དོན་སྤྱི་དང་མ་འོངས་པི་དོན་སྤྱི་
འཆར་བ་ལ་མི་ལྟོས་པ། ད་ལྟ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་དུ་
འཇོག་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཁུངས་ནི། <<རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། དེ་

ལྟར་ན་ད་ལྟ་བ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་

ནས་བཞག་མི་དགོས་པའི་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས།

མ་འོངས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་

ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་

བཞག་པའོ། །

དེའང་མྱུ་གུ་ཞིག་པ་ལྟ་བུའི་དོན་སྤྱི་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་ཚེ། མྱུ་
གུ་འདས་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་ཞིང་། དེའི་སྒོ་ནས་འདས་པའི་དོན་སྤྱི་
འཆར་བར་འཇོག་ན་ནི། རྟོག་པ་གཅིག་ལ་དོན་སྤྱི་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་

འཆར་བའ་ཐལ་བ་ཡོད་དིེ། གང་འཆར་རྒྱུའ་ིསྣང་བ་དེ་འདས་པའ་དོན་ ིསྤྱི་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདས་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྣང་
བ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། འདས་པ་ཀུན་འདས་འཛིན་རྟོག་པས་
རྟོགས་པའམ་འཛིན་པར་ཐལ་ལོ། །དཔེར་ན། ཤ་པའི་ཤིང་འཛིན་པའི་
རྟོག་པ་ལ་ཤིང་གི་དོན་སྤྱི་མི་འཆར་བ་ལྟར་རོ། །

གཞན་ཡང་། མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་ཚེ། མ་
འོངས་པ་གང་རུང་ཞིག་གི་དོན་སྤྱི་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ནི། མྱུ་གུ་སྐྱེས་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 427

མ་ཟིན་པའམ་མྱུ་གུ་འོངས་མ་ཟིན་པ་འཆར་བས་ཡིན་ཞིང་། དེའང་

སྐྱེས་ཟིན་བཀག་ཙམ་མིན་གྱི། མ་སྐྱེས་པ་དེ་རེ་ཞིག་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་
ཡིན་ཞིང་། རྐྱེན་ཚང་ན་སྐྱེ་བ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བས། མ་ཡིན་དགག་གོ།

དེས་ན་གཞི་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ན། མྱུ་གུ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པའམ་མྱུ་

གུ་ནི་ད་ལྟ་བ་དང་། མྱུ་གུ་ཞིག་པ་ནི་འདས་པ་དང་། མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་

ནི་མ་འོངས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད། དེ་གཉིས་རིམ་བཞིན་མྱུ་གུའི་འདས་

པ་དང་དེའི་མ་འོངས་པ་ཡིན་མོད། མྱུ་གུའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། མྱུ་གུའི་

འདས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། དེ་ཡིན་ན། འདས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་

པ་དང་། དེ་བཞིན་མྱུ་གུའི་མ་འོངས་པ་ཡིན་ན། མ་འོངས་པ་ཡིན་པས་

མ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་དེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་བསྒྲེའོ། །

དེའང་འདུས་བྱས་གང་དང་གང་གི་རྒྱུ་དང་། དེའི་མ་འོངས་པ།

དེ་མ་འོངས་པ། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདས་པ། དེའི་དུས་སུ་འདས་པ་རྣམས་

དོན་གཅིག།དེའི་འབྲས་བུ་དང་། དེའི་འདས་པ། དེ་འདས་པ། དེ་ལ་

ལྟོས་ཏེ་མ་འོངས་པ། དེའི་དུས་སུ་མ་འོངས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྟེ།

ལྟོས་གཞི་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་དཔེར་ན། མྱུ་གུ་མ་

འོངས་པ་ཞེས་པ་ནི། གཞི་གང་ཞིག་གི་དུས་སུ་མྱུ་གུ་རང་ཉིད་འོངས་
མ་ཟིན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ལྟ་བུ་མྱུ་གུ་མ་

འོངས་པའམ་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། མྱུ་གུ་འདས་པ་ཞེས་པའང་གཞི་

གང་ཞིག་གི་དུས་སུ་མྱུ་གུ་རང་ཉིད་འདས་ཟིན་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས།

428 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

མྱུ་གུ་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་མྱུ་གུའི་འདས་པ་དང་མྱུ་གུའི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་

ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མྱུ་གུའི་མ་འོངས་པ་དང་མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་གཉིས་

དང་། མྱུ་གུ་འདས་པ་དང་མྱུ་གུའི་འདས་པ་རྣམས་ནི་མྱུ་གུ་ལ་ལྟོས་ཏེ་

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་ཙམ་ལས་དོན་གཅིག་ཏུ་

གཟུང་བར་བྱའོ། །

གཞན་ཡང་། ཀ་བུམ་སོགས་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པས།

ད་ལྟ་བ་ལ་དུས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། འདས་མ་འོངས་གཉིས་ལའང་

མཚུངས་པས། མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་ད་ལྟ་བ་ཡིན་ཡང་། ད་ལྟ་བའི་དུས་མ་ཡིན་

ཞེས་ཞིབ་ཆ་གདོན་པར་བྱ་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །

སྐབས་འདིར་བརྟག་པར་བྱ་བ་འདི་ཡོད་དེ། ཅི་དགེ་བའི་ལས་

ཀྱི་ཞག་པ་སོགས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ཞིག་པ་དིེ་རང་ག་ིརགས་འིདྲའམ་རྫས་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ཡན་ནམ་མིན།

ིཕྱི་མ་ལྟར་ན། <<རྩ་ཤེའ་ིཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། འོ་ན་མྱུ་གུ་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མར་

འབྱུང་བ་ནི་འདོད་པས། ཞེས་སོགས་དང་འགལ་ཞིང་། དགེ་མི་དགེའི་

ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དགེ་མི་དགེར་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ། དེ་དག་གི་རྫས་རྒྱུན་ནམ་
རིགས་འདྲ་མིན་ཡང་དགེ་མི་དགེ་སོགས་ཡིན་སྙམ་ན། དགེ་མི་དགེའི་

མི་རྟག་པ་དང་འཇིག་པ་དང་འདུས་བྱས་སོགས་དེ་དང་ཡུལ་དུས་རང་

བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 429

དང་། དེའི་རིགས་འདྲ་རྣམས་ཀྱང་དགེ་མི་དགེར་འགྱུར་བར་སྨྲ་ནུས་

སམ། བརྟག་པར་བྱ།

སྔ་མ་ལྟར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཞིག་པའང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་རིགས་རྒྱུན་

དུ་འགྱུར་ན། ཤེས་སྒྲིབ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགྲོ་བར་འགྱུར་བས།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི། རང་གི་རིགས་རྒྱུན་ཟད་པའི་རིགས་ཡོད་དེ། རང་གི་

རྒྱུའི་རིགས་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

པའི་རིགས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་

ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། རགས་འིདྲའ་རྒྱུན་ཆད་པའི་འདུས་བྱས་མི་ིསྲིད་

པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས། ཇི་ལྟར་ཡིན་བརྟག་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

<<སྤྱི་དོན་>>དུ། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དགེ་མི་དགེར་

འཇོག་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ལས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་

ཕན་ཆད་ན་མེད་ཅིང་། ཕྱི་མ་ནི། ལས་བསགས་ནས་རྣམ་སྨིན་ཕྱུང་

མ་ཟིན་པའི་བར་བསྐལ་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ཡུན་རིང་ཐུང་ཅི་རིགས་

ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བའི་ལས་དེའི་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་དེའི་ཞིག་པ་སོགས་

ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགེ་བའམ་མི་དགེ་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་སྨིན་ཕྱུང་ཟིན་

པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སྔར་གྱི་ལས་དེའི་ཞིག་པའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་

མ་རྣམས་ནི་དགེ་མི་དགེར་མི་འཇོག་ཅེས་པའོ། །

430 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

གཉིས་པ་ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་དཔེ་བསྟན་པ།
རྨི་ལམ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དག་མཐོང་ནས་ནི། །
སད་ཀྱང་བླུན་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །
དེ་བཞིན་འགགས་ཤིང་རང་བཞིན་ཡོད་མིན་པའི། །
ལས་ལས་ཀྱང་ནི་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཡིན། །

རྨི་ལམ་དུ་ཡུལ་གྱི་བུད་མེད་བཟང་མོ་དག་རྨིས་པ་སད་ནས་ཀྱང་དྲན་ཏེ་དེ་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་འགགས་ཤིང་སྐྱེས་པ་
མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་

ནོ༑ ༑ཞེས་པ་སྟེ། <<སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་>>ལས་དཔེ་དོན་གཉིས་

གསུངས་པ་དྲངས་ཏེ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་སོ། །དེའང་སད་རྨིས་གཉིས་

ནི་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ལ་སྦྱར་ཏེ། སད་མ་ཐག་ཏུ་དྲན་པ་དེ་ནི། འཆི་ཁའི་ཚེ་ཚེ་

ཕྱི་མར་གང་སྨིན་པའི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་སད་པའི་ལས་དེ་ལ་ཡིད་ཕྱོགས་
པའི་དཔེར་མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས།

རྣམ་སྨིན་ཐུག་མེད་དུ་འབྱིན་པའི་རྩོད་སྤོང་དང་། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་ངོ་། །

དཀའ་གནད་བརྒྱ 431

དང་པོ་རྣམ་སྨིན་ཐུག་མེད་དུ་འབྱིན་པའི་རྩོད་སྤོང་།

ཇི་ལྟར་ཡུལ་ནི་ཡོད་ཉིད་མིན་མཚུངས་ཀྱང་། །
རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་རྣམ་པར་ནི། །

མཐོང་གི་དངོས་གཞན་རྣམ་པར་མ་ཡིན་ལྟར། །
དེ་བཞིན་སྨིན་ལས་སླར་སྨིན་མིན་ཤེས་གྱིས། །
དེ་ཕྱིར་རྣམ་སྨིན་མི་དགེ་ནག་པོའི་ལས། །
རྣམ་སྨིན་དགེ་ཉིད་དགེ་ལས་ཡིན་མཐོང་ཞིང་། །
དགེ་མི་དགེ་མེད་བློ་ཅན་ཐར་འགྱུར་ཏེ། །
ལས་འབྲས་རྣམས་ལ་སེམས་པའང་དགག་པ་མཛད། །
ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་པ་མེད་ཀྱང་
རྣམ་སྨིན་འབྱུང་ན། རྣམ་པར་སྨིན་ཟིན་པ་ལས་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་འབྱུང་
བར་འགྱུར་ཞེས་བརྩད་པ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དཔེར་ན། སྐྲ་ཤད་དང་།

མོ་གཤམ་བུ་སོགས་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ལ་
སྣང་མི་སྣང་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ལྟར། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་
མཚུངས་ཀྱང་། རྣམ་པར་སྨིན་ཟིན་པ་ལས་སླར་མི་སྨིན་ཞིང་། སྨིན་མ་

ཟིན་པ་ལས་སྨིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། །

དཔེ་འདིས་ནི་ལས་ལས་འབྲས་བུ་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད། དགེ་མི་དགེའི་ལས་གཉིས་པོ་ལས་འབྲས་བུ་ཡིད་

432 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

དུ་འོང་མི་འོང་གཉིས་ཀྱང་སོ་སོར་ངེས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ལ། དགེ་མི་

དགེའི་ལས་གཉིས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་

ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

འདིར་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>ལས། དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་

ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་དང་འདི་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་འདི་དང་

འད་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པས་ཞིབ་པར་ངིེས་པར་

དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ལ། ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པ་ལས་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་པར་འགྱུར་དུ་འོང་སྙམ་སྟེ། ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་

བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་ལས་དང་འབྲས་

བུ་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་པ་སྟེ་དཔྱད་པའང་དགག་པར་མཛད་

དོ༑ ༑གཞུང་འདིར་དེ་འདྲ་བའི་སྒོ་མང་པོ་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་ངེས་པ་

སྟོར་དུ་དོགས་ནས་སྒོ་དུ་མ་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་ངེས་པ་སྐྱེད་ཐབས་

མཛད་པ་འདི་ཤེས་པར་གྱིས་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བས་ཀྱང་དེའི་ངེས་

པ་བརྟན་པའི་གྲོགས་བྱས་པའི་སྟེང་ནས། ད་རེས་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་

ཕྱིན་པ་སྟོང་ལག་ཏུ་མི་འགྲོ་བ་ལ་འབད་པར་བྱོས་ཤིག།ཅེས་བསམ་

གྱིས་མ་ཁྱབ་པའི་ལས་འབྲས་ལ་གཙིགས་སུ་འཛིན་དགོས་པར་གདམས་ ིཔར་མཛད་དོ། །

དཀའ་གནད་བརྒྱ 433

གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་རྩོད་
པ་སྤོང་བ་ལ་གསུམ།

ལུང་འགལ་སྤོང་བའི་ཚིག་དོན་དངོས། ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་
པའི་ཀུན་གཞི་བཤད་མ་བཤད་ཀྱི་ཚུལ། དགོངས་པའི་དབང་གིས་

གསུངས་པའི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལུང་འགལ་སྤོང་བའི་ཚིག་དོན་དངོས།

འདིར་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་<<རང་འགྲེལ་>>ལས།

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲེལ་པ་རྣམ་པར་གཞག་ན། འོ་ན་འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པའི་
ནུས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་རྦ་རླབས་རྣམས་ལ་རྒྱ་མཚོ་ལྟར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཅི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞིག་གམ་
ཞེ་ན།

ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། མདོ་གཞན་ལས་ཀུན་གཞི་གསུངས་

པའི་རྣམ་གཞག་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཐད་དམ་ཞེས་དྲིས་ཏེ།
ལན་དུ་༡)ཀུན་གཞི་གསུངས་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེས་

434 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདུལ་ནུས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དེ་བསྟན་ཅིང་། དེའང་དགོངས་
གཞི་སྟོང་ཉིད་ལ་དགོངས་ཚུལ། ༢)ཀུན་གཞི་བསྟན་ནས་འདུལ་ནུས་

པའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་བསྟན་པར་མ་ཟད། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་ལྟ་བ་
ཅན་ལ་དེ་བསྟན་པ་དང་། ༣)གང་ཟག་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕུང་པོ་ཙམ་
བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བ་ཅན་ལ་དེ་བསྟན་པ་སོགས་གང་ལ་གང་འདུལ་དེ་ལ་དེ་སྟོན་གནང་བ་སྟེ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགོངས་པའི་དབང་
གིས་གསུངས་ཚུལ་བསྟན། ཀུན་གཞི་སོགས་གསུངས་སའི་གདུལ་བྱ་ནི།

ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་ཡོད་ལ། །
ཕུང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་ཉིད་ཡོད་ཅེས། །
བསྟན་པ་འདི་ནི་དེ་ལྟར་ཆེས་ཟབ་དོན། །
རིག་པར་མི་འགྱུར་དང་ཡིན་དེ་ལའོ། །
གདུལ་བྱ་གང་དག་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ཡུན་རིང་གོམས་པའི་དབང་
གིས་རེ་ཞིག་ཆེས་ཟབ་པའི་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་མི་ནུས་པས། དེ་སྟོན་
པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་དག་ལ་ཁམས་མོས་དང་འཚམས་པར་ཀུན་
གཞི་ཡོད་པ་དང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་།
ཕུང་པོ་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་དེ་དག་གསུངས་སའི་

གདུལ་བྱ་ངོས་འཛིན་མཛད་པའོ། །

འདིར་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དུ་<<རིན་ཕྲེང་>>གི་ལུང་། བདག་ཡོད་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 435 མ་ཡིན་ཡོད་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་དྲངས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ལ་སྐྲག་པ་སྐྱེ་

མཁན་དག་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་དེ་བསྟན་ན་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་
པར་འགྱུར་ཚུལ་དང་། དེའང་དབང་པོའི་རིམ་པ་དང་འཚམས་པར་
ཆོས་རིམ་བཞིན་བསྟན་པ་ཡིན་པས། ཀུན་གཞི་གསུངས་པའི་གདུལ་

བྱ་ལ་ཕྱི་དོན་བཀག་ནས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་བ་དང་། ཕྱིས་ནས་གདུལ་བྱ་
རང་གིས་ཀྱང་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། དང་པོར་ཀུན་གཞི་སོགས་གསུངས་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་པར་མ་ཟད། ཡོན་ཏན་ཁོ་ནར་འགྱུར་བའི་ཁུངས་སུ། <<བཞི་བརྒྱ་པའི་>>ལུང་། གང་ཞིག་གང་གང་
ལ་དགའ་བ། །ཞེས་སོགས་<<རང་འགྲེལ་>>དུ་དྲངས་ཏེ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བཤད་མ་བཤད་

ཀྱི་ཚུལ།

འདི་ནི་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་མི་འབྱུང་ཡང་། <<ཊཱིཀ་ཆེན་>>གྱིས་
རྒྱས་པར་གསལ་བཤད་མཛད་དེ། <<མདོ་སྡེ་>>ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་
ཤེས་རྣམ་པར་བཞག་མ་བཞག་གི་ཚུལ་གཉིས་བཀའ་སྩལ་པ་བཞིན་དུ།
རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་<<བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་>>དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་<<ཐེག་བསྡུས་>>དང་<<རྒྱུད་བླ་ཐོགས་འགྲེལ་>>

436 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

བཅས་སུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་བཞག་མ་བཞག་གི་ཚུལ་གཉིས་རེ་མཛད་
པ་དེ་དག་ཀྱང་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་དགོས་པའི་དབང་གིས་

རྣམ་པར་བཞག་པར་གསུངས།

<<བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་>>ལས། ཇི་ལྟར་ཁབ་ལེན་དང་ཉེ་

བས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གསུངས་པ་དེ་མགོན་པོ་ཀླུ་
སྒྲུབ་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
པའི་དོན་མིན་པར། དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་རྩོད་པ་ཁོང་ན་
གནས་པ་ཞིག་བཀག་པའི་ལན་ཡིན་པར་གསུངས། དེའང་སེམས་ལས་

གཞན་པའི་ཕྱི་དོན་བཀག་ནས་སེམས་ཙམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པར་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་པ་དེ་སེམས་ཙམ་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་

འདོད་པ་ན། དེའང་དབུ་མ་པས་བཀག་པའི་ཚེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་

པས་སེམས་བདེན་པར་མེད་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིར་འགྲོ་འོང་མི་འཐད་སྙམ་

པའི་རྩོད་པ་ཁོང་ན་གནས་པ་དེའི་ལན་དུ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་བདེན་

པར་མེད་ཀྱང་། བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་འགྲོ་འོང་གི་གཡོ་བ་དང་བཅས་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་སྟོན་པའོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཀུན་གཞ་ཁས་

ིབླངས་པར་སོང་ཞེ་ན། མན་ཏིེ། གཞུང་
དེ་ལས། ཤེས་པས་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། །ཤེས་བྱ་མེད་པར་ཤེས་པ་
མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བསྟན་པས། ཀུན་གཞི་ཁས་

དཀའ་གནད་བརྒྱ 437 ལེན་དོན་མེད་དེ། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་ན། ནང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་
ལས་ཕྱིའི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སུ་སྣང་དགོས་པས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་

པར་ཁས་བླང་དགོས་ཚུལ་སོགས་བསྟན། དེ་བཞིན་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་

སྙིང་པོ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ཀུན་གཞི་
མི་བཞེད་པའི་ཚུལ་སོགས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ།

འཇིག་ཚོགས་ལྟ་དང་བྲལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །
ཇི་ལྟར་ང་དང་ང་ཡི་བསྟན་པ་ལྟར། །
དེ་བཞིན་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་མོད་ཀྱི། །
ཡོད་ཅེས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། །
དཔེར་ན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཇིག་ལྟ་བག་ཆགས་
དང་བཅས་པ་སྤངས་ཟིན་ཀྱང་། ང་དང་ང་ཡི་ཞེས་བསྙད་པ་འཇིག་
རྟེན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་

ཀྱིས་ཀྱང་ང་དང་ང་ཡི་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ནའང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་
པ་ལྟར་གསུངས་པའང་། གདུལ་བྱས་རིམ་གྱིས་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའོ། །

438 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

འདིར་<<རང་འགྲེལ་>>ལས། ཚིགས་བཅད་བདུན་དྲངས་པ་
རྣམས་ནི་<<འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འཇུག་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་>>སྟེ། ཤར་གྱི་རི་བོའི་སྡེ་པས་ཁས་ལེན་པའི་ཚིགས་
སུ་བཅད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། ཤར་རིའི་སྡེ་པ་ནི་དགེ་འདུན་

ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ་ལས་གྱེས་པར་<<རྟོག་གེ་འབར་བར་>>གསུངས་ཚུལ་
དང་། དེའང་ཚིགས་བཅད་དེ་དག་ནི་མདོ་དེའི་གོང་འོག་སྣ་ཚོགས་
ནས་བཏུས་པར་སྣང་ལ། དོན་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་འཇིག་
རྟེན་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ཚུལ་སོགས་<<ཊཱིཀ་ཆེན་>>དུ་རྒྱས་

པར་གསལ་ལོ། །དེའང་<<འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་
པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་>>དེ་ཉིད་ཤར་རིའི་སྡེ་པས་འདོད་པ་
དེ་ཡིན་མིན་བཤད་དཀའ་ཡང་། དོན་མཐུན་པ་འོང་ཆོག་པ་དཔེར་

ན༑ འཕགས་པ་གནས་བརྟན་སྡེ་པར་གྲགས་པའི་<<ཆོས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་
བཅད་པ་>>ཞེས་པ་དེ་རང་རེ་བོད་འགྱུར་གྱི་<<ཚོམས་>>དང་ཧ་ཅང་
མཐུན་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་ཡང་མཁས་པ་དག་གིས་དཔྱོད་པར་མཛོད།

དཀའ་གནད་བརྒྱ 439

འདིར་སྨྲས་པ།

བདུད་བཞིའི་དམག་ཚོགས་བྱེ་བའི་འཕྲུལ་བཅོམ་ལེགས་པ་དྲུག་

ལྡན་མགོན་པོ་གང་གིས་ཟབ་རྒྱས་གསུང་གི་ཆོ་འཕྲུལ་དཔག་མེད་
འགྲོ་ལ་སྩལ་པ་ལགས་མོད་ཀྱང་། །
རྟག་ཆད་གཡང་གཟར་མཐའ་ཁར་རྩེན་པའི་བྱིས་རྩེད་གར་སྟབས་
འཁྲུལ་སྣང་རོལ་མོའི་སྒྲ་དང་འགྲོགས་པས་ཉེས་ཚོགས་རྒུད་པའི་
དོང་དུ་ལྷུང་བའི་འཆིང་ལྡན་རྣམས། །
ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་རིགས་འཕྲུལ་ཞགས་པས་རྟག་ཆད་མཐར་འཛིན་
གཡང་ལས་དྲངས་ཏེ་དབུ་མའི་ལམ་ཆེན་གསེར་ལྡན་རྒྱལ་ཁམས་
དར་བར་མཛད་པའི་སྐུ་དྲིན་ལས། །
ཐ་མལ་བདག་ཀྱང་ལམ་བཟང་འདི་ལ་བག་ཆགས་འཇོག་ཕྱིར་
འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་ངལ་བ་བསྟེན་པའི་སྐལ་བཟང་རྙེད་པ་ཨེ་

མ་བཟང་ངོ་ཨེ་མ་ལེགས། །

སྐལ་བཟང་འདི་ཡང་ཐེག་པ་མཆོག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱིས་ཐུགས་
རྗེ་གཟིགས་པ་རྨད་བྱུང་མཛད་པའི་དྲིན་ཡིན་པས།།
འདིར་འབད་དགེ་བས་བདག་གཞན་མ་ལུས་མཚན་ཉིད་ལྡན་

པའི་དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱིས་མཉེས་བཞིན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །

440 དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ།

ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ཆོས་ཚུལ་བྱེ་བར་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་འབྲལ་མེད་
སྤྱོད་པས་ས་ལམ་སྤངས་རྟོགས་རིམ་བགྲོད་ཀྱིས། །
ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་ལམ་བཟང་མྱུར་ཐོབ་ཐུབ་བསྟན་རིང་ལུགས་

ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་བྱེད་རྒྱུ་རུ་གྱུར་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག།
ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།། །།

རྩོམ་པ་པོའི་བརྩམས་ཆོས་དཔེ་དེབ་ཁག་གི་ཐོ།
• བརྡ་སྤྲོད་འདོད་འཇོའི་ནོར་སྔོན།(སུམ་རྟགས་འགྲེལ་པ་) ༢༠༠༠ལོ།
• སེར་བྱེས་ཏྲེ་ཧོར་སྒྲིག་སྲོལ་ཤཱཀྱའི་བསྟན་པའི་མཛེས་རྒྱན།༢༠༠༢ལོ།
• བོད་ཀྱི་སྡེབ་སྦྱོར་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས། ༢༠༡༠ལོ།
• ཆོས་རྗེ་ཤཱཀྱ་བསོད་ནམས་མཆོག་གི་རྣམ་ཐར། ༢༠༡༡ལོ།
• དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ། སྟོད་ཆ། ༢༠༢༠ལོ།
• དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ། སྨད་ཆ། ༢༠༢༠ལོ།
• དབུ་ཕར་དཀའ་གནད། ༢༠༢༠ལོ།

རང་རྩོམ་མིན་ཡང་རྩོམ་སྒྲིག་པར་སྐྲུན་བྱས་པ་གཞན་འགའ།
༡ རྗེས་དྲན་དད་པའི་མེ་ཏོག། ༢༠༡༦ལོར་བསྒྲིགས།

༢༠༡༨ལོར་མཁན་ཟུར་བླ་བྲང་གིས་པར་སྐྲུན་གནང་།
༢ ཆོས་རྗེ་བྱམས་མཁས་པའི་རྣམ་ཐར། ༢༠༡༨ལོ།

པར་སྐྲུན་བྱེད་ལ་ཉེ་བའི་དཔེ་དེབ།

• སེར་བྱེས་མཁན་ཟུར་མཛད་རྣམ།

ཞུ་དག་པ། སེར་བྱེས་ལྷ་རམས་དགེ་བཤེས་ཚོགས་གཉིས་དངོས་གྲུབ།རྒྱབ་ཤ་སྒྲིག་སྦྱོར་བ། སེར་བྱེས་དགེ་བཤེས་མགོན་པོ་དགྲ་འདུལ།

དབུ་མ་སུམ་འགྲེལ། སྟོད་ཆ།

སེར་བྱེས་བསོད་ནམས་དབང་ལྡན་གྱིས་བརྩམས།

....

ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ལོའི་ཕྱི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ལོའི་ཕྱི་ཟླ་༧པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་དཔར།དེབ་ཚད།ཞེང་དུ་ཨིན་ཆི་༦ སྲིད་དུ་ཨིན་ཆི་༩།